

MAAHANMUUTON ALUEKOHTAISET TILASTOTIEDOT PÄÄKAUPUNKISEUDULLA

Samuli Salminen

SUOMEN PERUSTA

© Suomen Perusta 2023

ISBN 978-952-7145-74-6 Maahanmuuton aluekohtaiset tilastotiedot pääkaupunkiseudulla (pdf)

Etukannen ulkoasu: Janne Turunen

Suomen Perusta -ajatuspaja on saanut toimintaansa tukea Opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Sisältö

1 Toiminnanjohtajan saatesanat	8
2 Johdanto	10
2.1 Tämän raportin rakenne	11
2.2 Motivaatio tutkimukselle: Sosioekonomiset, väestölliset ja vuokra-asumiseen liittyvät erot pääkaupunkiseudulla alueittain ja maahanmuuttajaryhmittäin	13
2.2.1 Alueittainen " pärjääminen" ja hyvät ja huonot veronmaksajat	14
2.2.2 Väestörakenne, väestörakenteen muutokset ja peruskoulut	16
2.2.3 Maahanmuuttajien keskittyminen ARA-vuokra-asuntoihin (kaupunkien vuokra-asuntoihin) ja uusiin ja vanhoihin vuokra-asuntoihin	20
2.3 Muut pääkaupunkiseudun kuntien talouteen ja maahanmuuttoon liittyvät aiheet	27
3 Tilastokeskuksen maahanmuuttajia ja suomalaista kantaväestöä koskevat rekisteriaineistot	31
3.1 Tutkimusaineiston muodostaminen esitettynä lyhyesti	31
3.2 Tutkimusaineiston muodostaminen Tilastokeskuksen aineistokokonaisuuksista	32
3.3 Tietojen yhdistäminen aineistojen välillä Tilastokeskuksen henkilönumeron ja Vuositiedon avulla	33
3.4 Tilastokeskuksen FOLK-tutkimusaineistot, asuntojen rakennusvuositiedot ja INFRA Sijaintitietomoduuli -tutkimusaineisto	34
3.4.1 FOLK perustieto -tutkimusaineiston tiedot	34
3.4.2 FOLK tulotieto -tutkimusaineiston tiedot	35
3.4.3 FOLK muutto -tutkimusaineiston tiedot	36
3.4.4 FOLK lapsi – vanhemmat -tutkimusaineiston tiedot	37
3.4.5 FOLK asuntokunta -tutkimusaineiston tiedot	37
3.4.6 Asuntojen rakennusvuositiedot	37
3.4.7 INFRA Sijaintitietomoduuli -tutkimusaineiston tiedot	38
3.5 Tiedot henkilöiden sekä heidän vanhempiensa syntymävaltioista perustuen Tilastokeskuksen rekisteritietoihin	39

3.5.1	Tiedot henkilöiden syntymävaltioista	39
3.5.2	Tiedot henkilöiden taustamaasta: toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaa	40
3.6	Väestönkehitystiedot koskevat vuosia 1990–2020, muut tilastotiedot koskevat vain vuotta 2020	41
3.7	Tutkimusaineiston henkilöt	42
3.7.1	Väestönkehitystä koskevat tiedot vuosina 1990–2020	42
3.7.2	Aluekohtaiset tilastotiedot vuonna 2020	42
3.7.3	Tutkimusaineistosta puuttuvat henkilöt	42
4	Maahanmuuttajaryhmien määrittäminen	44
4.1	Maahanmuuttajaryhmät ja suomalainen kantaväestö taustamaan mukaan	44
5	Aluejako ja tutkimusaineiston henkilöiden jakaminen alueisiin	47
5.1	Helsingin, Espoon ja Vantaan jakaminen alueisiin	47
5.2	Alueiden rajojen koordinaatit ja niiden lähteet	47
5.3	Tutkimusaineiston henkilöiden jakaminen alueisiin	48
5.3.1	Aluejaon toteutus	48
5.3.2	Aluejaon kattavuus ja tarkkuus	49
6	Aluekohtaiset tilastotiedot: tilastotietojen esittely	52
6.1	Henkilölukumääriin liittyvät tilastotiedot	53
6.2	ARA-vuokra-asuntoihin liittyvät tilastotiedot	54
6.3	Uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaisiin liittyvät tilastotiedot	55
6.4	Sosiaalietuudet	56
6.4.1	Toimeentulotuet	57
6.4.2	Työttömyysturvaetuudet	58
6.4.3	Asumistuet	58
6.5	Palkka- ja yrittäjätulot	59
6.6	Työllisyysaste	60

6.7	Hyvät ja huonot veronmaksajat	60
6.8	Koulutusaste: vähintään 2. asteen koulutus	61
7	Aluekohtaiset tilastotiedot: tulokset karttoina ja taulukkoina	62
7.1	Maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön osuudet väestöistä – suurimmat ja pienimmät alueittaiset osuudet vuonna 2020	64
7.2	Maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön osuudet väestöistä vuosina 1990–2020	76
7.2.1	Osuudet koko Helsingin, Espoon ja Vantaan väestöistä vuosina 1990–2020 . . .	77
7.2.2	Aluekohtaisia esimerkkejä väestönkehityksestä vuosina 1990–2020	81
7.3	Osuudet ARA-asunnoista ja ARA-asukkaista	102
7.3.1	Osuudet ARA-asunnoista alueittain vuonna 2020	103
7.3.2	Osuudet ARA-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020	109
7.3.3	Osuudet ARA-asuntojen asukkaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1998–2020	115
7.4	Osuudet uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020	117
7.4.1	Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020	119
7.4.2	Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020	132
7.5	Maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot	144
7.5.1	Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020	146
7.5.2	Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020 . .	150
7.5.3	Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020 . .	154
7.6	Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta . . .	158
7.6.1	Kunnallisverot verrattuna kantaväestöön oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020	160
7.6.2	Kunnallisverot verrattuna kantaväestöön kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020	164
7.6.3	Kunnallisverot verrattuna kantaväestöön kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020	169
7.7	Toimeentulotukea saaneiden 18–64-vuotiaiden osuudet	173

7.7.1	Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä	174
7.7.2	Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista kaupunginosittain Espoossa	178
7.7.3	Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista kaupunginosittain Vantaalla	182
8	Kehitys lähivuosikymmeninä: Helsingin seudun vieraskielisiä koskeva väestöennuste vuoteen 2035	186
8.1	Muuttoliike vuosina 2020–2021: Pääkaupunkiseutu menettää muualle Suomeen kotimaankielisiä, tilalle muuttaa vieraskielisiä	186
8.2	Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2018–2035	188
9	Yhteenvedo ja johtopäätökset tilastotuloksista	191
9.1	Yhteenvedo: Väestörakenne, väestörakenteen muutokset ja peruskoulut	191
9.2	Yhteenvedo: Maahanmuuttajien keskittyminen ARA-vuokra-asuntoihin (kaupunkien vuokra-asuntoihin) ja uusiin ja vanhoihin vuokra-asuntoihin	195
9.2.1	Yhteenvedo ARA-vuokra-asunnoissa asuvista	195
9.2.2	Yhteenvedo uusissa ja vanhoissa vuokra-asunnoissa asuvista	197
9.3	Yhteenvedo: Alueittainen " pärjääminen" ja hyvät ja huonot veronmaksajat	199
9.4	Johtopäätös: Pääkaupunkiseudun väestömuutokset ovat historiallisen nopeita ja ne nojautuvat entistä enemmän Euroopan ulkopuolelta suuntautuvaan maahanmuuttoon	203
A	Henkilölukumäärät	204
A.1	Tutkimusaineiston henkilöiden lukumäärät ryhmittäin Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuonna 2020	204
A.2	Alle 16-vuotiaiden osuudet oppilasalueilla vs. S2-oppilaiden osuudet kouluissa	205
A.3	Väestömäärät Vantaalla kaupunginosittain	206
A.4	Vieraskielisten ja ulkomaalaistaustaisten lukumäärät Vantaalla kaupunginosittain	209
B	Tulosten vastaavuus julkisesti saatavilla olevien tietojen kanssa	212
B.1	Toimeentulotukien vastaavuus Kelan lukujen kanssa	212
B.2	ARA-vuokra-asumisen ja vapaarahoitteisen vuokra-asumisen tilastojen vastaavuus Saukosen (2022) lukujen kanssa	217

B.3 Muut vastaavuudet koko Suomea koskevien julkisesti saatavilla olevien tietojen kanssa . 219

C Aluekohtaisten tulosten toisintaminen: Ohje muille tutkijoille 220

1 Toiminnanjohtajan saatesanat

Maahanmuuton julkisen talouden vaikutukset rasittavat koko yhteiskuntaa, mutta sen myötä syntyvät sosiaaliset ongelmat ovat taas aluksi varsin paikallisia. Suomen Perustan vuonna 2020 julkaisemat Kuntaluvut toivat esiin maahanmuuton julkisen talouden vaikutusten kuntakohtaiset avainluvut, jotka kertoivat muun muassa maahanmuuttajien osuudesta väestöstä, maksetuista veroista, saaduista tulonsiirroista ja maahanmuuton aiheuttamasta julkisen talouden rahoitusvajeesta.

Ruotsin maahanmuuttajalähiöiden ongelmat ovat olleet viime vuosina paljon esillä julkisessa keskustelussa. Kuntalukujen julkaisun jälkeen maahanmuuttoon liittyvä jengirikollisuus ja koulujen oppimistulosten romahtaminen ovat nousseet olennaisiksi keskustelun aiheiksi myös Suomessa. Ongelmat ovat keskittyneet suuriin kaupunkeihin ja etenkin pääkaupunkiseudulle, jossa erot asuinalueiden välillä ovat lisäksi hyvin suuria.

Suomen Perustan Lähiöluvut on kattava tietopaketti siitä, kuinka pitkällä ”Ruotsin tiellä” pääkaupunkiseudun eri alueet ovat sosioekonomisin mittarein mitattuna. Julkisen talouden vaikutusten lisäksi tutkimuksessa tarkastellaan maahanmuuttajien osuutta eri asumismuotojen käyttäjinä, ja tarkastelussa olevat asuinalueet on valittu mukaillen suurelta osin koulupiirirajoja, mikä auttaa ymmärtämään sen, minkälaisia vaikutuksia maahanmuuttajaväestön kasvulla on oppimistuloksiin ja koulujen turvallisuuteen.

Tutkimuksessa tuodaan myös esiin, miten maahanmuuttajataustaisen väestön määrä on kehittynyt eri alueilla viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana. Erityisesti sosioekonomisin mittarein heikosti pärjäävän Euroopan ulkopuolelta tulevan maahanmuuttajaväestön määrän kasvu on monin paikoin hälyttävän nopeaa. Nopea väestöpohjan muuttuminen näyttääkin johtavan lähitulevaisuudessa siihen, että kantaväestö jää vähemmistöksi useilla pääkaupunkiseudun alueilla ja sosiaaliset erot alueiden välillä tulevat jyrkentymään.

Suomen Perusta -ajatuspaja toivoo, että tämä tutkimus ja verkossa julkaistu tietokanta auttavat päätöksentekijöitä hahmottamaan paremmin sitä, minkälaisia paikallisia vaikutuksia maahanmuutolla on sekä tekemään tutkittuun tietoon perustuvia päätöksiä maahanmuuttopolitiikan suhteen.

Helsingissä 8.3.2023

Simo Grönroos
toiminnanjohtaja
Suomen Perusta -ajatuspaja

Tekijän kiitokset

Tämän raportin tekijänä haluan kiittää erityisesti Suomen Perusta -ajatuspajaa ja sen hallitusta siitä, että he mahdollistivat tämän tilastoraportin laatimisen. Lisäksi haluan kiittää Tilastokeskuksen tutkijapalveluita hyvästä yhteistyöstä tässä raportissa käytettävän tutkimusaineiston kokoamisessa ja ylläpitämisessä.

Helsingissä 22.3.2023

Samuli Salminen

tutkija

Suomen Perusta -ajatuspaja

2 Johdanto

Suomen Perusta on julkaissut aiemmin useita laajoja tilastotutkimuksia maahanmuuton vaikutuksista Suomen koko julkiseen talouteen (katso tiivistelmät tutkimusten tuloksista:

www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/). Julkinen talous käsittää sekä valtion, kunnat, sairaanhoitopiirit ja julkiset sosiaaliturvarahastot. Olemme myös julkaisseet maahanmuuton kuntakohtaiset tilastotiedot, jotka löytyvät osoitteesta: kuntaluvut.fi.

Koska maahanmuuttajataustaiset keskittyvät asumaan Suomen suurimmissa kaupungeissa ja koska maahanmuuttajat jakautuvat näissä kaupungeissa varsin epätasaisesti alueittain, päätimme nyt julkaista maahanmuuton aluekohtaiset tilastotiedot. Helsingin osalta alueita ovat oppilaaksiottoalueita ja muiden kaupunkien osalta puolestaan kaupunginosat. Maahanmuuton aluekohtaisia tilastotietoja julkaistaan paitsi tässä tilastoraportissa niin tämän raportin yhteydessä julkaistuilla nettisivuilla: www.lähioluvut.fi.

Kaikki julkaistavat aluekohtaiset tilastotulokset ovat peräisin Tilastokeskuksen valmiista tutkimusaineistokokonaisuuksista, jotka sisältävät vuosittaisia tietoja jokaisesta Suomen väestön henkilöstä. Maahanmuuttajien ja suomalaisen kantaväestön jakaminen alueisiin tapahtuu puolestaan Tilastokeskuksen henkilöiden asuinpaikkoja koskevan ruututietoineiston avulla. Näitä tässä tutkimuksessa käytettyjä Tilastokeskuksen rekisteriaineistoja käsitellään tarkemmin luvussa 3.

Maahanmuuttajaryhmät on määritetty jokaisen henkilön ja hänen vanhempiansa syntymävaltiotietojen perusteella, jotka ovat myös peräisin viitatuista Tilastokeskuksen rekistereistä. Maahanmuuttajaryhmiin kuuluvat sekä ulkomailla syntyneet maahanmuuttajat että niin kutsuttu toinen sukupolvi – eli Suomessa syntyneet, joiden vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Katso tarkat kuvaukset maahanmuuttajaryhmien aluejaosta luvussa 4.

Julkaistavat tilastotiedot koskevat pääasiassa uusinta saatavilla olevaa tilastovuotta – eli vuotta 2020. Vuosi 2020 oli uusin/tuorein vuosi, jolle kaikki julkaistavat tilastotiedot löytyivät. Tilastotietojen paljouden vuoksi – yksittäisiä aluekohtaisia tilastotietoja eri maahanmuuttajaryhmille on tuhansia jo pelkästään vuotta 2020 koskien – suurin osa tilastotuloksista julkaistaan vain yhtä vuotta (vuosi 2020) koskien. Poikkeuksen tästä tekevät eri maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön väestöosuuksien kehittymisen tarkastelu, jota koskien tiedot julkaistaan vuosille 1990–2020.

Julkaistavat tilastotiedot. Tilastokeskuksen rekisterilähteistä julkaistavat tulokset voidaan jakaa kolmeen laajaan kokonaisuuteen sekä näiden kolmen kokonaisuuden aliryhmiin:

1. Henkilölukumääriin liittyvät tiedot:

- Alueittaiset henkilölukumäärät tarkasteltaville maahanmuuttajaryhmille ja suomalaiselle kantaväestölle.
- Eri ryhmien väestöosuudet alueiden kokonaisväestöstä. Tieto julkaistaan vuosille 1990–2020.
- Alueittaiset alle 16-vuotiaiden henkilölukumäärät tarkasteltaville maahanmuuttajaryhmille ja suomalaiselle kantaväestölle.

- Eri ryhmien alle 16-vuotiaiden osuudet alueiden alle 16-vuotiaasta väestöstä. Tieto julkaistaan vuosille 1990–2020.

2. Sosioekonomiset mittarit eli " pärjääminen" sekä hyvät ja huonot veronmaksajat:

- **Sosiaalietuuksien** saajaosuudet väestöistä ja saatujen sosiaalietuuksen kokonaissummat seuraaville sosiaalietuuksille:
 - Toimeentulotuet.
 - Työttömyysturvaetuudet.
 - Asumistuet.
- **Bruttopalkka- ja bruttoyrittäjätulojen** summiin liittyen:
 - Koko vuoden palkka- ja yrittäjätulojen alueittaiset mediaanit.
 - Koko vuoden palkka- ja yrittäjätulojen alueittaiset keskiarvot.
- **Työllisyysaste**
- **Hyvät ja huonot veronmaksajat:**
 - Tarkasteltavan ryhmän maksamien kunnallisverojen keskiarvo alueella verrattuna koko kaupungin suomalaisen kantaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvoon.
- **Koulutusasteet:**
 - Osuus henkilöistä, joilla on vähintään 2. asteen koulutus.

3. Maahanmuuttajien keskittyminen ARA-vuokra-asuntoihin (kaupunkien vuokra-asuntoihin) ja uusiin ja vanhoihin vuokra-asuntoihin:

- **ARA-vuokra-asuntoihin (joista suurin osa on kaupunkien vuokra-asuntoja)** liittyen:
 - Väestöryhmittäiset osuudet ARA-asunnoista alueittain vuonna 2020.
 - Väestöryhmittäiset osuudet ARA-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020.
- **Uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaisiin** liittyen:
 - Osuudet kaikkien uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020.
 - Osuudet kaikkien vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020.
 - Nämä uusia ja vanhoja vuokra-asuntoja koskevat tiedot sisältävät kaikki vuokra-asunnot eli eivät ainoastaan ARA-vuokra-asuntoja.

Motivaatiota ja taustoitusta näiden tietojen julkaisemiselle käsitellään luvussa 2.2. Julkaistavia tilastotietoja käsitellään puolestaan tarkemmin luvussa 6.

2.1 Tämän raportin rakenne

Tämän raportin rakenne on luvuittain seuraavanlainen:

- Luvussa 2.2 taustoitetaan motivaatiota tälle tutkimukselle eli sen selvittämiseen, mitkä ovat sosioekonomiset, väestölliset ja vuokra-asumiseen liittyvät erot pääkaupunkiseudulla alueittain ja maahanmuuttajaryhmittäin.
- Ennen kuin julkaistavia tilastotietoja aletaan käsitellä, johdantoluvun loppu (alaluku 2.3) käsittelee lyhyesti muita pääkaupunkiseudun kuntien talouteen ja maahanmuuttoon liittyviä aiheita.
- Luvussa 3 esitetään Tilastokeskuksen maahanmuuttajia ja suomalaista kantaväestöä koskevat rekisteriaineistot, joista julkaistavat tulokset ovat peräisin.
- Luvussa 4 esitetään, miten maahanmuuttajaryhmät on määritetty.
- Luvussa 5 esitetään, miten tutkimusaineiston henkilöt on jaettu alueisiin. Helsingissä asuvat henkilöt jaetaan oppilaaksiottoalueisiin, ja Espoossa ja Vantaalla asuvat jaetaan puolestaan kaupunginosien mukaisiin alueisiin.
- Luvussa 6 esitellään, mitä kaikkia tilastotietoja koskien tulokset esitetään ja miksi. Samalla esitetään ja perustellaan niitä koskien käytetyt ikärajaukset.
- Luvussa 7 esitetään tässä raportissa julkaistavia aluekohtaisia tilastotietoja sekä niiden yhteenvetoja pääkaupunkiseudun kuntien osalta:
 - Luvuissa 7.1 – 7.2.2 esitetään henkilölukumääriin, väestöosuksiin ja niiden muutoksiin liittyviä tilastotietoja.
 - Luvuissa 7.3 – 7.4.2 käsitellään eri maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön osuuksia ARA-vuokra-asunnoissa ja yleisesti uusissa ja vanhoissa vuokra-asunnoissa asuvista.
 - Luvuissa 7.5 – 7.7.1 vertaillaan maahanmuuttajaryhmien ja kantaväestön sosioekonomia eli ”pärjäämisestä” kertovia mittareita kuten työtuloja, toimeentulotuen saamista sekä hyvien ja huonojen veronmaksajien sijoittumista alueittain pääkaupunkiseudun kunnissa.
- Luvussa 8 käydään läpi keskeisimpiä tuloksia Helsingin seudun virallisesta väestöennusteesta, joka yltää vuoteen 2035. Tuodaan erityisesti esiin se, että pääkaupunkiseudun suurimmat maahanmuuttajaryhmät eivät enää jatkossa ole kotoisin Suomen lähialueilta, vaan he tulevat Euroopan ulkopuolelta erityisesti Lähi-Idästä ja Pohjois-Afrikasta sekä muusta Afrikasta ja Aasiasta.
- Luvussa 9 esitetään yhteenveto ja johtopäätökset maahanmuuton aluekohtaisista tilastotuloksista.

2.2 Motivaatio tutkimukselle: Sosioekonomiset, väestölliset ja vuokra-asumiseen liittyvät erot pääkaupunkiseudulla alueittain ja maahanmuuttajaryhmittäin

Tämän tutkimuksen motivaationa on selvittää maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön sosioekonomiset, väestölliset ja vuokra-asumiseen liittyvät erot pääkaupunkiseudulla alueittain. Suomen Perusta on aiemmin laatinut pitkälti vastaavanlaisen tutkimuksen koskien Suomen kuntia (Salminen (2022)). Kunnittaiset tilastotulokset löytyvät osoitteesta: www.kuntaluvut.fi).

Alueittaiset maahanmuuton tilastotiedot pääkaupunkiseudulla. Kuten todettua, olemme julkaisseet aiemmin maahanmuuton kuntakohtaiset tilastotiedot. Suurin osa Suomen maahanmuuttajataustaisista henkilöistä on kuitenkin keskittynyt asumaan Suomeen suurimpiin kaupunkeihin.

Koska lisäksi maahanmuuttajataustaisten henkilöiden eriytyminen suomalaista kantaväestöä enemmän tietyille asuinalueille suurissa kaupungeissa on herättänyt tutkimuksia ja julkista keskustelua asiasta – erityisesti koulujen eriytymisen osalta – päätimme laatia tämän tutkimuksen, jossa sosioekonomiset mittarit laaditaan alueita koskien pääkaupunkiseudulla. Koska haluamme, että selvitetty tilastotiedot ovat mahdollisimman helposti saatavilla, julkaisemme aluekohtaiset tilastotiedot erillisellä nettisivulla: www.lähiöluvut.fi.

Sosioekonomiset mittarit eli " pärjääminen". Kuntakohtaisissa tilastotiedoissa keskityttiin oikeastaan pelkästään kunnittaisiin eroihin eri maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön välillä eri sosioekonomisilla mittareilla mitattuina. Lisäksi kuntakohtaisessa tutkimuksessa erityistä painoarvoa annettiin maahanmuuttajien keskimäärin pieniksi jääville maksetuille kunnallisveroille ja sille, millaisia ongelmia tämä tuo kuntien talouksille, sillä kunnallisveroilla rahoitetaan suurin osa suuri kuntien tarjoamista peruspalveluista.

Nopeat väestörakenteiden muutokset monelle alueella erityisesti peruskouluikäisten keskuudessa. Koska maahanmuuttajien keskittyminen tietyille alueille pääkaupunkiseudulle on ollut nopeaa varsinkin peruskouluikäisten keskuudessa – monilla alueilla alle 16-vuotiaiden ulkomaalaistaustaisten osuudet ovat nousseet vuoden 1990 muutamasta prosentista 50–70 prosenttiin. Koska väestölliset muutokset ovat olleet näin nopeita monilla alueilla, halusimme esittää tässä tutkimuksessa ja tutkimuksen yhteydessä julkaistuilla nettisivuilla myös, kuinka eri maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön alueittaiset väestöosuudet ovat kehittyneet vuosina 1990–2020. Koska erityisen huomion kohteena on muutos peruskouluikäisten keskuudessa, alueittaiset väestöosuuksien muutokset esitetään erikseen yleisesti koko väestölle sekä erikseen alle 16-vuotiaita koskien.

Maahanmuuttajien keskittyminen ARA-vuokra-asuntoihin (kaupunkien vuokra-asuntoihin) ja uusiin ja vanhoihin vuokra-asuntoihin. Kuten tässä tutkimuksessa esitettävistä tuloksista ja niiden johtopäätöksistä ilmenee (lukuissa 7 ja 9), maahanmuuttajien sosioekonomiset mittarit – lukuun ottamatta länsimaalaisia maahanmuuttajia – ovat pääkaupunkiseudun kunnissa keskimäärin selvästi heikompia kuin näiden kuntien suomalaisella kantaväestöllä.

Vaikka tässä tutkimuksessa ei käsitellä maahanmuuttajien ja kantaväestön muutto- ja asumisvalintojen syitä, niin keskimäärin heikommat sosioekonomiset mittarit lienevät ainakin yksi syy sille, että maahanmuuttajien osuus ARA-vuokra-asunnoissa asuvista on suurempi kuin näiden ryhmien osuudet pääkaupunkiseudun kuntien väestöistä. Suuri osa ARA-vuokra-asunnoista on kaupunkien omistamia asuntoja. Koska pääkaupunkiseudun kaupungit osallistuvat ja osittain päättävät uusien asuntojen rakentamisesta – mukaan lukien ARA-vuokra-asunnot – pääkaupunkiseudulla, niin on muun muassa eriytymiskehityksen kannalta mielenkiintoista nähdä, että kuinka ARA-vuokra-asuminen jakaantuu alueittain. Sama koskee laajemmin myös vuokra-asumista yleensä.

Jo olemassa olevaa pääkaupunkiseudun kuntia koskevaa maahanmuuttajien sosioekonomisia mittareita käsittelevää tutkimusta (Saukkonen (2022a)) käydään lyhyesti läpi alla alaluvussa 2.2.1 (lisäksi sosioekonomisia mittareita esitellään vielä tarkemmin luvussa 6), väestörakenteen muutoksista ja peruskouluista käytyyn tutkimukseen ja uutisointiin viitataan lyhyesti vielä alla alaluvussa 2.2.2 ja tarvetta selvittää alueittain maahanmuuttajien osuutta ARA-vuokra-asuntojen asukkaista ja yleisesti kaikkien vanhojen ja uusien vuokra-asuntojen asukkaista käydään läpi alla alaluvussa 2.2.3.

2.2.1 Alueittainen " pärjääminen " ja hyvät ja huonot veronmaksajat

Sosioekonomiset mittarit. Eri maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön alueittaisista ” pärjäämistä ” pääkaupunkiseudun kunnissa mitataan ” tyypillisesti ” käytössä olevilla sosioekonomisilla mittareilla, joita ovat työllisyys, palkka- ja yrittäjätulot, koulutus sekä sosiaalietuuksien saaminen (tai niiden saamisen puute).

Helsingin kaupunginkanslian kaupunkitutkimus ja -tilastot -yksikön erikoistutkija Pasi Saukkonen¹ on laatinut varsin kattavan tilastoraportin eri maahanmuuttajaryhmien sosioekonomisia mittareita koskien pääkaupunkiseudulla.

Saukkosen tilastoraportissa (Saukkonen (2022b)) esitellään maahanmuuttajaryhmittäin esimerkiksi työllisyys- ja työttömyysasteita, henkilöiden pääasiallista toimintaa ja töissä olevien osalta ammattiluokituksia. Saukkonen myös erittelee osan tuloksista sukupuolittain, ikäryhmittäin ja maassaoloajan mukaan. Tulokset esitetään raportissa pääkaupunkiseudun kunnille. Viitatussa raportissa – ja Saukkosen aiemmissa julkaisuissa – käsitellään myös maahanmuuttajien sijoittumista pääkaupunkiseudulle sekä maahanmuuttajien asumista. Näihin Saukkosen tuloksiin viitataan alla seuraavissa alaluvuissa.

Saukkonen listaa raporttinsa tiivistelmässä (Saukkonen (2022b)) seuraavat johtopäätökset koskien maahanmuuttajien sosioekonomisia mittareita:

- Maahanmuuttajat muodostavat 15 prosenttia pääkaupunkiseudun työllisistä. Saukkosen mukaan joillain toimialoilla ja ammattiryhmissä heidän panoksensa työvoimaan on korvaamaton.

¹Saukkonen on peräänkuuluttanut realistisempaa otetta maahanmuuttopolitiikkaan muun muassa HS:n julkaisemassa artikkelissa 12.11.2022: Puheet työperäisestä maahanmuutosta ovat täysin epärealistisia ja vastuuttomia, sanoo tutkija: <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009190374.html>

- Suomalaistaustaisiin verrattuna maahanmuuttajien työvoimaosuus on pienempi, työllisyysaste matalampi ja työttömyysaste korkeampi. Suuri osa sijoittuu työmarkkinoilla suorittavan tason ammatteihin.
- Työttömyys ja matala tulotaso näkyvät esimerkiksi omistusasumisen vähäisyydessä. Maahanmuuttajat asuvat kantaväestöä useammin ahtaasti. Tilanne on erityisen vaikea suurissa lapsiperheissä.
- Taloudellinen suhdannevaihtelu vaikuttaa vahvasti maahanmuuttajien asemaan työmarkkinoilla. Koronapandemia katkaisi sitä edeltäneiden vuosien myönteisen työllisyyskehityksen.
- Suomessa syntyneet ulkomaalaistaustaiset ovat suorittaneet tutkintoja vähemmän kuin suomalaisistaustaiset ikätoverit. Kouluttautuminen on toisessa sukupolvessa yleisempää naisilla kuin miehillä, ja sukupuolten välinen ero näkyy naisten eduksi myös työllisyydessä.

Toisin sanoen Saukkosen tulosten mukaan – vaikka maahanmuuttajien panos joillakin toimialoilla ja ammattiryhmissä on "korvaamaton-- niin keskimäärin maahanmuuttajien keskeiset sosioekonomiset mittarit kuten työllisyys, työttömyys, palkkataso ja maahanmuuttajien lasten koulutusaste ovat heikommat kuin suomalaisella kantaväestöllä. Maahanmuuttajaryhmien välillä on näiden mittareiden osalta toki valtavat erot, joiden ääripäissä Euroopan ulkopuolelta muuttaneiden osalta ovat yhtäältä heikoimminkin pärjäävien osalta pakolaistaustaiset irakilaiset ja somalialaiset ja toisaalta intialaistaustaiset miehet (ks. esimerkiksi Saukkonen (2022) s. 65).

Saukkosen tulosten mukaan pääkaupunkiseudulla maahanmuuttajien Suomessa syntyneillä lapsilla (niin kutsuttu maahanmuuton "toinen sukupolvi") on 20–29-vuotiaana matalampi koulutustaso, korkeampi työttömyys ja matalammat mediaani- ja keskitulot kuin 20–29-vuotiailla suomalaistaustaisilla henkilöillä (Saukkonen (2022b), s. 70–79). Se, että maahanmuuttajien toisella sukupolvella sosioekonomiset mittarit ovat heikommat kuin samanikäisellä kantaväestöllä, on johdonmukainen havainto sen yleisesti Suomen koko väestöä koskevan tunnetun tuloksen kanssa, että (heikko) sosioekonominen asema periytyy sukupolvelta toiselle.

Vaikka toisen sukupolven yli 20-vuotiaita maahanmuuttajia on *vielä* suhteellisen vähän, niin kun tarkastellaan pääkaupunkiseudun väestörakennetta ja sen muutoksia alle 16-vuotiaiden osalta, niin nämä tulokset kantaväestöä heikommin pärjäävistä toisen sukupolven maahanmuuttajista ovat yhteiskunnallisine vaikutuksineen tulevaisuudessa merkitykseltään huomattavasti nykyistä laajempi ilmiö. Pääkaupunkiseudun väestörakennetta, väestörakenteen muutoksia ja peruskouluja käsitellään enemmän seuraavassa alaluvussa 2.2.2.

Mitä tässä tutkimuksessa on uutta verrattuna Saukkosen (2022) tutkimukseen? Tässä tutkimuksessa tarkastellaan sosioekonomisten mittareita, väestörakennetta ja väestörakenteen muutoksia ajallisesti sekä ARA-vuokra-asumista ja muuta vuokra-asumista *alueittain* pääkaupunkiseudulla. Lisäksi sosioekonomisiin mittareihin lukeutuvat tässä tutkimuksessa saadut sosiaalietuudet (toimeentulotuki, asumistuki ja työttömyyskorvaukset) sekä maksettujen kunnallisverojen määrät.

Maksettujen kunnallisverojen määrät ovat hyvin tärkeitä kuntien taloudelle, koska niillä rahoitetaan suuri osa kuntien tarjoamista peruspalveluista. Siksi maahanmuuttajien keskimäärin todella pieniksi jäävät

maksetut kunnallisverot ovat hyvin ongelmallisia kuntien talouden kannalta².

2.2.2 Väestörakenne, väestörakenteen muutokset ja peruskoulut

Suomalainen kantaväestö on vältellyt maahanmuuttajavaltaisia alueita ainakin jo yli 10 vuoden ajan. Ilmiö näkyy erityisesti alle kouluikäisiä lapsia sisältävien perheiden asuinaluevalinnoissa ja tämän vaikutuksissa koulujen eriytymiseen.

Maahanmuuttajien ja suomalaisen kantaväestön eriytymistä asuinalueittain on tutkittu Berneliuksen et al. (Vilkama et al. (2013)) mukaan ainakin 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen puolivälistä alkaen. Berneliuksen et al. (2013) julkaiseman artikkelin mukaan nuo viitatu tutkimukset sekä Vilkaman väitöskirja (2011) osoittivat, että pääkaupunkiseudulla maahanmuuttajat ja kantaväestö eriytyvät omille asuinalueilleen samalla tavalla kuin muissa Pohjoismaissa:

"Kuten muissakin Pohjoismaissa (esim. Bråmås 2006; Andersson 2013) kantaväestön muuttovirrat ovat suuntautuneet maahanmuuttajakeskittymiksi muodostuneilta alueilta pois päin. Tämän seurauksena suomen- ja ruotsinkielisen väestön määrä on alueilla vähentynyt ja maahanmuuttajien osuus kasvanut. Vilkaana jatkunut maahanmuutto on entisestään nopeuttanut eriytymiskehitystä."(s.485).

"Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että asuinalueiden eriytyminen kytkeytyy läheisesti valikoidun muuttoliikkeen prosesseihin myös pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa (esim. Skifter Andersen 2003; Bråmås 2006; Andersson 2013). Erityisesti koulutetun ja hyvätuloisen väestönosan pyrkimys välttää epäviihtyisiksi kokemiaan alueita on nostettu kansainvälisesti keskeiseksi eriytymisen moottoriksi. Vilkaman (2011) väitöstutkimus asuinalueiden etnisestä eriytymisestä osoitti, että myös pääkaupunkiseudulla on selkeää näyttöä kantaväestön muuttoliikkeen valikoivuudesta, joka on omalta osaltaan vauhdittanut asuinalueiden etnistä eriytymistä."(s.485).

Berneliuksen et al. (2013) artikkelin johtopäätöksissä todetaan, että osassa pääkaupunkiseudun alueita alueelta poismuuton syyt liittyivät jo ainakin kymmenen vuotta sitten alueiden sosiaalisiin ongelmiin, jotka ainakin "kietoutuvat" yhteen maahanmuuttajakeskittymisen kanssa. Lisäksi tämä kehitys on itseään ruokkiva ilmiö:

"Kun toisaalla halu vaihtaa asuinalueita heijastelee ennen kaikkea asuntokannan rakenteita, huonoa sijaintia, viheralueiden riittämättömyyttä tai huonoja julkisia yhteyksiä, on toisilla alueilla kyse huomattavasti vakavammista yhteiskunnallisista kysymyksistä – liiallisista sosiaalisista ongelmista, turvattomuuden tunteesta, alueen epäviihtyisyydestä tai maahanmuuttajien kasvaneen määrän aiheuttamasta tyytymättömyydestä. Kuvatut erot muuttosyissä eivät selity muuttajien ominaisuuksilla. Monikulttuuristuminen ja asukkaiden omakohtaiset kokemukset asuinalueensa sosiaalisesta ympäristöstä ovat siis myös meillä muodostuneet erillisiksi ulottuvuuksikseen, joilla on itsenäistä vaikutusta toteutuneisiin muuttoihin (vrt. Lee & al. 1994; Feijten & van Ham 2009)."(s.495).

"Toiseksi tuloksemme osoittavat, että kantaväestön poismuutossa maahanmuuttajakeskittymistä ei ole

²Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö: <https://www.suomenperusta.fi/ajatus/miksi-kuntien-taloudet-eivat-kesta-sita-etta-maahanmuuttajat-maksavat-paljon-vahemman-kunnallisveroja-kuin-kantavaesto/>

kyse yksinomaan maahanmuuttajien lisääntyneen määrän aiheuttamasta ”kantaväestön paosta”, kuten etenkin julkisessa keskustelussa usein tulkitaan. Näyttää siltä, että etniseen ja sosiaaliseen rakenteeseen liittyvät muuttosyyt (liiallisiksi koetut sosiaaliset ongelmat, alueen epäsiisteys, huono maine, epäviihtyisäksi koettu arkkitehtuuri ja turvattomuuden tunteet) kietoutuvat maahanmuuttajakeskittymistä muuttaneiden asukkaiden kokemuksissa läheisesti toisiinsa. Tämä kertoo alueellisen eriytymisen eri ulottuvuuksien paikantumisesta pääkaupunkiseudun kaupunkirakenteessa samoille alueille. Alueellinen eriytymisprosessi on tuottanut pääkaupunkiseudulla tilanteen, jossa alueiden väliset sosioekonomiset ja etniset erot ovat kasvaneet niin isoiksi, että osa väestöstä suunnistaa heikoiksi kokemiltaan alueilta toisaalle. Eriytyminen on siis paikoin saanut itseään ruokkivan luonteen.”(s.495).

Katja Vilkkama on jatkanut yhdessä Venla Berneliuksen kanssa sen tutkimista, miksi koulujen oppilaspohjat eriytyvät Helsingissä (Bernelius and Vilkkama (2019), Vilkkama and Bernelius (2019)). Vilkkaman ja Berneliuksen mukaan ”Koulujen oppilaspohjan eriytymisen kannalta merkittävin muuttajaryhmä eivät kuitenkaan ole koululaiset, vaan ne lapsiperheet, joissa on alle kouluikäisiä lapsia.”. Toisin sanoen kyse on siitä, että erityisesti perheet, joissa on alle kouluikäisiä lapsia, muuttavat ja sitten ”lukitsevat” asuinaluevalintansa, ennen kuin lapset menevät kouluun. (Vilkkama and Bernelius (2019)).

Helsingin uutiset summaa Vilkkaman ja Berneliuksen artikkeleiden tuloksia niin, että: “[...] suomenkieliset välttelevät tiettyjä alueita”(Helsingin uutiset 8.3.2020). Bernelius ja Vilkkama ilmaisevat tämän artikkelissaan seuraavasti: ”Ne oppilaaksiottoalueet, jotka sijaitsevat matalimman tulo- ja koulutustason alueilla, ovat menettäneet suomenkielisiä alle kouluikäisiä lapsia systemaattisesti koko tarkastelujaksomme, vuosien 2005–2014 ajan [...]” (poikkeuksena on Myllypuron oppilaaksiottoalue, jolle on HU:n uutiset mukaan ”rakennettu paljon uusia perheasuntoja etenkin niin sanottuun puu-kaupunkikyliin.”). (Vilkkama and Bernelius (2019)).

Suomenkielisten muuttotappio koskee myös niitä perheitä, joissa on jo kouluikäisiä lapsia, mutta vain vähemmän kuin alle kouluikäisten perheitä: ”Matalan tulo- ja koulutustason oppilaaksiottoalueet ovat menettäneet myös kouluikäisiä suomenkielisiä lapsia muuttoliikkeen seurauksena, mutta kouluikäisten kohdalla muuttotappion suuruus jää selvästi alle kouluikäisiä pienemmäksi.”. (Vilkkama and Bernelius (2019)).

Vilkkaman ja Berneliuksen artikkelin mukaan tulosten mukaan näyttää vahvasti, että alle kouluikäisten lasten perheet valitsevat asuinalueensa ennen kouluikää ja tämä johtaa koulujen oppilasrakenteen eriytymiseen Helsingissä: ”Näyttääkin vahvasti siltä, että lapsiperheet pyrkivät valitsemaan asuinalueensa selvästi ennen lasten kouluikää ja pysyttelevät tämän jälkeen aloillaan. Tulos ei ole sinällään yllättävä, mutta koulujen oppilasrakenteen muodostumiseen sillä on merkittävä vaikutus. Aktiivisimpia asuinalueen valitsijoita eivät siis olekaan kouluikäisten lasten vanhemmat, joihin keskustelu kouluista ja kouluvalinnoista tyypillisimmin kohdistuu, vaan ne vanhemmat, joiden lapset vasta opettelevat kävelemään tai leikkivät päiväkotien pihalla.”(Vilkkama and Bernelius (2019)).

Asuinalueiden ja koulujen eriytymisen vaikutukset oppimistuloksiin. Asuinalueiden eriytymisen vaikutukset oppimistuloksiin tulivat aiheutta koskevan tutkimuksen kautta esille viimeistään Berneliuksen ja Huillan tutkimustuloksista (Bernelius and Huilla (2021)), jonka tiivistelmässä todetaan, että tutkimuksen:

”Keskeinen tulos on, että yhteiskunnan lisääntynyt sosiaalinen ja alueellinen eriytyminen haastaa perusopetus-

ja varhaiskasvatusjärjestelmän sekä paikallisella että kansallisella tasolla. Perusopetuksen osalta erityisen huolestuttavana signaalina on ollut osaamiserojen kasvu sekä oppilaiden että koulujen välillä."

"Alueellisen sosioekonomisen ja etnisen segregaaion vaikutuksesta koulutuksellinen huono-osaisuus alueellistuu tavalla, joka heikentää maantieteellisesti ja sosiaalisesti syrjään jäävien peruskoulujen edellytyksiä saavuttaa hyviä oppimistuloksia. Suuri osa erityisessä riskissä olevista kouluista sijaitsee isojen kaupunkien huono-osaistuneissa naapurustoissa. Varhaiskasvatuksessa näkyy sama eriytymisen dynamiikka, joka heijastuu lasten tasa-arvon lähtökohtiin näiden siirtyessä perusopetukseen."

Toki jo vuoden 2019 lopulla julkaistujen PISA-tulosten mukaan maahanmuuttajien ja kantaväestön erot PISA-tuloksissa ovat Suomessa OECD-maiden suurimmat ³.

S2-oppilaiden osuuden heikentävä vaikutus oppimistuloksiin: aiheen nouseminen julkiseen keskusteluun. Vaikka maahanmuuttajataustaisten oppilaiden erittäin suuret määrät joissakin kouluissa sekä koulutulosten ja asuinalueiden eriytyminen olivatkin nousseet myös lehtiotsikoihin viime vuosina⁴, niin aihe nousi laajan julkisen keskustelun kohteeksi alkuvuonna 2023 sen jälkeen, kun *Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI)* julkaisi tammikuussa 2023 tutkimuksen (Ukkola and Metsämuuronen (2023)), jonka mukaan S2-oppilaiden (suuri) osuus kouluissa vaikuttaa kielteisesti oppimistuloksiin.

Kavrin tutkimuksen tiivistelmän mukaan S2-oppilaiden osuus vaikutti heikentävästi oppilastuloksiin: *"Oppilaiden osaaminen oli tasaista eri puolilla maata. AVI-alueiden väliset osaamiserot olivat pieniä. Alueiden sisäisessä vaihtelussa oli kuitenkin eroja. Oppilaiden osaaminen oli yhtä hyvää suomen- ja ruotsinkielisissä kouluissa. Sen sijaan suomea tai ruotsia toisena kielenä opiskelevien oppilaiden (S2) osaamistaso oli selvästi matalampi kuin muiden. S2-oppilaiden määrä heijastui myös alueellisiin tuloksiin. Vaikutus oli suurin Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen AVI-alueilla ja kaupunkimaisissa kunnissa."*(s. 3).

Tutkimuksessa jaettiin tutkimukseen sisältyvät koulut eri ryhmiin sen mukaan, kuinka suuri osuus niiden oppilaista oli S2-oppilaita. Niiden koulujen ryhmässä, jossa S2-oppilaita oli eniten eli yli 5,3, prosenttia oppilaista, oppilastulokset olivat heikompia kuin niiden koulujen ryhmissä, joissa S2-oppilaita oli vähemmän. S2-oppilaiden osuudella oli *"tilastollisesti erittäin merkitsevä"* heikentävä vaikutus oppimistuloksiin: *"Kouluissa, joissa S2-oppilaita oli yli 5,3 prosenttia, osaaminen oli kehittynyt alkuopetuksen aikana keskimäärin 162 pistettä. Ero muutoksen suuruudessa S2-oppilaiden osuuden mukaan oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p < 0,001$)."*(s. 124).

Kavrin raportin julkaisusta ja sen tuloksista koskien S2-oppilaita uutisoi aluksi varsin laajasti Helsingin Sanomat⁵. HS:n uutisissa esitettiin myös S2-oppilaiden osuuksia joitakin helsinkiläisiä ala-asteita

³YLE 5.7.2020: "En olisi odottanut tätä sinulta", sanoi opettaja – Suomessa maahanmuuttajataustaiset oppivat huonommin kuin muut, tutkijan mukaan syrjintä rehoittaa. <https://yle.fi/a/3-11431717>.

⁴HS 17.2.2021: "Heikkenevän kehityksen kierre" voi ajaa opettajia pois tietyistä kouluista, varoittaa tutkija: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000007808564.html>, HS 28.4.2021: Naapurustojen jakautuminen hyvä- ja huono-osaisiin vetää syvää railoa koulujen oppimistuloksiin Helsingin seudulla: "Määrittelee oppilaiden koko kouluhistoriaa": <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007945015.html>, HU 28.9.2022: Helsingissä on jo kouluja, joissa vieraskielisiä on liiki 60 % oppilaista, pienimmät osuudet alle 5 % – "Se ikkuna, että voidaan tähän kehitykseen puuttua, alkaa sulkeutua"<https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/5370873>.

⁵HS:n uutiset 17.1:<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009322641.html>,<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000009332604.html>,<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000009330824.html>

koskien⁶.

Lopullisesti S2-oppilaiden osuudet koulujen oppilaista nousivat laajaan julkiseen keskusteluun, kun Yle julkaisi 16.2.2022 "koulukoneen"⁷, josta voi tarkastella koulujen S2-oppilaiden määrää, päättötodistuksen keskiarvoa sekä alueen palkkatulojen mediaanin, korkeakoulutettujen osuuden ja työllisyysasteen.

Tämä tutkimus osaltaan jatkaa tästä Ylen koulukoneesta syntynyttä keskustelua muun muassa väestö-osuuksien osalta siten, että tässä tutkimuksessa tuodaan esiin peruskouluikäisten osuudet paitsi alueittain niin myös maahanmuuttajaryhmittäin. Lisäksi väestöosuuksissa tapahtuneet historiallisen nopeat muutokset esitetään vuosille 1990–2020.

Ulkomaalaistaustaisen väestön sijoittuminen pääkaupunkiseudulla. *Helsingin kaupunginkanslian kaupunkitutkimus ja -tilastot* -yksikön erikoistutkija Pasi Saukkonen⁸ esittelee Kvartti-lehdelle kirjoittamassaan artikkelissa (Saukkonen (2019)), miten ulkomaalaistaustaiset ovat sijoittuneet asumaan pääkaupunkiseudulla vuoden 2017 lopussa, ja vuoden 2022 lopussa ilmestyneessä julkaisussaan hän analysoi tilannetta vuonna 2020 (Saukkonen (2022a)) eli samaa vuotta koskien, jota tämä tutkimus koskee.

Koska ulkomaalaistaustaisen väestön keskittymistä koskevat tulokset ovat hyvin samanlaiset sekä Saukkosen vuotta 2017 että vuotta 2020 koskevissa kirjoituksessa ja raportissa, esitetään alla joitakin keskeisiä havaintoja lainauksina vuoden 2017 lopun tilannetta koskevasta Saukkosen tekstistä (Saukkonen (2019)):

- *"Ulkomaalaistaustaiset ovat sijoittuneet seudulle epätasaisesti"*
- *"Viime vuosikymmenten kehityksen johdosta ulkomaalaistaustaisia on kaikkialla pääkaupunkiseudulla, ja kansainvälinen muuttoliike seurauksineen koskettaa siis ainakin jonkin verran Helsingin, Espoon ja Vantaan jokaisen alueen elämää. Alusta lähtien maahanmuuttajat ovat kuitenkin sijoittuneet kaupunkeihin epätasaisesti, ja kehitys on suurimmaksi osaksi ennemmin vahvistanut kuin tasoittanut eroja asuma-alueiden välillä. Katja Vilkanen (2011, 105) mukaan etnisen eriytyksen pääasiallinen rakenne muotoutui 2000-luvun puolella, vaikka merkkejä sen rakentumisesta oli nähtävissä jo 1990-luvun puolivälissä, etenkin Helsingissä."*
- *"[...] alueet, joilla ulkomaalaistaustaisia on selvästi enemmän kuin seudun keskiarvo (15,6 % vuoden 2017 lopussa), sijoittuvat eri puolille pääkaupunkiseutua. Toisaalta [...] ennen muuta alueen itäosaan muodostuu Vantaan ja Helsingin kuntarajan ylittävää etnisesti ja kulttuurisesti varsin monimuotoisen väestön kaistale. Toinen laajempi kokonaisuus voi olla rakentumassa Helsingin luoteisosaa ja Espoon Suur-Leppävaaraa yhdistävälle alueelle. Muilta osin Espoo kuitenkin poikkeaa Helsingistä ja Vantaasta siinä, että korkeampien ulkomaalaistaustaisten väestön osuuksien alueet ovat melko kaukana toisistaan."*

⁶HS 19.1: <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000009333654.html>, ks. myös liitteen luku A.2

⁷<https://yle.fi/a/74-20016772>

⁸Saukkonen on peräänkuuluttanut realistisempaa otetta maahanmuuttopolitiikkaan muun muassa HS:n julkaisemassa artikkelissa 12.11.2022: Puheet työperäisestä maahanmuutosta ovat täysin epärealistisia ja vastuuttomia, sanoo tutkija: <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009190374.html>

- *"Kaikissa kaupungeissa ne, joilla on taustamaana Venäjä/entinen Neuvostoliitto tai Viro muodostivat vuoden 2016 lopussa kaksi suurinta ryhmää. Vantaalla näihin kahteen taustamaaryhmään kuuluvien osuudet kaupungin maahanmuuttajaväestöstä olivat kuitenkin huomattavan suuria, yhteensä laskettuna yli 46 prosenttia. Espoossa on suhteellisesti ottaen enemmän kiinalais- ja intialaistaustaisia sekä muita aasialaistaustaisia maahanmuuttajia. Vantaalla asui vähemmän Länsi-Eurooppa-taustaisia maahanmuuttajia, mutta Euroopan unionin ulkopuolelta tulleita itäeurooppalaisia enemmän kuin Espoossa ja Helsingissä."*

Saukkonen myös toteaa artikkelissa, että *"On myös oletettavissa, että ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä kaikissa kaupungeissa kasvaa etenkin siellä, missä heidän väestönosuutensa on jo nyt keskimääräistä suurempi."* Helsingin seudun väestöennustetta käsitellään tarkemmin luvussa 8.

2.2.3 Maahanmuuttajien keskittyminen ARA-vuokra-asuntoihin (kaupunkien vuokra-asuntoihin) ja uusiin ja vanhoihin vuokra-asuntoihin

Kolmas asiakokonaisuus maahanmuuttajien pääkaupunkiseudun aluekohtaisissa tilastotiedoissa on maahanmuuttajien keskittyminen ARA-vuokra-asuntoihin – joista suuri osa on kaupunkien omistamia vuokra-asuntoja – sekä erityisesti vanhoihin vuokra-asuntoihin (riippumatta siitä, ovatko vuokra-asunnot ARA-vuokra-asuntoja tai vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja).

Maahanmuuttajien keskittymisestä erityisesti vanhoihin vuokra-asuntoihin on kirjoittanut ainakin Vantaan Sanomat (19.1.2019) ⁹. Vantaan sanomien artikkelin mukaan *"Jo puolet Vantaan vanhoihin lähiöihin muuttavista on vieraskielisiä"*.

Maahanmuuttajien osuudesta ARA-vuokra-asunnoissa pääkaupunkiseudun kunnissa on käsitelty jo edellä viitattu Saukkosen tuore tilastoraportti (Saukkonen (2022a), s. 32–35). Tässä tutkimuksessa maahanmuuttajien osuuksia ARA-vuokra-asuntojen asukkaista käsitellään koko pk-seutujen kaupunkien lisäksi alueittain. ARA-vuokra-asunnossa asuvien suhteelliset määrät väestössä kertovat varsin suoraan kyseisen väestön (keskimääräisestä) sosioekonomisesta asemasta eli " pärjäämisestä". Tämä johtuu siitä, että asukasvalintaperusteet ARA-vuokra-asuntoihin perustuvat *Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen* mukaan hakijoiden asunnontarpeeseen, varallisuuteen ja tuloihin:

*"Valintaperusteita ovat asunnon tarve, varallisuus ja tulot. Asukkaiden valinta perustuu asukasvalintaperusteisiin sekä hakijoiden keskinäiseen vertailuun. Hakijoiden keskinäistä etusijajärjestystä arvioidaan kokonaisuutena hakijoiden asunnontarpeen, varallisuuden ja tulojen perusteella. Etusijalle asetetaan asunnottomat ja muut kiireellisimmässä asunnontarpeessa olevat, vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijat."*¹⁰

Käydään seuraavaksi läpi pohjustuksena ARA-vuokra-asuntoja ja uusia ja vanhoja vuokra-asuntoja koskeviin aluekohtaisiin tilastotietoihin liittyen:

⁹<https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/1499115> ja <https://www.suomenuutiset.fi/asuntomarkkinat-jakautumassa-kahtia-paakaupunkiseudulla-vieraskieliset-valtaavat-vanhat-lahiot-pako-hyville-alueille-nostaa-hintoja-hyytavaa-vauhtia/>

¹⁰<https://www.ara.fi/fi-FI/ARAasuntokanta/ARAvuokraasunnot/Asukasvalinta>

1. Pääkaupunkiseudun kuntien tavoite "sekoittavasta asumispolitiikasta" ja "asuntoalueiden tasapainoisesta kehittämisestä".
2. MAL-sopimus valtion ja Helsingin seudun kuntien välillä.
3. Kaupunkien omistamat ARA-vuokra-asunnot.
4. Tilastotietoja ARA-vuokra-asumisesta Saukkosen (2022) raportista.
5. Uusien asuntojen rakentamisesta pääkaupunkiseudulla.
6. Helsinkiin on valmistunut eniten asuntoja 60 vuoteen, ja asuntotuotannon suunnitellaan pysyvän korkeana.
7. Uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen välinen rajavuosi tässä tutkimuksessa on rakennusvuosi 2010.

Pääkaupunkiseudun kuntien tavoitteena on "sekoittava asumispolitiikka" ja "asuntoalueiden tasapainoinen kehittäminen". ARA-vuokra-asuntojen ja -vuokra-asukkaiden jakautuminen eri väestöryhmien kesken on mielenkiintoista myös sen vuoksi, että "sekoittava asumispolitiikka" tai "asuntoalueiden tasapainoinen kehittäminen" on pääkaupunkiseudun kuntien sekä esimerkiksi sisäministeri Maria Ohisalon tavoite asuinalueiden eriytymisen estämiseksi.

Yleisradion haastattelussa (11.11.2020) ¹¹, jossa Ohisaloa haastatellaan Helsingin maahanmuuttajataustaisesta rikollisuudesta: "*Sisäministeri Ohisalon mukaan ongelmia ennaltaehkäistään esimerkiksi sekoittavalla asuntopolitiikalla, jolloin asuinalueet eivät pääse eriytymään liikaa toisistaan.*". Lisäksi artikkelissa todetaan viitaten asuntotuotantoon: "*Sekoittavan asumispolitiikan vuoksi Suomen asuinalueet eivät pääse eriytymään toisistaan, kun kohtuuhintaisia asuntoja löytyy ympäri kaupunkia.*".

Sama tavoite sekoittavasta asumispolitiikasta ja asuntoalueiden tasapainoisesta kehittämisestä löytyy myös pääkaupunkiseudun asunto-ohjelmista.

Esimerkiksi Espoon asunto-ohjelman 2018–2021 toimenpiteiden seurannan raportissa asia todetaan seuraavasti: "*Asuntoalueiden tasapainoinen kehittäminen (1/3) C1. Espoon kaupunki sijoittaa valtion tukemaa asuntotuotantoa eri puolille kaupunkia erityisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien, kuten metrokäytävän ja kaupunkiradan sekä suunnitellun pikaraitiotien läheisyyteen. Uusia alueita rakennettaessa torjutaan asuinalueiden eriytymistä osoittamalla kortteleihin sekä vapaarahoitteista että valtion tukemaa asuntotuotantoa.*" (Espoon tekninen ja ympäristötoimi (2020), s. 10).

Vantaan maa- ja asuntopoliittisten linjausten seurantaraportissa 2020 puolestaan todetaan, että yksi Vantaan keskeisimmistä asuntotuotannon päämääristä on, että: "*asuntotuotanto on monipuolista ja sosiaalisesti kestävä. Asukkaille löytyy tarpeita sekä maksukykyä vastaava koti*" ja lisäksi eräs tavoitteista on, että: "*Mahdollistamme, että vuosittaisesta asuntotuotannosta vähintään 20 prosenttia toteutetaan pitkäaikaisina kohtuuhintaisina vuokra-asuntoina valtion tuella tai muilla rahoitusmalleilla*" (Vantaan kaupunki (2020), s. 4,7).

¹¹<https://yle.fi/a/3-11641499>

Vantaan apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä puolestaan ilmaisi seuraavasti tavoitteen rakentaa paljon lisää taloja Helsingin seudulle lokakuussa 2015, kun Suomeen oli saapunut ennätyksellisen suuri määrä turvapaikanhakijoita:

"Penttilä: Vahva aravavuokra-asuntokanta on paras lääke asunnottomuuteen"

ja

*"– Ainoa kestävä ratkaisu on rakentaa lisää asuntoja Helsingin seudulle ja sitä pitäisi kaikin voimin myös valtion tukea. Toisaalta pääkaupunkiseudulla on rakennettu suuri määrä yksityisten asuntosijoitus-rahastojen vuokra-asuntoja ja osa niistä on käyttämättömiä. Toivoisin, että nämä sijoitusrahastot tulevat mukaan talkoisiin. Käytännössä odottaisin uudelleen harkittua vuokratasoa ja yhteistyötä kaupungin asuntoviranomaisten kanssa."*¹².

MAL-sopimus valtion ja Helsingin seudun kuntien välillä. Pääkaupunkiseudun kuntien sekoittavan asumispolitiikan takana on myös Helsingin seudun kuntien valtion kanssa sopima MAL-sopimus (lyhenne tulee siitä, että sopimus koskee maankäyttöä, asumista ja liikennettä). Tuoreimmassa Helsingin seutua koskevassa MAL-sopimuksessa vuosia 2020–2031 koskien sekoittavasta asumispolitiikasta ja ARA-vuokra-asuntojen rakentamisesta todetaan seuraavaa:

Turvataan asuntokannan kokojakauman ja hallintamuotojen monipuolisuus sekä kohtuuhintaisen asumisen edellytykset siten, että myös heikommassa asemassa oleville on tarjolla asumisratkaisuja. ARA-tuotannon osuutta nostetaan kohti hallitusohjelman mukaista 35 %:a, kuitenkin siten, että alueet kehittyvät tasapainoisesti. Torjutaan negatiivista segregaatiota turvaamalla asuinalueiden monipuolinen asuntotarjonta ja kehittämällä liikenneyhteyksiä sekä huolehtimalla kaavoituksessa palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta eri väestöryhmille sekä lähivirkistysalueiden saavutettavuudesta ja laadusta. (Ympäristöministeriö (2020), s. 8).

Koska ARA-tuotannon osuus on merkittävä (35 % tavoite) osana asuntokannan "monipuolisuutta" ja "kohtuuhintaisuutta", on mielenkiintoista tarkastella ARA-asuntoja koskevien tilastotietojen kautta, miten ARA-asunnot ja -asukkaat ovat jakautuneet eri väestöryhmien kesken alueittain.

ARA-asuntotuotannon tukeminen valtion osalta MAL-sopimuksen kautta ei toki koske vain uusinta sopimusta, vaan esimerkiksi edeltävässä MAL-sopimuksessa oli 10 000 euron käynnistysavustus jokaisesta uutta ARA- tai asumisoikeusasuntoa kohden (Ympäristöministeriö (2015) s. 4, Helsingin sanomat 27.5.2020¹³). Uudessa MAL-sopimuksessa tosin käynnistysavustuksiin varattu summa on kaksinkertaistunut 20 miljoonaan euroon per vuosi verrattuna edellisen MAL-sopimuksen 10 miljoonaan euroon vuosittain (Ympäristöministeriö (2020), s. 9; Ympäristöministeriö (2015), s. 4).

MAL-sopimuksen ja käynnistysavustuksen merkitys uusien "kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen" rakentamiseen tulee ilmi siinä, että vielä toukokuussa 2020 – kun uutta MAL-sopimusta ei ollut vielä solmittu – Helsingin maankäytön apulaispormestari Anni Sinnemäki varoitteli:

¹²YLE 13.10.2015: Valtio ja kovan rahan asuntosijoittajat halutaan yhteistalkoisiin – turvapaikanhakijat pian asuntojonoissa: <https://yle.fi/a/3-8375415>

¹³<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006520410.html>

*"Asuntotuotanto tulee olemaan yksi niistä aloista, joihin koronakriisi vaikuttaa varmasti. Riskit asuntotuotannon hidastumisesta ovat selvät, ja kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon osalta vielä selvemmmät. Kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon kannalta on elintärkeää, että tämä [MAL-]sopimus kuntien ja valtion välillä saadaan syntyään."*¹⁴.

MAL-sopimus saatiin kuitenkin solmittua vuoden 2020 aikana, ja vuonna 2021 Helsingissä valmistui eniten uusia asuntoja 60 vuoteen. Myös myönnetty rakennusluvut ja aloitetut rakennukset olivat vuonna 2021 toiseksi korkeimmalla tasolla vuodesta 2010 lähtien. (Bayar (2022), s. 5, 7).

MAL-sopimuksen tavoite ARA-tuotannosta näkyy muun muassa Helsingin *Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa* (AM-ohjelma) siten, että vuodesta 2023 lähtien pitkäaikaisesti säänneltyjen ARA-vuokra-asuntojen osuus asunnontuotannosta on 30 prosenttia. Espoon ja Vantaan vastaavien ohjelmien tavoin AM-ohjelman tavoite on "sosiaalinen kestävyys" ja "segregaation estäminen":

"Helsingin asunto-ohjelmoinnin keskeinen periaate on sosiaalinen kestävyys: tavoitteena on monipuolinen ja tasapainoinen asukasrakenne. Kaupunki ohjaa asuntotuotantoa siten, että erilaisilla asukkailla ja asukasryhmillä on mahdollisuus löytää tarpeensa ja maksukykynsä mukainen asunto. Monipuolinen alueellinen asuntokanta mahdollistaa asumispolkujen toteuttamisen tutulla alueella elämäntilanteen muuttuessa. Epätoivottavan alueellisen eriytymisen eli segregaation estämiseksi kaupunki huolehtii monipuolisesta asukasrakenteesta eri asuinalueilla." (Helsingin kaupunki (2021), s. 69, 80).

Kaupunkien ARA-vuokra-asunnot. Helsingin kaupunkikonserni omistaa (1.1.2020) yhteensä 51 800 ARA-vuokra-asuntoa, joista 50 000 on *Hekan* asuntoja ja loput ovat *Oy Helsingin Asuntohankinta Ab:n* omistuksessa. Nämä 51 800 asuntoa muodostivat vuoden 2019 lopussa noin 14 % koko Helsingin asuntokannasta, ja noin 73 % kaikista ARA-vuokra-asunnoista Helsingissä.¹⁵

Espoossa Espoon kaupungin omistama *Espoon asunnot* omistaa puolestaan "lähes 16 000 [asuntoa], joista valtaosa on ARA-rahoitteisia"¹⁶. Tutkimuksessa käytössä ollut aineisto sisälsi Espoon osalta vuonna yhteensä 21 644 ARA-vuokra-asuntoa (jotka olivat asumiskäytössä, eli niissä asui vähintään yksi asukas). Tämän perusteella Espoon kaupunki omistaa yli puolet kaikista Espoon ARA-vuokra-asunnoista.

Vantaalla Vantaan kaupungin omistama *VAV-konserni* omistaa "Vantaalla yli 11 000 vuokratia, joissa asuu lähes joka kymmenes vantaalainen.". Suurin osa näistä on konsernin tytäryhtiön *VAV Asunnot Oy:n* omistamia ARA-asuntoja: "VAV Asunnot Oy rakennuttaa ja omistaa valtion tukemia ARA-asuntoja, jotka muodostavat enemmistön konsernin asuntokannasta."¹⁷. Tutkimuksessa käytössä ollut aineisto sisälsi Vantaan osalta vuonna yhteensä 16 901 ARA-vuokra-asuntoa (jotka olivat asumiskäytössä, eli niissä asui vähintään yksi asukas). Tämän perusteella Vantaan kaupunki omistaa yli puolet kaikista Vantaan ARA-vuokra-asunnoista.

Tilastotiedot ARA-vuokra-asumisesta Saukkosen (2022) raportissa. Perussuomalaisten Helsingin

¹⁴HS 27.5.2020: *Edullisten vuokra-asuntojen rakentaminen Helsingin seudulla on tyrehtymässä – Kaupunkien johtajat huolissaan: "Tämä vuosi on jo menetetty"* <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006520410.html>

¹⁵<https://julkaisut.hel.fi/fi/julkaisut/asumisen-ja-siihen-liittyvan-maankayton-toteutusohjelma/i-asuntotilanne-ja-1>

¹⁶<https://www.espoonasunnot.fi/vuokraustoiminta>

¹⁷<https://vav.fi/tietoa-meista/>

varavaltuutettu Marko Kettunen yritti saada tietopyynnöllä Helsingin kaupungin asunnoilta (Heka) tietoonsa Hekan asuntojen hakijoiden äidinkieliä tietoja vuosina 2015–2020. Heka ei kuitenkaan suostunut luovuttamaan näitä tietoja ¹⁸.

Tilastokeskuksen rekisteriaineistoista löytyy kuitenkin tieto asuntojen hallintaperusteesta, ja tämän tiedon avulla voidaan helposti päätellä, ketkä ovat asuneet tietyssä vuonna ARA-vuokra-asunnoissa (ks. tarkemmin luvut 6.2 ja 3.4.1). Koska suurin osa Helsingin ARA-vuokra-asunnoista on Helsingin kaupungin omistamia, ARA-vuokra-asuntotiedon avulla saadaan varsin tarkka kuva siitä, miten asuminen ARA-vuokra-asunnoissa jakaantuu eri maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön välillä.

Helsingin kaupunginkanslian kaupunkitutkimus ja -tilastot -yksikön erikoistutkija Pasi Saukkonen hyödyntää tätä Tilastokeskuksen rekisteritietoa ARA-vuokra-asunnoissa asuvista raportissaan (Saukkonen (2022b)), jossa hän käsittelee maahanmuuttajien sosioekonomisten mittareiden lisäksi myös maahanmuuttajien asumisen osalta muun muassa ARA-vuokra-asunnoissa asumista (raportin sivut 32–35).

Tässä on joitakin tuloksia ARA-vuokra-asumisesta Saukkosen (2022) raportista (s. 32):

Pääkaupunkiseudulla ARA-vuokra-asunnoissa asui vuonna 2023:

- 13 % suomalaistaustaisista.
- 30 % kaikista ulkomaalaistaustaisista ulkomailla syntyneistä.

Kaupungeittain kaikkien ulkomaalaistaustaisten osuudet ARA-vuokra-asunnoissa asuvista olivat seuraavat:

- Helsinki: 34 %.
- Espoo: 28 %.
- Vantaa: 24 %.

Muita tuloksia Saukkosen (2022) raportista koskien maahanmuuttajien asumista pääkaupunkiseudulla ovat muun muassa (s. 32–35):

- ARA-vuokra-asunnoissa asuvien osuudet vaihtelevat suuresti maahanmuuttajaryhmittäin.
- Maahanmuuttajilla omistusasuminen oli huomattavasti harvempaa kuin suomalaisella kantaväestöllä: maahanmuuttajien 26 % vs. suomalaistaustaisten 61 %.

¹⁸Suomen Uutiset 11.10.2021: Helsingin kaupungin asunnot Oy kysyy hakijan äidinkieltä, mutta ei suostu luovuttamaan tietoja luottamushenkilöille – ”Miksi tietoa kysytään, jos sitä ei saa hyödyntää päätöksenteossa?”: <https://www.suomenuutiset.fi/helsingin-kaupungin-asunnot-oy-kysyy-hakijan-aidinkielta-mutta-ei-suostu-luovuttamaan-tietoja-luottamushenkilöille-miksi-tietoa-kysytään-jos-sitä-ei-saa-hyödyntää-päätöksenteossa/>

- Omistusasumisen osuus kasvaa maahanmuuttajilla maassaoloajan myötä, mutta vielä yli 15 vuotta Suomessa olleillakin (mukaan lukien henkilöt, joiden osalta tieto maassaoloajasta puuttuu) omistusasumisen osuus on alle 40 %.
- Omistusasumisessa on myös suuret erot maahanmuuttajaryhmien välillä: somaliaalaistaustaisten 2 % vs. kiinalaistaustaisten noin 50 %.
- Vapaarahoitteiset vuokra-asunnot ovat nousseet vieraskielisillä ARA-vuokra-asuntoa yleisemmäksi asunnon hallintaperusteeksi: 30 % asui ARA-vuokra-asunnoissa vs. 39 % vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa.

Uusien asuntojen rakentaminen. Kuten edellä viitattu Vantaan Sanomien uutinen (19.1.2019) ¹⁹ – ja tässä tilastoraportissa julkaistut tilastotulokset myös osoittavat – maahanmuuttajataustaiset keskittyvät useimmiten vanhoihin vuokra-asuntoihin ja erityisesti valtion tukemiin ARA-vuokra-asuntoihin – jotka useimmiten ovat kaupunkien omistamia. Vanhojen vuokra-asuntojen lisäksi on mielekästä tarkastella myös uusien vuokra-asuntojen asukkaiden alueittaista jakaumaa eri maahanmuuttajaryhmillä ja suomalaisella kantaväestöllä.

Eli toisin sanoen on mielekästä tarkastella, että minkä alueiden uusiin vuokra-asuntoihin keskittyvät erityisesti (jotkin) maahanmuuttajaryhmät ja toisaalta, minkä alueiden uusiin vuokra-asuntoihin keskittyvät suomalaisen kantaväestöön kuuluvat. Tämä on tärkeää tietää jo sen vuoksi, että valtion ja pk-seudun kuntien tavoitteena on turvata osaltaan asuntotuotannon avulla sekoittava asumispolitiikka ja segregaaation estäminen (ks. luku 6.2).

Uusien vuokra-asuntojen avulla voidaan tarkastella, että mikä on uusien asuntojen suora vaikutus tähän. Tästä tutkimusraportista jäävät kuitenkin uupumaan epäsuorat ja "dynaamiset" vaikutukset, eli esimerkiksi sen tutkiminen, että samalla kun maahanmuuttajat keskittyvät vanhoihin vuokra-asuntoihin, mitä tapahtuu näiden alueiden vanhoille kantaväestöön kuuluville asukkaille: Kuinka suuri osuus muuttaa kunnan/pk-seudun sisällä esimerkiksi juuri rakennettuun uuteen asuntoon? Ja toisaalta kuinka suuri osuus suomalaisen kantaväestön ikärakenteella ja siten kuolleisuudella on vanhojen lähiöiden väestönkehityksellä?

Helsinkiin on valmistunut eniten asuntoja 60 vuoteen, ja asuntotuotannon suunnitellaan pysyvän korkeana. Uusien (vuokra-)asuntojen tarkastelusta tekee entistä ajankohtaisempaa se, että vuosina 2020 ja 2021 Helsinkiin valmistui yli 7 000 asuntoa kumpanakin vuonna (joista suurin osa oli uustuotantoa), ja myös vuonna 2019 uusia asuntoja valmistui lähes 7 000. Uusia asuntoja on valmistunut Helsinkiin vuosittain yhtä paljon viimeksi 1960-luvun alussa. Lisäksi Helsingin asuntotuotantotavoite on 8 000 asunnon rakentaminen vuodesta 2023 alkaen (joista 30 % tulisi olla ARA-vuokra-asuntoja). (Bayar (2022), s. 5).

Helsingin noin 7 000 valmistuneesta asunnosta vuonna 2021 hieman yli puolet (3 765 asuntoa) olivat vuokra-asuntoja. Vuokra-asunnoista noin 2/3 oli vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja – joiden määrä on

¹⁹<https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/1499115>

kasvanut voimakkaasti vuosina 2020–2021, ja 1/3 oli ARA-vuokra-asuntoja. ARA-vuokra-asuntoja oli vuonna 2021 noin 20 % kaikista valmistuneista asunnoista, mikä on huomattavasti vähemmän kuin vuodesta 2023 lähtien tavoiteltava 30 % osuus. Koska vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osuus on ollut varsinkin vuosina 2020–2021 huomattavan suuri, uusien vuokra-asuntojen tarkasteluun on kokonaiskuvan saamiseksi otettava ARA-vuokra-asuntojen lisäksi mukaan myös vapaarahoitteiset vuokra-asunnot. (Bayar (2022), s. 15).

Helsingin kaupunkiympäristön apulaispormestari Anni Sinnemäki ilmaisee Helsingin tavoitteen jatkaa laajaa asunnontuotantoa siten, että matalammillakin tuloilla voi muuttaa Helsinkiin asumaan: *"Se, että asuntotuotanto jatkuu koronapandemiastakin huolimatta reipasta tahtia osoittaa, että Helsinki on todella vetovoimainen kaupunki. Meidän tulee huolehtia jatkossakin, että Helsinkiin valmistuu tasaisesti kaikille kehittyville alueille monipuolisia asuntoja erilaisiin elämäntilanteisiin. Laaja tarjonta on keino huolehtia siitä, että matalammillakin tuloilla voi löytää itselleen sopivan kodin Helsingistä"*²⁰.

Uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen väliseksi rajavuodeksi rakennusvuosi 2010. On vaikeaa löytää mitään kovin objektiivista rakennusvuotta jaottelemaan vuokra-asunnot joko uusiksi tai vanhoiksi. Tässä tutkimusraportissa tällaisena rajavuotena käytetään vuotta 2010, joten uusia vuokra-asuntoja ovat vuosina 2010–2020 valmistuneet vuokra-asunnot ja vanhoja puolestaan ennen vuotta 2010 valmistuneet vuokra-asunnot.

Vuosi 2010 valikoitui rajavuodeksi erityisesti sen vuoksi, että varsinkin Helsingissä valmistuneiden asuntojen vuosittainen määrä on ollut vuoden 2010 jälkeen "huomattavasti" suurempi (vuosina 2019–2021 yli kaksinkertainen), kuin mitä vuosittainen määrä oli vuosina 2002–2010. Erityisesti vuosittain valmistuneiden vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen lukumäärä oli vuosina 2002–2010 vain joitakin satoja asuntoja vuodessa, mutta vuoden 2010 jälkeen luku on ollut vuosittain noin 1 000 (ja vuonna 2021 yli 2 500 asuntoa). (Bayar (2022), s. 6, 15).

Koska uusien (vapaarahoitteisten vuokra-) asuntojen määrä nousi Helsingissä vuodesta 2011 lähtien (vuosiin 2002–2010 verrattuna), rajavuodeksi olisi voinut valita myös vuoden 2011. Rajavuodeksi valikoitui kuitenkin vuosi 2010, koska se on tasakymmenluku.

²⁰<https://www.sttinfo.fi/tiedote/helsingissa-valmistui-jalleen-yli-7000-uutta-asuntoa-vuonna-2021-rakentamisen-tahti-jatkuu-reippaana?publisherId=60590288&releaseId=69932426>

2.3 Muut pääkaupunkiseudun kuntien talouteen ja maahanmuuttoon liittyvät aiheet

Maahanmuuttoon ja erityisesti pääkaupunkiseudun kuntiin liittyy tietenkin paljon muitakin aiheita kuin nämä nyt julkaistavat tilastotiedot. Muita tärkeitä aiheita ja niihin liittyviä tuloksia ovat ainakin:

- Maahanmuutto laskee matalasti koulutettujen palkkoja pääkaupunkiseudulla tietyillä aloilla.
- Maahanmuuton kokonaismenot kunnille (ei vain sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoituksesta aiheutuvia).
- Maahanmuutto on nostanut asuntojen hintoja ja vuokria (ainakin Espoossa).
- Maahanmuuttajien erityispalvelut.
- Pakolaisten vastaanottamisen (aluepaikat) kokonaisvaikutukset.

Maahanmuutto laskee matalasti koulutettujen palkkoja pääkaupunkiseudulla tietyillä aloilla. Aiheesta on tehty kaksi tutkimusta palkkatietoihin perustuen:

- Tilastokeskuksen Seppo Kouvosen julkaisut (Kouvonen 2012a, Kouvonen 2012b).
- Isa Kuosmasen väitöskirja (Kuosmanen 2020).

Tilastokeskuksen Seppo Kouvosen viitattujen artikkeleiden mukaan: ”Pääkaupunkiseudun palkkatason kehitys on ollut vuosina 2006–2010 muuta maata hitaampaa eräissä tehtävissä, joissa ulkomaalaisen työvoiman osuus on merkittävä. Vaikuttaa siltä, että ulkomaisen työvoiman tarjonta hidastaa metropolialueen ansiokehitystä sekä joissakin rakennusalan tehtävissä (kirvesmiehet, putkiasentajat) että eräissä rutiinitehtävissä (siivoojat, keittiöapulaiset), [...]” ²¹.

Kouvonen huomauttaa, että palkkojen laahaaminen näillä tietyillä aloilla on ongelmallista erityisesti asunnon hankinnan kannalta pääkaupunkiseudulla: ”[...] pääkaupunkiseudulle muuttava keskituloinen joutuu käyttämään lähes koko työuransa kompensoidakseen muuta maata suuremmilla nettoansioilla korkeamman asunnon hankintahinnan. [...]” ²².

Isa Kuosmasen taloustieteen väitöskirjan (2020) mukaan EU:n itälaajeneminen aiheutti Suomessa eräissä rakennusalan ammateissa pysyvän 1700 euron suuruisen vuosittaisen ansionmenetyksen: ”Toisessa luvussa tutkimme EU:n itäisen laajentumisen työmarkkinavaikutuksia Suomessa rakennusalanalla. Hyödynnämme analyysissämme eroja altistumisessa lisääntyneelle työvoiman tarjonnalle uusista EU-maista eri rakennusalan ammattien ja työssäkäyntialueiden välillä ennen ja jälkeen EU:n laajentumisen. Maahanmuutolle alttiimmissa ammateissa ja alueilla työskentelevät henkilöt kokivat noin 1700 euron suuruisen vuosittaisen ansionmenetyksen suhteessa henkilöihin, jotka työskentelevät maahanmuutolle vähemmän

²¹https://www.stat.fi/ajk/poimintoja/2012-12-10_hyka4.html

²²https://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-12-10_002.html?s=0#2

*altistuneissa ammateissa ja alueilla. Tämä vaikutus tuloihin näkyy vielä yli 10 vuotta EU:n laajenemisen jälkeen.”.*²³.

Maahanmuuton kokonaismenot kunnille. Taloustieteen professori (emeritus) Matti Virén tutkii maahanmuuton vaikutusta kuntien kokonaismenoihin Suomen Perustan julkaisemassa kokoelmakirjassa. Keskeisimmät tulokset Virénin tutkimusartikkelista voisi summata seuraavasti:

- **Maahanmuuton vaikutus kuntien menojen kasvuun per henkilö:** *”Jonkinlaisena nyrkkisääntönä voisi estimointitulosten perusteella pitää joustoarviota 1. Se tarkoittaa sitä, että maahanmuuttajien väestöosuuden kasvu yhdellä prosenttiyksiköllä kasvattaa (henkeä kohden laskettuja) kustannuksia yhden prosentin. Siten maahanmuuttajien osuuden kasvu kymmenen prosentin tasolle kunnassa, jossa ei ole alkutilanteessa lainkaan ulkomaalaistaustaista väestöä, lisääisi kunnan menoja kymmenen prosenttia.”.* (Virén 2020, s. 108).
- **Maahanmuuton vaikutus kuntien velan kasvuun per henkilö:** *”Kunnan velkaantuminen kasvaisi analyysiemme mukaan vielä tätäkin herkemmin. Edustavana jouston arvona voimme pitää lukuarvoa 2.”.* (Virén 2020, s. 108).

Maahanmuutto on nostanut asuntojen hintoja ja vuokria Espoossa. Tästä aiheesta ei ole juuri olemassa juuri maahanmuuttoon keskittyvää tutkimusta. Joka tapauksessa Espoon kaupungin asunto-ohjelman mukaan maahanmuutto on osaltaan lisännyt asuntojen kysyntää Espoossa. Tämä puolestaan on nostanut asuntojen hintoja ja vuokria Espoossa. (Espoon kaupunki 2018, s. 18).

Maahanmuuttajien erityispalvelut. Tämän julkaisun luvut eivät kerro kaikkea maahanmuuton vaikutuksista pääkaupunkiseudun kuntien talouksiin. Esimerkiksi tiedot kuntien tarjoamista *maahanmuuttajien erityispalveluista* (kuten kääntäminen ja tulkkaus) ja niiden aiheuttamista menoista eivät löydy Tilastokeskuksen tilastoista, jotka toimivat tämän julkaisun tietojen lähteenä. Siten jokaisessa kunnassa on selvitettävä erikseen, että kuinka suuret ovat nämä menot.

Suomen Perustan aikaisemmin julkaisemassa maahanmuuton kuntakohtaisten lukujen tilastoraportin (Salminen (2022)) luvussa 9 esitetään yleisenä huomiona maahanmuuttajia koskeviin erityispalveluihin, että jopa maahanmuuttajien kaikista erityispalveluista luopuminen kunnassa ei pelasta kuntien talouksien kantokykyä maahanmuuton aiheuttamilta vaikutuksilta.

Syynä tähän on, että kunnat tarjoavat lakisääteisiä peruspalveluita kaikille asukkailleen (esimerkiksi sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut, peruskoulutus, perusinfrastruktuuri kuten jätehuolto) ja nämä palvelut rahoitetaan suureksi osaksi aluelaisten maksamilla kunnallisveroilla. Koska maahanmuuttajat maksavat

²³<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/313252>

yleisesti ottaen vain hyvin vähän kunnallisveroja verrattuna kunnan kantaväestöön, tämä aiheuttaa kuntien talouksiin rahoitusvajeen, joka on paikattava. Tämä tarkoittaa käytännössä joko kunnan veroasteen nostoa tai velanottoa.

Pakolaisten vastaanottamisen (kuntapaikat) vaikutukset kuntien talouksille.

Mikäli kunta on myöntänyt kuntapaikkoja pakolaisille, näiden pakolaisten aiheuttamat kokonaismenot sekä lähinnä valtiolta ELY-keskusten kautta korvauksina saatavat tulot on laskettava erikseen jokaisessa kunnassa.

Tässä raportissa (ja myös esimerkiksi muissa Suomen Perustan julkaisuissa) esitetyt tilastot kertovat²⁴, että isojen pakolaismaiden (Somalia, Irak, Afganistan ja Syyria) maahanmuuttajaryhmä saa henkeä kohti paljon sosiaalietuuksia ja samalla heidän työllisyysasteensa, työtulonsa ja kontribuutionsa kunnan taloudelle maksettujen kunnallisverojen kautta jäävät pieniksi.

Koska tämä tilanne ei parane lähellekään kantaväestöä edes pitkän aikavälin (20 vuoden maassaoloajan jälkeen), on selvää, että ainakin ilman valtion korvauksia pakolaisille tarjottavista kuntapaikoista, pakolaisille tarjottavat kuntapaikat kävisivät kunnille hyvin kalliiksi. Koska valtion korvaukset koskevat pääasiassa vain 3–4 ensimmäistä vuotta, pakolaisilla tarjottavat kuntapaikat käyvät kunnille kalliiksi – mikäli pakolaiset jäävät kuntaan vielä sen jälkeen, kun valtion korvaukset loppuvat.

Ensimmäisen 3–4 vuoden ajalta kuntien on otettava pakolaisia koskevissa laskelmissaan huomioon se, mitä valtio korvaa kunnille ELY-keskusten kautta – ja mitä valtio ei korvaa.

Valtio korvaa ELY-keskusten kautta kunnille²⁵:

- ”Laskennalliset korvaukset” henkilöä kohti 3–4 ensimmäisen vuoden ajalta.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset (yli 2 300 euron menevät kustannukset) enintään 10 ensimmäisen vuoden ajalta.
- Tulkkaus- ja käännöspalvelut.
- Toimeentulotuki kolmen ensimmäisen vuoden osalta.
- Kunnalle maksettavat valtionosuudet vieraskielisistä.

Valtio ei kuitenkaan korvaa erikseen – edes ensimmäisten vuosien aikana:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ”perus”kustannuksia.
- Muut kunnan peruspalvelut (esimerkiksi suurin osa perusopetuksen menoista, perusinfrastruktuurin käyttö).

²⁴www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/

²⁵Tiedot valtion korvauksista kunnille löytyvät koottuna täältä: <https://kotoutuminen.fi/valtion-korvaukset-kunnille>

- Kunnan osittain rahoittamat muut sosiaali-etuudet (esimerkiksi työmarkkinatuet).

Lisäksi toimeentulotukien korvaaminen loppuu kolmen ensimmäisen vuoden jälkeen. Kun kunnissa arvioidaan pakolaisille tarjottavia kuntapaikkoja, ainakin kaikki luetellut asiat on otettava huomioon.

Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että pakolaiset eivät käytä vain maahanmuuttajien erityis-palveluita – vaan menopuolen laskelmiin on huomioitava myös ”tavallisten” kunnan lakisääteisten peruspalveluiden käyttö. Lisäksi on huomioitava, että pakolaisten osallistuminen näiden peruspalveluiden rahoittamiseen jää yleensä hyvin pieneksi (maksetut kunnallisverot jäävät kauaksi kantaväestöstä).

Kunnan talouden kannalta on myös otettava huomioon se riski, että keskimäärin heikosti pärjäävät pakolaiset jäävät kuntaan vielä 3–4 vuoden maassaoloajan jälkeen, jonka jälkeen suuri osa valtion korvauksista loppuu.

3 Tilastokeskuksen maahanmuuttajia ja suomalaista kantaväestöä koskevat rekisteriaineistot

Tässä luvussa esitetään, että mistä Tilastokeskuksen ylläpitämistä aineistokokonaisuuksista tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa aluekartassa esitetyt aluekohtaiset tilastotulokset ovat peräisin. Tutkimusaineiston muodostaminen esitetään aluksi lyhyesti. Tämän lyhyen esityksen jälkeen aineistonmuodostus esitetään kattavammin.

3.1 Tutkimusaineiston muodostaminen esitettynä lyhyesti

Tutkimusaineisto muodostetaan seuraavasti:

- Tutkimusaineisto muodostuu Tilastokeskuksen kahdeksasta aineistokokonaisuudesta:
 - *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto.
 - *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto.
 - *FOLK muutto* -tutkimusaineisto (josta saadaan tiedot Suomeen vuonna 1990 ja myöhemmin muuttaneiden syntymävaltioista).
 - Tilastokeskukselta erikseen pyydetty rekisteritiedot henkilöiden syntymävaltioista (josta saadaan tiedot Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneiden syntymävaltioista).
 - *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineisto.
 - *FOLK asuntokunta* -tutkimusaineisto.
 - Tilastokeskukselta erikseen pyydetty rekisteritiedot henkilöiden kotien rakennusvuosista. Tämän tiedon avulla vuokra-asunnoissa asuvat jaetaan tilastotuloksissa ”uusissa” ja ”vanhoissa” vuokra-asunnoissa asuviin. Uudet vuokra-asunnot on rakennettu vuosina 2010–2020, ja vanhat vuokra-asunnot on rakennettu puolestaan ennen vuotta 2010.
 - *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineisto.
- Henkilötasoiset tiedot yhdistetään näistä aineistoista yhdeksi kokonaisuudeksi Tilastokeskuksen henkilötunnuksen avulla. Tilastokeskuksen henkilötunnus toimii siten tilastoavaimena. Tilastokeskuksen anonymisoidusta henkilötunnuksesta ei voi tunnistaa henkilöä.
- Tilastotulokset rajataan pääasiassa koskemaan kaikkein uusinta (tilasto)vuotta, jolta kaikki tilastotulokset saatavilla. Tämä vuosi on vuosi 2020.
- Lisäksi väestönkehitystä koskevia henkilölukumääriin perustuvia tilastotietoja esitetään vuosille 1990–2020.
- Pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa) vuoden 2020 lopussa asuneet henkilöt jaetaan alueisiin *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineiston tietojen sekä julkisesti saatavilla olevien aluetietojen avulla (kaupunginosat Espoossa ja Vantaalla, oppilaaksiottoalueet Helsingissä).

- Tilastotulokset koskevat kaikkia niitä henkilöitä, joilla on ollut kotikunta Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla vuoden 2020 lopussa – ja jolle voidaan määrittää asuinalue (kaupunginosa Espoossa ja Vantaalla, oppilaaksiottoalue Helsingissä) *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineiston tietojen sekä julkisesti saatavilla olevien aluetietojen avulla.
 - Tilastotuloksista puuttuvat ne Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuoden 2020 lopulla asuneet henkilöt, joilla ei ollut kotikuntaa Suomessa vuonna 2020. Erityisesti tähän luokkaan kuuluvat turvapaikanhakijat, joilla ei ole vielä oleskelulupaa Suomeen. Siten esimerkiksi näiden turvapaikanhakijoiden saamat sosiaaliuudet puuttuvat tilastotuloksista.
 - Lisäksi tilastotuloksista puuttuvat ne henkilöt, joille on ollut kotikunta Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla vuoden 2020 lopussa, mutta joille ei pystytä määrittämään asuinalueita (oppi-laaksiottoalue Helsingissä, kaupunginosa Espoossa ja Vantaalla) näistä kaupungeista *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineiston tietojen sekä julkisesti saatavilla olevien aluetietojen avulla. Näitä henkilöitä on noin 2 % kaikista henkilöistä, joilla on ollut kotikunta Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla (eli asuinalue tieto löytyy noin 98 % henkilöistä, ks. tarkemmin luku 5)
 - Tilastotietokohtaiset mahdolliset ikärajauskset tuloksissa sekä niiden käytön perustelut esitetään luvussa 6.

3.2 Tutkimusaineiston muodostaminen Tilastokeskuksen aineistokokonaisuuksista

Tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa aluekartassa esitetyt aluekohtaiset tilastotulokset ovat peräisin Tilastokeskuksen rekisteritietojen kahdeksasta aineistokokonaisuudesta. Nämä kahdeksan Tilastokeskuksen rekisteriaineistokokonaisuutta ovat nimeltään:

- *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto.
- *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto.
- *FOLK muutto* -tutkimusaineisto (josta saadaan tiedot Suomeen vuonna 1990 ja myöhemmin muuttaneiden syntymävaltioista).
- Tilastokeskukselta erikseen pyydetty rekisteritiedot henkilöiden syntymävaltioista (josta saadaan tiedot Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneiden syntymävaltioista).
- *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineisto.
- *FOLK asuntokunta* -tutkimusaineisto.
- Tilastokeskukselta erikseen pyydetty rekisteritiedot henkilöiden kotien rakennusvuosista. Tämän tiedon avulla vuokra-asunnoissa asuvat jaetaan tilastotuloksissa ”uusissa” ja ”vanhoissa” vuokra-asunnoissa asuviin. Uudet vuokra-asunnot on rakennettu vuosina 2010–2020, ja vanhat vuokra-asunnot on rakennettu puolestaan ennen vuotta 2010.
- *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineisto

Seitsemän ensimmäistä listattua aineistokokonaisuutta sisältävät vuosittaisia tilastotietoja jokaisesta Suomen koko väestön henkilöstä. *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineistosta käytössä ovat pääkaupunkiseudun kunnissa (Helsinki, Espoo, Vantaa) vuoden 2020 lopussa asuneet henkilöt. *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineiston tietoja käytetään sen määrittämisessä, että millä alueella henkilö on asunut pääkaupunkiseudulla. Aluekohtaiset tilastotiedot ovat siten olemassa sekä kantaväestöä että maahanmuuttajia koskien niiltä vuosilta, jolloin näillä henkilöillä on ollut kotikunta Suomessa joko Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla ja joille löytyy näistä kaupungeista asuinalue *INFRA Sijaintitietomoduulin* tietojen avulla.

Tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa aluekartassa tilastotiedot esitetään vuotta 2020 koskien. Lisäksi väestönkehitystä koskevia henkilölukumääriin perustuvia tilastotietoja esitetään vuosia 1990–2020 koskien.

3.3 Tietojen yhdistäminen aineistojen välillä Tilastokeskuksen henkilönumeron ja Vuositiedon avulla

Aluekohtaiset tilastotiedot ovat tässä raportissa peräisin Tilastokeskuksen kahdeksasta yllä mainitusta aineistokokonaisuudesta, joita käsitellään tarkemmin seuraavissa luvuissa. Vuosittaiset henkilötasoiset tiedot näistä kahdeksasta aineistokokonaisuudesta yhdistettiin toisiinsa käyttämällä *Tilastokeskuksen henkilönumeroa* tilastoavaimena. Lisäksi Tilastokeskuksen rekisteriaineistojen *Vuosi*-tietoa käytettiin tilastoavaimena, kun muodostettiin aineistokokonaisuus koskien asuinaluekohtaisia henkilölukumäärätietoja vuosina 1990–2020. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että *FOLK perustieto* -tutkimusaineiston tietoihin yhdistettiin henkilöiden vuosittaiset asuinalue-tiedot PK-seudulla perustuen *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineiston tietoihin.

Tilastokeskuksen henkilönumero on kuin tavallinen henkilötunnus siinä mielessä, että se yksilöi jokaisen henkilön erikseen. Eli jokaisella henkilöllä on oma Tilastokeskuksen henkilötunnus Tilastokeskuksen rekisteriaineistoissa. Toisin kuin tavallinen henkilötunnus, Tilastokeskuksen henkilönumero ei kuitenkaan paljasta millään tavalla henkilön identiteettiä, eli Tilastokeskuksen henkilötunnuksen perusteella ei voi itsessään päätellä millään tavalla, mitä henkilöä tunnus koskee.

Tunnuksen avulla saadaan kuitenkin henkilöä koskevat vuosittaiset tiedot yhdistettyä eri aineistokokonaisuuksista – esimerkiksi henkilön kotikunta FOLK perustieto -tutkimusaineistosta henkilön maksamiin kunnallisveroihin FOLK tulotieto -tutkimusaineistosta. Tilastokeskuksen henkilötunnuksen avulla henkilöihin yhdistetään myös tieto heidän (ja heidän vanhempiensa) syntymävaltioistaan.

Koska muut kuin henkilölukumääriä koskevat tilastotiedot on rajattu koskemaan vuotta 2020, näiden tilastotietojen yhdistämiseen eri rekisteriaineistojen välille ei tarvittu tilastoavaimeksi Tilastokeskuksen henkilötunnuksen lisäksi *Vuosi*-tietoa. Kuten yllä todettiin, henkilöiden vuosittaisten (vuodet 1990–2020) asuinalue-tietojen yhdistämisessä muihin rekisteriaineistoihin tarvittiin Tilastokeskuksen henkilötunnuksen lisäksi *Vuosi*-tietoa tilastoavaimena.

3.4 Tilastokeskuksen FOLK-tutkimusaineistot, asuntojen rakennusvuositiedot ja INFRA Sijaintitietomoduuli -tutkimusaineisto

Tilastokeskuksella on olemassa valmiita, tutkimuskäyttöön tarkoitettuja aineistokokonaisuuksia. Lista näistä valmiista tutkimusaineistoista sekä näiden aineistojen kuvaukset on esitetty Tilastokeskuksen sivuilla: <https://taika.stat.fi/>.

Näihin tilastokeskuksen valmiisiin tutkimusaineistoihin lukeutuvat myös *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto ja *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto, joista tämän raportin tilastotulokset ovat peräisin, *FOLK muutto* -tutkimusaineisto, josta saadaan tiedot ulkomailla syntyneiden henkilöiden syntymävaltioista (v. 1987 ja myöhemmin Suomeen muuttaneiden osalta), *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineisto, jonka tietojen avulla voidaan päätellä Suomessa syntyneiden 2. sukupolven maahanmuuttajien vanhemmat (ja vanhempien syntymävaltiot) sekä *FOLK asuntokunta* -tutkimusaineisto, jonka avulla voidaan päätellä, mitkä henkilöt kuuluvat samaan asuntokuntaan (eli ketkä asuvat samassa asunnossa). Tilastokeskuksen asuntojen rakennusvuosia koskevan rekisteritiedon avulla voidaan päätellä, että minä vuonna henkilön koti on rakennettu. *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineiston avulla voidaan päätellä henkilöiden asuinalue vuosittain.

Tilastokeskuksen FOLK-tutkimusaineistot sisältävät vuosittaisia tilastotietoja koskien jokaista henkilöä, jolla on ollut kotikunta Suomessa tiettyä vuonna. Eli käytännössä nämä aineistot sisältävät vuosittaisia tilastotietoja Suomen koko väestön kaikkia henkilöitä koskien. Tilastokeskuksen rakennusvuositiedot kertovat, minä vuonna henkilön asunto on rakennettu. Rakennusvuositieto päivittyy vuosittain, eli jos henkilö muuttaa, niin myös rakennusvuositieto muuttuu vastaamaan henkilön uuden asunnon rakennusvuotta. Tilastokeskuksen INFRA Sijaintitietomoduulista on tässä tutkimuksessa käytössä kaikista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1990–2020 asuneista henkilöistä vuosittaisia tietoja heidän asuinpaikkansa sijainnista ruututietoina.

Alla on lueteltu lyhyesti ne tilastotiedot, joita tässä raportissa käytetään kyseisistä FOLK-tutkimusaineistoista, rakennusvuositiedoista ja INFRA Sijaintitietomoduulista. Katso tarkemmat kuvaukset näistä tiedoista tutkimusaineistojen aineistokuvauksista Tilastokeskuksen sivuilla: <https://taika.stat.fi/>. Luvussa 6 esitellään vielä tarkemmin raportissa ja sen yhteydessä julkaistavasta nettisivusta löytyvät tilastotiedot.

3.4.1 FOLK perustieto -tutkimusaineiston tiedot

FOLK perustieto -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Vuosi.** Rajataan tutkimusaineisto koskemaan vuotta 2020. Käytetään myös tilastoavaimena vuosittaisten asuinalue tietojen yhdistämisessä henkilöittäin vuosille 1990–2020. Tämä koskee vain alueittaisten henkilölukumäärien selvittämistä vuosina 1990–2020. Muut julkaistavat tilastotiedot on rajattu koskemaan vain vuotta 2020.

- **Ikä.** Käytetään ikärajausissa.
- **Asuinkunta.** Käytetään määrittämään henkilöiden asuinkunta (Helsinki, Espoo tai Vantaa) vuosina 1990–2020 (henkilölukumäärien selvitys) sekä vuonna 2020 (kaikki muut tilastotulokset).
- **Korkeimman tutkinnon koulutusaste.** Käytetään sen määrittämisessä, onko henkilöllä 2. asteen tutkintoa.
- **Pääasiallinen toiminta (TVM).** Käytetään sen määrittämisessä, onko henkilö ollut työllinen.
- **Luokiteltu syntymävaltiotieto (eli onko henkilö syntynyt Suomessa vai ulkomailla).** Käytetään sen pääättelemiseen, onko henkilö syntynyt Suomessa vai ulkomailla.
- **Syntyperä** (Muuttujen tunnus tutkimusaineistossa: *syntyp2*). Käytetään sen pääättelemiseen, onko henkilö Tilastokeskuksen mukaan (ks. tarkemmin Tilastokeskuksen määritelmä syntyperästä ja taustamaasta: https://www.stat.fi/meta/kas/syntypera_ja_ta.html) Suomessa syntynyt ulkomaalais-taustainen – eli 2. sukupolven maahanmuuttaja.
- **Hallintaperuste.** Käytetään sen pääättelemiseen, että asuuko henkilö ARA-vuokra-asunnossa tai (hallintaperusteeltaan) muussa kuin ARA-vuokra-asunnossa. ARA-vuokra-asunnot käsittävät muuttujan arvot '3' (aravavuokra-asunto) ja '4' (korkotukivuokra-asunto). Muuttujan muut arvot vastaavat muita hallintaperusteita kuin ARA-vuokra-asunnossa asumista. Esimerkiksi muuttujan arvo '5' kattaa muissa vuokra-asunnoissa kuin ARA-vuokra-asunnoissa asuvat.

3.4.2 FOLK tulotieto -tutkimusaineiston tiedot

FOLK tulotieto -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Vuosi.** Rajataan tutkimusaineisto koskemaan vuotta 2020.
- **Palkkatulot.** Käytetään palkka- ja yrittäjätulojen summan laskemiseen.
- **Yrittäjätulot.** Käytetään palkka- ja yrittäjätulojen summan laskemiseen.
- **Työttömyysturvaetuudet.** Tietoa käytetään sellaisenaan työttömyysturvaetuuksia koskevissa tuloksissa.
- **Asumistuet.** Tietoa käytetään sellaisenaan asumistukia koskevissa tuloksissa.
- **Toimeentulotuet.** Tietoa käytetään sellaisenaan toimeentulotukia koskevissa tuloksissa.
- **Kunnallisvero.** Tietoa käytetään sellaisenaan maksettuja kunnallisveroja koskevissa tuloksissa.

3.4.3 FOLK muutto -tutkimusaineiston tiedot

FOLK muutto -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Syntymävaltio.** Tieto henkilön syntymävaltiosta.
- Syntymävaltiotieto löytyy FOLK muutto -aineistoista niille ulkomailla syntyneille, jotka:
 1. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran vuonna 1990 tai sen jälkeen.
 2. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran ennen vuotta 1990 ja ovat muuttaneet Suomeen uudelleen (poismuuton jälkeen) vuonna 1990 tai sen jälkeen.
 3. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran ennen vuotta 1990 ja ovat muuttaneet Suomessa kunnasta toiseen vuonna 1990 tai sen jälkeen.
 4. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran ennen vuotta 1990 ja ovat muuttaneet Suomessa kunnan sisällä vuonna 2006 tai sen jälkeen.
- Tämän tutkimuksen aineisto perustuu *Maahanmuuton kuntakohtaisten tilastotietojen* tutkimusaineistoon (ks. tarkemmin Salminen (2022) ²⁶). Kuntakohtaisten tilastotietojen kohdalla käytettyä tutkimusaineistoa on tässä tutkimuksessa ainoastaan rajattu niin, että tämän tutkimuksen aineisto käsittää vain Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla vuoden 2020 lopulla asuneet henkilöt.
- Kuntakohtaisten tilastotietojen tutkimusaineiston käsittää kaikki henkilöt, joilla oli kotikunta Suomessa vuonna 2020. Se sisältää noin 8 000 henkilöä, jotka eivät ole syntyneet Suomessa eikä heille löydy syntymävaltiota myöskään FOLK muutto -tutkimusaineistosta. Heistä suurin osa on käytännössä Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneita, joilla ei ole yllä mainittuja muita muuttoa Suomeen tai Suomen sisällä vuonna 1990 tai sen jälkeen. Suurimmalle osalle näistä noin 8 000 henkilöstä (yli 7 000 henkilölle) löytyy kuitenkin syntymävaltio Tilastokeskukselta erikseen tutkimuskäyttöön pyydetystä tutkimusaineistosta koskien henkilöiden syntymävaltioita.
- Yllä esitetyn henkilöiden syntymävaltioita koskevien päättelyiden jälkeen kuntakohtaisten tilastotietojen tutkimusaineistoon jäi noin 680 henkilöä, joille ei löydy lainkaan syntymävaltiotietoa. Näille henkilöille määritettiin raportissa syntymävaltioksi Suomi. Koska tutkimusaineisto sisältää käytännössä koko Suomen väestön (eli kaikki ne, joilla oli kotikunta Suomessa vuonna 2020) eli yhteensä noin 5,5 miljoonaa henkilöä, se, että noin 680 henkilöltä puuttuu syntymävaltiotieto, tarkoittaa sitä, että tieto puuttuu vain noin 1/8000 henkilöltä.
- Täten FOLK muutto -tutkimusaineiston ja Tilastokeskukselta erikseen pyydetyn syntymävaltioita koskevan rekisteriaineiston avulla lähes kaikille Suomen väestön ulkomailla syntyneille henkilöille saadaan selvitettyä tieto heidän syntymävaltioistaan.

²⁶https://www.suomenperusta.fi/content/uploads/2022/09/Kuntatilastoraportti_2022_28_8_versio.pdf

3.4.4 FOLK lapsi – vanhemmat -tutkimusaineiston tiedot

FOLK lapsi – vanhemmat -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Äidin suojattu Tilastokeskuksen henkilönumero** (Muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *shn-ro_m*). Käytetään henkilön biologisen äidin pääättelemiseen. Yhdessä syntymävaltiotietojen kanssa voidaan päätellä henkilön äidin syntymävaltio, mikäli henkilön äidillä on tai on ollut kotikunta Suomessa.
- **Isän suojattu Tilastokeskuksen henkilönumero** (Muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *shn-ro_f*). Käytetään henkilön biologisen isän pääättelemiseen. Yhdessä syntymävaltiotietojen kanssa voidaan päätellä henkilön isän syntymävaltio, mikäli henkilön isällä on tai on ollut kotikunta Suomessa.

3.4.5 FOLK asuntokunta -tutkimusaineiston tiedot

FOLK asuntokunta -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Asuntokuntanumero.** Käytetään sen selvittämiseen, että ketkä henkilöt ovat asuneet (tiettyinä vuotena) samassa asunnossa. Samassa asunnossa asuneilla henkilöillä on sama Tilastokeskuksen asuntokuntanumero. Asuntokuntanumero on henkilön numeron tavoin suojattu, eli sen perusteella ei voi päätellä, mistä asunnosta on kyse.

3.4.6 Asuntojen rakennusvuositiedot

Tilastokeskukselta erikseen haettu tieto koskien henkilöiden asuntojen rakennusvuosia sisältää seuraavat tiedot:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Vuosi.** Rajataan tutkimusaineisto koskemaan vuotta 2020, eli käytetään tietoa henkilöiden vuonna 2020 asuttamien asuntojen rakennusvuodesta.

- **Rakennusvuosi** (muuttujan nimi Tilastokeskuksen tutkimuskäyttöön toimittamassa rekisteriaineistossa: *rakvuosi*). Rakennusvuositieto kertoo, minä vuonna henkilön asunto on rakennettu. Rakennusvuositieto päivittyy vuosittain, eli jos henkilö muuttaa, niin myös rakennusvuositieto muuttuu vastaamaan henkilön uuden asunnon rakennusvuotta.

3.4.7 INFRA Sijaintitietomoduuli -tutkimusaineiston tiedot

INFRA Sijaintitietomoduuli -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Vuosi.** Rajataan tutkimusaineisto koskemaan vuotta 2020. Käytetään myös tilastoavaimena vuosittaisten asuinalueuutustietojen yhdistämisessä henkilöittäin vuosille 1990–2020. Tämä koskee vain alueittaisten väestökehitystietojen selvittämistä vuosina 1990–2020. Muut julkaistavat tilastotiedot on rajattu koskemaan vain vuotta 2020.
- **250m x 250m -ruudun tunniste (euref).** (Muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *euref_250*). Tutkimusaineiston ruututunniste kertoo, missä (maantieteellisessä) "ruudussa"henkilöön liitetty rakennus – eli hänen kotinsa – sijaitsee.
 - Nämä ruudut ovat INFRA Sijaintitietomoduuli -tutkimusaineistossa "perusmuotoisina"1km x 1km -kokoisia, eli ne ovat yhden neliökilometrin kokoisia. Tämä tieto kertoo siis 1 km x 1 km -tarkkuudella, missä henkilö asuu. Tieto päivittyy vuosittain, joten henkilön asuinpaikka päivittyy tässä rekisteriaineistossa vuoden välein.
 - Ruututieto on kuitenkin mahdollista hakea tutkimukseen myös tarkempana, jolloin maantieteelliset ruudut ovat 250 m x 250 m -kokoisia. Tämä tarkempi tieto kertoo siten 250 m x 250 m -tarkkuudella, missä henkilö asuu. Tätä tutkimusta varten haettiin tämä tarkempi ruututieto (250 metriä x 250 metriä) koskien pääkaupunkiseudun kuntia (Helsinki, Espoo, Vantaa) vuosina 1990–2020. Ruututieto päivittyy vuosittain, joten tämän tiedon avulla henkilön asuinpaikka PK-seudun kunnissa selviää vuosittain hyvin tarkasti.
 - Ruutukohtaisia tietoja ei julkisteta tutkimuksessa lainkaan jo yksityisyydensuojan vuoksi. Sen sijaan asuinruututietoja käytetään sen selvittämiseen, millä alueella henkilö on asunut Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla vuosina 1990–2020. Aluejako tehdään Espoon ja Vantaan osalta kaupunginosittain, joten ruututiedon avulla päätellään Espoossa ja Vantaalla asuneiden osalta, missä Espoon tai Vantaan kaupunginosassa henkilö on asunut. Helsingin osalta aluejako noudattaa puolestaan oppilaaksiottoalueita (suomenkieliset ala-asteet lukuvuonna 2021–2022), joten ruututiedon avulla päätellään Helsingissä asuneiden osalta, missä Helsingin oppilaaksiottoalueista henkilö on asunut.
 - Katso tarkemmin aluejaosta ja henkilöiden jakamisesta alueisiin luku 5.

3.5 Tiedot henkilöiden sekä heidän vanhempiensa syntymävaltioista perustuen Tilastokeskuksen rekisteritietoihin

3.5.1 Tiedot henkilöiden syntymävaltioista

Tilastokeskuksella on tieto henkilön syntymävaltiosta, joka on peräisin väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä (ks. tarkemmin Tilastokeskuksen sivuilta: <https://www.stat.fi/meta/kas/syntymamaa.html>).

Tämä Tilastokeskuksen tieto henkilön syntymävaltiosta löytyy muun muassa Tilastokeskuksen FOLK muutto -tutkimusaineistosta sekä FOLK perustieto -tutkimusaineistosta (sen osalta, onko henkilö syntynyt Suomessa vai ei). Suomen Perusta on lisäksi erikseen saanut Tilastokeskukselta tutkimuskäyttöön rekisteritiedot henkilöiden syntymävaltioista.

Henkilöiden syntymävaltio on päätelty seuraavasti tätä raporttia ja raportin yhteydessä julkaistuja nettisivuja varten:

1. Tieto henkilön syntymävaltiosta on poimittu ensisijaisesti Tilastokeskuksen *FOLK muutto* -tutkimusaineistosta (muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *svaltio_m*). Tästä tutkimusaineistosta syntymävaltiot löytyvät Suomeen vuonna 1990 tai myöhemmin muuttaneille sekä osittain myös ennen vuonna 1990 Suomeen muuttaneille (ks. tarkemmin edellä 3.4.3).
2. Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineistosta löytyy tietoa sille, että onko henkilö syntynyt Suomessa (muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *svaltio_k*).
3. Tämän tutkimuksen aineisto perustuu *Maahanmuuton kuntakohtaisten tilastotietojen* tutkimusaineistoon (ks. tarkemmin Salminen (2022) ²⁷). Kuntakohtaisten tilastotietojen kohdalla käytettyä tutkimusaineistoa on tässä tutkimuksessa ainoastaan rajattu niin, että tämän tutkimuksen aineisto käsittää vain Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla vuoden 2020 lopulla asuneet henkilöt.
4. Kuntakohtaisten tilastotietojen tutkimusaineiston käsittää kaikki henkilöt, joilla oli kotikunta Suomessa vuonna 2020. Se sisältää noin 8 000 henkilöä, jotka eivät ole syntyneet Suomessa eikä heille löydy syntymävaltiota myöskään FOLK muutto -tutkimusaineistosta. Heistä suurin osa on käytännössä Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneita, joilla ei ole yllä mainittuja muita muuttoja Suomeen tai Suomen sisällä. Suurimmalle osalle näistä noin 8 000 henkilöstä (yli 7 000 henkilölle) löytyy kuitenkin syntymävaltio Tilastokeskukselta erikseen tutkimuskäyttöön pyydetystä tutkimusaineistosta koskien henkilöiden syntymävaltioita.
5. Yllä esitetyn henkilöiden syntymävaltioita koskevien päättelyiden jälkeen kuntakohtaisten tilastotietojen tutkimusaineistoon jäi noin 680 henkilöä, joille ei löydy lainkaan syntymävaltiotietoa. Näille henkilöille määritettiin raportissa syntymävaltioksi Suomi. Koska tutkimusaineisto sisältää käytännössä koko Suomen väestön (eli kaikki ne, joilla oli kotikunta Suomessa vuonna 2020) eli yhteensä noin 5,5 miljoonaa henkilöä, se, että noin 680 henkilöltä puuttuu syntymävaltiotieto, tarkoittaa sitä, että tieto puuttuu vain noin 1/8000 henkilöltä.

²⁷https://www.suomenperusta.fi/content/uploads/2022/09/Kuntatilastoraportti_2022_28_8_versio.pdf

6. Täten FOLK muutto -tutkimusaineiston ja Tilastokeskukselta erikseen pyydetyn syntymävaltioita koskevan rekisteriaineiston avulla lähes kaikille Suomen väestön ulkomailla syntyneille henkilöille saadaan selvitettyä tieto heidän syntymävaltioistaan. Siten Suomessa syntyneiden maahanmuuttajien lasten vanhempien syntymävaltiot tiedetään laajasti (ks. tarkemmin vielä seuraava luku 3.5.2).

Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevat tilastot henkilöiden syntymävaltioista:

Tilastoja eri maissa syntyneiden henkilöiden vuosittaisista lukumääristä Suomessa voi tarkastella Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevista tilastoista.²⁸

3.5.2 Tiedot henkilöiden taustamaasta: toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaa

Tilastokeskus käyttää käsitteitä *syntyperä* ja *taustamaa*. Henkilön syntyperä ja taustamaa on määritetty karkeasti ottaen henkilön vanhempien syntymävaltion mukaan (ks. tarkka määritelmä Tilastokeskuksen sivuilla: https://www.stat.fi/meta/kas/syntypera_ja_ta.html). Henkilö on Tilastokeskuksen määritelmän mukaan syntyperältään ulkomaalaistaustainen, mikäli henkilön molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaalaistaustaisten henkilöiden osalta henkilön taustamaa määräytyy puolestaan ensisijaisesti henkilön biologisen äidin syntymävaltion mukaan.

Henkilöiden taustamaa tässä raportissa. Tässä raportissa henkilöiden taustamaan määritelmä on lähes identtinen Tilastokeskuksen taustamaan määritelmän kanssa, joka on esitetty yllä. Käytännössä ainoa ero on, että Tilastokeskuksen käyttämässä määritelmässä ulkomailla syntyneen henkilön, jonka vanhemmat ovat syntyperältään suomalaisia, oma taustamaa ja syntyperä on Suomi. Tässä raportissa puolestaan tällainen ulkomailla syntynyt henkilö lasketaan kuitenkin maahanmuuttajaksi. Eli tässä raportissa **kaikki ulkomailla syntyneet henkilöt ovat taustamaaltaan muita kuin suomalaisia**.

Toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaa tässä raportissa. Seuraten Tilastokeskuksen määritelmää tässä raportissa toisen sukupolven maahanmuuttaja on Suomessa syntynyt henkilö, jonka kaikki tunnetut (biologiset) vanhemmat ovat ulkomailla syntyneitä. Käytännössä henkilö määritetään tässä raportissa 2. sukupolven maahanmuuttajaksi, mikäli Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -aineistossa (aineiston esittely luvussa 3.4.1) olevan Syntyperä-tiedon mukaan henkilö on "Ulkomaalaistaustainen, syntynyt Suomessa".

Toisen sukupolven maahanmuuttajan taustamaa määräytyy Tilastokeskuksen määritelmää seuraten ensisijaisesti henkilön biologisen äidin mukaan ja toissijaisesti hänen isänsä mukaan. Henkilöt saadaan yhdistettyä hänen (biologisiin) vanhempiinsa Tilastokeskuksen *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineiston tietojen avulla (ks. edellä 3.4.4). Henkilön vanhempien syntymävaltiot päätellään puolestaan – niiden vanhempien osalta, joilla on/on ollut kotikunta Suomessa – samoin kuin kaikkien muidenkin henkilöiden syntymävaltio (ks. edellinen luku koskien henkilöiden syntymävaltioiden päättelyä).

Puuttuva taustamaatieto 2. sukupolven maahanmuuttajilla. Tämän tutkimuksen aineisto perustuu *Maahanmuuton kuntakohtaisten tilastotietojen* tutkimusaineistoon (ks. tarkemmin Salminen (2022) ²⁹).

²⁸Tilastokeskuksen väestörakennetaulukot: 11rp – Syntymävaltio iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain, 1990-2021: https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11rp.px/

²⁹https://www.suomenperusta.fi/content/uploads/2022/09/Kuntatilastoraportti_2022_28_8_versio.pdf

Kuntakohtaisten tilastotietojen kohdalla käytettyä tutkimusaineistoa on tässä tutkimuksessa ainoastaan rajattu niin, että tämän tutkimuksen aineisto käsittää vain Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla vuoden 2020 lopulla asuneet henkilöt.

Maahanmuuton kuntakohtaisten tilastotietojen tutkimusaineisto sisältää noin 2 000 henkilöä, jotka ovat Tilastokeskuksen Syntyperä-tiedon mukaan 2. sukupolven maahanmuuttajia ("Ulkomaalaistaustainen, syntynyt Suomessa"), mutta joiden kummankaan henkilön vanhemman syntymävaltiota ei ole tiedossa. Suurin osa näistä 2 000 henkilöstä on yli 60-vuotiaita, joten heidän vanhempiensa syntymävaltiotieto puuttuu yksinkertaisesti siitä syystä, että Tilastokeskuksella ei ole ollut aikoinaan kattavia syntymävaltiotietoja henkilöistä.

Nämä 2. sukupolven maahanmuuttajat, joiden taustamaatiieto puuttuu, sijoitettiin maahanmuuton kuntakohtaisten tilastotietojen tutkimuksessa maahanmuuttajaryhmien jaossa luokkaan "Kaikki muut ulkomaat"(ks henkilöiden jakamisesta suomalaiseen kantaväestöön ja eri maahanmuuttajaryhmiin taustamaan mukaan luku 4). Tähän luokkaan kuuluu tutkimusaineiston noin 99 000 yli 14-vuotiaasta henkilöä, joten puuttuvan taustamaatiiedon 2. sukupolven maahanmuuttajat muodostavat kuitenkin vain noin 2 % tämän maahanmuuttajaryhmän henkilöistä.

Täten myös tässä tutkimuksessa, joka on rajattu koskemaan vain Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla asuneita henkilöitä, lähes kaikkien Suomessa syntyneiden 2. sukupolven maahanmuuttajien vanhempien syntymävaltiot tiedetään ja siten lähes kaikille 2. sukupolven maahanmuuttajille voidaan päätellä taustamaa heidän vanhempiaan koskevien syntymävaltiotietojen avulla.

Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevat tilastot henkilöiden syntyperästä ja taustamaasta:

Vuosittaisia lukumäärätilastoja henkilöiden syntyperistä ja taustamaista Suomessa voi tarkastella Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevista tilastoista.³⁰.

3.6 Väestönkehitystiedot koskevat vuosia 1990–2020, muut tilastotiedot koskevat vain vuotta 2020

Tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa aluekartassa esitetyt aluekohtaiset väestönkehitystä koskevat tilastotiedot esitetään vuosille 1990–2020. Kaikki muut esitetyt aluekohtaiset tilastotulokset on kuitenkin rajattu koskemaan vuotta 2020. Syyt tähän rajaukseen ovat seuraavat:

- Vuosi 2020 on tuorein/uusin vuosi Tilastokeskuksen rekistereissä, jolle kaikki raportissa esitetyt tilastotiedot löytyivät. (Rekisteriaineistot päivittyvät parin vuoden viiveellä).
- Julkaistavia tietoja on todella paljon pelkästään vuotta 2020 koskien. Raportin yhteydessä julkaistavassa interaktiivisessa aluekartassa julkaistaan jokaista pääkaupunkiseudun aluetta koskien noin 20 eri tilastotietoa 6 eri maahanmuuttajaryhmää ja kantaväestöä koskien. Siten yksittäisiä julkaistavia tilastotietoja pelkästään vuotta 2020 koskien on kymmeniä tuhansia.

³⁰Tilastokeskuksen väestörakennetaulukot: 1 lrs – Syntyperä ja taustamaa kielen, iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan, 1990-2019: https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaerak/statfin_vaerak_pxt_1 lrs.px/

Todetaan yhteenvetona, että aluekohtaisten tietojen julkaiseminen asettaa sellaiset rajoitukset julkaistaville tilastotiedoille, että ne julkaistaan vain tuoreinta/uusinta tilastovuotta eli vuotta 2020 koskien.

Suomen Perusta on kuitenkin julkaissut useita muita maahanmuuttotutkimuksia, joissa maahanmuuton julkisen talouden vaikutuksia käsitellään muun muassa kalenterivuoden ja maassaoloajan mukaan tarkasteltuna. Yksi tällainen tutkimus käsittelee esimerkiksi maahanmuuttajien saamia toimeentulotukia. Nämä maahanmuuttotutkimukset sekä yhteenvedot niiden keskeisimmistä tuloksista löytyvät Suomen Perustan nettisivuilta osoitteesta: <https://www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/>.

3.7 Tutkimusaineiston henkilöt

3.7.1 Väestönkehitystä koskevat tiedot vuosina 1990–2020

Tämän raportin vuosien 1990–2020 aluekohtaista väestönkehitystä koskevat tilastotulokset koskevat kaikkia niitä henkilöitä, joilla on ollut kotikunta Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla vuoden 1990–2020 lopussa – ja jolle voidaan määrittää asuinalue (kaupunginosa Espoossa ja Vantaalla, oppilaaksiottoalue Helsingissä lukuvuoden 2021–2022 oppilaaksiottoalueiden rajoilla) *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineiston tietojen sekä julkisesti saatavilla olevien aluetietojen avulla.

3.7.2 Aluekohtaiset tilastotiedot vuonna 2020

Tämän raportin aluekohtaiset tilastotulokset koskevat kaikkia niitä henkilöitä, joilla on ollut kotikunta Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla vuoden 2020 lopussa – ja jolle voidaan määrittää asuinalue (kaupunginosa Espoossa ja Vantaalla, oppilaaksiottoalue Helsingissä lukuvuoden 2021–2022 oppilaaksiottoalueiden rajoilla) *INFRA Sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineiston tietojen sekä julkisesti saatavilla olevien aluetietojen avulla.

3.7.3 Tutkimusaineistosta puuttuvat henkilöt

Tilastotuloksista kuitenkin puuttuvat sellaiset Suomessa olleet henkilöt, joilla ei ollut kotikuntaa (Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla) Suomessa vuonna 2020 (vuosina 1990–2020 väestönkehitystietojen osalta). Erityisesti tähän luokkaan kuuluvat turvapaikanhakijat, joilla ei ole vielä oleskelulupaa Suomeen. Siten esimerkiksi näiden turvapaikanhakijoiden saamat sosiaalietuudet puuttuvat tilastotuloksista. Suomesta oleskeluluvan ja kotikunnan saaneet turvapaikanhakijat sisältyvät kuitenkin aineistoon, joten heitä koskevat tilastotiedot sisältyvät tuloksiin.

Lisäksi tutkimusaineistosta puuttuvat sellaiset henkilöt, joilla on ollut kotikunta Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla, mutta joille ei löydy asuinalueetietoa vuonna 2020 (vuosina 1990–2020 väestönkehitystietojen osalta). Tällaisia henkilöitä oli vuonna 2020 noin 2 % kaikista henkilöistä, joilla oli kuitenkin kotikunta Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla. Asuinalueetieto toisin sanoen löytyi noin 98 % henkilöistä, joilla oli kotikunta Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla vuonna 2020.

Se, että noin 2 % Vantaalla asuneista ei löydy asuinaluetietoa (Infra sijaintitietomoduulista, ks. luku 3.4.7), vastaa myös osuutta, jolle ei löydy kaupunginosatietoa Vantaan kaupungin Tilastokeskukselta saamista kaupunginosien lukumääriä koskevista tilastotiedoista (ks. liitteen luku A.3). Vaikuttaakin siltä, että noin 2 % kaupungin väestöstä ei yksinkertaisesti löydy asuinalue-/asuinpaikkatietoa Tilastokeskuksen rekisteritiedoista.

Katso tarkemmin aluejaosta ja alueiden jakamisesta alueisiin luku 5.

4 Maahanmuuttajaryhmien määrittäminen

Aluekohtaiset tilastotulokset esitetään tässä raportissa ja tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa aluekartassa eritellysti muutamalle eri maahanmuuttajaryhmälle, kaikille maahanmuuttajataustaisille yhteensä sekä erikseen suomalaiselle kantaväestölle.

Maahanmuuttajataustainen on tässä raportissa henkilö, joka on joko syntynyt ulkomailla tai Suomessa syntynyt henkilö, jonka kaikki tunnetut vanhemmat ovat ulkomailla syntyneitä. Jälkimmäisessä tapauksessa on kyse niin kutsutusta toisen sukupolven maahanmuuttajasta. Maahanmuuttajataustaisuuden määritelmä on siten lähes identtinen Tilastokeskuksen käyttämän syntyperältään ulkomaalaistaustaisen määritelmän kanssa (ks. tarkemmin edellä luku 3.5.2).

Henkilön taustamaa. Henkilön taustamaa määrittyy ensisijaisesti henkilön syntymävaltion mukaan. Mikäli henkilö on kuitenkin Suomessa syntynyt toisen sukupolven maahanmuuttaja, niin hänen taustamaansa määrityy ensisijaisesti hänen äitinsä syntymävaltion mukaan. Sellaisen henkilön, joka on syntynyt Suomessa ja jonka ainakin yksi tunnettu vanhempi on Suomessa syntynyt, taustamaa on Suomi. (ks. edelleen tarkemmin edellä luku 3.5).

Suomen väestön jakaminen maahanmuuttajaryhmiin ja suomalaiseen kantaväestöön perustuu tietoihin henkilöiden taustamaasta.

4.1 Maahanmuuttajaryhmät ja suomalainen kantaväestö taustamaan mukaan

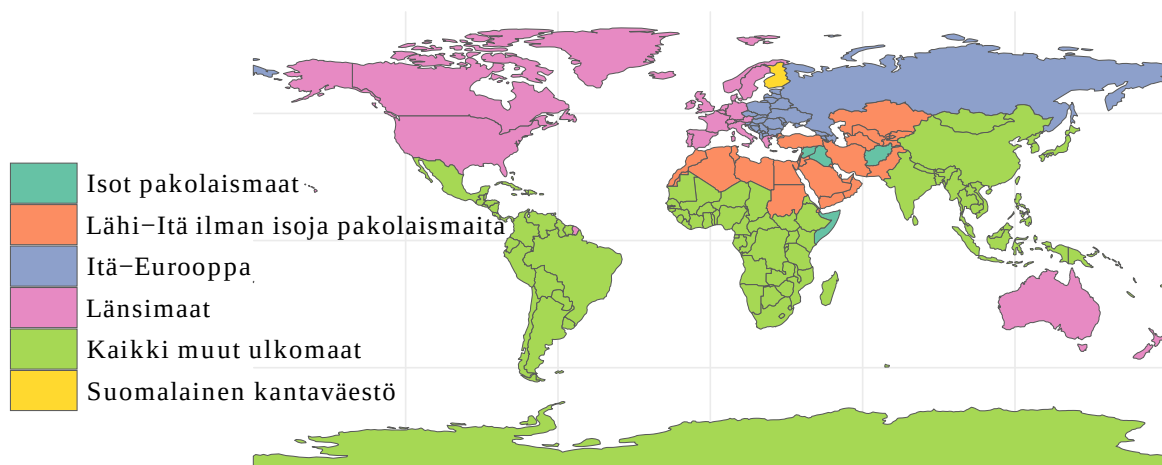
Suomen väestön henkilöiden jakaminen maahanmuuttajaryhmiin ja suomalaiseen kantaväestöön perustuu tietoon Suomen väestön henkilöiden taustamaasta (ks. edellä luvut 3.5 ja 3.5.2). Maahanmuuttajaryhmät muodostetaan niin, että tietyt taustamaat kuuluvat aina yhteen maahanmuuttajaryhmään *tausta-alueen* mukaan. Nämä maahanmuuttajaryhmät ja suomalainen kantaväestö ovat seuraavat:

- **Isot pakolaismaat.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa on joko Irak, Somalia, Afganistan tai Syyria.
- **Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa sijaitsee joko Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa tai Keski-Aasiassa – lukuun ottamatta neljää isoja pakolaismaata.
- **Itä-Eurooppa.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa sijaitsee joko Itä-Euroopassa tai Kaukasiassa.
- **Länsimaat.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa on jokin länsimaista.
- **Kaikki muut ulkomaat.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa ei kuulu mihinkään yllä esitetystä ryhmistä eikä taustamaa ole myöskään Suomi. Tämän ryhmän henkilöiden taustamaa sijaitsee siten seuraavilla alueilla:
 - Latinalainen Amerikka

- Saharan eteläpuolinen Afrikka
- Etelä-Aasia
- Itä-Aasia
- Kaakkois-Aasia
- Oseania ja muut (mukaan lukien ne, joilla taustamaa on "tuntematon" Tilastokeskuksen rekisteritiedoissa)
- 2. sukupolven maahanmuuttajien osalta ne, joiden taustamaatieto puuttuu kokonaan.
- **Suomalainen kantaväestö.** Tähän ryhmään kuuluvat ne henkilöt, joiden taustamaa on Suomi.

Tässä raportissa esitetään aluekohtaiset tilastotulokset eritellysti näin määritettyjen maahanmuuttajaryhmien mukaan ja suomalaiselle kantaväestölle. Lisäksi tulokset esitetään vielä kaikille ulkomaalaistaisille yhteensä eli kaikille niille yhteensä, jotka eivät kuulu suomalaiseen kantaväestöön.

Maahanmuuttajaryhmät taustamaan mukaan kartalla. Alla kuvan 1 maailmankartassa on esitetty maahanmuuttajaryhmien muodostaminen taustamaan mukaisiin ryhmiin.

Kuva 1: Maahanmuuttajaryhmät taustamaan mukaan ryhmiteltynä.

Maahanmuuttajaryhmien jakaminen tällaisiin maantieteellisiin alueisiin taustamaan mukaan muistuttaa hyvin pitkälti jakoa, jota on käytetty Suomen Perustan aiemmissa tutkimuksissa (www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/). Tämän raportin jako poikkeaa kuitenkin aiemmin käytetyistä aluejaoista siinä, että:

- Isot pakolaismaat (Irak, Somalia, Afganistan tai Syyria) on eriytetty omaksi ryhmäkseen muista Lähi-Idän maista.

- Latinalainen Amerikka, Saharan eteläpuolinen Afrikka sekä useat Aasian alueen maat on yhdistetty yhdeksi maahanmuuttajaryhmäksi. Syy tähän yhdistämiseen on, että eritellysti tarkasteltuna näihin alueryhmiin kuuluisi niin vähän henkilöitä monen Suomen kunnan osalta, että niitä koskevat tilastotulokset jäisivät julkaisematta yksityisyydensuojan vaatimusten vuoksi.

Tutkimusaineiston henkilöiden lukumäärät ryhmittäin Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuonna 2020.

Tutkimusaineiston henkilöiden lukumäärät ryhmittäin esitetään liitteen luvussa A.1. Katso myös luku 5.3.2, jossa tutkimusaineiston henkilölukumääriä verrataan kaupunkien todellisiin henkilölukumääriin.

Aluekohtaiset tulokset tulevaisuudessa maahanmuuton syyn mukaan. Aluekohtaiset tilastotulokset olisi mielenkiintoista esittää siten, että maahanmuuttajat olisi jaettu ryhmiin maahanmuuton syyn mukaan. Tietoa maahanmuuton syystä ei kuitenkaan saatu (ajoissa) tätä alueraporttia varten, joten ainakin toistaiseksi tulokset jäävät esittämättä maahanmuuton syyn mukaan.

5 Aluejako ja tutkimusaineiston henkilöiden jakaminen alueisiin

5.1 Helsingin, Espoon ja Vantaan jakaminen alueisiin

Aiemmin luvussa 2.2 esitettiin motivaatio tämän tutkimuksen tekemiseen. Luvussa viitattiin useisiin tutkimuksiin ja uutisiin koskien maahanmuuton vaikutuksia pääkaupunkiseudulla. Suuressa osassa viitatuista tutkimuksista ja uutisoinnista maahanmuuton alueelliset vaikutukset ilmenevät erityisesti pääkaupunkiseudun koulujen eriytymisenä, mikä vaikuttaa esimerkiksi pieniä lapsia sisältävien perheiden päätöksiin valita asuinalueensa (Kvartti 3/2019: Vilkama and Bernelius (2019)). Lisäksi koska tässä tutkimuksessa motivaationa on tuoda esille sosioekonomisten mittareiden erot alueiden välillä pääkaupunkiseudun kunnissa, on johdonmukaista esittää tulokset (koulujen mukaan määrytyvin) oppilaaksiottoalueittain.

Tästä syystä sosioekonomisia mittareita koskevat tilastotiedot esitetään tässä tutkimuksessa Helsingin osalta oppilaaksiottoalueittain. Koska maahanmuuton vaikutukset koskevat erityisesti suomenkielisiä kouluja ³¹, oppilaaksiottoalueiden rajoina käytetään Helsingin lukuvuoden 2021–2022 suomenkielisiä ala-asteiden oppilaaksiottoalueita. Lukuvuoden 2021–2022 mukainen jako valikoitui siitä syystä, että se oli tutkimusaineistoa muodostettaessa tuorein/uusin saatavilla oleva oppilaaksiottoalueittainen aluejako.

Myös Espoon ja Vantaa osalta aluejako olisi tehty tässä tutkimuksessa oppilaaksiottoalueittain, mikäli Espoon ja Vantaan viralliset oppilaaksiottoalueet olisivat suunnilleen samansuuruisia Helsingin oppilaaksiottoalueiden kanssa eli niin, että virallisia oppilaaksiottoalueita olisi Espoossa ja Vantaalla vähintään useita kymmeniä. Helsingissä suomenkielisten ala-asteiden oppilaaksiottoalueita on 80.

Virallisia suomenkielisten peruskoulujen oppilaaksiottoalueita on Espoossa kuitenkin vain kuusi³² ja Vantaalla neljä³³. Näin ollen Espoo ja Vantaa jakautuisivat vain muutamaan hyvin suureen alueeseen, mikäli tilastotulokset esitettäisiin näiden virallisten oppilaaksiottoalueiden mukaan. Tästä syystä Espoon ja Vantaan tulokset esitetään aluejaolla, jossa alueita on useita kymmeniä, mutta alueet eivät kuitenkaan suurelta osin ole niin pieniä, että tulosten esittäminen kävisi niiden osalta pitkälti mahdottomaksi yksityisyydensuojan vuoksi. Tällainen "sopiva" aluejako Espoon ja Vantaa osalta tarkoittaa kaupunginosittaista aluejakoa. Espoossa kaupunginosia on 56, ja Vantaalla puolestaan kaupunginosia on 61. Näin ollen kaupunginosien lukumäärä Espoossa ja Vantaalla on samassa suuruusluokassa Helsingin oppilaaksiottoalueiden lukumäärän kanssa.

5.2 Alueiden rajojen koordinaatit ja niiden lähteet

Edellä esitettiin, miksi aluekohtaiset tilastotulokset esitetään tässä tutkimuksessa Helsingin osalta oppilaaksiottoalueittain ja Espoon ja Vantaan osalta kaupunginosittain. Esitetään nyt lyhyesti nämä aluejaot sekä näiden alueiden rajojen lähteet.

³¹Katso Kuvio 2. Vieraskielisten osuus perusopetuksen kokonaisoppilasmäärästä koulutuksen järjestäjän mukaan 2010–2021 Helsingissä: <https://ulkomaalaistaustaisethelsingissa.fi/fi/opetusjakoulutus>

³²<https://kartat.espoo.fi>

³³<https://kartta.vantaa.fi/>

Oppilaaksiottoalueet Helsingissä. Helsinki on jaettu tässä tilastoraportissa ja sen yhteydessä julkaistuis-
sa nettisivuissa alueisiin, jotka vastaavat Helsingin lukuvuoden 2021–2022 suomenkielisiä ala-asteiden
oppilaaksiottoalueita. Oppilaaksiottoalueita on 80.

Oppilaaksiottoalueiden rajojen lähde on Helsingin kaupungin kaupunkimittauspalvelujen avoimet paik-
katietoaineistot ³⁴. Oppilaaksiottoalueet kuuluvat *Kartta- ja paikkatietoaineistoon*, joiden tekijänä on
Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut.

Kaupunginosat Espoossa. Espoo on jaettu tässä tilastoraportissa ja sen yhteydessä julkaistuis-
sa nettisivuissa alueisiin, jotka vastaavat Espoon kaupunginosia. Espoon kaupunginosia on 56.

Espoon kaupunginosien rajojen lähde on **Espoon rajapintapalveluiden avoimet aineistot**:
GIS:Kaupunginosat (<https://kartat.espoo.fi/avoindata/>).

Kaupunginosat Vantaalla. Vantaa on jaettu tässä tilastoraportissa ja sen yhteydessä julkaistuis-
sa nettisivuissa alueisiin, jotka vastaavat Vantaan kaupunginosia. Vantaan kaupunginosia on 61.

Vantaan kaupunginosien rajojen lähde on Vantaan kaupungin **Vantaan karttarajapinnat**
(<https://gis.vantaa.fi/rajapinnat/>).

5.3 Tutkimusaineiston henkilöiden jakaminen alueisiin

Edellä esitettiin, että tässä tutkimuksessa tulokset esitetään Helsingin osalta oppilaaksiottoalueittain ja
Espoon ja Vantaan osalta kaupunginosittain. Esitetään nyt, että miten Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla
asuneet henkilöt jaettiin näiden alueiden mukaisesti käytännössä. Esitetään myös, miten kattavasti ja
tarkasti henkilöt saadaan jaettua alueisiin.

5.3.1 Aluejaon toteutus

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla asuneet henkilöt jaettiin alueisiin Tilastokeskuksen *Infra sijaintitie-
tomoduuli* -tutkimusaineiston (ks. aineiston esittely luvussa 3.4.7) henkilöiden asuinpaikkatietojen sekä
yllä esiteltyjen alueiden rajojen koordinaattitietojen avulla.

Tässä tutkimuksessa käytössä ollut Tilastokeskuksen Infra sijaintitietomoduuli sisältää 250 m x 250 m
-ruututunnisteet Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla asuneita koskien siitä, missä heidän asuinpaikkansa si-
jaitsi. Toisin sanoen tämä Tilastokeskuksen rekisteriaineisto kertoo 250 metriä x 250 metriä -tarkkuudella
sen, missä kukin henkilö on asunut (vuoden viimeisenä päivänä). Toisaalta julkisesti saatavilla olevat tie-
dot alueiden rajojen koordinaatit kertovat, missä Helsingin oppilaaksiottoalueiden rajat ja Espoon ja
Vantaan kaupunginosien rajat sijaitsevat.

³⁴<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kartat-ja-liikenne/kartat-ja-paikkatieto/Paikkatiedot+ja+-aineistot/avoimet+paikkatiedot/>

Yhdistämällä Infra sijaintitietomoduulin ruututiedot henkilöiden asuinpaikasta julkisesti saatavilla oleviin tietoihin alueiden rajoista, henkilöt saatiin jaettua alueisiin seuraavasti:

1. Mikäli henkilöön liitetty 250 m x 250 m -ruututunniste sijaitsi kokonaan tietyn alueen sisällä (oppilaaksiottoalue Helsingissä, kaupunginosa Espoossa tai Vantaalla), tämän henkilön alue saatiin varmuudella määritettyä siksi alueeksi, jonka sisällä ruututunniste sijaitsi kokonaisuudessaan.
2. Mikäli henkilöön liitetty 250 m x 250 m -ruututunniste sijaitsi kahdella tai useammalla alueella (eli 250 m x 250 m -ruututunniste sattui sijaitsemaan useamman eri alueen rajalla), tämän henkilön alue määritettiin tutkimusaineistossa kuuluvaksi siihen alueeseen, jonka leikkaus ruututunnisteen kanssa oli suurin (eli alueeseen, jonka kanssa ruututunnisteella oli eniten yhteistä pinta-alaa). Tässä tapauksessa henkilön todellisesta (asuin)alueesta ei ole kuitenkaan täyttä varmuutta, vaan alueiden rajalla asuva henkilö saattaa sijoittua virheellisesti todellisen (asuin)alueensa naapurialueelle. Tästä epävarmuudesta lisää alla.

Myös kaupunkitutkijat Venla Bernelius ja Katja Vilkama käyttivät oppilaaksiottoalueita käsittelevässä tutkimuksessaan (Bernelius and Vilkama (2019)) Infra sijaintitietomoduulin (tutkimuksessa aineistosta käytetään nimitystä "Tilastokeskuksen Ruututietokanta") tietoja oppilaaksiottoalueittaisten tilastotietojen muodostamisessa:

"Kaupunkirakenteen sosioekonomisia ja etnisiä piirteitä kuvasimme yhdistämällä Tilastokeskuksen Ruututietokannan väestötiedot oppilasalueittaisiksi keskiarvoiksi."(Kvartti 3/2019: Vilkama and Bernelius (2019)).

5.3.2 Aluejaon kattavuus ja tarkkuus

Arvioidaan seuraavaksi aluejaon kattavuutta ja tarkkuutta. Kattavuudella tarkoitetaan sitä, että kuinka suurelle osalle Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla asuneesta väestöstä heidän alueensa saatiin määritettyä yllä esitetyllä tavalla. Tarkkuudella puolestaan tarkoitetaan sitä, kuinka suuri osuus aluemäärittelyistä on tosia, eli kuinka suurelle osalle määritetty alue vastaa todellista henkilön todellista (asuin)aluetta, joka on Helsingissä oppilaaksiottoalue ja Espoossa ja Vantaalla kaupunginosa.

Aluejaon kattavuus

Tarkastellaan aluejaon kattavuutta vertaamalla kaupungeittain niiden henkilöiden lukumäärää, joille alue-tieto löytyy, Tilastokeskuksen väestörakennetilastojen tietoihin Helsingin, Espoon ja Vantaan koko väestöstä vuoden 2020 lopussa. Tehdään tämä vertailu alla taulukossa 1.

Taulukon vasemmasta sarakkeesta löytyy kaupungeittain henkilölukumäärät niistä henkilöistä, joille (asuin)alue löytyy tutkimusaineistossa. Tämän sarakkeen oikealla puolella ovat puolestaan kaupunkien asukkaiden lukumäärät vuoden 2020 lopussa Tilastokeskuksen väestörakennetilastoista. Kolmannessa taulukon sarakkeessa on puolestaan suhteellinen ero taulukon toisen ja ensimmäisen sarakkeen välillä. Taulukon oikeassa sarakkeessa on puolestaan osuus henkilöistä alkuperäisessä tutkimusaineistossa,

joille ei löydy (asuin)aluetietoa Tilastokeskuksen INFRA Sijaintitietomoduuli -tutkimusaineistosta (ks. aineiston esittely luvussa 3.4.7).

Taulukko 1: Tutkimusaineiston henkilölukumäärien vastaavuus Tilastokeskuksen väestörakennetilastojen kanssa. Tutkimusaineistosta niiden henkilöiden lukumäärä kaupungeittain, joille löytyy tieto heidän asuinalueestaan vuoden 2020 lopussa, Tilastokeskuksen väestörakennetilastojen väestömäärät vuoden 2020 lopussa, suhteellinen ero (%) tutkimusaineiston ja Tilastokeskuksen väestötietojen välillä sekä osuus (%) tutkimusaineistossa, joille ei löydy tietoa heidän asuinalueestaan vuoden 2020 lopussa. Henkilölukumäärät Tilastokeskuksen lähes vastaavissa väestörakennetilastoissa vuonna 2020. Lähde: virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne.

Kaupunki	Tutkimusaineistossa tieto alueesta	Tilastokeskuksen väestömäärät	Suhteellinen ero (%)	Ei löydy aluetie- toa tutkimusaineis- tossa (%)
Helsinki	644 259	656 920	1,9 %	1,9 %
Espoo	288 014	292 796	1,6 %	1,7 %
Vantaa	232 070	237 231	2,2 %	2,2 %

Taulukon 1 tietojen mukaan aluetietojen kattavuus on Vantaalla 97,8 %, Espoossa 98,3 % ja Helsingissä 98,1 %. Taulukosta myös selviää, että tämän tutkimuksen tuloksissa käytetyt henkilölukumäärät – ne, joille aluetieto löytyy – poikkeavat Tilastokeskuksen väestömääristä vain siltä osin, joille aluetietoa ei löydy (1,9 % Helsingissä, 1,7 % Espoossa ja 2,2 % Vantaalla).

Toisin sanoen puutteet kattavuudessa johtuvat käytännössä siitä, että pääkaupunkiseudulla asuvien osalta noin 2 % henkilöistä ei löydy asuinalueetietoa Tilastokeskuksen INFRA Sijaintitietomoduuli -tutkimusaineistosta (ks. aineiston esittely luvussa 3.4.7). Tämä todetaan myös liitteen luvussa A.3, jossa vertaillaan Vantaan kaupungin Tilastokeskukselta saamia väestömääriä kaupunginosittain tämän tutkimuksen aineiston kaupunginosittaisiin lukumääriin Vantaalla. Myös näissä Vantaan kaupungin Tilastokeskukselta saamissa tilastotiedoissa noin 2,2 % Vantaalla asuneesta väestöstä ei löydy tietoa heidän asuinpaikkansa kaupunginosasta.

Tiedossani ei ole syytä, miksi Tilastokeskuksen INFRA Sijaintitietomoduuli -tutkimusaineistossa noin 2 % pääkaupunkiseudulla asuneiden osalta puuttuu 250 m x 250 m -ruututieto heidän asuinpaikastaan. Yksi mahdollisuus on, että tälle osalle henkilöistä ei yksinkertaisesti löydy määritettyä asuinpaikkaa. Pieni osa puuttuvista tiedoista selittyy sillä, että 250 m x 250 m -ruututietoa ei löydy, mikäli ruudulla asuu alle kolme henkilöä ³⁵.

Aluejaon tarkkuus

Aluejaon tarkkuudella tarkoitetaan sitä, että kuinka suuri osuus määritetyistä alueista osuu henkilön todelliseen alueeseen; Helsingissä oppilaaksiottoalueeseen ja Espoossa ja Vantaalla näiden kaupunkien

³⁵ks. rekisteriaineiston kuvaus: https://taika.stat.fi/fi/aineistokuvaus.html#!?dataid=INFRA_19872021_jua_sijainti_001.xml.

kaupunginosiin. Aluejakoon aiheutuu epätarkkuutta siitä syystä, että osa asuinalueita kuvaavista Tilastokeskuksen 250 m x 250 m -ruututiedoista sijoittuu useammalle kuin yhdelle alueella – silloin kun ruutu sijaitsee alueiden välisten rajojen päällä.

Tätä aluejaon tarkkuutta/epätarkkuutta on mahdollista tarkastella Vantaan kaupunginosia koskevien henkilölukumäärien perusteella. Vantaan kaupunki on saanut Tilastokeskukselta tiedot Vantaan kaupunginosien väestömääristä vuoden 2020 lopussa. Liitteen luvussa A.3 näitä väestömääriä verrataan tämän tutkimuksen aineiston väestömääriin Vantaalla kaupunginosittain. Näiden lukujen vastaavuus kertoo aluejaon tarkkuudesta/epätarkkuudesta.

Koska epätarkkuus aiheutuu kaupunginosien rajoilla asuvista, niin siitä seuraa, että tarkkuus on sitä suurempaa, mitä pienempi osuus alueen väestöstä asuu lähellä kaupunginosan rajaa. Tästä syystä pinta-alaltaan – ja siten yleisesti ottaen myös väestöltään – suuremmissa kaupunginosissa tarkkuus on yleisesti suurempaa kuin pienemmissä kaupunginosissa.

Alueittaisten väkilukujen virheiden keskiarvo ja mediaani ovat hyvin lähellä nollaa, koska positiiviset ja negatiiviset virheet kumoavat toisensa. Tarkastellaan siten alueittaisten väkilukujen virhettä keskineliövirheen neliöjuuren avulla. Kuten liitteen luvun A.3 vertailusta ilmenee, 20 väkiluvultaan suurimman kaupunginosan osalta väkiluvun keskineliövirheen neliöjuuri – kutsuttakoon sitä *keskivirheeksi* – on 6 %. Tarkkuuden keskivirhe on puolestaan niiden Vantaan kaupunginosien osalta, joissa on yli 1 000 asukasta, 8 %. Kaikkien kaupunginosien osalta tarkkuuden keskivirhe on 11 %.

Mikäli epätarkkuus olisi normaalijakautunut – näin ei kuitenkaan vaikuta aivan olevan – 20 suurimman kaupunginosan osalta 95 % kaupunginosista epätarkkuus olisi maksimissaan 12 %, yli 1 000 asukkaan kaupunginosissa 95 % epätarkkuus olisi puolestaan maksimissaan 16 % ja kaikkien kaupunginosien osalta 95 % kaupunginosista epätarkkuus olisi maksimissaan 22 %.

Tästä voi tehdä sellaisen karkean arvion, että ainakin suurimpien alueiden osalta epätarkkuus tuloksissa on suurimman osan alueista osalta alle 15 %. Tulosten osalta on hyvä kuitenkin huomioida, että niissä esiintyy arviolta tämän suuruista epätarkkuutta. Toisaalta epätarkkuus ei kuitenkaan jakaudu "satunnaisesti" eri kaupunginosien välille, vaan epätarkkuus tuloksissa "vuotaa" naapurialueiden puolelle. Erityisesti niiden alueiden osalta, joissa on paljon asutusta aivan alueen rajalla, voi olettaa, että ainakin osa alueen tuloksista vuotaa rajanaapurialueen tilastotietoihin.

Liitteen luvussa A.4 verrataan vielä Vantaan kaupungin Tilastokeskukselta saamia lukuja vieraskielisten lukumääristä kaupunginosittain verrattuna tämän tutkimuksen ulkomaalaistaustaisten osuutta kaupunginosittain. Tulokset eroavat jo koko Vantaan osalta niin, että tutkimusaineistossa on ulkomaalaistaustaisia noin 6 % enemmän, kuin Vantaalla on vieraskielisiä. Tämä ero johtuu siitä, että ulkomaalaistaustaisen määritelmä eroaa vieraskielisen määritelmästä. Ulkomaalaistaustainen määritetään tässä tutkimuksessa henkilön ja hänen vanhempiensa syntymävaltion mukaan (ks. luku 4).

6 Aluekohtaiset tilastotiedot: tilastotietojen esittely

Tämän raportin luvussa 7 esitetään joitakin aluekohtaisia tilastotietoja eri maahanmuuttajaryhmiä ja kantaväestöä koskien. Tilastotiedot ovat sosioekonomisia, ”pärjäämistä”, koskevia mittareita sekä henkilölukumääriin liittyviä tilastotietoja. Kaikki aluekohtaiset tilastotiedot esitetään tämän raportin yhteydessä julkaistavassa interaktiivisessa aluekartassa. Aluekohtaiset tilastotiedot esitetään pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa) alueille erikseen sekä koko Helsinkiä yhteensä, koko Espoota yhteensä ja koko Vantaata yhteensä koskien. Poikkeuksen tästä muodostavat PK-seudun kuntien alueet, joissa on niin vähän maahanmuuttajia, että yksityisyydensuojan vuoksi aluekohtaisia tilastotietoja ei voida julkaista.

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin, että millaisia julkaistavat aluekohtaiset tilastotiedot ovat. Näiden aluekohtaisten tilastotietojen alkuperäiset lähteet ovat Tilastokeskuksen kolmessa rekisteriaineistokokonaisuudessa. Nämä Tilastokeskuksen aineistokokonaisuudet esiteltiin edellä luvussa 3.4. Tässä luvussa kerrataan jokaisen tiedon osalta, että mistä Tilastokeskuksen rekisteriaineistosta julkaistava tieto on peräisin.

Tämän lisäksi jokaisen tiedon kohdalla esitetään, että mitä ikäryhmää julkaistava tieto koskee – ja miksi kyseiseen rajaukseen ikäryhmän osalta on päädytty. Lisäksi joidenkin näiden sosioekonomisten mittareiden kohdalla esitetään tarkemmin, että mitä tieto kertoo maahanmuuttajien pärjäämisestä suhteessa suomalaiseen kantaväestöön ja siten, mikä merkitys tiedolla on julkisen talouden kannalta – erityisesti, kun puhutaan alueellisten sosioekonomisten erojen vaikutuksista.

Julkaistavat aluekohtaiset henkilölukumääriin liittyvät tilastotiedot ja sosioekonomiset tilastotiedot ovat:

- **Henkilölukumääriin ja väestöosuuksiin** liittyvät tiedot:
 - Alueittaiset henkilölukumäärät tarkasteltaville maahanmuuttajaryhmille ja suomalaiselle kantaväestölle.
 - Eri ryhmien väestöosuudet alueiden kokonaisväestöstä. Tieto julkaistaan vuosille 1990–2020.
 - Alueittaiset alle 16-vuotiaiden henkilölukumäärät tarkasteltaville maahanmuuttajaryhmille ja suomalaiselle kantaväestölle.
 - Eri ryhmien alle 16-vuotiaiden osuudet alueiden alle 16-vuotiaasta väestöstä. Tieto julkaistaan vuosille 1990–2020.
- **ARA-vuokra-asuntoihin (joista suurin osa on kaupunkien vuokra-asuntoja)** liittyen:
 - Väestöryhmittäiset osuudet ARA-asunnoista alueittain vuonna 2020. Asuntojen osuuksiin perustuvia tilastotietoja julkaistaan vain tässä raportissa (ks. luku 7.3.1) eikä tämän raportin yhteydessä julkaistavilla nettisivuilla.
 - Väestöryhmittäiset osuudet ARA-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020. Asukkaisiin perustuvia tilastotietoja julkaistaan tämän raportin (luku 7.3.2) lisäksi tämän raportin yhteydessä julkaistavilla nettisivuilla.
- **Uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaisiin** liittyen:

- Osuudet kaikkien uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020.
- Osuudet kaikkien vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020.
- Nämä uusia ja vanhoja vuokra-asuntoja koskevat tiedot sisältävät kaikki vuokra-asunnot, eli ne eivät sisällä ainoastaan ARA-vuokra-asuntoja.
- **Sosiaalietuuksien** saajaosuudet väestöistä ja saatujen sosiaalietuuksien kokonaissummat seuraaville sosiaalietuuksille:
 - Toimeentulotuet.
 - Työttömyysturvaetuudet.
 - Asumistuet.
- **Bruttopalkka- ja bruttoyrittäjätulojen** summiin liittyen:
 - Koko vuoden palkka- ja yrittäjätulojen alueittaiset mediaanit.
 - Koko vuoden palkka- ja yrittäjätulojen alueittaiset keskiarvot.
- **Työllisyysaste**
- **Hyvät ja huonot veronmaksajat:**
 - Tarkasteltavan ryhmän maksamien kunnallisverojen keskiarvo alueella verrattuna koko kaupungin suomalaisen kantaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvoon.
- **Koulutusasteet:**
 - Osuus henkilöistä, joilla on vähintään 2. asteen koulutus.

Julkaistavista tilastotiedoista esitetään seuraavaksi seuraavat tiedot:

1. Rekisterilähde eli mistä Tilastokeskuksen rekisteriaineistosta tilastotieto on peräisin (Tilastokeskuksen rekisteriaineistot esiteltiin luvussa 3.4).
2. Mihin ikäryhmään esitettävä tilastotieto on mahdollisesti rajattu. Perustellaan rajaus.
3. Lyhyesti tilastotiedon merkityksestä kunnan (Helsinki, Espoo, Vantaa) taloudelle.

6.1 Henkilölukumääriin liittyvät tilastotiedot

Henkilölukumääriin liittyviä julkaistavia tilastotietoja ovat ryhmittäiset henkilölukumäärät eri alueilla sekä ryhmien osuudet eri alueiden väestöistä. Tiedot julkaistaan sekä väestöille kokonaisuudessaan sekä erikseen alle 16-vuotiaita koskien.

Rekisterilähde. Henkilölukumääriin liittyvien tilastotietojen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 3.4 esittely aineistosta).

Ikärajaukset tuloksissa ja yhteydet julkiseen talouteen. Alle 16-vuotiaita koskevat tulokset rajataan tietyksi koskemaan vain alle 16-vuotiaita. Alle 16-vuotiaita koskevilla tuloksilla voidaan (koko väestöä koskevia tuloksia) päätellä paremmin erityisesti Helsingin osalta – jossa aluejako perustuu oppilaaksiottoalueisiin – että kuinka suuri osuus alueen peruskoulun oppilaista kuuluu tiettyyn maahanmuuttajaryhmään tai suomalaiseen kantaväestöön. Maahanmuuttajien osuudella koulun oppilaista on puolestaan suora yhteys sekä koulujen oppimistuloksiin että siihen, kuinka paljon kouluja tuetaan³⁶ ja samalla siten julkiseen talouteen.

6.2 ARA-vuokra-asuntoihin liittyvät tilastotiedot

Rekisterilähde. ARA-vuokra-asumista koskevan tiedon lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 3.4 esittely aineistosta). ARA-vuokra-asunnossa asumista koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Hallintaperuste*. Tässä muuttujassa on *FOLK perustieto* -tutkimusaineiston aineistokuvauksen mukaan pääsääntöisesti päätelty asunnon hallintaperuste vakinaisesti asutuille asunnoille eli asutokunnille.

Hallintaperuste kertoo, onko henkilön asuttaman talon hallintaperuste omistusasunto, vuokra-asunto, asumisoikeusasunto tai muu peruste. Muuttuja erittelee tarkemmin eri vuokra-asuntotyyppisiä hallintaperusteena, ja kaksi näistä vuokra-asuntotyypeistä – Aravavuokra-asunnot ja korkotukivuokra-asunnot – vastaavat ARA-vuokra-asuntoja. Kolmas hallintaperuste, joka myös koskee vuokra-asuntoja, kattaa kaikki muut vuokra-asunnot kuin ARA-vuokra-asunnot.

Koska *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto sisältää vuosittain kaikki Suomen väestöön kuuluneet henkilöt (joilla on ollut kotikunta Suomessa), *FOLK perustieto* -tutkimusaineiston Hallintaperuste-muuttujan avulla voidaan päätellä, että ketkä Suomen väestöön kuuluvat henkilöt ovat asuneet (vuoden lopussa) ARA-vuokra-asunnossa.

Asuntokohtaiset tulokset. ARA-asuntoihin liittyviä tilastotietoja esitetään tämän raportin luvussa 7.3 sekä asuntokohtaisesti että asukaskohtaisesti. Raportin ohessa julkaistavalla nettisivulla tilastotuloksia esitetään ainoastaan asukaskohtaisesti.

Asuntokohtaiset tulokset tarkoittavat sitä, että tuloksissa tilastoyksikkönä on ARA-asunto eikä henkilö eli ARA-asunnon asukas. Toisin sanoen tuloksissa lasketaan ARA-asuntoja ja niiden osuuksia eikä asukkaita. Yhdessä asunnossa voi asua enemmän kuin yksi asukas.

ARA-asuntojen taustamaa määräytyy asunnossa asuvien henkilöiden taustamaiden suhteellisten osuuksien mukaisesti – niin että nämä osuudet summautuvat ykköseksi kaikkien asunnossa asuvien henkilöiden osalta. Näin varmistetaan, että kaikkien tutkimusaineiston henkilöiden yli laskettu suhteellisten osuuksien summa on ARA-vuokra-asuntojen lukumäärä.

³⁶ks. esimerkiksi Helsingin osalta *positiivisen diskriminaation* -määrärahojen jakoperiaatteet: <https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/b8/b854fe9b0cca2af33ccdd4070f74a58b9d37f08f.pdf>

Esimerkiksi jos asunnossa on yksi henkilö isoista pakolaismaista ja toinen henkilö, joka kuuluu suomalaiseen kantaväestöön, niin tämän asunnon taustamaa on 0, 5-kertaisesti isot pakolaismaat ja 0, 5-kertaisesti suomalainen kantaväestö. Ja jos asunnossa asuu esimerkiksi kolme maahanmuuttajaa länsimaista ja kaksi Itä-Euroopasta, niin asunto on 0, 6-kertaisesti länsimainen ja 0, 4-kertaisesti itäeurooppalainen.

Tiedot siitä, että ketkä henkilöt asuvat samassa asunnossa, ovat peräisin tilastokeskuksen *FOLK asuntokunta* -tutkimusaineistosta (ks. luku 3.4.5). Tutkimusaineiston *asuntokuntanumero* kertoo, ketkä ovat asuneet samassa asunnossa.

Ikärajaukset tuloksissa. ARA-vuokra-asuntoja koskevissa tuloksissa ei ole käytössä ikärajuksia. Näin tuloksiin sisältyvät tiedot kaikista ARA-vuokra-asunnoissa asuneista.

Tiedon merkitys julkiselle taloudelle. ARA-vuokra-asunnossa asuvien suhteelliset määrät väestössä kertovat varsin suoraan kyseisen väestön (keskimääräisestä) sosioekonomisesta asemasta eli " pärjäämisestä". Tämä johtuu siitä, että asukasvalintaperusteet ARA-vuokra-asuntoihin perustuvat *Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen* mukaan hakijoiden asunnontarpeeseen, varallisuuteen ja tuloihin:

*"Valintaperusteita ovat asunnon tarve, varallisuus ja tulot. Asukkaiden valinta perustuu asukasvalintaperusteisiin sekä hakijoiden keskinäiseen vertailuun. Hakijoiden keskinäistä etusijajärjestystä arvioidaan kokonaisuutena hakijoiden asunnontarpeen, varallisuuden ja tulojen perusteella. Etusijalle asetetaan asunnottomat ja muut kiireellisimmässä asunnontarpeessa olevat, vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijat."*³⁷

Edellä luvussa 2.2.3 käytiin läpi seuraavia ARA-vuokra-asumiseen liittyviä asioita:

- Pääkaupunkiseudun kuntien tavoite "sekoittavasta asumispolitiikasta" ja "asuntoalueiden tasapuo-lisesta kehittämisestä".
- MAL-sopimus valtion ja Helsingin seudun kuntien välillä.
- Kaupunkien omistamat ARA-vuokra-asunnot.
- Tilastotietoja ARA-vuokra-asumisesta Saukkosen (2022) raportista.

6.3 Uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaisiin liittyvät tilastotiedot

Rekisterilähde. Vuokra-asumista koskevan tiedon lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 3.4 esittely aineistosta). Vuokra-asunnossa asumista koskevan muuttujan nimi tässä rekis-teriaiaineistossa on *Hallintaperuste*. Tässä muuttujassa on *FOLK perustieto* -tutkimusaineiston aineisto-kuvauksen mukaan pääsääntöisesti päätelty asunnon hallintaperuste vakinaisesti asutuille asunnoille eli asuntokunnille. Vuokra-asuminen toisin sanoen päätellään samasta tiedosta kuin ARA-vuokra-asuminen. Vuokra-asuminen (yleisesti) kuitenkin kattaa myös muut vuokra-asumisen muodot kuin ARA-vuokra-asumisen.

³⁷<https://www.ara.fi/fi-FI/ARAasuntokanta/ARAvuokraasunnot/Asukasvalinta>

Vuokra-asunnot jaetaan uusiin ja vanhoihin vuokra-asuntoihin siten, että vuosina 2010–2020 rakennetut asunnot ovat uusia vuokra-asuntoja, ja muut eli ennen vuotta 2010 rakennetut vuokra-asunnot ovat vanhoja vuokra-asuntoja. Tieto henkilöiden kotien rakennusvuosista on peräisin Tilastokeskukselta erikseen tutkimuskäyttöön haetusta rekisteriaineistosta, joka kertoo, minä vuonna henkilön asunto on rakennettu. Rakennusvuositieto päivittyy vuosittain, eli jos henkilö muuttaa, niin myös rakennusvuositieto muuttuu vastaamaan henkilön uuden asunnon rakennusvuotta. Katso esittely asuntojen rakennusvuositietoja koskevasta tutkimusaineistosta luvussa 3.4.6.

Ikärajaukset tuloksissa. Uusia ja vanhoja vuokra-asuntoja koskevissa tuloksissa ei ole käytössä ikärajaus. Näin tuloksiin sisältyvät tiedot kaikista vuokra-asunnoissa asuneista.

Tiedon merkitys julkiselle taloudelle. Luvussa 2.2 esiteltiin tutkimuksia ja uutisia maahanmuuton aluekohtaisista vaikutuksista pääkaupunkiseudulla. Viitatussa luvussa esitettyjen uutisten mukaan³⁸ maahanmuuttajat keskittyvät erityisesti vanhoihin vuokra-asuntoihin. Vantaan Sanomien viitatun uutisen (19.1.2019) mukaan *"Jo puolet Vantaan vanhoihin lähiöihin muuttavista on vieraskielisiä"*. Tästä syystä asuminen (vanhoissa) vuokra-asunnoissa voi toimia hyödyllisenä mittarina alueiden eriytymistä koskien.

Lisäksi edellä luvussa 2.2.3 käytiin läpi seuraavia uusissa ja vanhoissa vuokra-asunnoissa asumiseen liittyviä asioita:

- Uusien asuntojen rakentamisesta pääkaupunkiseudulla.
- Helsinkiin on valmistunut eniten asuntoja 60 vuoteen, ja asuntotuotannon suunnitellaan pysyvän korkeana.
- Uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen välinen rajavuosi tässä tutkimuksessa on rakennusvuosi 2010.

6.4 Sosiaalietuudet

Sosiaalietuuksien osalta on huomioitava, että maksetut sosiaalietuudet eivät suoraan kerro kaikista menoista, jotka lankeavat kunnille ja muulle julkiselle taloudelle näihin etuuksiin liittyen. Esimerkiksi pelkät tiedot työttömyysturvaetuuksien määrästä eivät kerro, kuinka paljon kunta on rahoittanut etuuksien lisäksi työttömyyden hoitoon liittyviä palveluita kuten työllistämispalveluita.

Esimerkiksi Espoon talouden osalta Espoon kaupunginjohtajan Jukka Mäkelän mukaan: *"vieraskieliset ovat yliedustettuina useissa kalliissa palveluissa, kuten lastensuojelussa ja työttömyyden hoidossa"* (Helsingin Sanomat 4.3.2019. Toisaalta kaupunginjohtaja Mäkelän mukaan: *"[...] Nähtävissä kuitenkin on, ettei väestönkasvu tue entiseen tapaan verotulojen kehitystä, [...] Hyviä veronmaksajia tulee vähemmän kuin ennen. Maahanmuutto on yksi tekijä, mutta isossa kuvassa vaikuttaa myös huoltosuhteen muutos."* (Helsingin Uutiset 2.11.2019).

Tosin maahanmuuttajaryhmittäiset luvut työttömyysturvaetuuksista kertovat varsin suorasti, kuinka paljon eri maahanmuuttajaryhmät ovat edustettuina näissä kalliiksi käyvissä työttömyyden hoitoon liittyvissä

³⁸ja <https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/1499115> <https://www.suomenuutiset.fi/asuntomarkkinat-jakautumassa-kahtia-paakaupunkiseudulla-vieraskieliset-valtaavat-vanhat-lahiot-pako-hyville-alueille-nostaa-hintoja-hyytavaa-vauhtia/>

palveluissa. Näitä työttömyyden hoitoon liittyviä palveluita on siirtymässä yhä enemmän kuntien vastuulle *työllisyyden edistämisen aluekokeilun*³⁹ myötä.

6.4.1 Toimeentulotuet

Rekisterilähde. Toimeentulotukitietojen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 3.4 esittely aineistosta). Toimeentulotukia koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Toimeentulotuet*, ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on saanut vuoden aikana yhteensä perustoimeentulotukea ja harkinnanvaraisia toimeentulotukia (täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki) euroina mitattuna. Tilastokeskus kerää yleisesti ottaen muilta tilastoviranomaisilta rekisteritietoja, ja tässä tapauksessa toimeentulotukitietojen alkuperäinen lähde on ilmeisesti THL:ssä⁴⁰.

Ikärajaukset tuloksissa. Toimeentulotukea saaneiden osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset ovat vertailukelpoisia ikäluokkarajauksen osalta THL:n julkisten tilastotietojen⁴¹ kanssa, sillä THL julkaisee tietoja toimeentulotukea saaneiden osuuksista juuri 18–64-vuotiaita koskien (eritellysti 18–24-vuotiaille ja 25–64-vuotiaille). Tulokset saajien osuuksien on rajattu näin ollen myös karkeasti työikäisiin.

Toimeentulotukien kokonaissummia käsittelevät tulokset esitetään ilman ikärajausta. Näin kokonaissummia koskeviin tuloksiin sisältyvät kaikki maksetut toimeentulotuet (myös yli 64-vuotiaille maksetut).

Kuntien osuus toimeentulotukien rahoituksesta. Kunnat rahoittavat suoraan noin puolet maksetuista toimeentulotuista:⁴²

- “Perustoimeentulotuen rahoitukseen osallistuvat kunnat ja valtio yhtä suurin osuuksin.”
- “Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen valtionosuudet määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmän mukaisesti.”

Koska noin 90 prosenttia maksetuista toimeentulotuista koskee perustoimeentulotukea, kuntien osuudeksi maksetuista toimeentulotuista tulee noin puolet (riippumatta harkinnanvaraisten tukien maksuosuuksista).

Huomio puuttuvista toimeentulotukitiedoista. Kaikki esitettävät tilastotiedot koskevat vain henkilöitä, joilla oli kotikunta Suomessa vuonna 2020 ja joille löytyy myös käytetyn aluejaon mukainen asuinalue Helsingistä, Espoosta tai Vantaalta (3.4). Siten esimerkiksi esitettävistä toimeentulotukia koskevista tuloksista *puuttuvat* niiden henkilöiden saamat toimeentulotuet, joilla ei ollut kotikuntaa Suomessa vuonna 2020.

³⁹HE 87/2020 vp, HE 114/2020 vp

⁴⁰Tilastokeskus osaa varmasti tarvittaessa selvittää tarkemmin, kuinka he ovat koonneet esimerkiksi tiedot maksetuista toimeentulotuista muilta viranomaisilta

⁴¹sotkanet.fi

⁴²<https://www.alueliitto.fi/sosiaali-ja-terveysasiat/sosiaalihuolto/toimeentulotuki>

6.4.2 Työttömyysturvaetuudet

Rekisterilähde. Työttömyysturvaetuuksien lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 3.4 esittely aineistosta). Työttömyysturvaetuuksia koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Työttömyysturvaetuudet*, ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on saanut vuoden aikana yhteensä työttömyysturvaetuuksia euroina mitattuna. Tähän Tilastokeskuksen rekisteriaineistoon on laskettu yhteen eri työttömyysturvaetuuksien summa (sisältäen muun muassa maksetut työmarkkinatuet).

Ikärajaukset tuloksissa. Työttömyysturvaetuuksien saaneiden osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset saajien osuuskien osalta on rajattu työikäisiin. Lisäksi Tilastokeskus laskee työssäkäyntitilastossa työllisyysasteen juuri 18–64-vuotiaista ⁴³.

Työttömyysturvaetuuksien kokonaissummia käsittelevät tulokset esitetään ilman ikärajausta. Näin kokonaissummia koskeviin tuloksiin sisältyvät kaikki maksetut työttömyysturvaetuudet (myös yli 64-vuotiaille maksetut).

Kuntien osuus työttömyysturvaetuuksien rahoituksesta. Kunnat rahoittavat suoraan osan työttömyyden perusteella maksetuista *työmarkkinatuista*. Rahoituksen osuus riippuu työttömyyden kestosta: ”*Alue maksaa työmarkkinatuesta sitä suuremman osan, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä.*”. (Katso tarkemmin kunnan maksuosuuden määräytyminen Kelan sivuilta: <https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kunnat-tyomarkkinatuen-laskutus>).

Lisäksi on syytä huomata, että maahanmuuttajaryhmittäiset luvut työttömyysturvaetuuksista kertovat varsin suorasti, kuinka paljon eri maahanmuuttajaryhmät ovat edustettuina työttömyyden hoitoon liittyvissä palveluissa. Näitä työttömyyden hoitoon liittyviä palveluita on siirtymässä yhä enemmän kuntien vastuulle *työllisyyden edistämisen aluekokeilun*⁴⁴ myötä.

6.4.3 Asumistuet

Rekisterilähde. Asumistukien lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 3.4 esittely aineistosta). Asumistukia koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Asumistuet*, ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on saanut vuoden aikana yhteensä asumistukia euroina mitattuna. Tähän Tilastokeskuksen rekisteriaineistoon on laskettu yhteen eri asumistukien muotojen summa (sisältäen yleisen asumistuen, eläkeläisen asumistuen, opiskelijan asumislisän ja lesken asumistuen).

Ikärajaukset tuloksissa. Asumistukea saaneiden osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset saajien osuuskien osalta on rajattu työikäisiin.

Asumistukien kokonaissummia käsittelevät tulokset esitetään ilman ikärajausta. Näin kokonaissummia koskeviin tuloksiin sisältyvät kaikki maksetut asumistuet (myös yli 64-vuotiaille maksetut). Erityisesti

⁴³<https://www.stat.fi/meta/kas/tyollisyysaste.htm#tab2>.

⁴⁴HE 87/2020 vp, HE 114/2020 vp)

asumistukien osalta tuet koskevat myös yli 64-vuotiaita, sillä vuonna 2020 eläkkeensaajien asumistuet muodostivat noin 29 prosenttia kaikista koko Suomen väestölle maksetuista asumistuista (Kela, s. 2).

Asumistukien saajien osuudet vaihtelevat jyrkästi alueittain. Uuden Suomen uutisen (23.12.2020)⁴⁵ mukaan asumistukien saajien osuudet vaihtelevat jyrkästi alueittain: "*Joillain alueilla asumistuen piirissä on peräti 35 prosenttia alle 65-vuotiaasta väestöstä, kun toisessa ääripäässä heitä on vain kolme prosenttia. Maksettujen asumistukien määrä on kaikkiaan kasvanut 263 prosenttia Helsingissä kymmenessä vuodessa.*". Tämän raportin yhteydessä julkaistuilla nettisivuilla asumistuen saajia voi tarkastella Helsingissä, Espoossa ja Helsingissä paitsi alueittain myös eri maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön mukaan.

6.5 Palkka- ja yrittäjätulot

Rekisterilähde. Palkka- ja yrittäjätulojen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 3.4 esittely aineistosta). Palkkatuloja koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Palkkatulot* ja yrittäjätulojen puolestaan *Yrittäjätulot*. Palkkatulotieto muodostuu Tilastokeskuksen rekisterissä erilaisten palkkatulojen summasta, ja yrittäjätulot muodostuvat puolestaan erilaisten yrittäjätulojen summasta. Palkka- ja yrittäjätulot on muodostettu tätä raporttia varten laskemalla yhteen palkkatulot ja yrittäjätulot.

Ikärajaus tuloksissa. Palkka- ja yrittäjätuloja koskevat tilastotiedot on rajattu koskemaan 25–60-vuotiaita. Syy tähän on, että yleisesti koko väestössä alle 25-vuotiaiden palkka- ja yrittäjätulot ovat keskimäärin pieniä, joten alle 25-vuotiaiden mukaan ottaminen saisi näyttämään monen maahanmuuttajaväestön, joissa on suhteessa enemmän alle 25-vuotiaita kuin kantaväestössä, tulokset suhteessa heikommilta verrattuna kantaväestöön. Tätä samaa ikärajausta palkka- ja yrittäjätulojen osalta käyttää myös VATT:n Sarvimäki (2017, s. 8). Rajaaminen 25–60-vuotiaisiin ottaa vertailuun mukaan sen väestönosan, joka on ainakin kantaväestön osalta suurimmaksi osaksi työvoimaan kuuluvia.

Tiedon merkitys julkiselle taloudelle. Samoin kuin työllisyysaste, palkka- ja yrittäjätulot kertovat osaltaan (maahanmuuttaja)väestön pärjäämisestä suhteessa suomalaiseen kantaväestöön. Palkka- ja yrittäjätulot kertovat pelkkää työllisyysastetta tarkemmin siitä, millaisia henkilön nettovaikutukset ovat julkiselle taloudelle, sillä esimerkiksi ansiotulojen veroprosentti määräytyy ansiotulojen mukaan. Koska ansiotulojen verotus on progressiivista, palkka- ja yrittäjätulojen määrä korostuu siinä, kuinka paljon henkilö rahoittaa julkista taloutta maksamiensa verojen ja veronluonteisten maksujen kautta. Samalla korkeat tulot tarkoittavat sitä, että henkilö saa todennäköisesti vähemmän tulonsiirtoja kuin matalatuloinen (*mutatis mutandis*).

Maahanmuuttajien palkka- ja yrittäjätuloja on verrattu kantaväestöön Sarvimäen tutkimuksessa (2017). Sarvimäen tutkimuksessa eri maahanmuuttajaryhmien palkka- ja yrittäjätuloja verrataan kantaväestöön 15 maassaolovuoteen asti. Sarvimäen tulosten mukaan suurimpien pakolaismaiden palkka- ja yrittäjätulot jäävät murto-osaan kantaväestöstä, mutta myöskään edes OECD-maista tulleiden palkka- ja yrittäjätulot eivät saavuta kantaväestön tasoa. Tämä tilasto kertoo siitä, että maahanmuutto Suomeen on maahanmuut-

⁴⁵<https://www.uusisuomi.fi/uutiset/asumistuen-saajat-keskittyvat-selvasti-tiettyihin-lahioihin-katso-kartasta-helsingin-asumistukikeskittymat/110e43e8-b104-4847-80c4-40a172f1a475>

tajaryhmätasolla epäonnistunutta Suomen julkisen talouden kannalta. (s. 17)

6.6 Työllisyysaste

Rekisterilähde. Työllisyysasteen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineiston (ks. luvussa 3.4 esittely aineistosta) tieto henkilön pääasiallisesta toiminnasta. Muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Pääasiallinen toiminta (TVM)*. Työllisyysaste on laskettu sinä osuutena väestöstä, jolla pääasiallinen toiminta oli työllinen vuoden 2020 lopussa⁴⁶.

Ikärajaus tuloksissa. Työllisyysasteen osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset on rajattu työikäisiin. Myös Tilastokeskus määrittää työllisyysasteen 18–64-vuotiaita koskevaksi Tilastokeskuksen rekisteritietoihin perustuvassa työssäkäyntitilastossa ⁴⁷.

Tiedon merkitys julkiselle taloudelle. Työllisyysaste kertoo osaltaan (maahanmuuttaja)väestön pärjäämisestä suhteessa suomalaiseen kantaväestöön. Se ei kuitenkaan ole kovin tarkka mittari julkisen talouden nettovaikutusten kannalta, sillä se ei vielä suoraan kerro, kuinka paljon henkilö maksaa erilaisia veroja ja veronluonteisia maksuja (julkisen talouden tulopuoli) tai saa julkisia palveluita ja mahdollisesti erilaisia tulonsiirtoa (julkisen talouden menopuoli). Tämän vuoksi esimerkiksi henkilön palkka- ja yrittäjätulot sekä maksetut kunnallisverot – verrattuna kunnan kantaväestöön – ovat työllisyysastetta tarkempia julkisen talouden vaikutusten mittareita.

6.7 Hyvät ja huonot veronmaksajat

Tieto kertoo, mikä on ryhmän maksamien kunnallisverojen keskiarvo alueella verrattuna koko kaupungin suomalaisen kantaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvoon. Eli esimerkiksi Helsingissä tieto kertoo, mikä on tietyllä oppilaaksiottoalueella asuvan maahanmuuttajaryhmän tai kantaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvo verrattuna koko Helsingin kantaväestön keskiarvoon.

Näin luku kertoo, että millä kunnan alueilla asuvat hyvät veronmaksajat ja millä alueilla puolestaan huonot. Tämä koskee myös suomalaista kantaväestöä, sillä tilastotieto vertailee alueittaisia keskiarvoja verrattuna koko kaupungin kantaväestön keskiarvoon. Siten myös suomalaisen kantaväestön osalta tilastotieto kertoo, millä alueilla maksettujen kunnallisverojen keskiarvo on korkeampi kuin koko kaupungin keskiarvo ja millä alueilla puolestaan matalammat.

Rekisterilähde. Maksettujen kunnallisverojen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 3.4 esittely aineistosta). Maksettuja kunnallisveroja koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Kunnallisvero*, ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on maksanut vuoden aikana kunnallisveroja euroina mitattuna. Tämä tieto kertoo suoraan sen *todellisen* kunnallisverojen summan, jonka henkilö on maksanut

⁴⁶Tilastokeskus käyttää samaa, vuoden lopun tietoa, työssäkäyntitilaston työllisiä koskevissa tiedoissa: https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__tyokay/?tablelist=true.

⁴⁷: <https://www.stat.fi/meta/kas/tyollisyysaste.htm#tab2>. (Kyselytutkimukseen perustuvassa työvoimatutkimuksessa työllisyysaste lasketaan puolestaan 15–64-vuotiaista.).

ansiotuloistaan (mahdollisten vähennysten jälkeen).

Ikärajaus tuloksissa. Maksettujen kunnallisverojen *keskiarvoja* koskevat tulokset esitetään 18–64-vuotiaita koskien. Näin tulokset on rajattu työikäisiin, ja lukujen vertailu väestöjen välillä tapahtuu vertailemalla toisiinsa työikäistä väestöä koskevia lukuja.

Tiedon merkitys kunnan taloudelle. Maksetuilla kunnallisveroilla on kaikista julkaistuista tiedoista suurin suora yhteys kuntien taloudelle, sillä kunnallisveroilla rahoitetaan suuri osa kuntien lakisääteisistä peruspalveluista (ks. tarkemmin Salminen 2022, josta erityisesti luku 9: *Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö.* ⁴⁸).

Tämän vuoksi "hyvät ja huonot veronmaksajat" on tärkein yksittäinen tilastotietoa kuntien talouden kannalta. Koko julkisen talouden kannalta puolestaan tärkein tilastotieto lienee palkka- ja yrittäjätulojen summa, sillä tämä tieto kertoo varsin tarkkaan, mikä on henkilön "nettovaikutus" Suomen julkiselle taloudelle.

6.8 Koulutusaste: vähintään 2. asteen koulutus

Rekisterilähde. Tutkintoastetiedon lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto. Muutujan nimi rekisteriaineistossa on *Korkeimman tutkinnon suoritusaste*. Vähintään 2. asteen koulutuksen suorittaneiden osuus on laskettu sinä osuutena väestöstä, jolla korkeimman tutkinnon suoritusaste on vähintään toinen aste.

Ikärajaus tuloksissa. Ikärajaus koulutusastetta koskevien tulosten osalta on 25–60-vuotiaat. Alaikärajana käytetään 25 ikävuotta, jolloin henkilöillä on näin ollen ollut ikänsä puolesta "aikaa" suorittaa vähintään toisen asteen tutkinto.

⁴⁸https://www.suomenperusta.fi/content/uploads/2022/09/Kuntatilastoraportti_2022_28_8_versio.pdf

7 Aluekohtaiset tilastotiedot: tulokset karttoina ja taulukkoina

Tässä luvussa esitetään *joitakin* maahanmuuttajaryhmiä ja suomalaista kantaväestöä koskevia aluekohtaisia tuloksia. **Kaikki tilastotulokset tarkkoine numerotietoineen löytyvät erillisellä nettisivulla julkaistusta interaktiivisesta aluekartasta.** Tämän luvun tulokset toimivat johdantona nettisivuilta löytyviin tuloksiin. Lisäksi esitettävien tulosten perusteella esitetään joitakin keskeisimpiä johtopäätöksiä luvussa 9.

Alueiden rajojen koordinaattien lähteet kartoissa: Katso luku 5.2.

Lista esitettävistä tuloksista. Tässä luvussa esitetään seuraavat tulokset:

- **Väestöosuudet:**

- Luku 7.1: Alueet, joissa on eniten ja vähiten maahanmuuttajataustaisia.
- Luku 7.2: Väestöosuuksien kehittyminen vuosina 1990–2020 alueittain ja kaupungeittain.

- **Osuudet ARA-vuokra-asunnoista ja ARA-vuokra-asukkaista:**

- Luku 7.3: Osuudet ARA-vuokra-asunnoista ja ARA-vuokra-asukkaista alueittain vuonna 2020.
 - * Alaluku 7.3.1: Osuudet ARA-asunnoista alueittain vuonna 2020.
 - * Alaluku 7.3.2: Osuudet ARA-asukkaista alueittain vuonna 2020.
- Luku 7.3.3: Osuudet ARA-asuntojen asukkaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1998–2020.

- **Osuudet kaikkien uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista:**

- Luku 7.4: Osuudet kaikkien uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020.
 - * Alaluku 7.4.1: Osuudet kaikkien uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020.
 - * Alaluku 7.4.2: Osuudet kaikkien vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020.

- **Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot:**

- Luku 7.5: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvojen vertailut oppilasalueittain Helsingissä ja kaupunginosittain Espoossa ja Vantaalla.

- **Hyvät ja huonot veronmaksajat:**

- Luku 7.6: Alueittaiset kunnallisverojen keskiarvot koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta – eli millä alueilla asuvat hyvät ja huonot veronmaksajat.

- **Sosiaalietuudet:**

- Luku 7.7: Toimeentulotukea vuonna 2020 saaneiden 18–64-vuotiaiden osuudet alueittain.

7.1 Maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön osuudet väestöistä – suurimmat ja pienimmät alueittaiset osuudet vuonna 2020

Taulukko 2: *Osuudet alle 16-vuotiaista Helsingissä oppilaaksiottoalueittain (%). Taulukossa on koko Helsinki yhteensä sekä 15 oppilaaksiottoaluetta, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat suurimmat alle 16-vuotiaista vuonna 2020.*

	Kaikki ulkomaat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Helsinki	23,6	7,0	2,3	6,1	2,3	5,9
Merilahden koulu (Vuosaari)	59,2	23,3	9,3	15,6	2,9	8,1
Keinutien koulu (Mellunkylä)	58,2	21,5	6,1	13,8	2,6	14,2
Vesalan koulu (Mellunkylä)	55,6	19,2	7,5	14,4	1,3	13,2
Laakavuoren koulu (Mellunkylä)	54,2	21,5	3,5	14,6	2,3	12,3
Itäkeskuksen koulu (Vartiokylä)	47,7	17,4	–	7,8	–	13,1
Puistopolun koulu (Vuosaari)	44,7	17,7	6,0	12,1	1,8	7,1
Puotilan koulu (Vartiokylä)	44,2	20,9	5,2	8,6	3,0	6,6
Roihuvuoren koulu (Vartiokylä, Herttoniemi)	43,5	19,7	5,7	7,4	1,9	8,8
Kankarepuiston koulu (Suurmetsä)	43,4	8,4	1,7	23,1	1,8	8,4
Maatullin koulu (Suutarila, Tapaninkylä)	42,7	16,3	5,9	7,9	1,2	11,3
Malminkartanon koulu (Kaarela, Konala)	41,9	12,2	4,7	8,8	2,7	13,5
Pihlajamäen koulu (Malmi, Pukinmäki)	40,8	13,3	2,6	10,8	3,2	10,9
Pitäjänmäen koulu (Pitäjänmäki)	37,0	13,7	3,5	10,9	2,3	6,7
Pihlajiston koulu (Viikki, Malmi)	36,5	13,2	3,0	8,5	1,7	10,0
Aurinkolahden koulu (Vuosaari)	35,7	10,4	3,5	14,2	1,8	5,8

Taulukko 3: *Osuudet alle 16-vuotiaista Helsingissä oppilaaksiottoalueittain (%)*. Taulukossa on koko Helsinki yhteensä sekä 15 oppilaaksiottoaluetta, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat **pienimmät** alle 16-vuotiaista vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Helsinki	23,6	7,0	2,3	6,1	2,3	5,9
Suomenlinnan koulu (Suomenlinna)	–	–	–	–	–	–
Sakarinmäen koulu (Ultuna, Östersundom, Salmenkallio)	–	–	–	–	–	–
Pakilan koulu (Pakila)	3,5	–	–	–	1,2	1,3
Paloheinän koulu (Tuomarinkylä)	3,8	–	–	–	1,2	1,1
Tapanilan koulu (Tapaninkylä)	6,2	–	–	2,5	–	–
Lauttasaaren koulu (Lauttasaari)	6,5	–	–	1,0	3,5	1,4
Haagan koulu (Haaga)	6,6	–	–	–	1,7	2,7
Yhtenäiskoulu (Käpylä)	6,7	–	–	1,7	–	2,0
Metsolan koulu (Pakila, Tuomarinkylä, Oulunkylä)	7,1	–	–	2,3	1,0	2,5
Aleksis Kiven koulu (Alppiharju, Vallila, Sörnäinen)	7,1	–	–	1,8	–	3,4
Vattuniemen koulu (Lauttasaari)	8,1	–	–	1,6	2,9	3,0
Helsingin normaalilyseo (Kaartinkaupunki, Kamppi, Punavuori)	8,3	–	–	–	4,9	–
Töölön koulu (Taka-Töölö)	8,4	–	–	2,2	2,9	2,3
Puistolanraitin koulu (Suurmetsä)	8,6	1,2	0,7	3,8	1,0	1,8
Torpparinmäen koulu (Tuomarinkylä)	8,6	–	– 65	3,1	1,9	2,0

Taulukko 4: *Osuudet koko väestöstä Helsingissä oppilaaksiottoalueittain (%)*. Taulukossa on koko Helsinki yhteensä sekä 15 oppilaaksiottoaluetta, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat **suurimmat** alueiden koko väestöstä vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Helsinki	17,7	3,1	1,5	5,8	2,6	4,7
Merilahden koulu (Vuosaari)	43,1	11,3	5,8	16,0	2,5	7,4
Keinutien koulu (Mellunkylä)	41,3	10,7	4,0	13,7	2,0	10,9
Vesalan koulu (Mellunkylä)	39,8	8,9	4,0	14,8	1,6	10,4
Laakavuoren kou- lu (Mellunkylä)	36,6	8,9	2,8	14,0	2,0	9,0
Kankarepuiston koulu (Suurmetsä)	33,3	4,6	1,4	18,8	1,5	7,0
Malminkartanon koulu (Kaarela, Konala)	32,5	4,7	3,0	9,2	2,4	13,2
Puistopolun koulu (Vuosaari)	30,9	8,2	3,6	11,6	1,8	5,8
Maatullin kou- lu (Suutarila, Tapaninkylä)	30,3	7,5	3,6	8,7	1,4	9,1
Roihuvuoren kou- lu (Vartiokylä, Herttoniemi)	29,0	8,5	3,4	7,6	2,4	7,1
Pihlajamäen koulu (Malmi, Pukinmä- ki)	28,4	5,7	1,9	9,7	2,7	8,4
Itäkeskuksen kou- lu (Vartiokylä)	28,3	7,0	3,8	8,2	2,0	7,3
Kontulan koulu (Mellunkylä)	26,9	6,1	2,3	10,5	1,7	6,2
Siltamäen koulu (Suutarila)	26,8	4,4	2,1	7,2	1,6	11,5
Puotilan koulu (Vartiokylä)	25,0	8,2	2,5	7,3	2,4	4,6
Myllypuron koulu (Vartiokylä)	24,9	5,8	2,3	9,6	1,7	5,5

Taulukko 5: *Osuudet koko väestöstä Helsingissä oppilaaksiottoalueittain (%). Taulukossa on koko Helsinki yhteensä sekä 15 oppilaaksiottoaluetta, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat **pienimmät** alueiden koko väestöstä vuonna 2020.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Helsinki	17,7	3,1	1,5	5,8	2,6	4,7
Paloheinän koulu (Tuomarinkylä)	4,8	–	–	1,5	1,4	1,2
Pakilan koulu (Pakila)	4,8	0,2	0,2	1,4	1,5	1,5
Suomenlinnan koulu (Suomenlinna)	5,2	–	–	–	2,6	–
Tapanilan koulu (Tapaninkylä)	6,1	–	–	2,2	2,0	1,4
Torpparimäen koulu (Tuomarinkylä)	7,4	0,5	0,9	2,7	1,6	1,6
Yhtenäiskoulu (Käpylä)	7,5	1,0	0,6	1,9	1,9	2,1
Metsolan koulu (Pakila, Tuomarinkylä, Oulunkylä)	7,5	0,6	0,4	2,3	1,7	2,6
Munkkiniemen koulu (Munkkiniemi, Lauttasaari)	8,5	0,5	0,6	2,1	3,3	2,0
Puistolanraitin koulu (Suurmetsä)	8,7	0,8	0,6	3,7	1,6	2,0
Haagan koulu (Haaga)	8,7	0,9	0,5	2,4	2,1	2,9
Sakarinmäen koulu (Ultuna, Östersundom, Salmenkallio)	8,8	–	–	4,5	2,1	–
Lauttasaaren koulu (Lauttasaari)	8,8	0,4	0,5	1,9	3,4	2,6
Vattuniemen koulu (Lauttasaari)	9,1	0,3	0,5	2,5	3,1	2,8
Töölön koulu (Taka-Töölö)	9,4	0,3	0,7	2,6	3,4	2,4
Suutarilan koulu (Suutarila)	9,4	0,8	0,7	3,2	1,1	3,5

Taulukko 6: *Osuudet alle 16-vuotiaista Espoossa kaupunginosittain (%)*. Taulukossa on koko Espoo yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat **suurimmat** alle 16-vuotiaista vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Espoo	24,1	2,6	2,5	7,2	4,8	7,0
Espoon keskus	48,6	10,1	5,8	14,7	1,9	16,1
Henttaa	45,9	5,7	5,8	17,6	5,3	11,5
Otaniemi	43,0	–	7,3	10,3	–	17,6
Leppävaara	38,0	10,5	4,6	8,2	2,0	12,6
Matinkylä	36,5	8,6	4,2	10,4	4,5	8,9
Karakallio	36,5	11,6	5,1	9,0	1,7	9,0
Kilo	35,8	12,2	4,0	5,8	3,0	10,7
Soukka	35,0	9,9	4,0	11,3	2,1	7,7
Espoonlahti	33,7	9,0	3,4	11,0	2,2	8,1
Sepänkylä	27,3	6,6	2,1	7,0	2,6	9,1
Karvasmäki	23,8	–	–	13,3	–	–
Olari	22,0	2,2	2,1	5,0	2,7	9,9
Kauklahti	21,5	3,0	2,1	8,0	1,8	6,6
Laajalahti	19,7	6,5	2,4	2,6	2,0	6,2
Niittykumpu	19,6	3,0	2,3	4,8	3,8	5,7

Taulukko 7: *Osuudet alle 16-vuotiaista Espoossa kaupunginosittain (%). Taulukossa on koko Espoo yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat **pienimmät** alle 16-vuotiaista vuonna 2020.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Espoo	24,1	2,6	2,5	7,2	4,8	7,0
Velskola	—	—	—	—	—	—
Vanha-nuukio	—	—	—	—	—	—
Suvisaaristo	—	—	—	—	—	—
Siikajärvi	—	—	—	—	—	—
Röylä	—	—	—	—	—	—
Nuukio	—	—	—	—	—	—
Luukki	—	—	—	—	—	—
Lakisto	—	—	—	—	—	—
Kunnarla	—	—	—	—	—	—
Kolmperä	—	—	—	—	—	—
Högnäs	—	—	—	—	—	—
Espoonkartano	—	—	—	—	—	—
Perusmäki	4,4	—	—	—	—	—
Lahnus	7,2	—	—	—	—	—
Kurttila	9,5	—	—	4,2	1,6	2,3

Taulukko 8: *Osuudet koko väestöstä Espoossa kaupunginosittain (%). Taulukossa on koko Espoo yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat **suurimmat** alueiden koko väestöstä vuonna 2020.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Espoo	20,0	2,8	2,0	6,6	2,4	6,2
Espoon keskus	38,6	6,6	4,0	13,5	1,8	12,8
Henttaa	34,8	3,7	4,0	13,8	3,3	10,0
Otaniemi	34,6	0,4	5,3	4,5	4,5	19,9
Kilo	29,0	6,6	3,1	6,8	2,5	9,9
Matinkylä	26,4	3,9	2,8	8,9	3,3	7,5
Karakallio	26,0	6,3	3,2	7,5	1,9	7,1
Leppävaara	25,4	5,0	2,8	6,7	2,0	8,9
Lakisto	25,2	–	–	–	–	–
Karvasmäki	25,1	–	4,0	12,1	–	6,6
Soukka	24,8	4,7	2,4	10,0	2,2	5,6
Sepänkylä	23,1	4,0	2,3	7,5	2,3	7,1
Espoonlahti	22,5	4,2	2,1	8,5	2,1	5,6
Kauklahti	20,0	2,5	1,8	7,9	2,1	5,7
Laajalahti	19,1	4,3	1,7	5,7	2,0	5,5
Velskola	17,9	–	–	17,9	–	–

Taulukko 9: *Osuudet koko väestöstä Espoossa kaupunginosittain (%)*. Taulukossa on koko Espoo yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat **pienimmät** alueiden koko väestöstä vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Espoo	20,0	2,8	2,0	6,6	2,4	6,2
Nuuksio	–	–	–	–	–	–
Luukki	–	–	–	–	–	–
Perusmäki	6,8	–	–	4,4	0,9	1,0
Lahnus	6,8	–	–	4,2	1,4	–
Siikajärvi	7,2	–	–	2,3	–	2,4
Espoonkartano	7,4	–	–	–	–	3,3
Suvisaaristo	7,7	–	–	2,5	2,7	–
Vanha-nuuksio	8,3	–	–	–	–	–
Nupuri	9,3	–	–	4,2	1,7	1,9
Haukilahti	9,5	0,3	0,5	3,6	3,0	2,1
Röylä	9,8	–	–	–	4,3	–
Laaksolahti	9,8	0,8	0,7	2,8	1,9	3,5
Kolmperä	9,8	–	–	–	–	–
Kunnarla	10,2	–	–	5,9	–	–
Kurttila	10,6	0,9	0,8	4,3	2,3	2,5

Taulukko 10: *Osuudet alle 16-vuotiaista Vantaalla kaupunginosittain (%). Taulukossa on koko Vantaa yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat suurimmat alle 16-vuotiaista vuonna 2020.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Vantaa	29,4	2,9	1,3	12,1	5,7	7,4
Havukoski	70,8	16,6	6,2	20,5	1,7	25,8
Länsimäki	66,8	22,6	8,5	18,5	2,0	15,2
Hakunila	62,5	17,7	7,7	20,3	1,4	15,4
Veromies	58,1	–	–	27,4	–	20,5
Mikkola	52,6	–	7,9	24,2	–	11,8
Myyrmäki	50,5	18,5	3,9	14,7	1,4	12,0
Tikkurila	45,5	12,2	4,3	17,3	2,2	9,4
Martinlaakso	44,1	8,7	4,9	19,8	1,9	8,9
Asola	35,6	6,3	2,9	16,8	1,5	8,1
Rajakylä	33,6	5,5	–	13,1	–	9,9
Jokiniemi	33,5	3,3	4,9	13,0	2,2	10,1
Piispankylä	33,0	–	–	18,2	–	–
Kaivoksela	32,7	6,1	1,9	15,8	2,7	6,1
Metsola	31,9	3,3	–	17,8	–	7,6
Keimola	31,2	–	–	23,4	–	–

Taulukko 11: *Osuudet alle 16-vuotiaista Vantaalla kaupunginosittain (%). Taulukossa on koko Vantaa yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat **pienimmät** alle 16-vuotiaista vuonna 2020.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Vantaa	29,4	2,9	1,3	12,1	5,7	7,4
Viinikkala	–	–	–	–	–	–
Vestra	–	–	–	–	–	–
Ojanko	–	–	–	–	–	–
Myllymäki	–	–	–	–	–	–
Länsisalmi	–	–	–	–	–	–
Luhtaanmäki	–	–	–	–	–	–
Lentokenttä	–	–	–	–	–	–
Kiila	–	–	–	–	–	–
Hgin pit. kirkonk.	–	–	–	–	–	–
Lapinkylä	6,0	–	–	–	–	–
Ylästö	7,0	–	–	3,4	1	1,7
Sotunki	7,4	–	–	–	–	–
Linnainen	7,5	–	–	–	–	–
Nikinmäki	9,0	–	0,9	6,4	–	–
Riipilä	9,4	–	–	–	–	–

Taulukko 12: *Osuudet koko väestöstä Vantaalla kaupunginosittain (%). Taulukossa on koko Vantaa yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat **suurimmat** alueiden koko väestöstä vuonna 2020.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Vantaa	22,5	3,2	1,9	10,2	1,4	5,8
Havukoski	47,4	8,3	3,4	17,1	1,2	17,4
Länsimäki	46,2	11,9	5,1	17,3	1,2	10,8
Hakunila	43,2	8,9	4,5	18,6	1,2	10,0
Veromies	40,8	3,8	4,2	20,4	3,4	9,0
Mikkola	36,2	4,2	3,4	19,3	1,3	8,1
Martinlaakso	29,4	4,4	2,9	14,3	1,4	6,3
Myyrmäki	28,3	7,3	2,2	10,3	1,2	7,2
Jokiniemi	27,0	2,5	2,8	11,2	1,8	8,7
Asola	26,0	3,7	2,0	12,8	1,2	6,2
Rajakylä	25,3	3,5	2,7	11,3	1,2	6,7
Keimola	25,1	2,1	1,6	13,9	1,2	6,2
Metsola	24,3	2,0	1,8	13,4	1,2	6,0
Tikkurila	23,5	4,2	1,9	9,4	1,9	6,1
Koivukylä	23,1	2,5	1,9	10,0	1,5	7,1
Simonkylä	23,0	2,6	1,8	11,7	1,5	5,3

Taulukko 13: *Osuudet **koko väestöstä** Vantaalla kaupunginosittain (%). Taulukossa on koko Vantaa yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet olivat **pienimmät** alueiden koko väestöstä vuonna 2020.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Vantaa	22,5	3,2	1,9	10,2	1,4	5,8
Ojanko	–	–	–	–	–	–
Länsisalmi	–	–	–	–	–	–
Lentokenttä	–	–	–	–	–	–
Hgin pit. kirkonk.	–	–	–	–	–	–
Linnainen	7,0	–	–	1,9	–	3,5
Vestra	7,1	–	–	–	–	–
Sotunki	7,3	–	–	3,8	–	2,0
Lapinkylä	7,4	–	1,3	3,1	–	1,8
Ylästö	7,7	0,4	0,6	3,2	1,4	2,1
Luhtaanmäki	7,9	–	–	–	–	–
Riipilä	8,1	–	–	4,5	–	–
Leppäkorpi	9,0	–	–	5,5	1,1	1,8
Itä-hakkila	9,5	0,5	0,8	5,2	0,7	2,3
Myllymäki	10,3	–	–	4,7	–	–
Ruskeasanta	10,7	0,7	0,6	5,0	1,3	3,1

7.2 Maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön osuudet väestöistä vuosina 1990–2020

Tämän luvun kuvissa esitetään eri maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön väestöosuuksien kehittymistä Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1990–2020. Väestöosuuksien kehittyminen esitetään sekä osuuksina alle 16-vuotiaasta väestöstä että koko väestöstä yhteensä. Väestöosuudet kertovat, kuinka monta prosenttia eri maahanmuuttajaryhmät sekä suomalainen kantaväestö ovat muodostaneet tarkasteltavan alueen tai kaupungin väestöstä vuosina 1990–2020.

Väestöosuuksien kehittyminen esitetään aluksi alaluvussa 7.2.1 koskien koko Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkeja. Tämän alaluvun kuvioista voidaan tarkastella, että miten eri maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön osuudet ovat muuttuneet koskien koko Helsingin, Espoon ja Vantaan väestöjä.

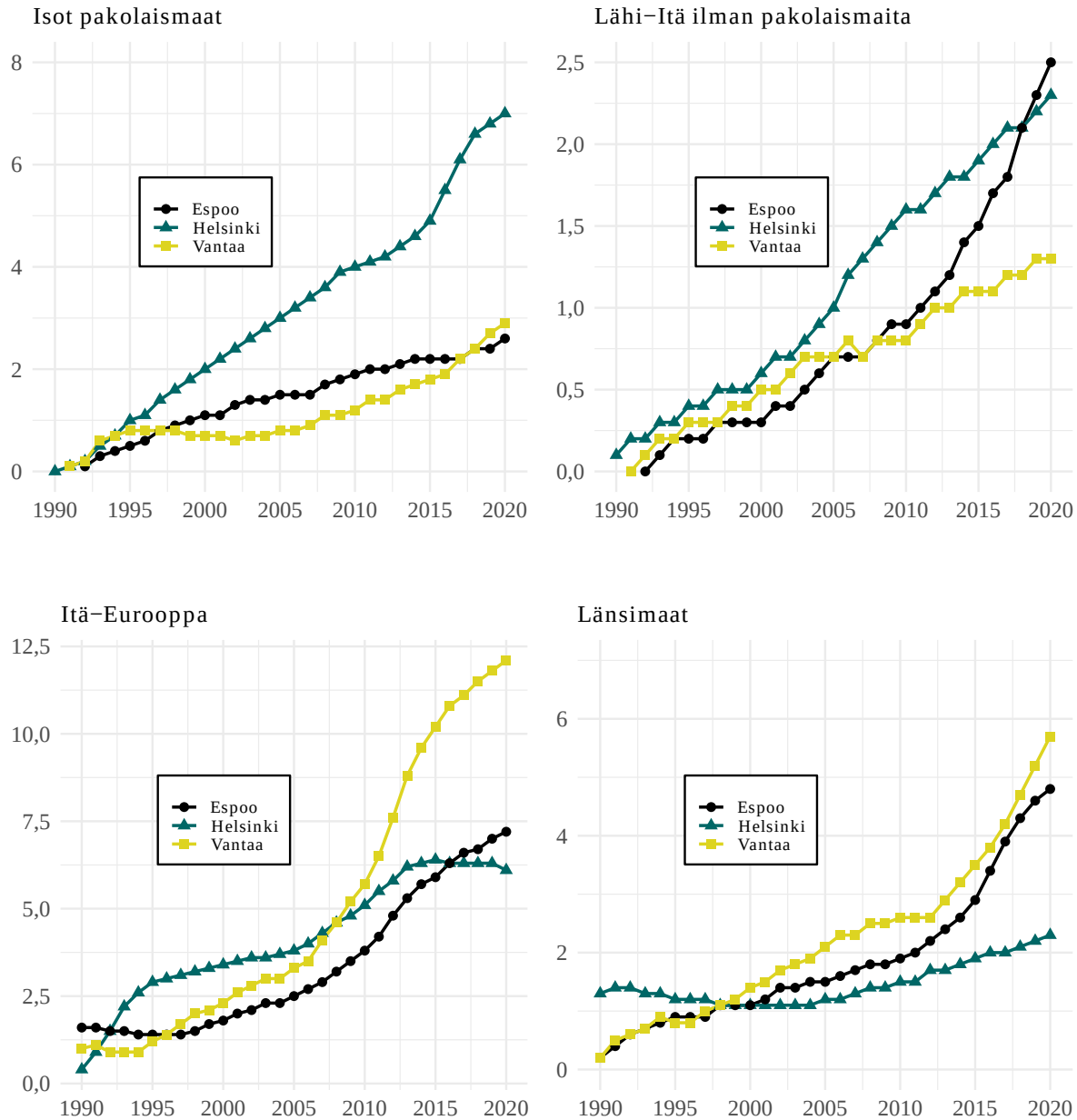
Alaluvussa 7.2.2 esitetään puolestaan esimerkkejä väestöosuuksien kehittymisestä eri alueilla Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla.

Jokaisen näiden kaupungin osalta esitetään ”äärimmäisiä” aluekohtaisia esimerkkejä siitä, kuinka maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osuus on kehittynyt näillä alueilla. ”Äärimmäisillä” tarkoitetaan tässä sitä, että näiden kaupunkien alueista esitetään yhtäältä esimerkkejä, joissa maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osuus on noussut nopeimmin ja toisaalta esimerkkejä alueista, joissa maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osuus on noussut vähiten vuosina 1990–2020. Esimerkiksi Helsingissä Merilahden koulun (Vuosaari) oppilasalueen väestöosuuksien kehittymistä verrataan Tehtaankadun koulun (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira) ja Pakilan koulun oppilasalueiden väestöosuuksien kehittymiseen. Espoon osalta vastaavat äärimmäiset esimerkit ovat Espoon keskuksen ja Haukilahden kaupunginosat, ja Vantaan osalta nämä ovat puolestaan Havukosken ja Ylästön kaupunginosat.

Helsingin osalta esitetään myös esimerkki vierekkäisistä oppilasalueista, joissa ulkomaalaistaustaisten väestöosuuksien kehitys on ollut hyvin erilaista vuosina 1990–2020. Esimerkkinä ovat Maatullin koulun (Suutari, Tapaninkylä) ja Tapanilan koulun (Tapaninkylä) oppilaaksiottoalueet, jotka ovat toistensa naapurialueita. Maatullin koulun oppilasalueella ulkomaalaistaustaisten väestöosuus on noussut paljon enemmän kuin koko Helsingin kaupungissa ja Tapanilan koulussa puolestaan paljon vähemmän kuin koko Helsingin kaupungissa.

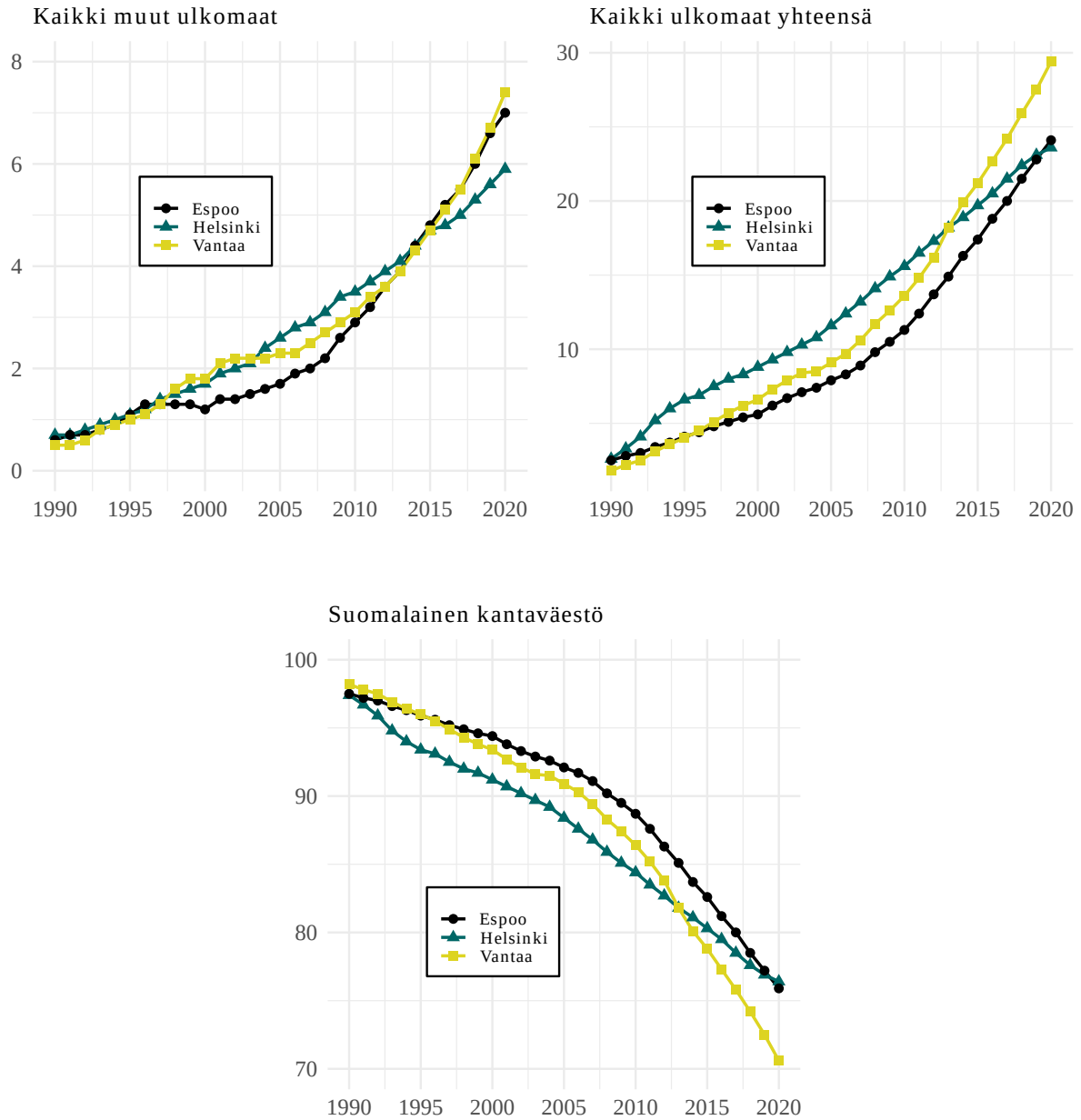
7.2.1 Osuudet koko Helsingin, Espoon ja Vantaan väestöistä vuosina 1990–2020

Osuudet alle 16-vuotiaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1990–2020 (%).

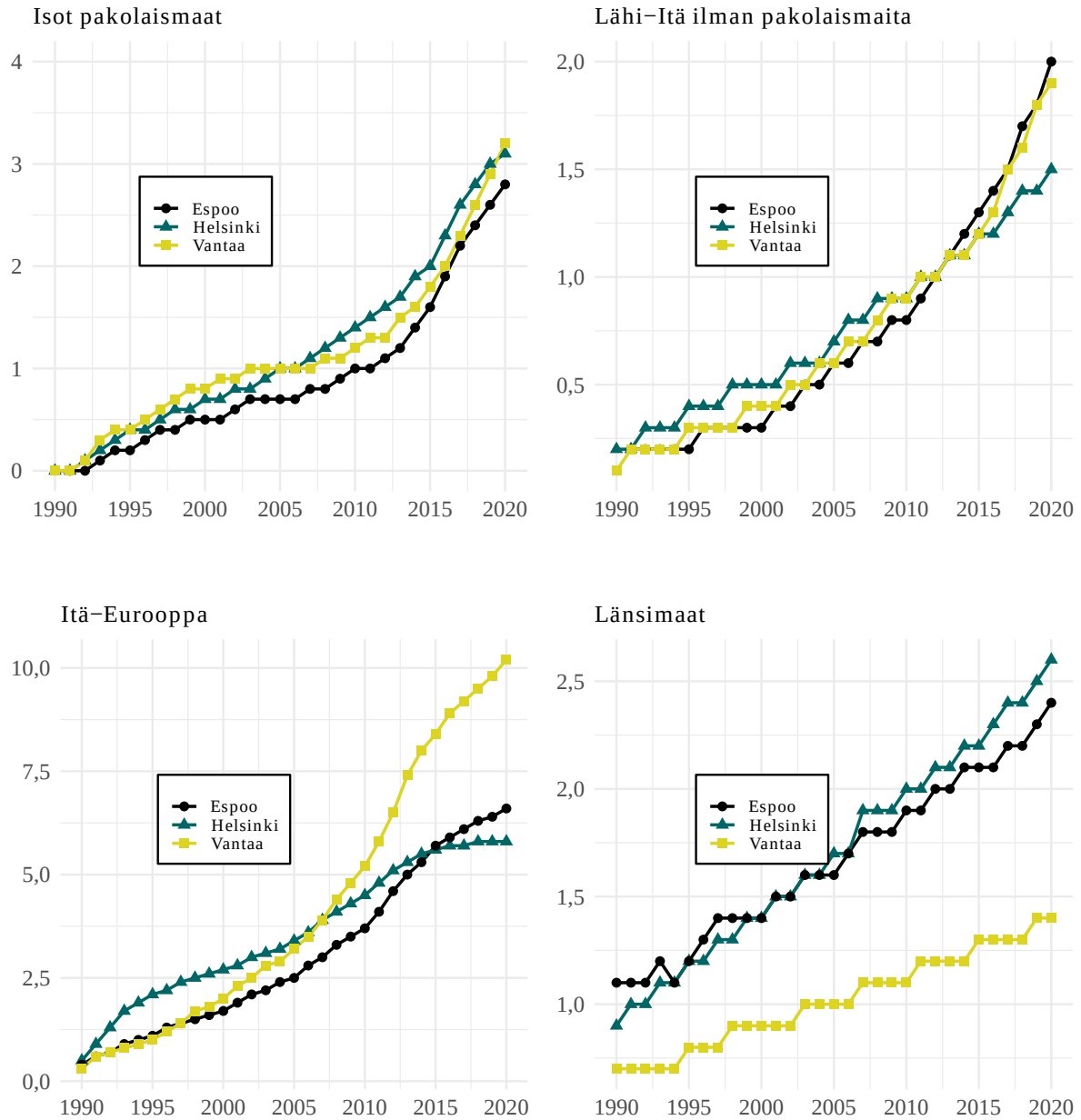
Kuva 2: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1990–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.

Osuudet alle 16-vuotiaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1990–2020 (%).

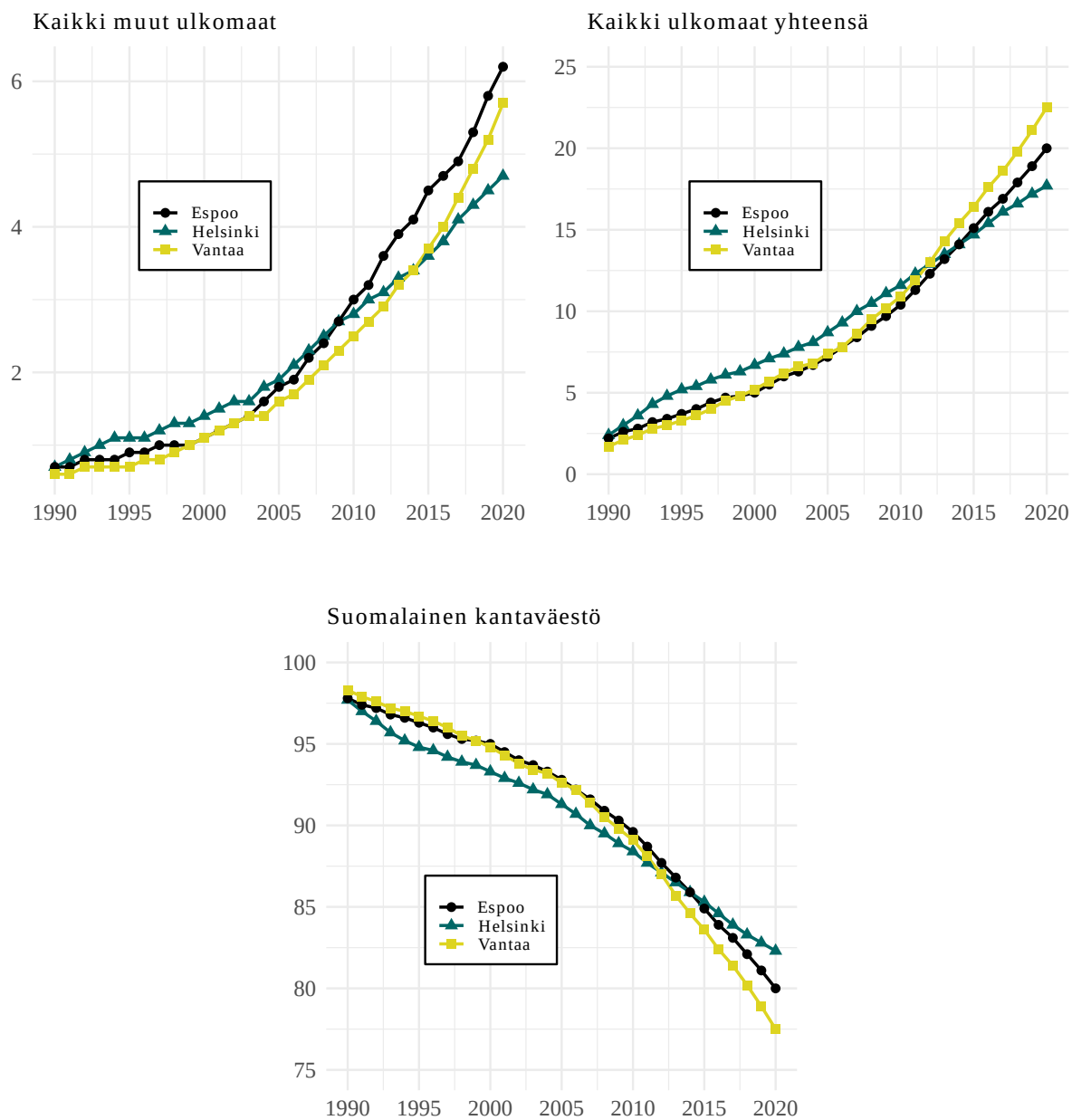
Kuva 3: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1990–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.

Osuudet koko Helsingin, Espoon ja Vantaan väestöstä vuosina 1990–2020 (%).

Kuva 4: Ryhmittäiset osuudet (%) koko Helsingin, Espoon ja Vantaan väestöstä vuosina 1990–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.

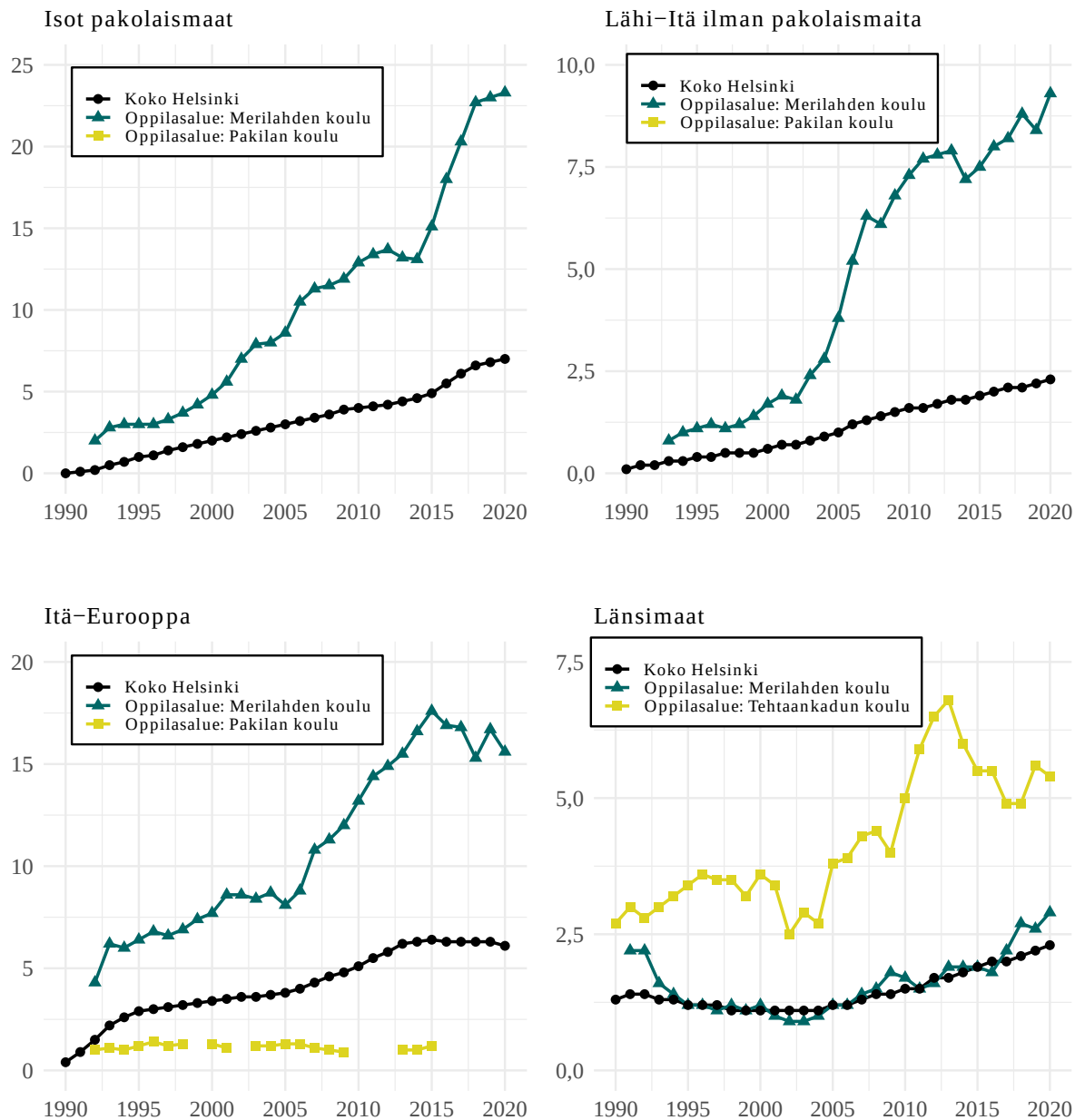
Osuudet koko väestöstä vuosina 1990–2020 (%).

Kuva 5: Ryhmittäiset osuudet (%) koko Helsingin, Espoon ja Vantaan väestöstä vuosina 1990–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.

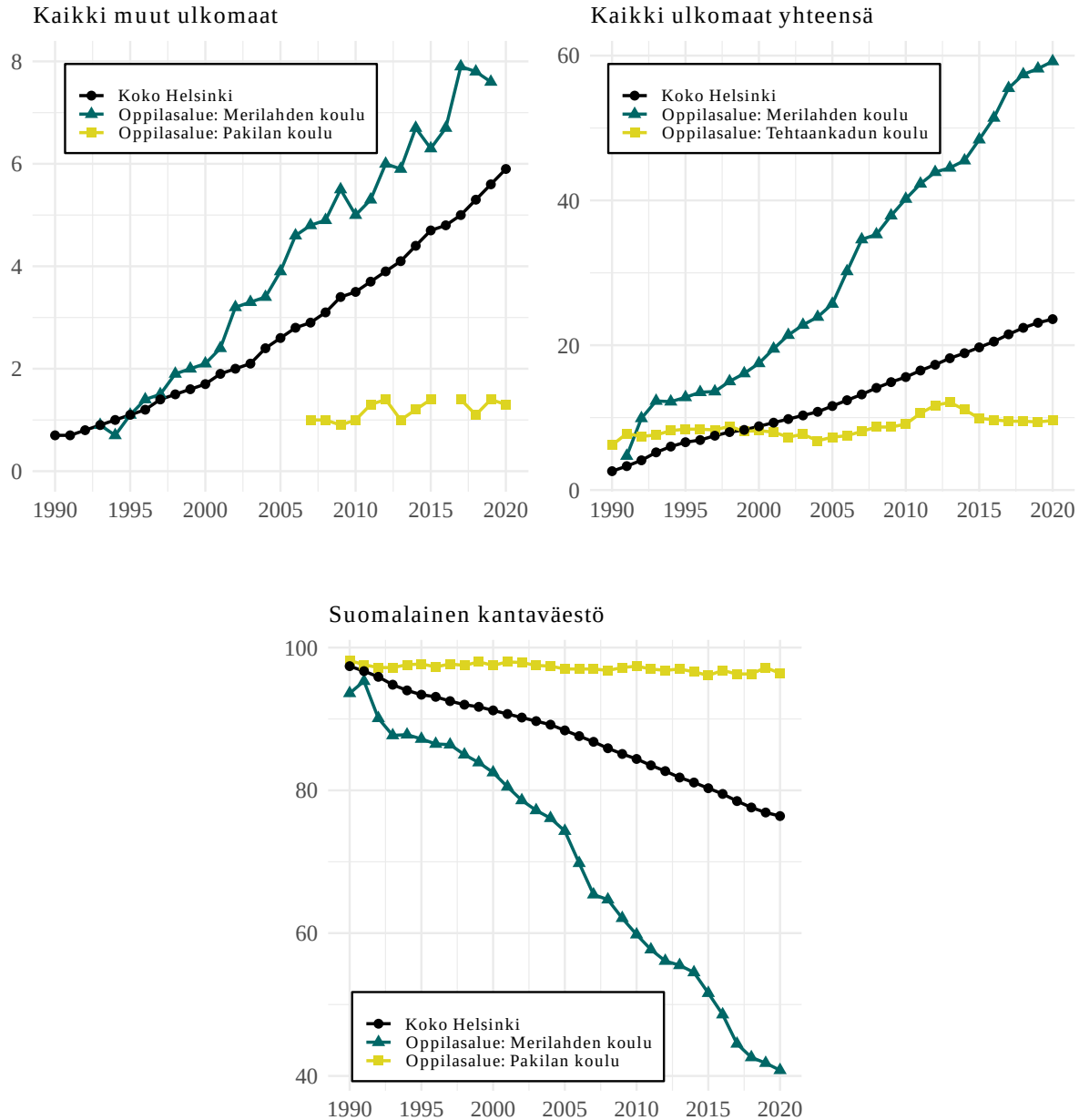
7.2.2 Aluekohtaisia esimerkkejä väestönkehityksestä vuosina 1990–2020

Osuudet alle 16-vuotiaista Merilahden koulun (Vuosaari) ja Tehtaankadun koulun (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020 (%)

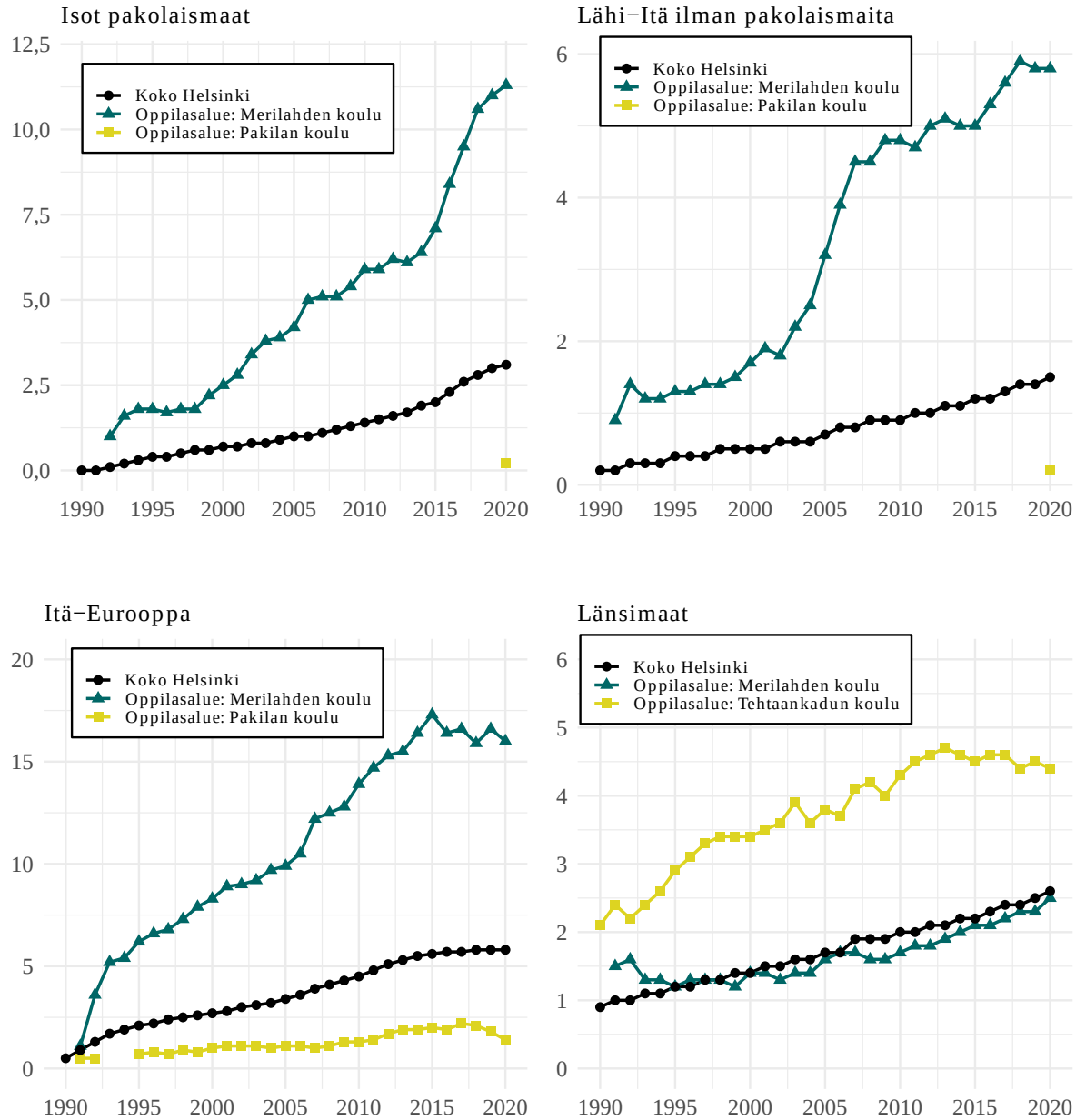
Kuva 6: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Merilähdén koulun (Vuosaari) ja Tehtaankadun koulun (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet (%) alle 16-vuotiaista Merilahden koulun (Vuosaari) ja Tehtaankadun koulun (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020.

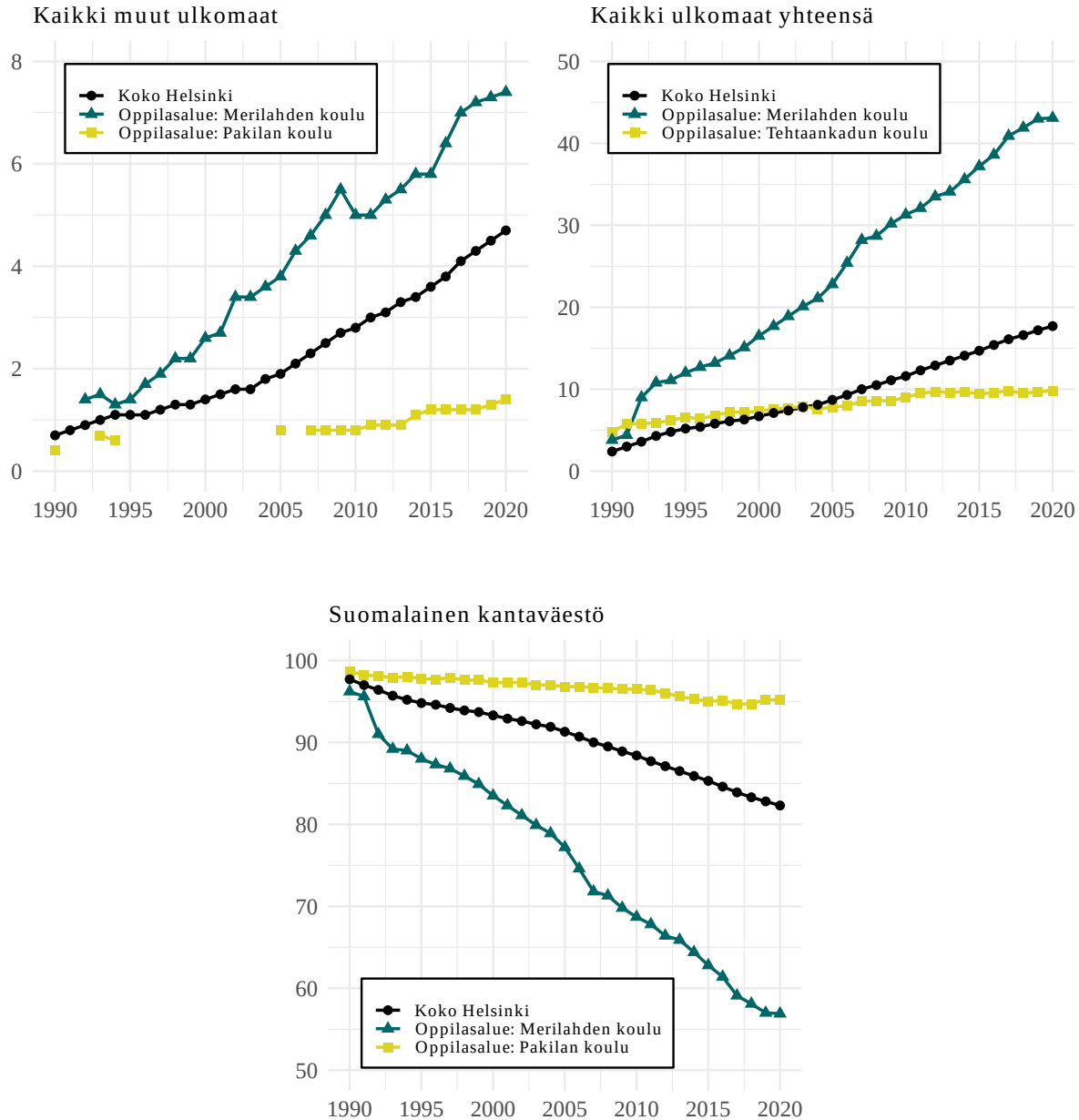
Kuva 7: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Merilahden koulun (Vuosaari) ja Tehtaankadun koulun (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet koko väestöstä Merilahden koulun (Vuosaari) ja Tehtaankadun koulun (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020 (%)

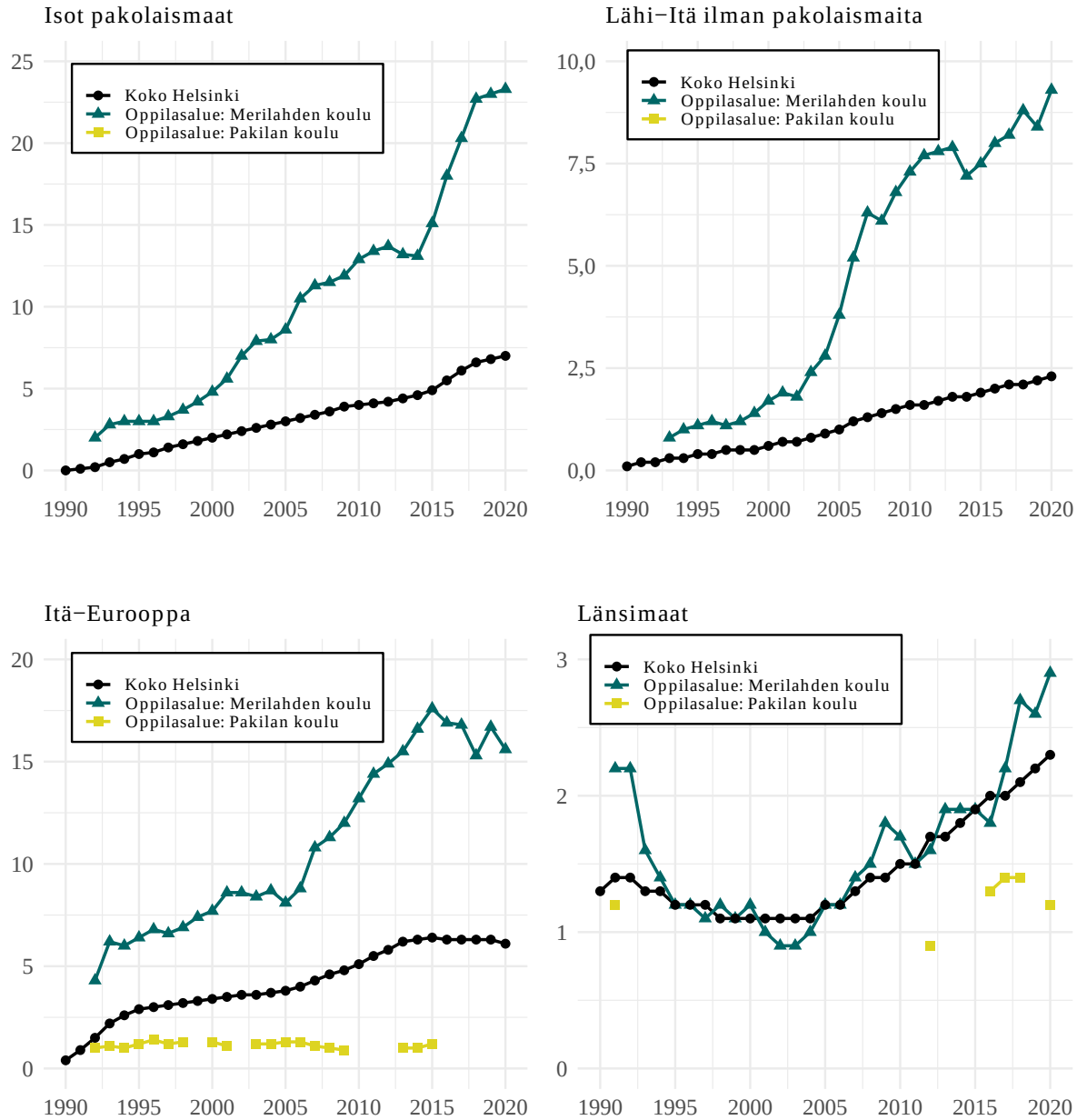
Kuva 8: Ryhmittäiset osuudet (%) koko väestöstä Merilahden koulun (Vuosaari) ja Tehtaankadun koulun (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. **Osa-**kuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet (%) koko väestöstä Merilahden koulun (Vuosaari) ja Tehtaankadun koulun (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020.

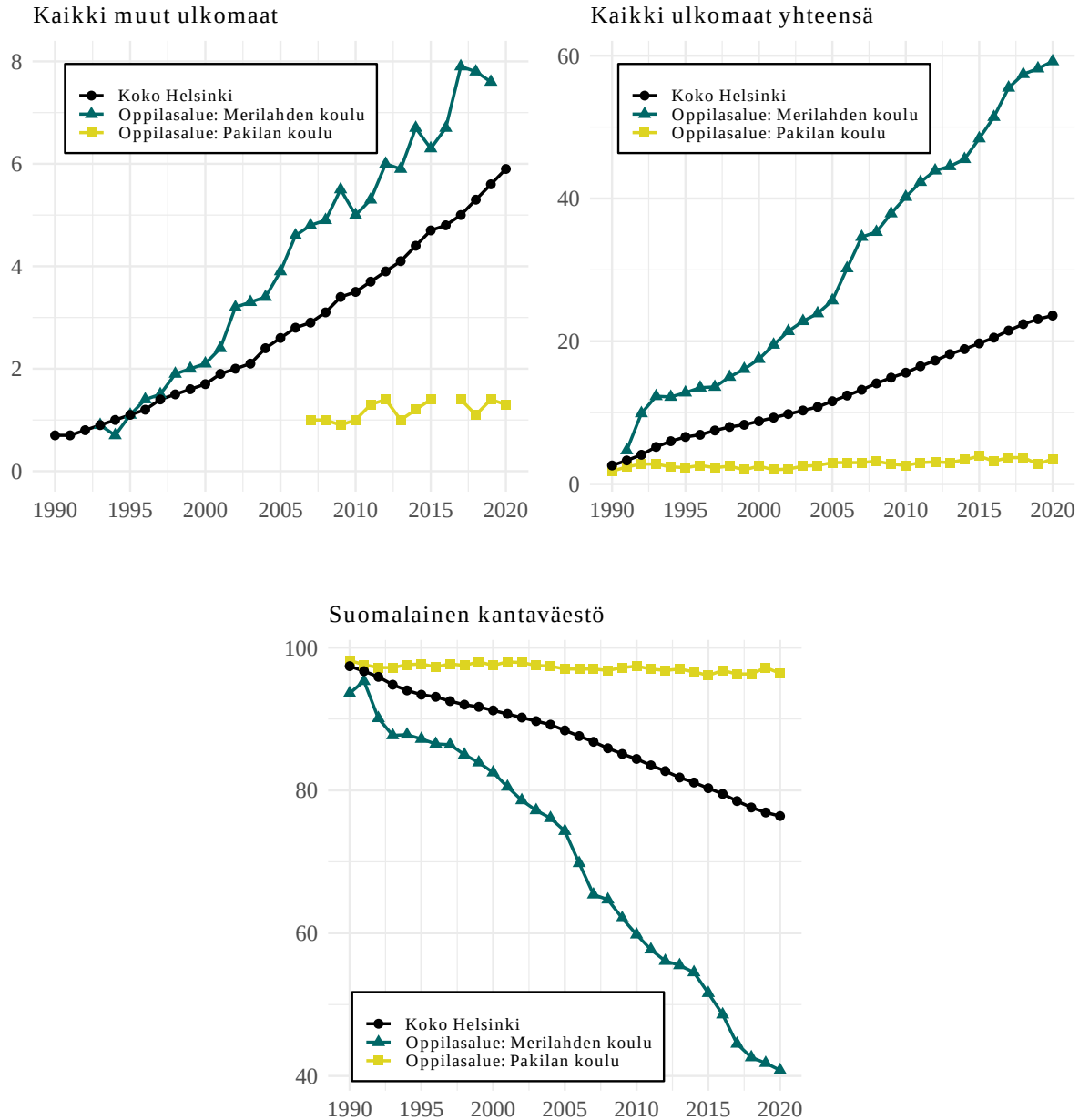
Kuva 9: Ryhmittäiset osuudet (%) koko väestöstä Merilahden koulun (Vuosaari) ja Tehtaankadun koulun (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. **Osa-kuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.**

Osuudet alle 16-vuotiaista Merilahden koulun (Vuosaari) ja Pakilan koulun (Pakila) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020 (%)

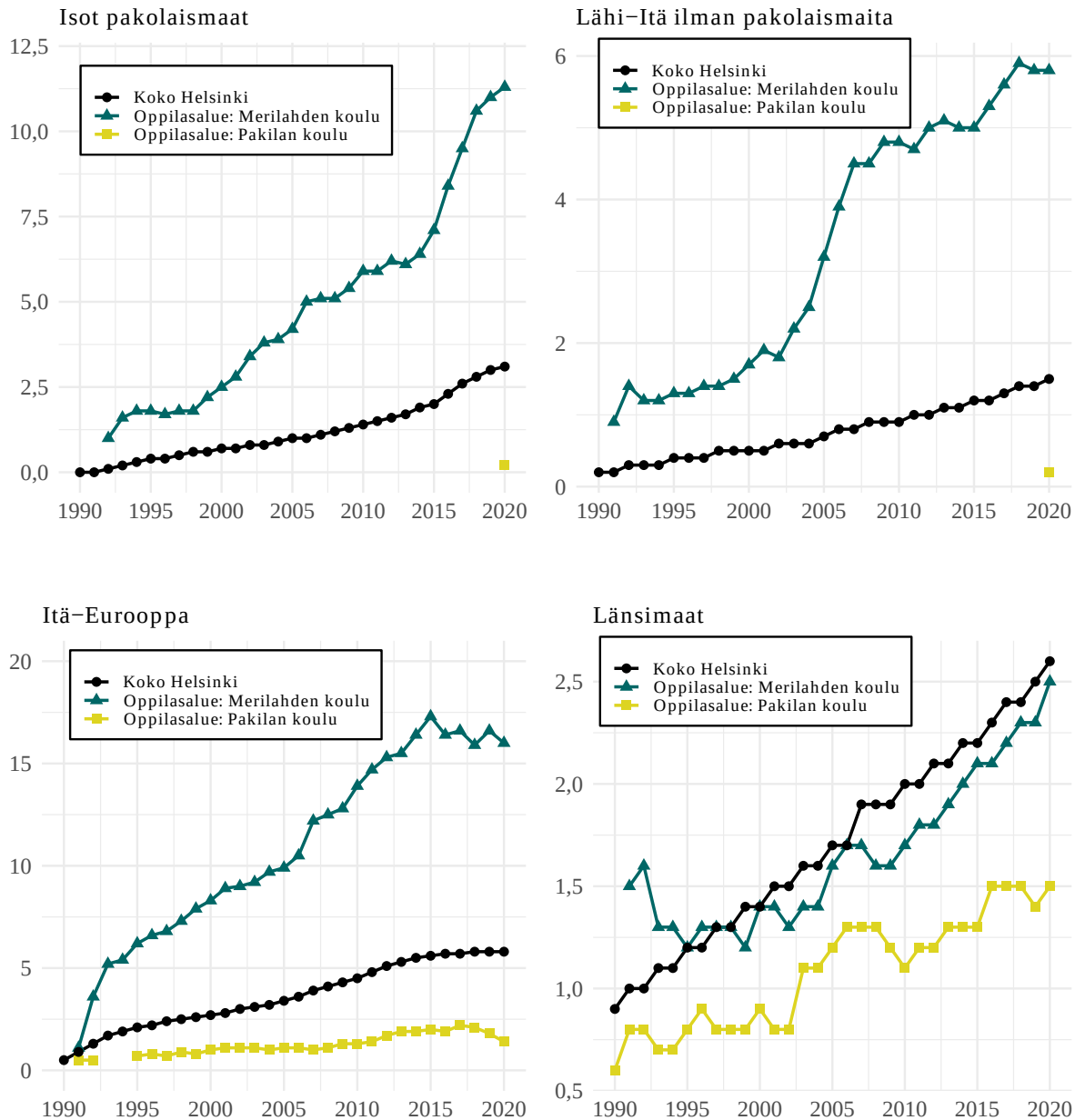
Kuva 10: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Merilahden koulun (Vuosaari) ja Pakilan koulun (Pakila) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. **Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet (%) alle 16-vuotiaista Merilahden koulun (Vuosaari) ja Pakilan koulun (Pakila) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020.

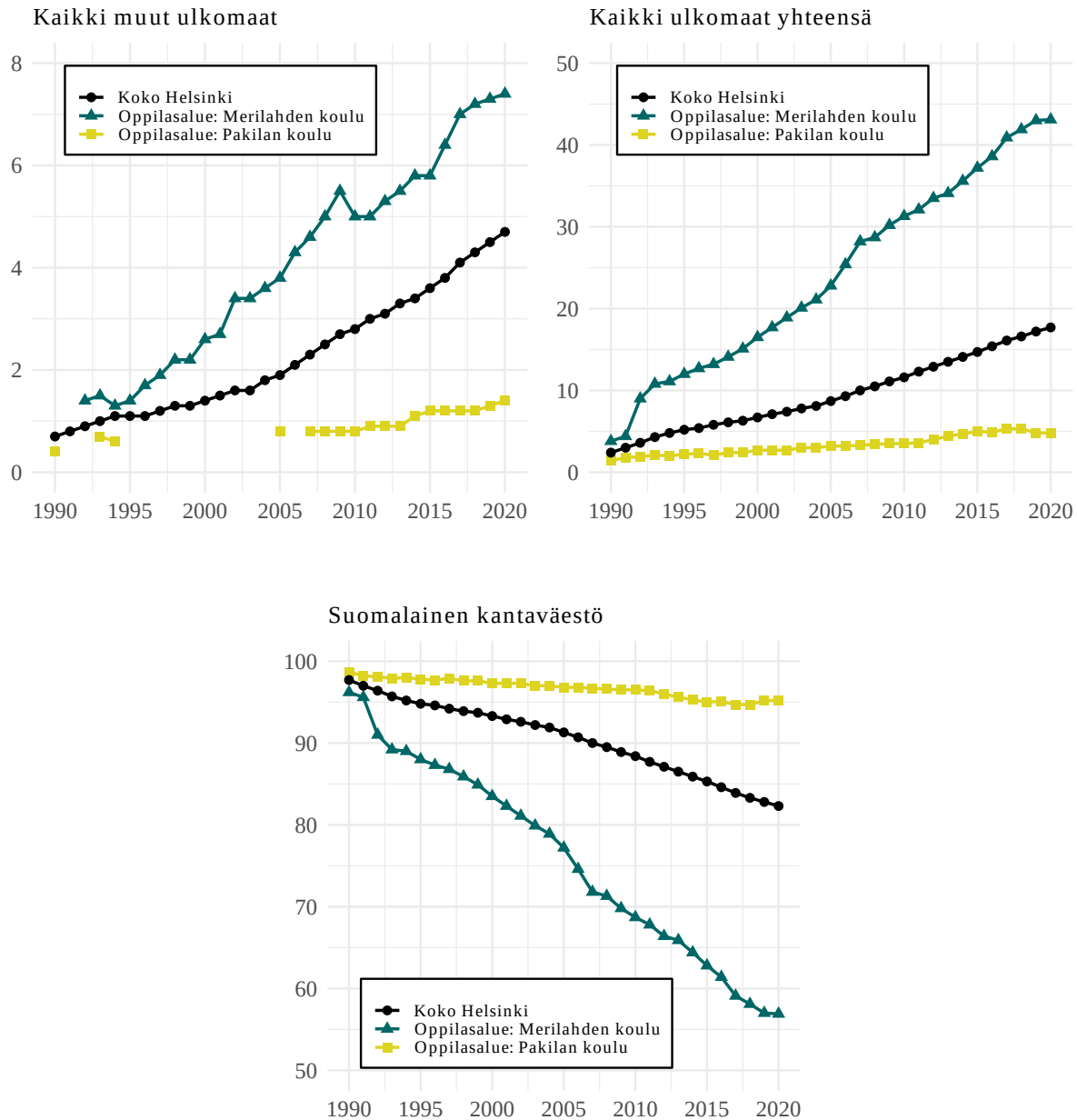
Kuva 11: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Merilahden koulun (Vuosaari) ja Pakilan koulun (Pakila) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. **Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet koko väestöstä Merilahden koulun (Vuosaari) ja Pakilan koulun (Pakila) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020 (%)

Kuva 12: Ryhmittäiset osuudet (%) koko väestöstä Merilahden koulun (Vuosaari) ja Pakilan koulun (Pakila) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. **Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet (%) koko väestöstä Merilahden koulun (Vuosaari) ja Pakilan koulun (Pakila) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020.

Kuva 13: Ryhmittäiset osuudet (%) koko väestöstä Merilahden koulun (Vuosaari) ja Pakilan koulun (Pakila) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. **Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet alle 16-vuotiaista Maatullin koulun (Suutari, Tapaninkylä) ja Tapanilan koulu (Tapaninkylä) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020 (%)

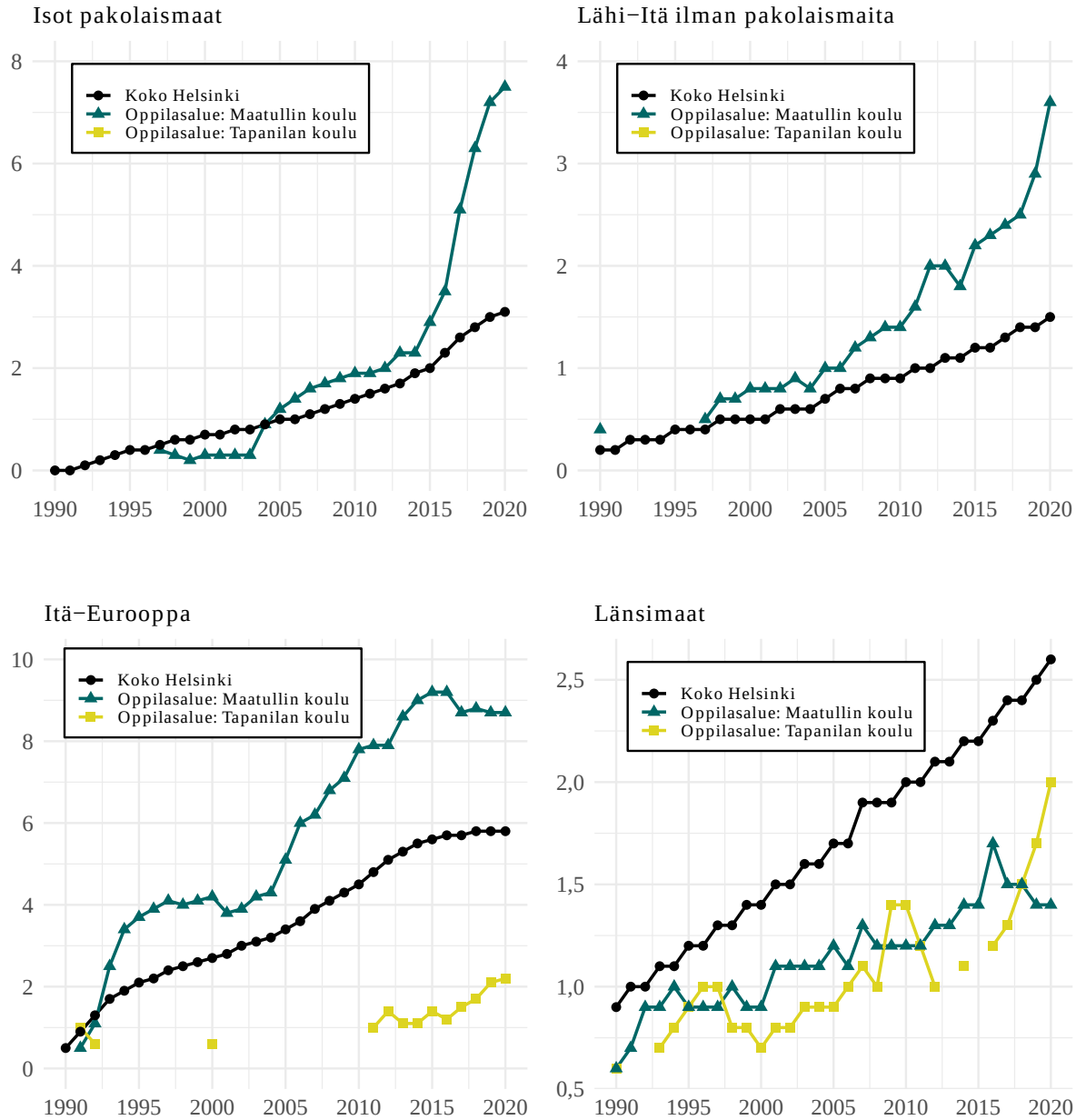
Kuva 14: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Maatullin koulun (Suutari, Tapaninkylä) ja Tapanilan koulu (Tapaninkylä) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. **Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet (%) alle 16-vuotiaista Maatullin koulun (Suutari, Tapaninkylä) ja Tapanilan koulu (Tapaninkylä) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020.

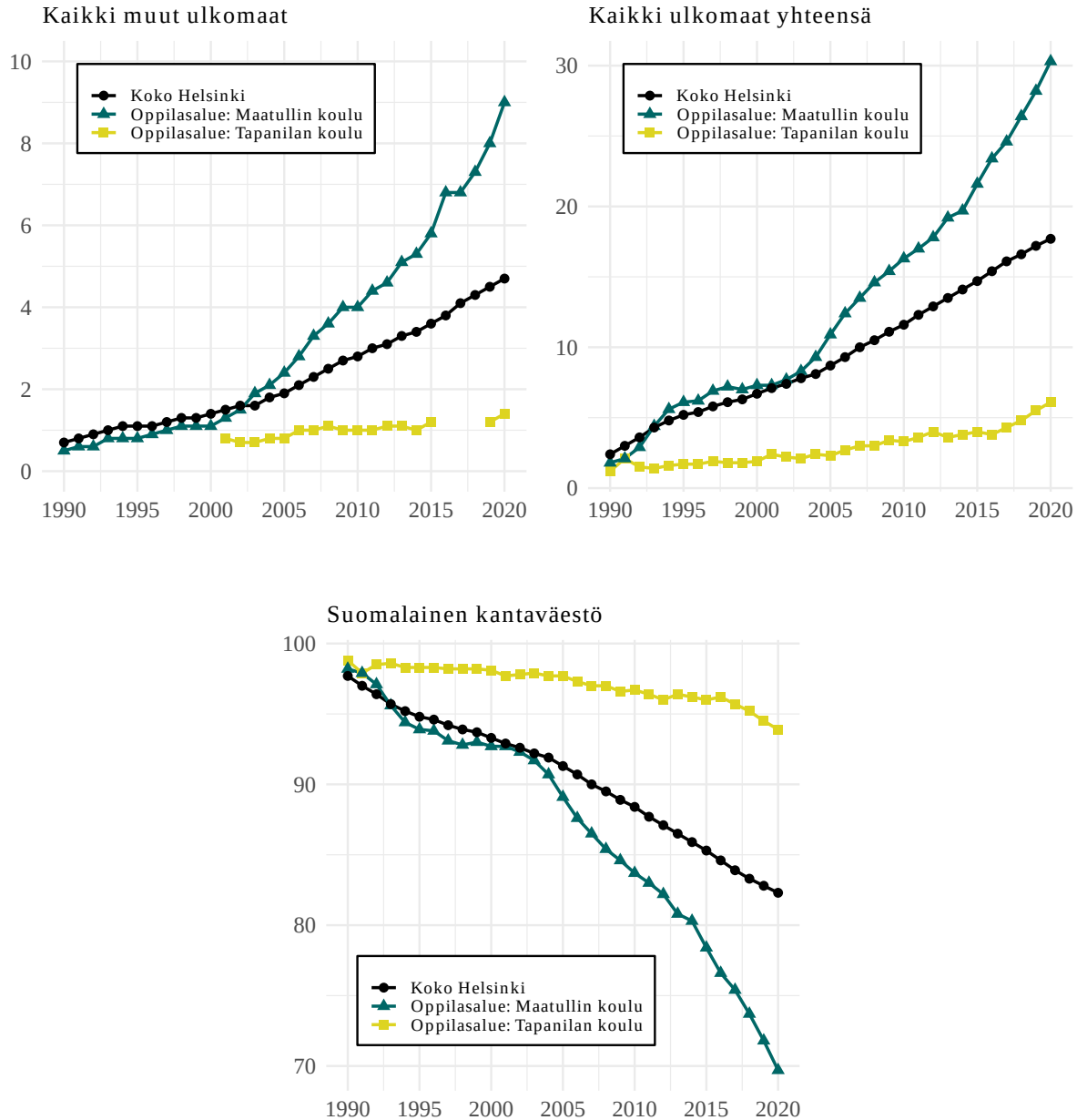
Kuva 15: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Maatullin koulun (Suutari, Tapaninkylä) ja Tapanilan koulu (Tapaninkylä) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. **Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.**

Osuudet koko väestöstä Maatullin koulun (Suutari, Tapaninkylä) ja Tapanilan koulu (Tapaninkylä) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020 (%)

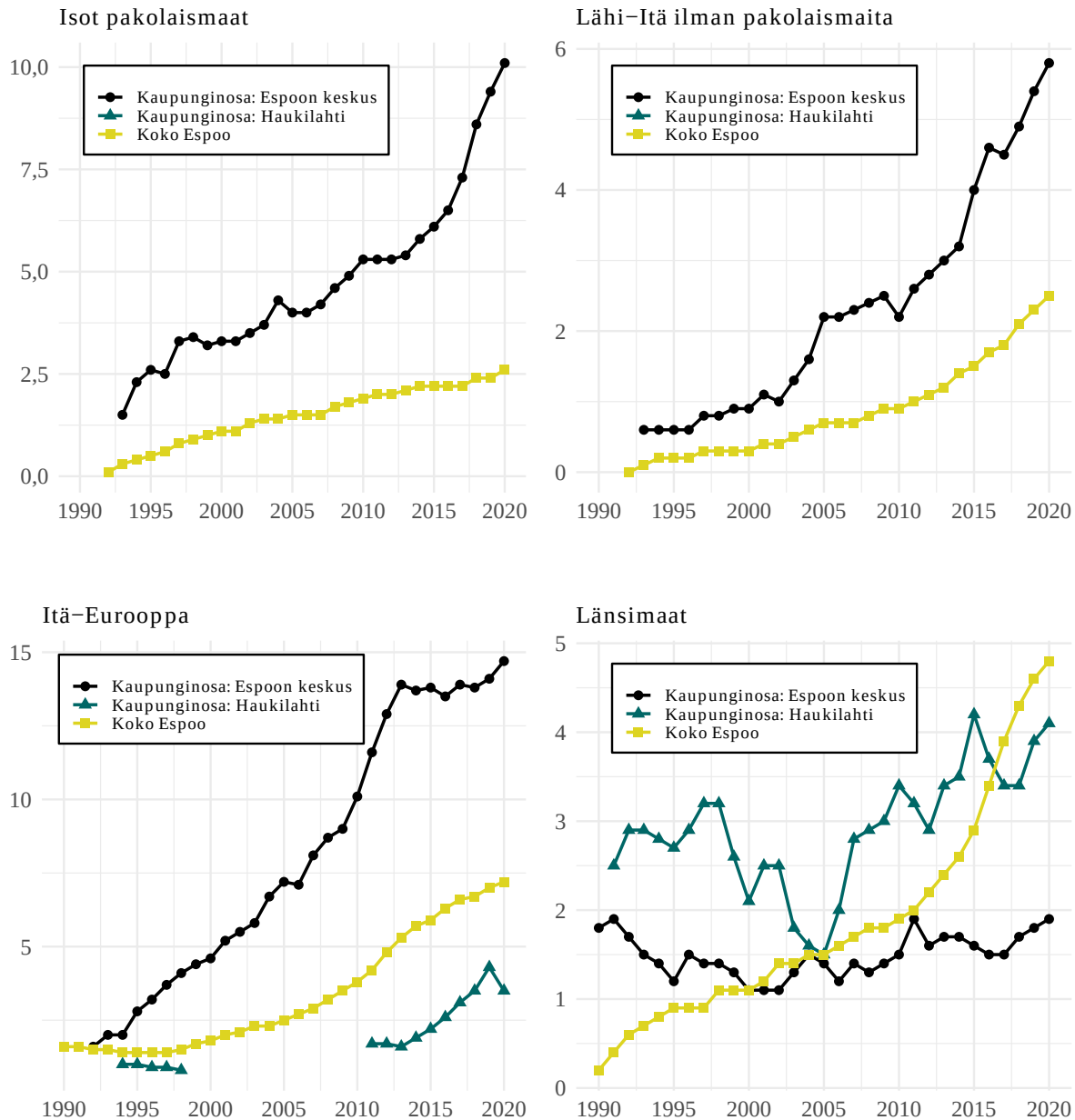
Kuva 16: Ryhmittäiset osuudet (%) koko väestöstä Maatullin koulun (Suutari, Tapaninkylä) ja Tapanilan koulu (Tapaninkylä) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. **Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisydensuojan vuoksi.**

Osuudet (%) koko väestöstä Maatullin koulun (Suutari, Tapaninkylä) ja Tapanilan koulu (Tapaninkylä) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020.

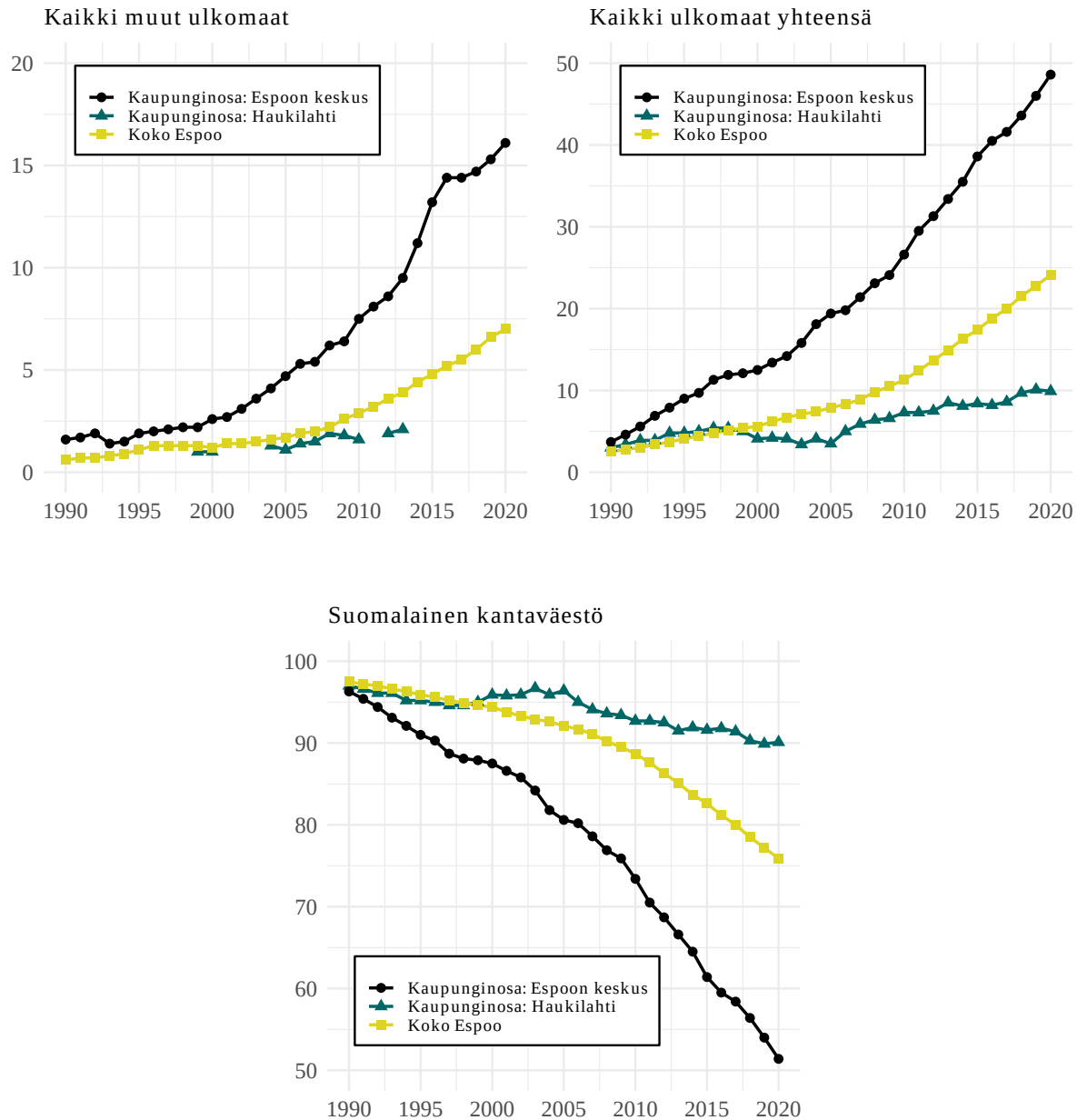
Kuva 17: Ryhmittäiset osuudet (%) koko väestöstä Maatullin koulun (Suutari, Tapaninkylä) ja Tapanilan koulu (Tapaninkylä) oppilaaksiottoalueilla sekä koko Helsingissä vuosina 1990–2020. **Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet alle 16-vuotiaista Espoon keskuksen ja Haukilahden kaupunginosissa sekä koko Espoossa vuosina 1990–2020 (%)

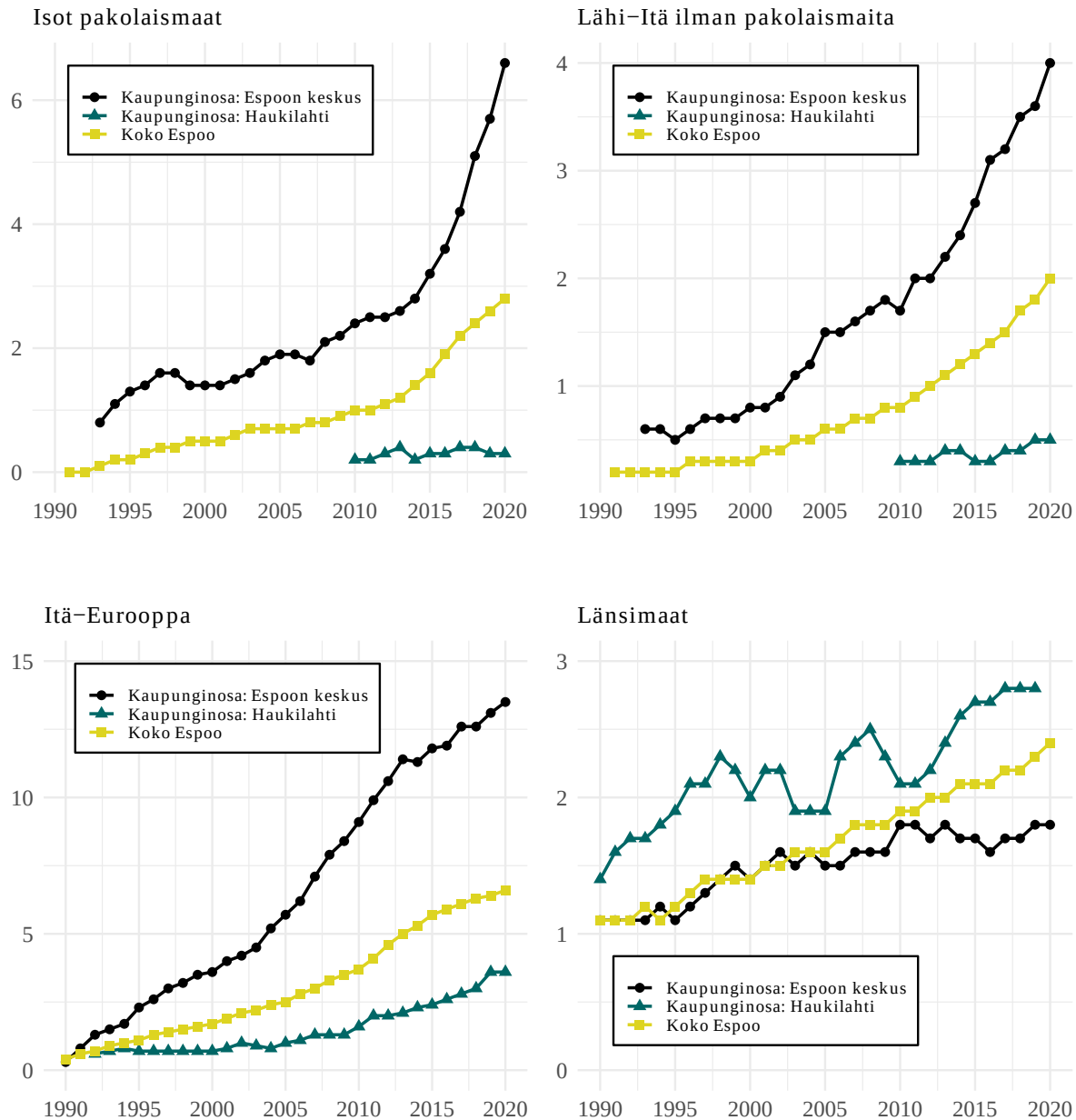
Kuva 18: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Espoon keskuksen ja Haukilahden kaupunginosissa sekä koko Espoossa vuosina 1990–2020. *Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.*

Osuudet (%) alle 16-vuotiaista Espoon keskuksen ja Haukilahden kaupunginosissa sekä koko Espoossa vuosina 1990–2020.

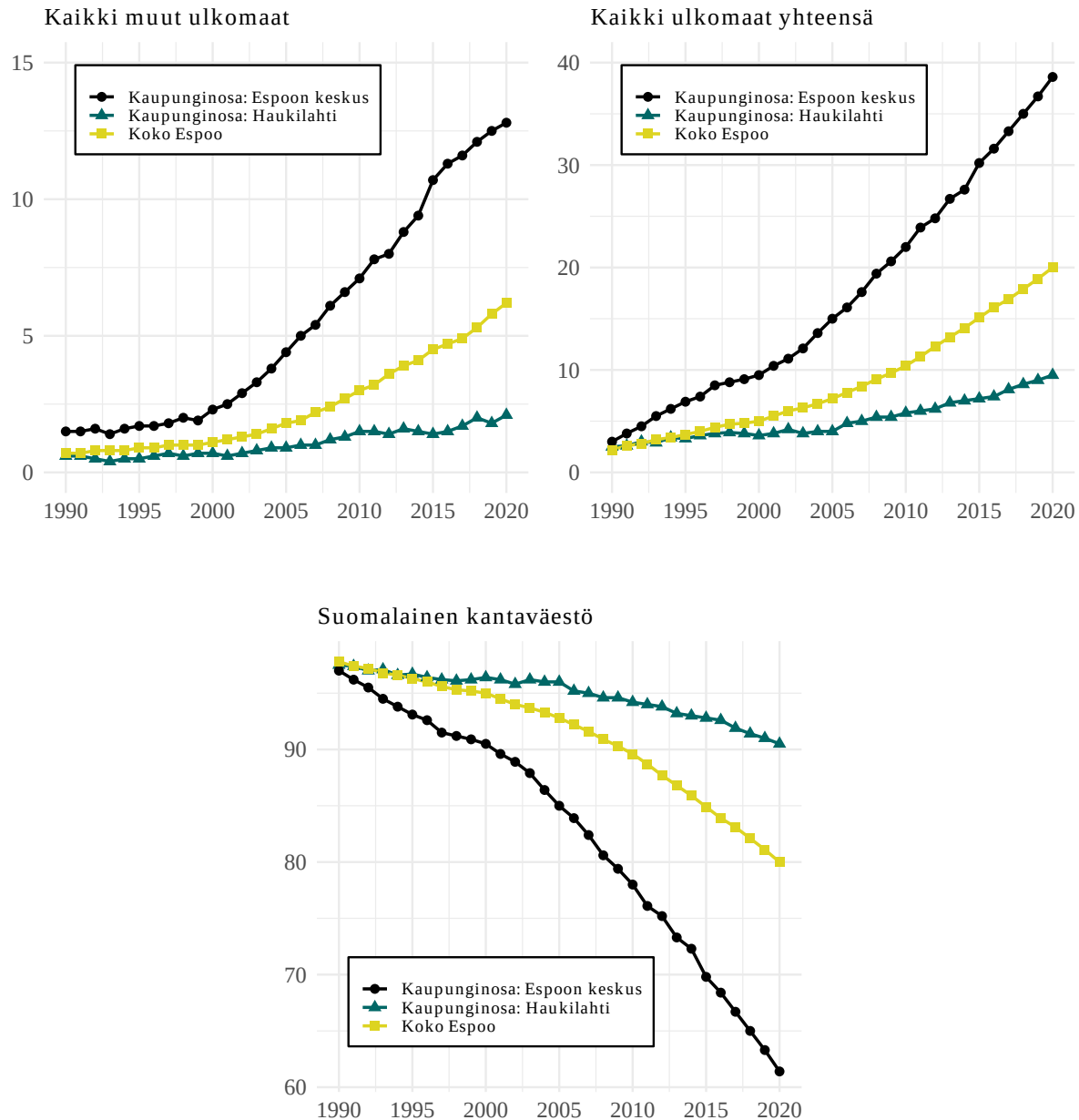
Kuva 19: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Espoon keskuksen ja Haukilahden kaupunginosissa sekä koko Espoossa vuosina 1990–2020. *Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.*

Osuudet koko väestöstä Espoon keskuksen ja Haukilahden kaupunginosissa sekä koko Espoossa vuosina 1990–2020 (%)

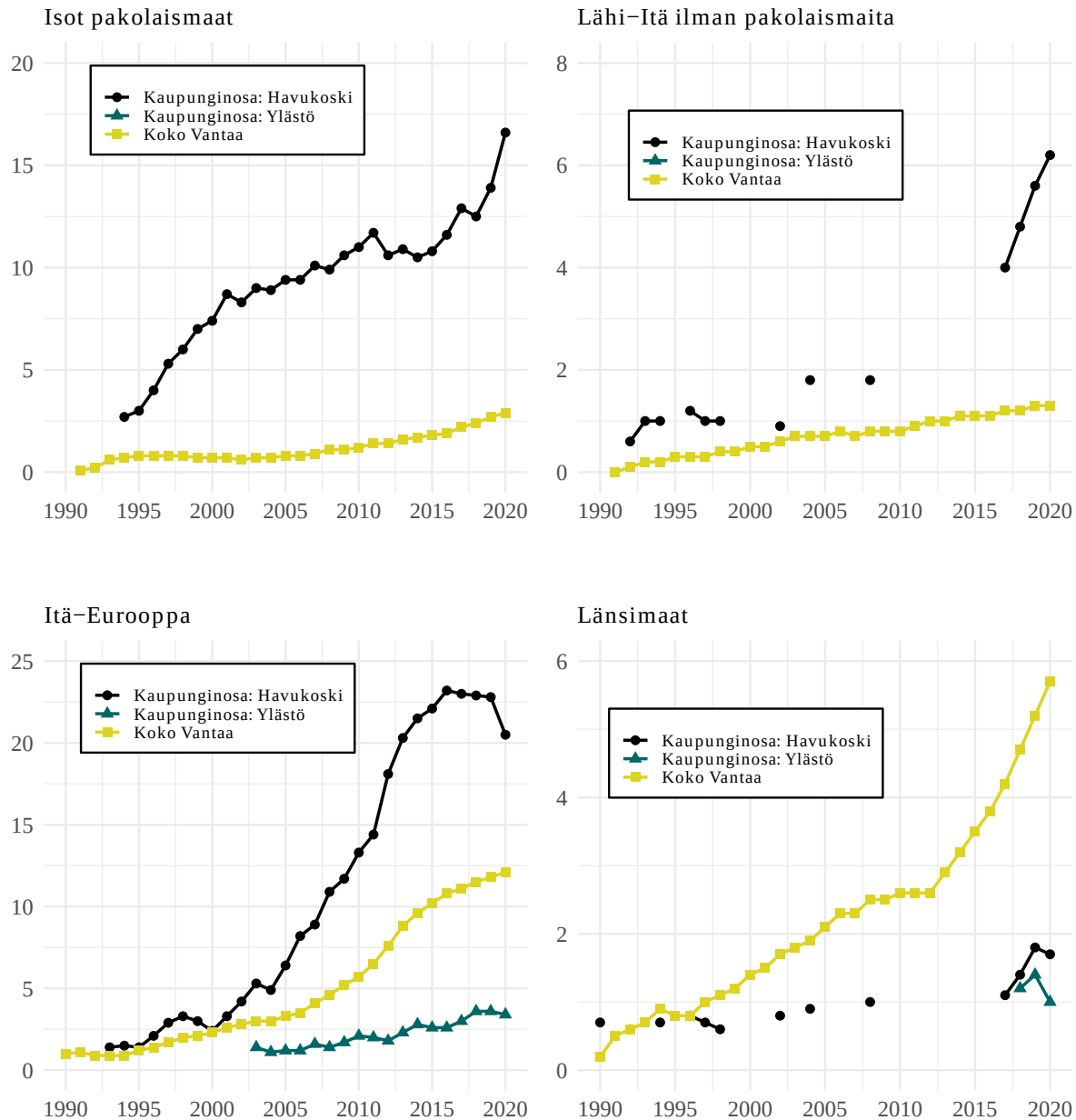
Kuva 20: Ryhmittäiset osuudet (%) koko väestöstä Espoon keskuksen ja Haukilahden kaupunginosissa sekä koko Espoossa vuosina 1990–2020. *Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.*

Osuudet (%) koko väestöstä Espoon keskuksen ja Haukilahden kaupunginosissa sekä koko Espoossa vuosina 1990–2020.

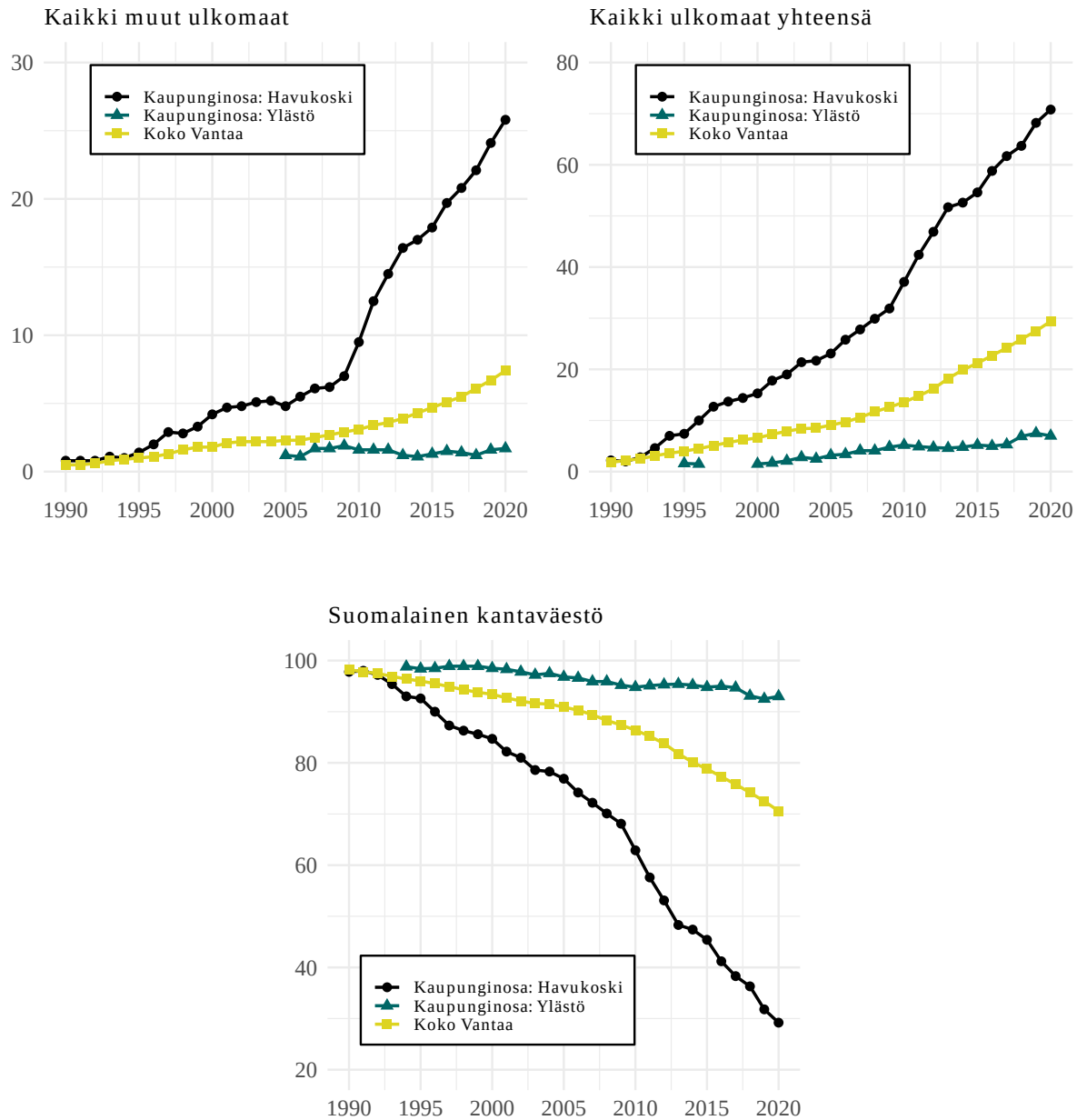
Kuva 21: Ryhmittäiset osuudet (%) koko väestöstä Espoon keskuksen ja Haukilahden kaupunginosissa sekä koko Espoossa vuosina 1990–2020. *Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.*

Osuudet alle 16-vuotiaista Havukosken ja Ylästön kaupunginosissa sekä koko Vantaalla vuosina 1990–2020 (%)

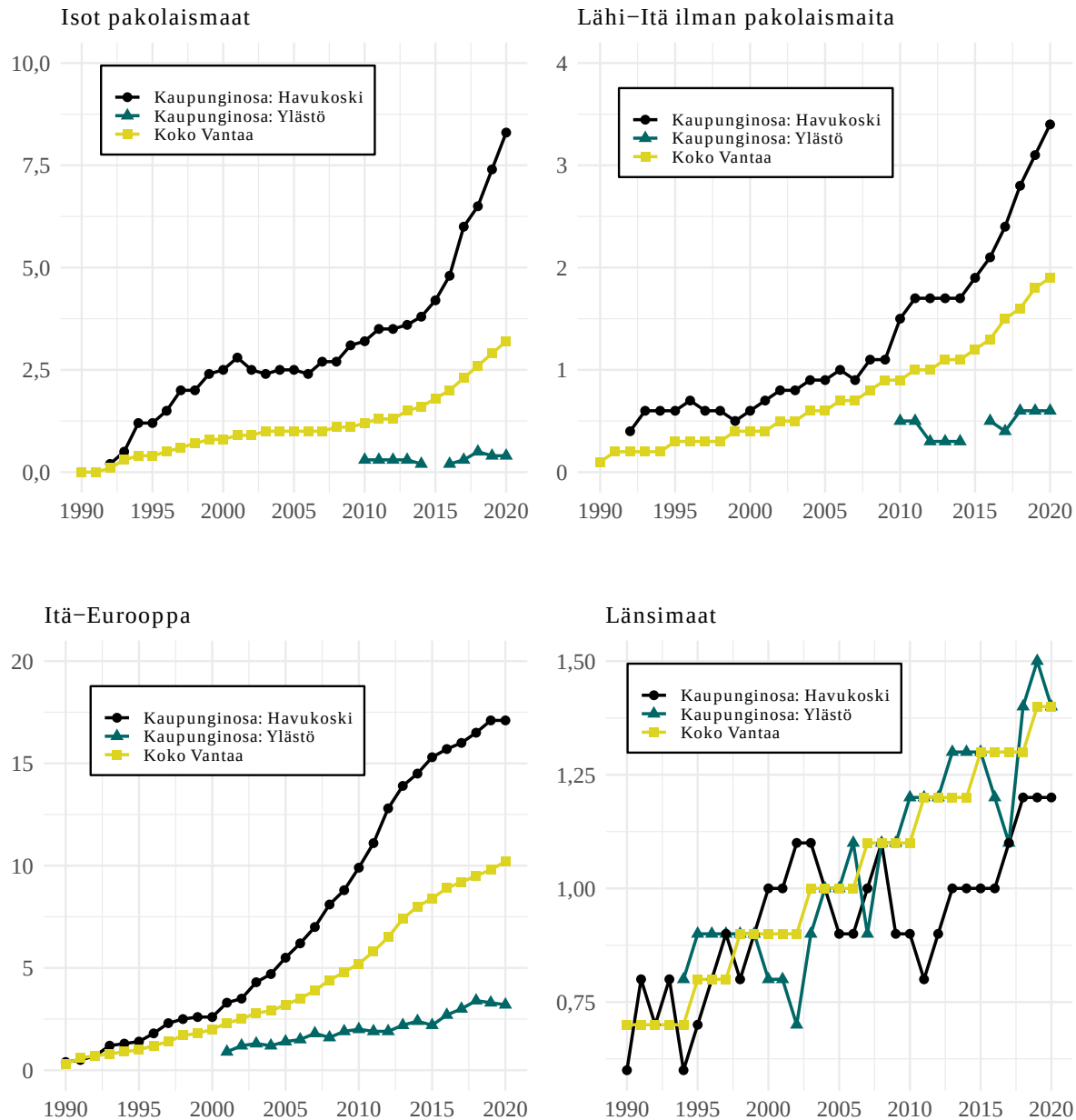
Kuva 22: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Havukosken ja Ylästön kaupunginosissa sekä koko Vantaalla vuosina 1990–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet (%) alle 16-vuotiaista Havukosken ja Ylästön kaupunginosissa sekä koko Vantaalla vuosina 1990–2020.

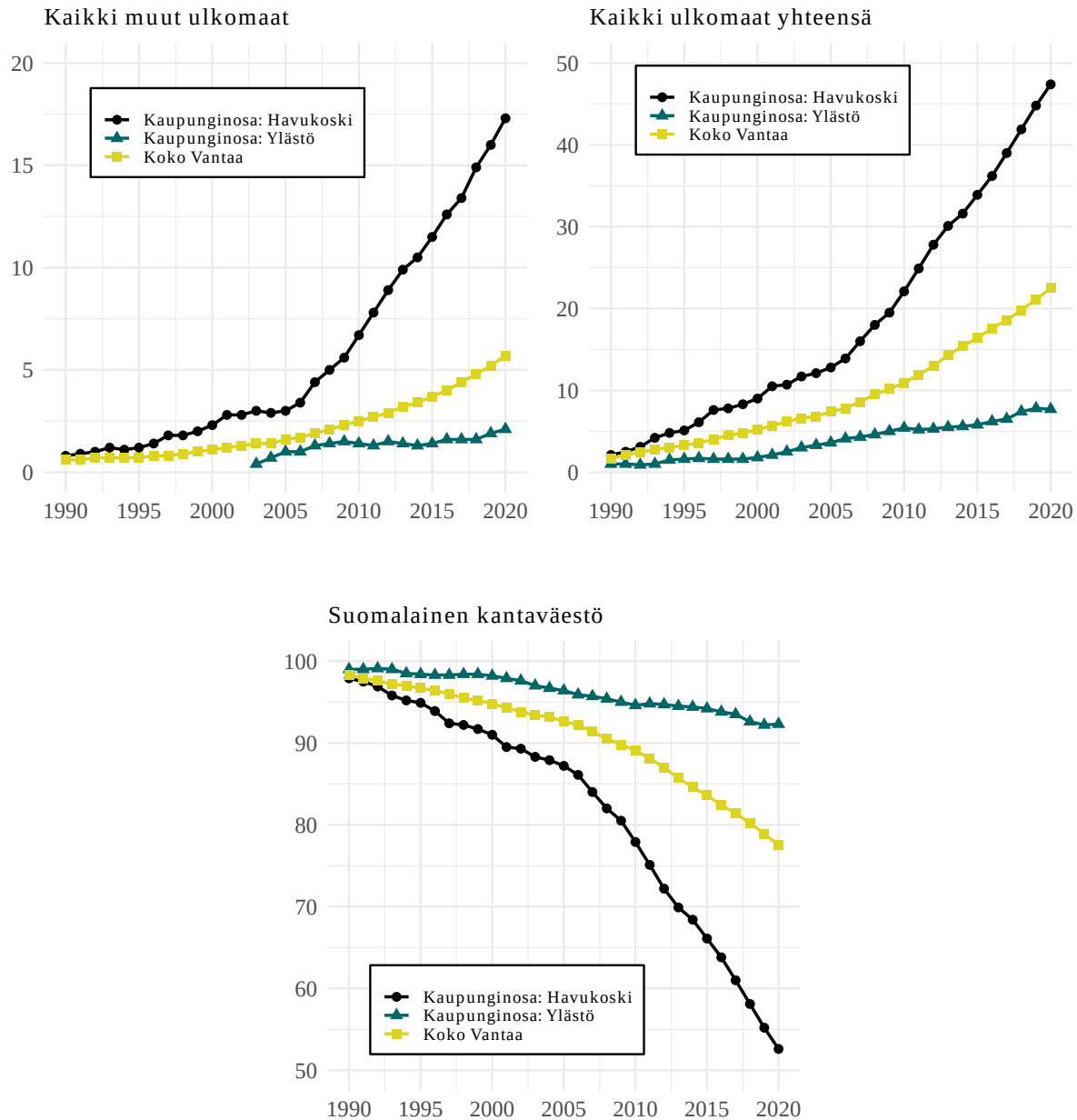
Kuva 23: Ryhmittäiset osuudet (%) alle 16-vuotiaista Havukosken ja Ylästön kaupunginosissa sekä koko Vantaalla vuosina 1990–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet koko väestöstä Havukosken ja Ylästön kaupunginosissa sekä koko Vantaalla vuosina 1990–2020 (%)

Kuva 24: Ryhmittäiset osuudet (%) koko väestöstä Havukosken ja Ylästön kaupunginosissa sekä koko Vantaalla vuosina 1990–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi. Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Osuudet (%) koko väestöstä Havukosken ja Ylästön kaupunginosissa sekä koko Vantaalla vuosina 1990–2020.

Kuva 25: Ryhmittäiset osuudet (%) koko väestöstä Havukosken ja Ylästön kaupunginosissa sekä koko Vantaalla vuosina 1990–2020. **Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

7.3 Osuudet ARA-asunnoista ja ARA-asukkaista

Tässä luvussa esitetään alueittain ja koko Helsinkiä, Espoota ja Vantaata koskien osuuksia siitä, kuinka suuri osa yhtäältä **ARA-asunnoista** on ollut eri maahanmuuttajaryhmillä ja toisaalta siitä, kuinka suuri osuus ARA-asuntojen **asukkaista** on kuulunut eri maahanmuuttajaryhmiin ja suomalaiseen kantaväestöön.

Asuntoja ja asukkaita koskevat osuudet eroavat hieman toisistaan, sillä se, kuinka monta henkilöä keskimäärin asuu yhdessä ARA-asunnossa, vaihtelee ryhmittäin (ks. luku 6.2 siitä, miten ARA-asunnot jaetaan ryhmien kesken ARA-asuntojen asukkaiden taustamaiden mukaan). Niillä ryhmillä, joilla on keskimäärin enemmän asukkaita yhdessä ARA-asunnossa, osuudet ARA-asuntojen asukkaista ovat suuremmat kuin vastaavat osuudet ARA-asunnoista.

Alueittaiset osuudet ARA-asunnoista vuonna 2020. Ensiksi alla alaluvussa 7.3.1 esitetään ARA-asuntojen alueittaiset osuudet maahanmuuttajaryhmittäin ja suomalaiselle kantaväestölle. Ryhmäkohtaiset osuudet alueella kertovat, kuinka suuressa osassa alueen ARA-asunnoista ryhmään kuuluvat olivat vuokralla vuonna 2020. Luku kertoo osuuden ARA-asunnoista eikä osuutta kaikista ARA-asunnoissa asuvista asukkaista.

Osuudet esitetään paitsi koko Helsingin, Espoon ja Vantaa kaupunkia koskien, niin myös niille 15 alueelle, jossa ulkomaalaistaustaisten osuus ARA-asunnoista oli suurin sekä niille 15 alueelle, jossa ulkomaalais-taustaisten osuus ARA-asunnoista oli pienin.

Alueittaiset osuudet ARA-asuntojen asukkaista vuonna 2020. Tämän jälkeen alaluvussa 7.3.2 esitetään vastaavat tulokset koskien ARA-vuokra-asuntojen **asukkaita** koskien. Eli tässä alaluvussa julkaistavat osuudet kertovat, kuinka suuri osuus ARA-vuokra-asuntojen asukkaista alueella on kuulunut tiettyyn maahanmuuttajaryhmään tai suomalaiseen kantaväestöön. Nämä tulokset esitetään paitsi koko Helsingin, Espoon ja Vantaa kaupunkia koskien, niin myös niille 15 alueelle, jossa ulkomaalaistaustaisten osuus ARA-asuntojen asukkaista oli suurin sekä niille 15 alueelle, jossa ulkomaalaistaustaisten osuus ARA-asuntojen asukkaista oli pienin.

Osuudet ARA-asuntojen asukkaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1998–2020. Esitetään alaluvussa 7.3.3 vuosittaiset osuudet ARA-asuntojen asukkaista vuosille 1998–2020. Tulokset esitetään vain koko Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkia koskien, eli alaluvussa ei esitetä tarkempia oppilaaksiottoalueittaisia tai kaupunginosittaisia tuloksia. Tässä alaluvussa julkaistavat vuosittaiset osuudet kertovat, kuinka suuri osuus ARA-vuokra-asuntojen asukkaista alueella on kuulunut tiettyyn maahanmuuttajaryhmään tai suomalaiseen kantaväestöön vuosina 1998–2020.

7.3.1 Osuudet ARA-asunnoista alueittain vuonna 2020

Taulukko 14: *Osuudet ARA-asunnoista Helsingissä oppilaaksiottoalueittain (%)*. Taulukossa on koko Helsinki yhteensä sekä 15 oppilaaksiottoaluetta, joissa maahanmuuttajataustaisten ARA-asuntojen osuudet olivat **suurimmat** vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pa- kolaismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Helsinki	24,2	4,3	2,2	9,8	1,8	6,1
Puistolan koulu (Suur- metsä)	48,1	9,3	–	20,7	–	13,2
Siltamäen koulu (Suuta- rila)	44,8	6,7	4,8	10,8	2,0	20,5
Merilahden koulu (Vuo- saari)	43,7	10,1	5,4	19,0	–	7,5
Pitäjännmäen koulu (Pitä- jännmäki)	35,7	6,8	–	16,3	3,5	5,6
Keinutien koulu (Mel- lunkylä)	35,3	6,4	3,8	15,6	1,3	8,2
Pihlajiston koulu (Viik- ki, Malmi)	34,8	7,7	2,9	14,5	1,4	8,4
Pihlajamäen koulu (Mal- mi, Pukinmäki)	34,0	5,6	2,5	14,3	1,8	9,8
Vesalan koulu (Mellun- kylä)	33,8	4,4	3,3	16,7	1,4	8,0
Malminkartanon koulu (Kaarela, Konala)	32,9	5,0	–	10,2	2,3	12,0
Pukinmäenkaaren koulu (Pukinmäki, Tapaninky- lä, Malmi)	31,6	7,0	3,3	11,5	2,0	7,8
Aurinkolahden koulu (Vuosaari)	30,6	6,0	3,6	13,8	1,4	5,7
Vartiokylän koulu (Var- tiokylä)	29,8	7,1	–	12,6	–	6,9
Puotilan koulu (Vartio- kylä)	29,4	10,0	2,2	9,0	2,0	6,2
Konalan koulu (Konala)	28,9	6,2	–	6,2	–	13,7
Laakavuoren koulu (Mellunkylä)	28,7	4,6	2,2	14,5	–	5,9

Taulukko 15: *Osuudet ARA-asunnoista Helsingissä oppilaaksiottoalueittain (%)*. Taulukossa on koko Helsinki yhteensä sekä 15 oppilaaksiottoaluetta, joissa maahanmuuttajataustaisten ARA-asuntojen osuudet olivat **pienimmät** vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pa- kolaismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Helsinki	24,2	4,3	2,2	9,8	1,8	6,1
Tehtaankadun koulu (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira)	–	–	–	–	–	–
Suomenlinnan koulu (Suomenlinna)	–	–	–	–	–	–
Snellmanin koulu (Länsisatama, Punavuori, Kamppi)	–	–	–	–	–	–
Sakarimäen koulu (Ullanlinna, Östersundom, Salmenkallio)	–	–	–	–	–	–
Pakilan koulu (Pakila)	–	–	–	–	–	–
Kaisaniemen koulu (Kruunuhaka, Kluuvi)	–	–	–	–	–	–
Helsingin normaalilyseo (Kaartinkaupunki, Kamppi, Punavuori)	–	–	–	–	–	–
Töölön koulu (Taka-Töölö)	6,1	–	–	–	–	–
Taivallahden koulu (Etu-Töölö, Länsisatama, Taka-Töölö)	6,9	–	–	–	2,8	–
Yhtenäiskoulu (Käpylä)	9,0	2,0	–	2,5	–	2,5
Metsolan koulu (Pakila, Tuomarinkylä, Oulunkylä)	10,3	–	–	3,5	–	–
Kulosaaren koulu (Kulosaari)	10,4	–	–	–	–	–
Arabian koulu (Toukola, Vanhakaupunki)	10,8	1,5	0,8	3,1	2,3	3,1
Vallilan koulu (Hermannin, Vallila, Sörnäinen)	11,7	1,8	0,8	2,8	2,2	4,0
Aleksis Kiven koulu (Alppiharju, Vallila, Sörnäinen)	12,1	–	–	4,9	2,5	2,7

Taulukko 16: *Osuudet ARA-asunnoista Espoossa kaupunginosittain (%)*. Taulukossa on koko Espoo yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten ARA-asuntojen osuudet olivat **suurimmat** vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Espoo	29,1	5,0	3,6	10,2	1,8	8,4
Laajalahti	65,8	28,5	11,8	13,5	–	–
Soukka	42,5	12,9	–	18,4	–	6,3
Espoon keskus	42,3	8,0	4,8	14,2	1,4	13,9
Kaupunginkallio	38,1	–	–	14,5	–	10,1
Lintuvaara	37,8	9,0	4,6	8,5	1,7	13,9
Kilo	36,2	8,8	4,1	8,5	2,2	12,6
Karvasmäki	35,6	–	–	21,7	–	9,5
Sepänkylä	35,1	5,8	4,0	10,5	1,9	12,8
Matinkylä	30,5	5,2	4,4	11,0	1,9	7,8
Mankkaa	30,5	6,5	–	15,3	–	4,9
Otaniemi	29,5	0,6	4,7	3,4	3,7	17,1
Leppävaara	29,3	6,2	3,8	9,2	1,8	8,3
Nöykkiö	28,8	3,4	3,7	13,7	2,2	5,9
Olari	28,4	4,2	5,9	7,4	1,6	9,3
Vanttila	27,7	–	–	13,2	–	6,0

Taulukko 17: *Osuudet ARA-asunnoista Espoossa kaupunginosittain (%)*. Taulukossa on koko Espoo yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten ARA-asuntojen osuudet olivat **pienimmät** vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Espoo	29,1	5,0	3,6	10,2	1,8	8,4
Westend	—	—	—	—	—	—
Velskola	—	—	—	—	—	—
Vanha-nuoksio	—	—	—	—	—	—
Suvisaaristo	—	—	—	—	—	—
Siikajärvi	—	—	—	—	—	—
Röylä	—	—	—	—	—	—
Perusmäki	—	—	—	—	—	—
Nuoksio	—	—	—	—	—	—
Nupuri	—	—	—	—	—	—
Luukki	—	—	—	—	—	—
Lakisto	—	—	—	—	—	—
Lahnus	—	—	—	—	—	—
Kunnarla	—	—	—	—	—	—
Kolmperä	—	—	—	—	—	—
Högnäs	—	—	—	—	—	—

Taulukko 18: *Osuudet ARA-asunnoista Vantaalla kaupunginosittain (%). Taulukossa on koko Vantaa yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten ARA-asuntojen osuudet olivat **suurimmat** vuonna 2020.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Vantaa	30,7	4,8	2,6	14,5	1,3	7,5
Länsimäki	51,2	12,3	6,2	20,2	1,3	11,2
Rajakylä	46,2	10,3	–	17,4	–	12,7
Havukoski	42,7	6,6	2,8	14,4	1,0	17,9
Hakunila	42,4	7,8	4,0	21,1	–	8,5
Kaivoksela	35,0	5,2	–	19,9	–	4,0
Simonkylä	34,2	3,8	2,9	18,7	1,8	7,0
Metsola	34,1	3,0	2,8	17,4	0,9	10,0
Mikkola	33,1	4,1	–	19,5	–	5,7
Seutula	32,6	–	–	–	–	–
Myyrmäki	31,4	8,3	2,5	12,6	1,5	6,4
Jokiniemi	31,4	3,2	3,1	11,7	2,2	11,2
Vapaala	30,4	–	–	20,2	–	–
Korso	29,8	2,6	–	17,9	–	6,8
Asola	29,6	4,8	2,0	15,1	0,9	6,8
Kuninkaanmäki	28,7	–	–	18,0	–	5,3

Taulukko 19: *Osuudet ARA-asunnoista Vantaalla kaupunginosittain (%)*. Taulukossa on koko Vantaa yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten ARA-asuntojen osuudet olivat **pie-nimmät** vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Vantaa	30,7	4,8	2,6	14,5	1,3	7,5
Viinikkala	—	—	—	—	—	—
Vierumäki	—	—	—	—	—	—
Vestra	—	—	—	—	—	—
Veromies	—	—	—	—	—	—
Vaarala	—	—	—	—	—	—
Sotunki	—	—	—	—	—	—
Riipilä	—	—	—	—	—	—
Piispankylä	—	—	—	—	—	—
Petikko	—	—	—	—	—	—
Ojanko	—	—	—	—	—	—
Myllymäki	—	—	—	—	—	—
Länsisalmi	—	—	—	—	—	—
Luhtaanmäki	—	—	—	—	—	—
Linnainen	—	—	—	—	—	—
Leppäkorpi	—	—	—	—	—	—

7.3.2 Osuudet ARA-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020

Taulukko 20: *Osuudet ARA-asunnoissa asuvista Helsingissä oppilaaksiottoalueittain (%)*. Taulukossa on koko Helsinki yhteensä sekä 15 oppilaaksiottoaluetta, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet ARA-asuntojen asukkaista olivat **suurimmat** vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pa- kolaismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Helsinki	33,0	7,8	3,2	11,0	2,1	8,9
Puistolan koulu (Suur- metsä)	55,6	17,2	6,4	13,7	1,9	16,4
Merilahden koulu (Vuo- saari)	55,4	17,2	8,0	18,7	1,7	9,7
Siltamäen koulu (Suuta- rila)	50,7	9,7	4,5	10,1	2,3	24,1
Keinutien koulu (Mel- lunkylä)	47,5	11,4	4,9	17,8	1,5	11,9
Pihlajiston koulu (Viik- ki, Malmi)	45,5	13,0	4,6	14,8	1,4	11,6
Pitäjänmäen koulu (Pitä- jänmäki)	44,5	11,3	5,3	16,6	4,3	7,0
Pihlajamäen koulu (Mal- mi, Pukinmäki)	44,4	8,5	3,1	16,8	1,9	14,2
Vesalan koulu (Mellun- kylä)	44,0	7,5	5,0	17,4	1,8	12,4
Vartiokylän koulu (Var- tiokylä)	42,5	14,1	4,3	13,5	0,9	9,6
Pohjois-Haagan koulu (Haaga)	42,3	9,1	3,6	7,1	1,8	20,7
Pukinmäenkaaren koulu (Pukinmäki, Tapaninky- lä, Malmi)	41,8	12,0	4,4	12,6	2,0	10,8
Puotilan koulu (Vartio- kylä)	41,6	17,2	3,1	10,7	2,8	7,9
Malminkartanon koulu (Kaarela, Konala)	41,5	8,4	5,1	10,0	2,3	15,7
Aurinkolahden koulu (Vuosaari)	41,0	13,3	5,1	13,4	1,6	7,6
Laakavuoren koulu (Mellunkylä)	39,2	9,4	2,6	15,2	2,3	9,7

Taulukko 21: *Osuudet ARA-asunnoissa asuvista Helsingissä oppilaaksiottoalueittain (%). Taulukossa on koko Helsinki yhteensä sekä 15 oppilaaksiottoaluetta, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet ARA-asuntojen asukkaista olivat **pienimmät** vuonna 2020.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pa- kolaismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Helsinki	33,0	7,8	3,2	11,0	2,1	8,9
Tehtaankadun koulu (Kaivopuisto, Ullanlinna, Eira)	–	–	–	–	–	–
Suomenlinnan koulu (Suomenlinna)	–	–	–	–	–	–
Snellmanin koulu (Länsisatama, Punavuori, Kamppi)	–	–	–	–	–	–
Sakarinmäen koulu (Ullanlinna, Östersundom, Salmenkallio)	–	–	–	–	–	–
Pakilan koulu (Pakila)	–	–	–	–	–	–
Kaisaniemen koulu (Kruununhaka, Kluuvi)	–	–	–	–	–	–
Helsingin normaalityö (Kaartinkaupunki, Kamppi, Punavuori)	–	–	–	–	–	–
Taivallahden koulu (Etu-Töölö, Länsisatama, Taka-Töölö)	7,6	–	–	2,2	3,5	–
Töölön koulu (Taka-Töölö)	8,7	–	–	2,0	3,1	–
Yhtenäiskoulu (Käpylä)	12,4	2,8	1,1	2,9	1,5	4,0
Arabian koulu (Toukola, Vanhakaupunki)	13,5	2,7	1,1	3,1	2,7	3,9
Aleksis Kiven koulu (Alppiharju, Vallila, Sörnäinen)	13,8	1,5	1,1	4,9	2,8	3,6
Metsolan koulu (Pakila, Tuomarinkylä, Oulunkylä)	14,5	4,2	1,3	5,3	1,3	2,4
Kulosaaren koulu (Kulosaari)	15,2	–	4,0	6,6	–	–
Vallilan koulu (Hermannin, Vallila, Sörnäinen)	15,8	3,4	1,2	2,9	2,4	5,9

Taulukko 22: *Osuudet ARA-asunnoissa asuvista Espoossa kaupunginosittain (%)*. Taulukossa on koko Espoo yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet ARA-asuntojen asukkaista olivat **suurimmat** vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Espoo	38,7	8,2	4,8	12,2	2,0	11,4
Laajalahti	63,7	31,4	–	10,6	–	11,0
Soukka	57,9	21,0	6,6	21,4	0,6	8,3
Espoon keskus	54,5	10,2	5,9	17,9	1,5	19,0
Kilo	50,7	16,9	5,4	8,0	2,3	18,2
Lintuvaara	50,6	13,2	5,6	9,5	2,1	20,1
Kaupunginkallio	50,3	–	–	20,1	–	12,6
Sepänkylä	45,8	7,8	4,1	13,4	2,8	17,7
Matinkylä	42,4	9,9	6,1	13,6	2,2	10,6
Karvasmäki	40,4	–	–	22,7	–	11,9
Mankkaa	39,3	10,8	4,3	16,6	1,1	6,5
Leppävaara	39,3	10,6	4,7	10,6	2,0	11,4
Olari	37,7	5,8	8,4	9,8	2,0	11,7
Otaniemi	37,4	0,5	6,4	4,3	4,2	22,0
Nöykkiö	37,1	4,7	4,6	18,0	1,8	7,9
Vanttila	36,1	–	–	13,7	3,0	8,5

Taulukko 23: *Osuudet ARA-asunnoissa asuvista Espoossa kaupunginosittain (%)*. Taulukossa on koko Espoo yhteensä sekä 30 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet ARA-asuntojen asukkaista olivat **pienimmät** vuonna 2020.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Espoo	38,7	8,2	4,8	12,2	2,0	11,4
Westend	–	–	–	–	–	–
Velskola	–	–	–	–	–	–
Vanha-nuukio	–	–	–	–	–	–
Suvisaaristo	–	–	–	–	–	–
Siikajärvi	–	–	–	–	–	–
Röylä	–	–	–	–	–	–
Perusmäki	–	–	–	–	–	–
Nuukio	–	–	–	–	–	–
Luukki	–	–	–	–	–	–
Lakisto	–	–	–	–	–	–
Lahnus	–	–	–	–	–	–
Kunnarla	–	–	–	–	–	–
Kolmperä	–	–	–	–	–	–
Högnäs	–	–	–	–	–	–
Espoonkartano	–	–	–	–	–	–
Bodom	–	–	–	–	–	–
Gumböle	14,8	–	–	–	–	7,4
Laaksolahti	18,8	4,5	2,7	6,7	2,2	2,7
Pohjois-tapiola	19,3	–	3,2	–	3,9	9,3
Niittykumpu	20,2	2,4	2,5	7,8	1,7	5,7
Nupuri	20,3	–	–	–	–	–
Latokaski	22,1	2,7	2,1	11,0	3,9	2,4
Järvenperä	22,7	2,9	3,0	8,5	1,5	6,8
Lippajärvi	23,2	2,2	3,6	8,6	1,2	7,7
Haukilahti	23,8	5,1	–	9,8	–	5,6
Kurttila	24,0	2,0	2,8	12,4	1,4	5,4
Niipperi	24,3	–	–	7,1	1,4	4,9
Vanhakartano	24,6	–	–	11,7	–	5,2
Kaitaa	24,8	2,6	1,8	15,3	2,4	2,6
Saunalahti	26,7	4,4	2,8	11,1	1,2	7,1

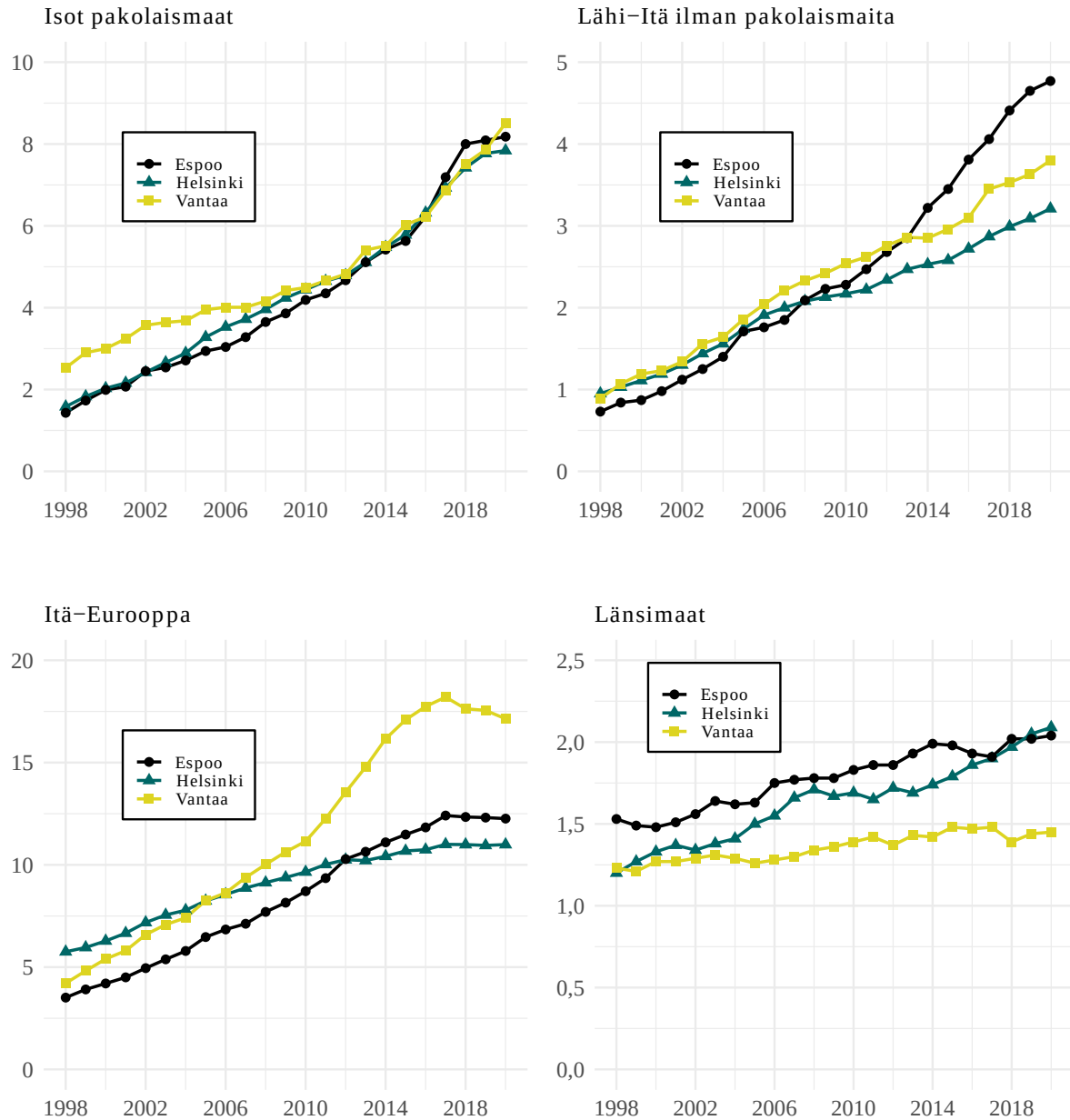
Taulukko 24: *Osuudet ARA-asunnoissa asuvista Vantaalla kaupunginosittain (%). Taulukossa on koko Vantaa yhteensä sekä 15 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet ARA-asuntojen asukkaista olivat suurimmat vuonna 2020.*

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Vantaa	41,1	8,5	3,8	17,1	1,4	10,3
Länsimäki	63,0	19,2	7,7	20,1	1,7	14,4
Rajakylä	60,8	15,7	6,4	19,8	1,1	17,8
Havukoski	58,6	11,7	4,2	14,8	1,0	26,8
Hakunila	54,4	13,1	5,6	23,1	1,1	11,4
Myyrmäki	46,8	17,1	3,7	14,9	1,5	9,7
Kaivoksela	44,9	12,1	2,9	22,6	2,2	5,1
Metsola	44,4	4,0	4,4	21,0	1,3	13,8
Mikkola	43,6	7,3	–	23,0	–	6,8
Vapaala	42,7	9,4	–	25,1	–	–
Simonkylä	42,3	5,6	3,9	21,7	2,0	9,1
Martinlaakso	41,3	9,4	4,2	18,2	1,7	7,8
Asola	40,3	9,0	2,9	17,5	1,5	9,4
Tikkurila	39,8	7,9	3,1	17,4	1,1	10,4
Hämeenkylä	39,6	10,2	2,3	18,8	2,3	6,1
Jokiniemi	39,5	3,6	4,3	14,3	2,3	15,1

Taulukko 25: *Osuudet ARA-asunnoissa asuvista Vantaalla kaupunginosittain (%). Taulukossa on koko Vantaa yhteensä sekä 30 kaupunginosaa, joissa maahanmuuttajataustaisten osuudet ARA-asuntojen asukkaista olivat **pienimmät** vuonna 2020.*

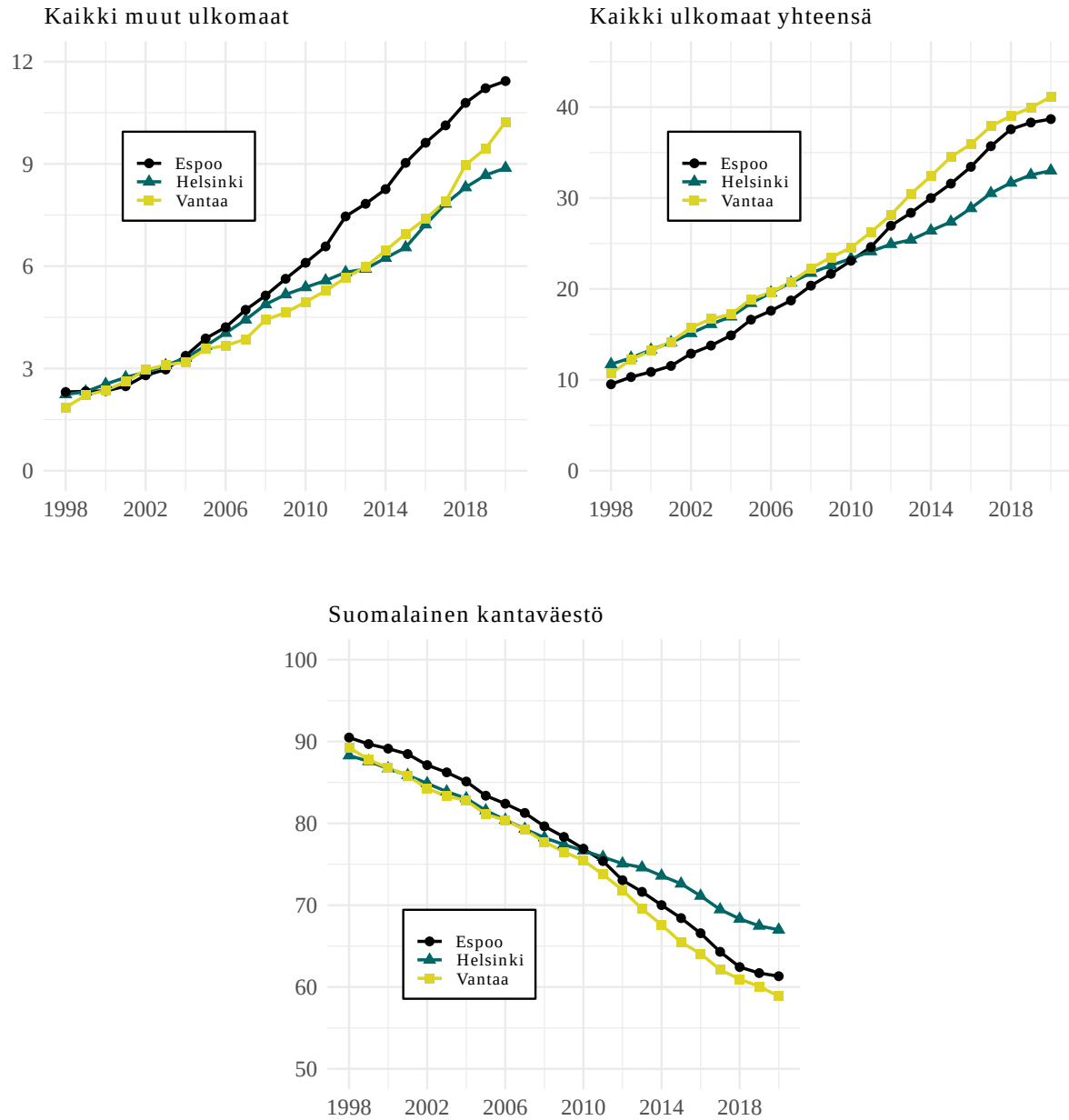
	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Vantaa	41,1	8,5	3,8	17,1	1,4	10,3
Viinikkala	–	–	–	–	–	–
Vierumäki	–	–	–	–	–	–
Vestra	–	–	–	–	–	–
Riipilä	–	–	–	–	–	–
Piispankylä	–	–	–	–	–	–
Petikko	–	–	–	–	–	–
Ojanko	–	–	–	–	–	–
Myllymäki	–	–	–	–	–	–
Länsisalmi	–	–	–	–	–	–
Luhtaanmäki	–	–	–	–	–	–
Linnainen	–	–	–	–	–	–
Leppäkorpi	–	–	–	–	–	–
Lentokenttä	–	–	–	–	–	–
Lapinkylä	–	–	–	–	–	–
Kiila	–	–	–	–	–	–
Jokivarsi	–	–	–	–	–	–
Hgin pit. kirkonk.	–	–	–	–	–	–
Sotunki	7,9	–	–	–	–	–
Vaarala	10,9	–	–	–	–	–
Veromies	11,8	–	–	–	–	–
Tammisto	12,9	–	–	4,9	2,9	3,3
Ilola	20,1	1,3	0,7	14,1	0,7	3,3
Kuninkaala	20,2	–	2,8	9,5	–	6,5
Vallinoja	22,1	–	–	13,2	1,5	4,2
Keimola	22,6	–	–	8,3	–	9,8
Hakkila	23,2	–	–	14,1	–	1,6
Ylästö	23,6	–	–	15,5	2,3	2,7
Nikinmäki	24,1	–	–	16,3	–	–
Viertola	26,8	–	–	10,7	5,4	4,8
Kivistö	26,9	2,6	2,5	13,4	1,9	6,4

7.3.3 Osuudet ARA-asuntojen asukkaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1998–2020

Kuva 26: Ryhmittäiset osuudet (%) ARA-asuntojen asukkaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1998–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.

Osuudet ARA-asuntojen asukkaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1998–2020 (%).

Kuva 27: Ryhmittäiset osuudet (%) ARA-asuntojen asukkaista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 1998–2020. Osakuvien pystyakselien asteikot vaihtelevat osakuvittain havainnollisuuden vuoksi.

7.4 Osuudet uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020

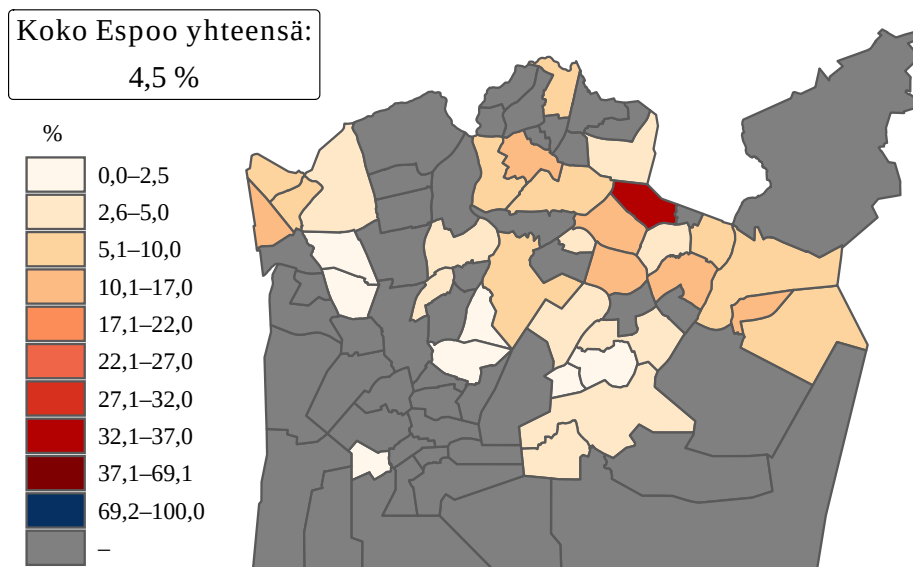
Tässä luvussa esitetään alueittain ja koko Helsingin, Espoon ja Vantaan osuuksia siitä, kuinka suuri osa uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista kuuluu tiettyyn maahanmuuttajaryhmään tai suomalaiseen kantaväestöön. Tulokset koskevat vuotta 2020.

Osuuksia koskevat tulokset alueella kertovat, kuinka suuren osan tarkasteltavan maahanmuuttajaväestön tai suomalaisen kantaväestön henkilöt muodostivat alueen uusien vuokra-asuntojen asukkaista (alaluku 7.4.1) ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista (alaluku 7.4.2).

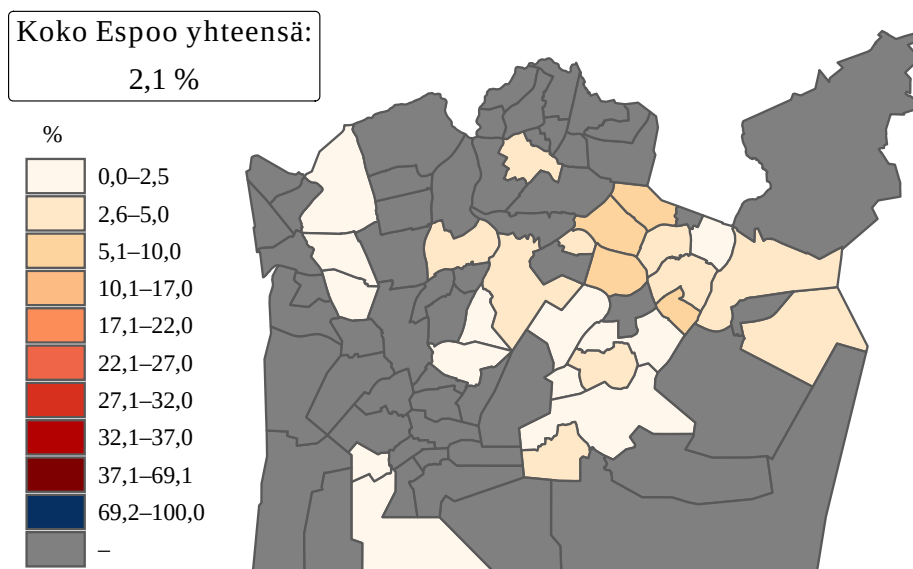
Uudet vuokra-asunnot on rakennettu vuosina 2010–2020. Vanhat vuokra-asunnot on puolestaan rakennettu ennen vuotta 2010. Vuokra-asunnot käsittävät kaikki vuokra-asunnot (eikä ainoastaan esimerkiksi pelkkiä ARA-vuokra-asuntoja).

7.4.1 Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020

Isot pakolaismaat

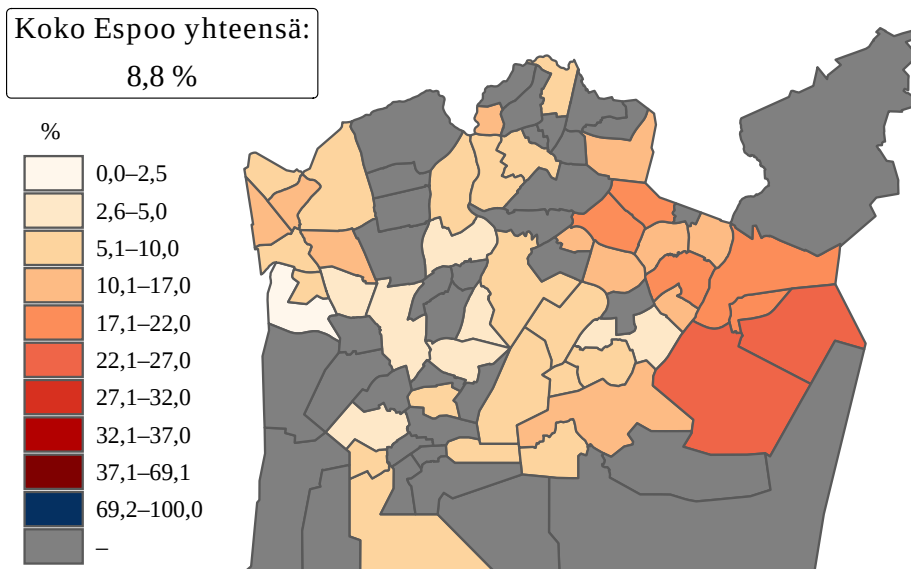
Lähi-Itä ilman isoja pakolaismaita

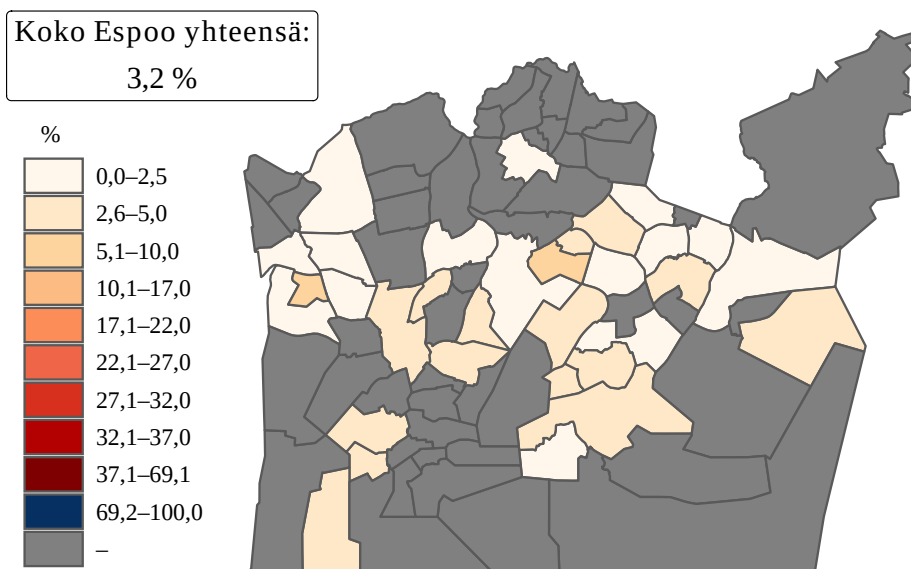
Kuva 28: Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020.

Itä-Eurooppa

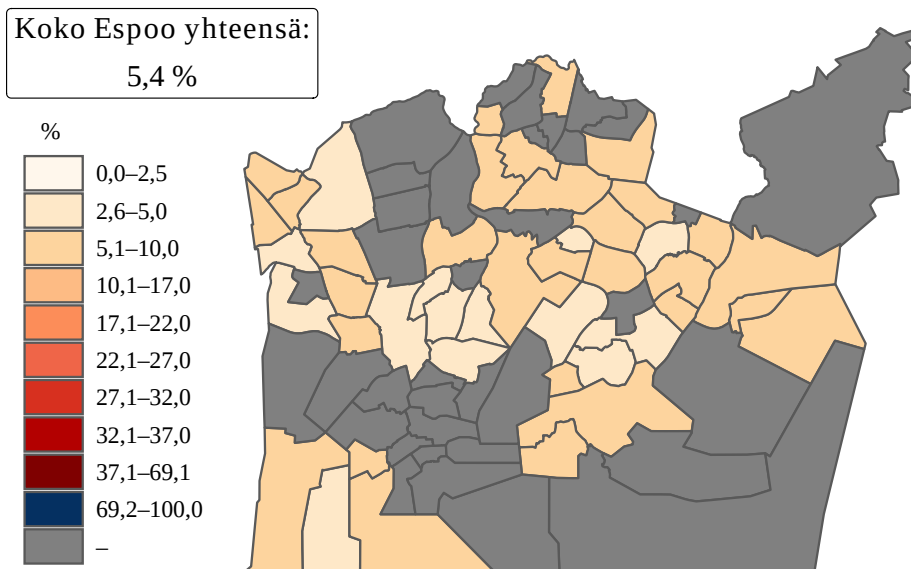
Länsimaat

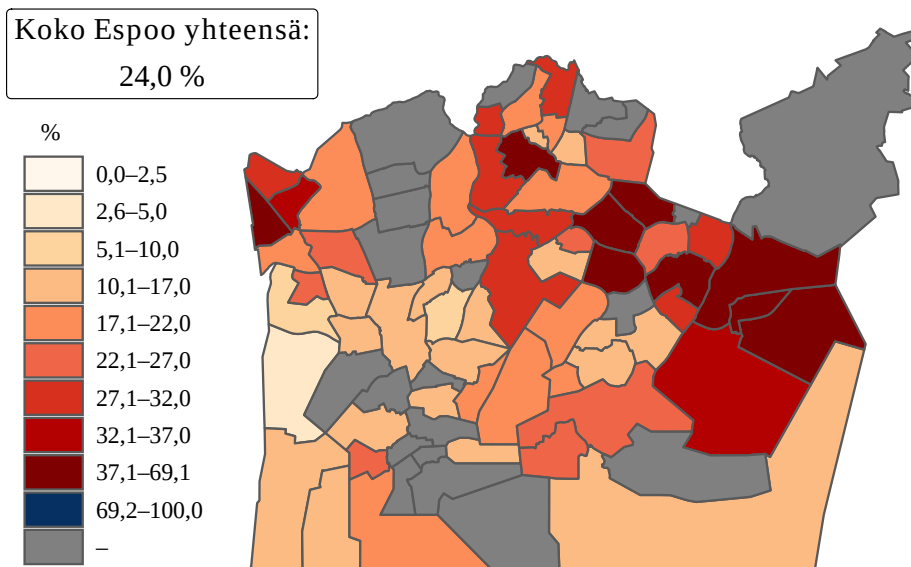
Kuva 29: Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020.

Kaikki muut ulkomaat

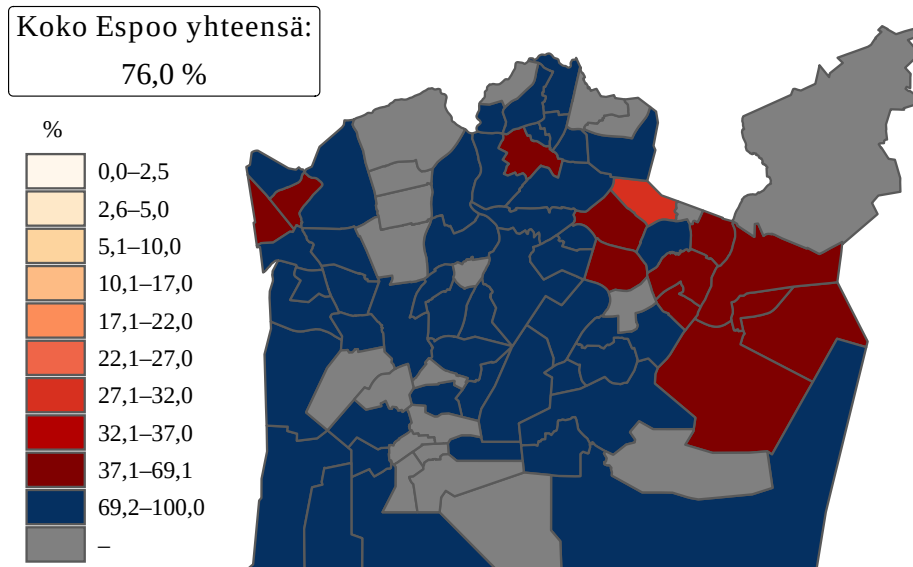
Kaikki ulkomaat yhteensä

Kuva 30: Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

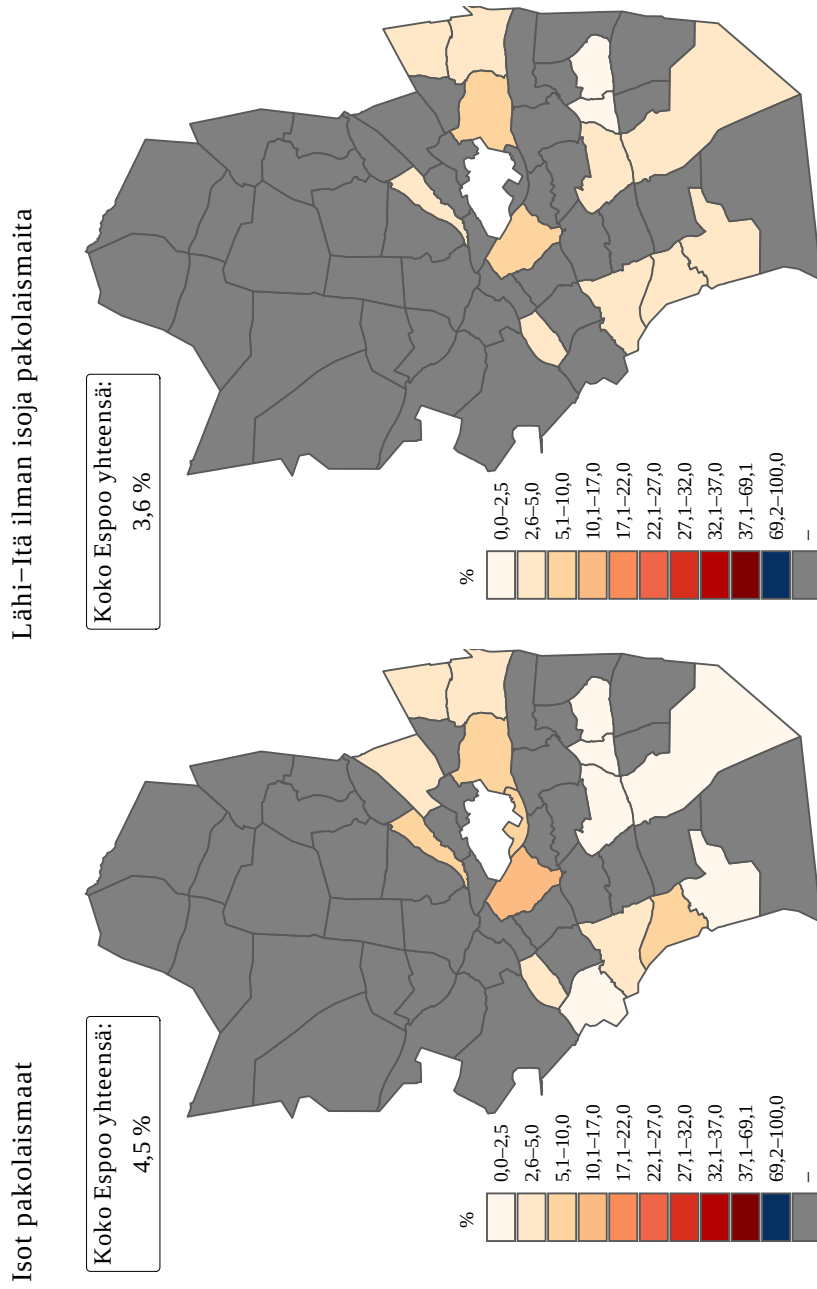
Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020.

Suomalainen kantaväestö

Kuva 31: *Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

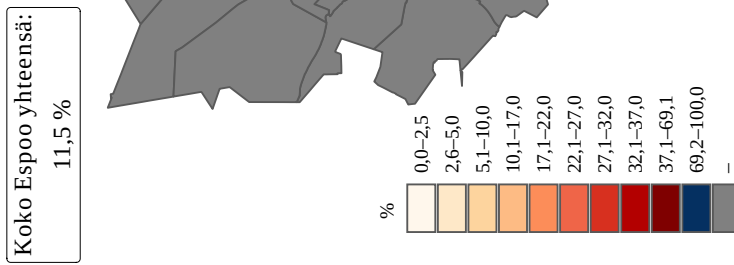
Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

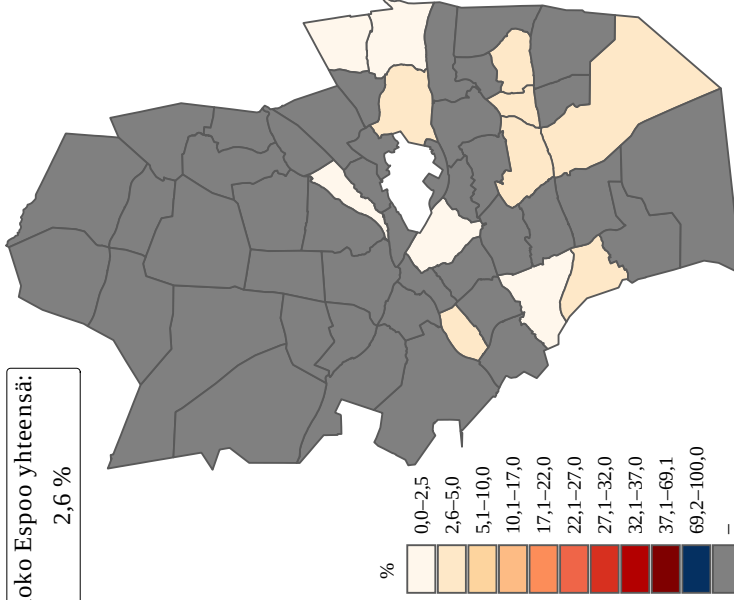
Kuva 32: Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisyysdysuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

Itä-Eurooppa

Länsimaat

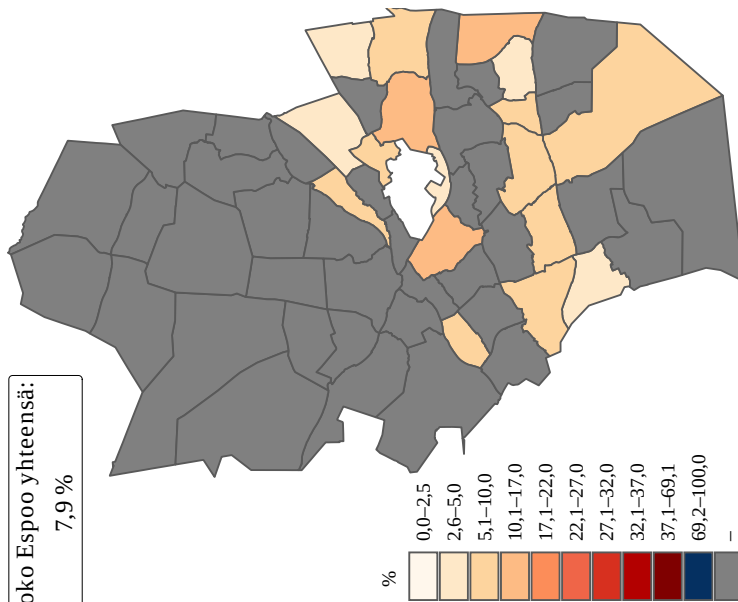

Kuva 33: Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisyysdensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

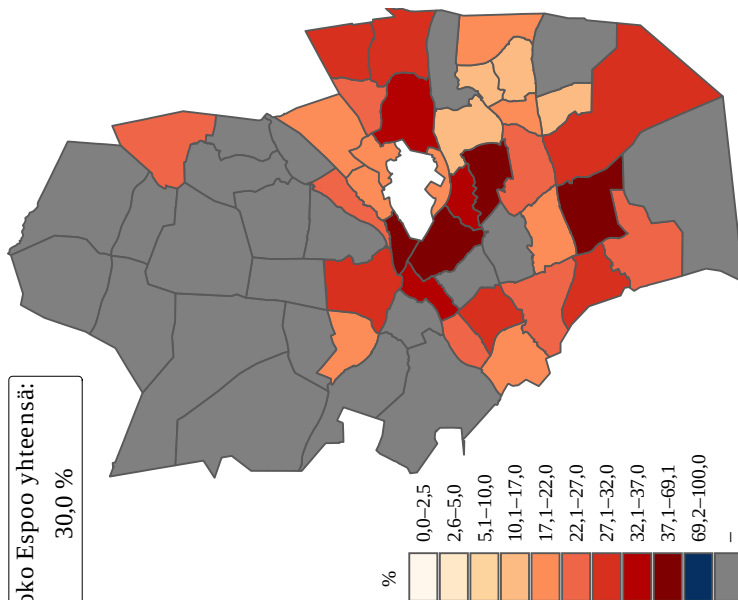
Kaikki muut ulkomaat

Koko Espoo yhteensä:
7,9 %

Kaikki ulkomaat yhteensä

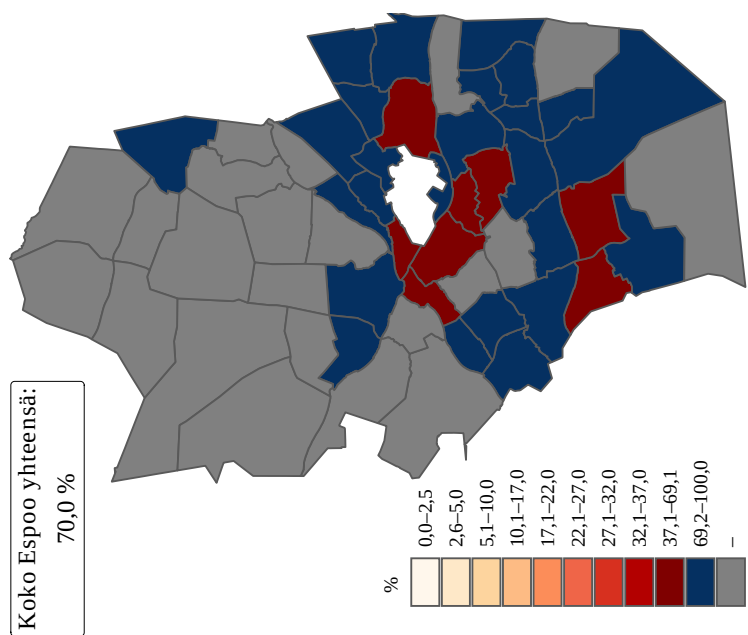
Koko Espoo yhteensä:
30,0 %

Kuva 34: Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisyysdensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

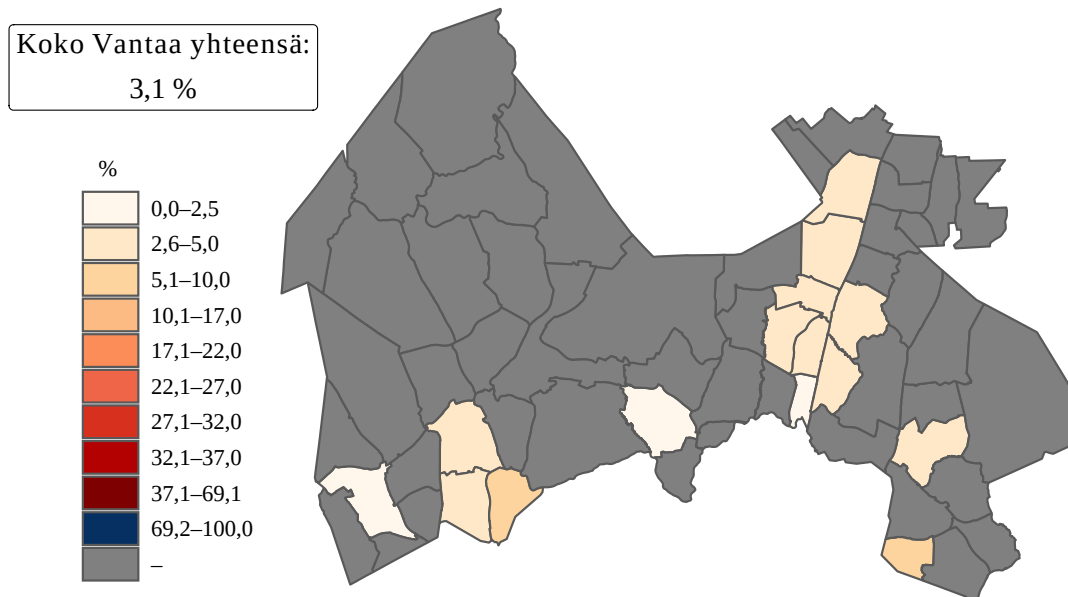
Suomalainen kantaväestö

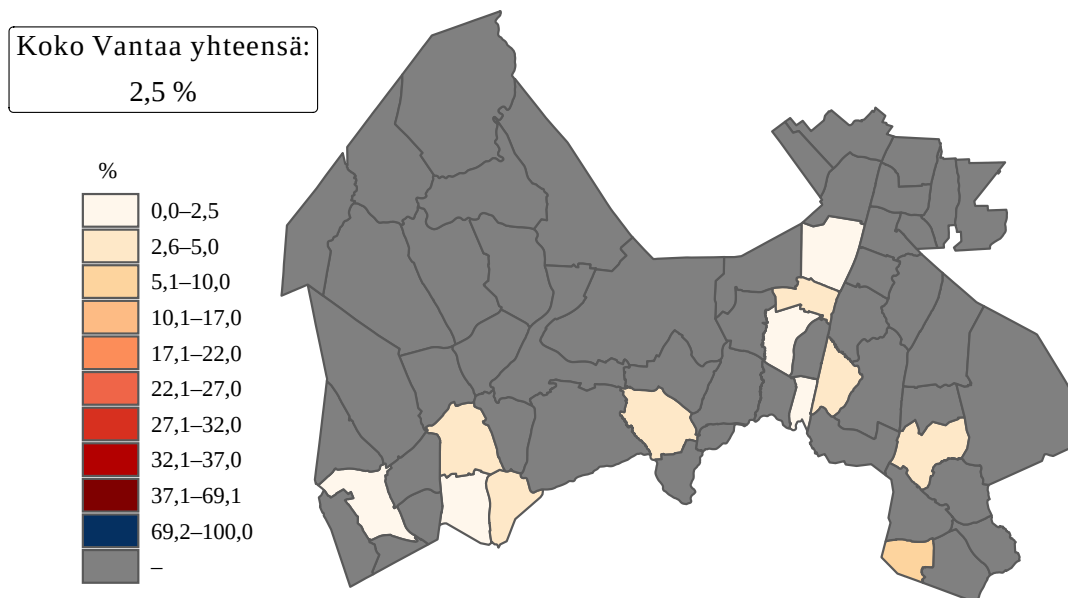
Kuva 35: Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisyysdensusiojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

Isot pakolaismaat

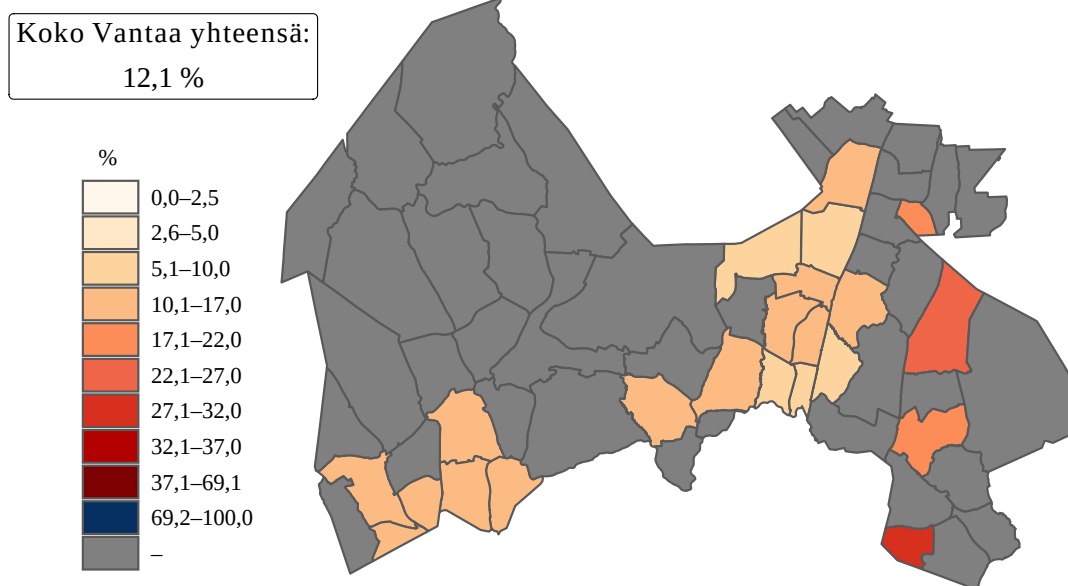
Lähi-Itä ilman isoja pakolaismaita

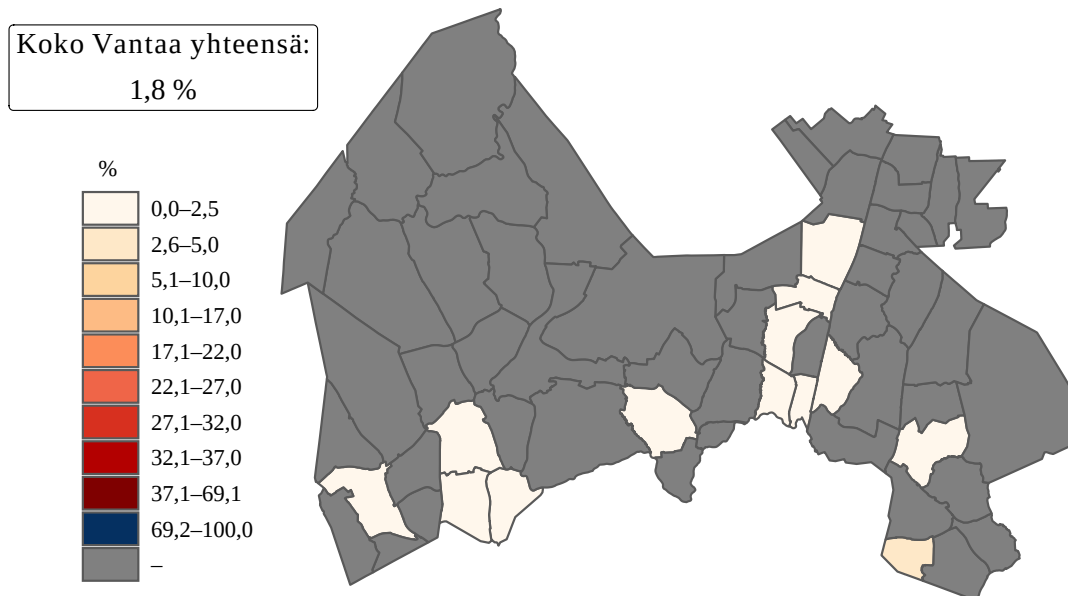
Kuva 36: Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

Itä-Eurooppa

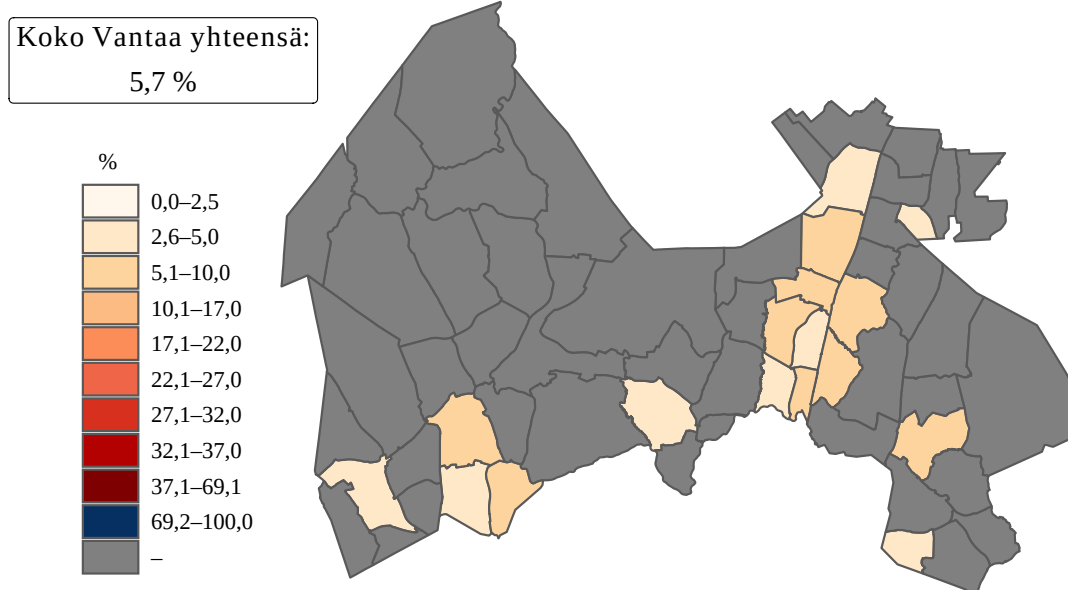
Länsimaat

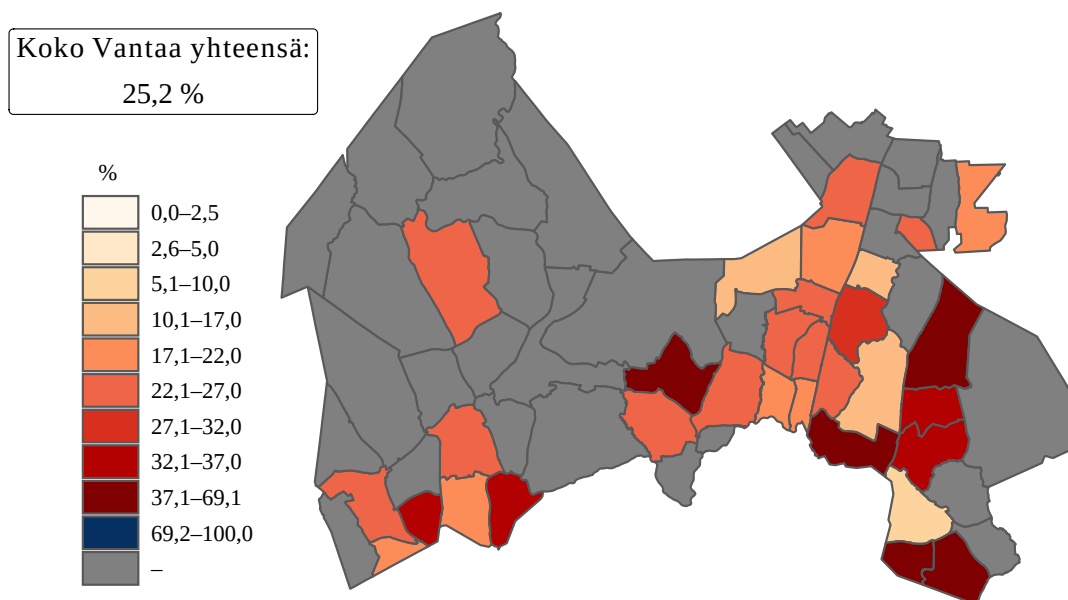
Kuva 37: Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

Kaikki muut ulkomaat

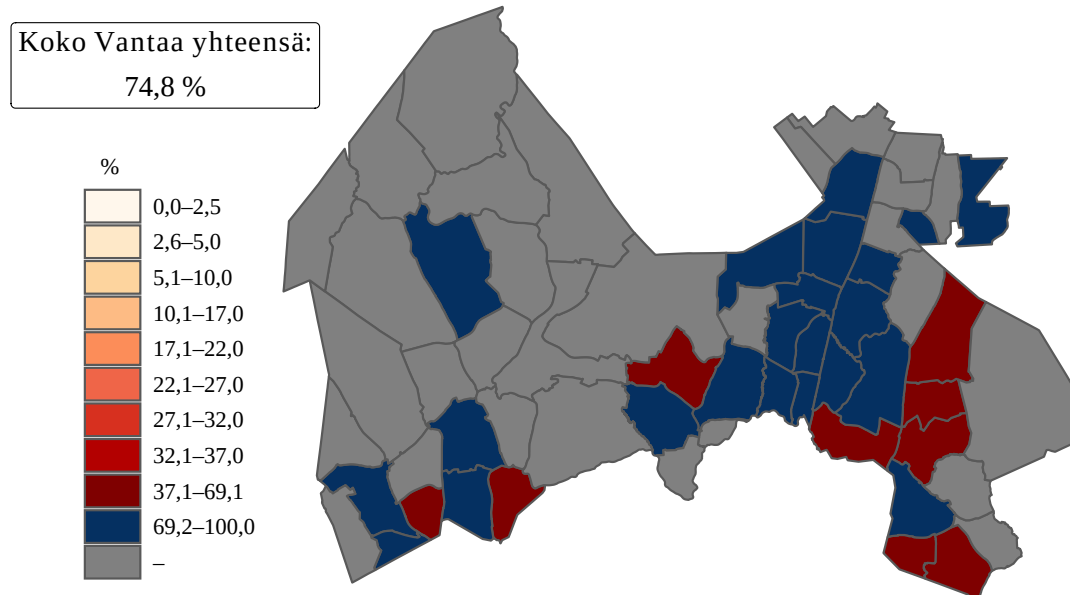
Kaikki ulkomaat yhteensä

Kuva 38: Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

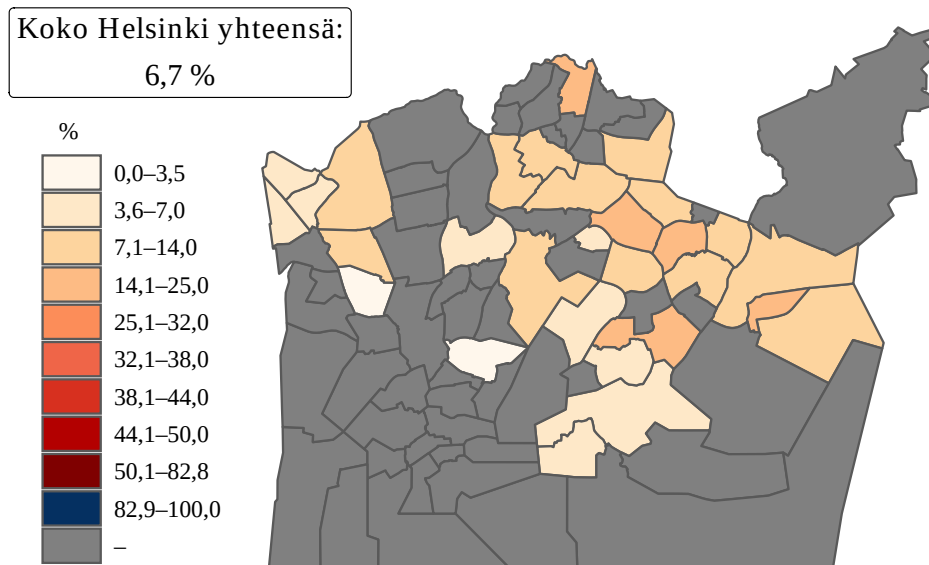
Suomalainen kantaväestö

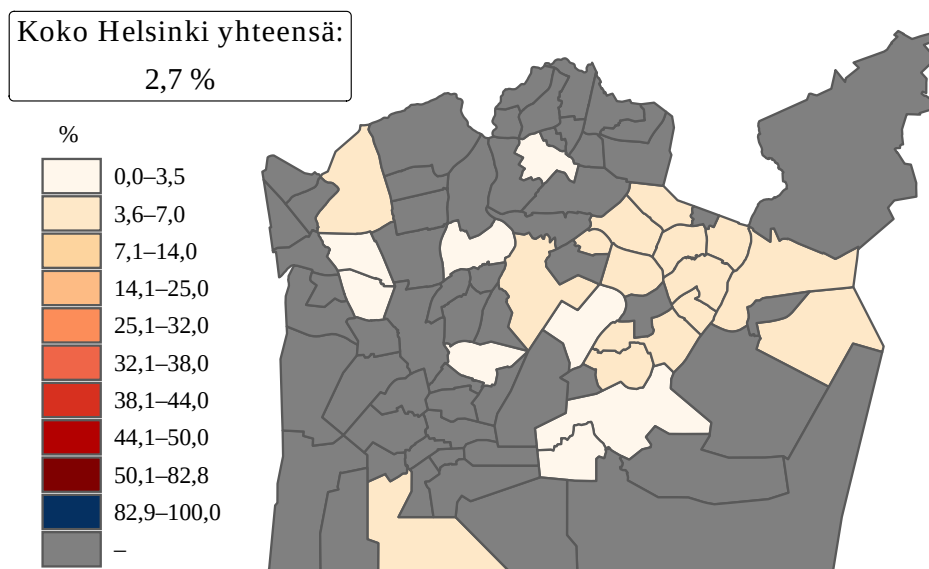
Kuva 39: *Osuudet uusien eli vuoden 2009 jälkeen rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

7.4.2 Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020

Isot pakolaismaat

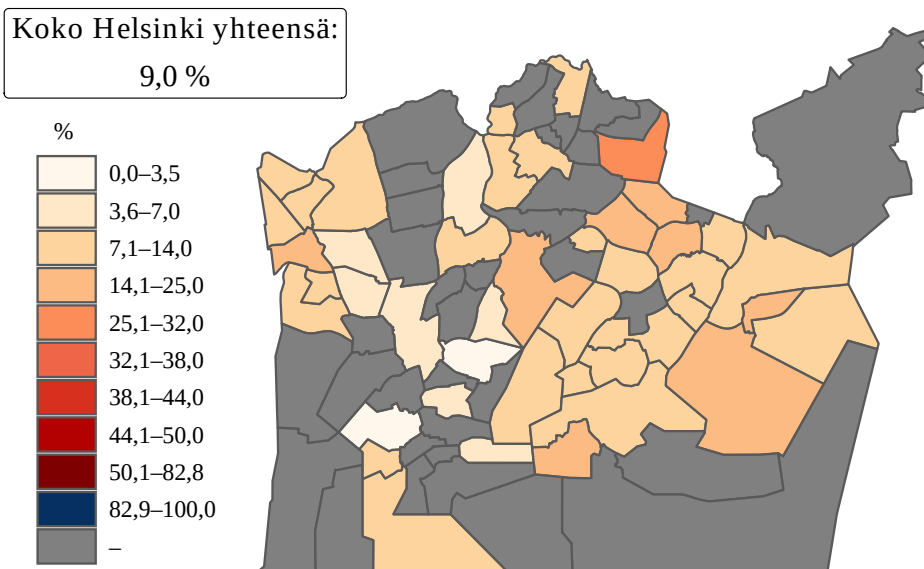
Lähi-Itä ilman isoja pakolaismaita

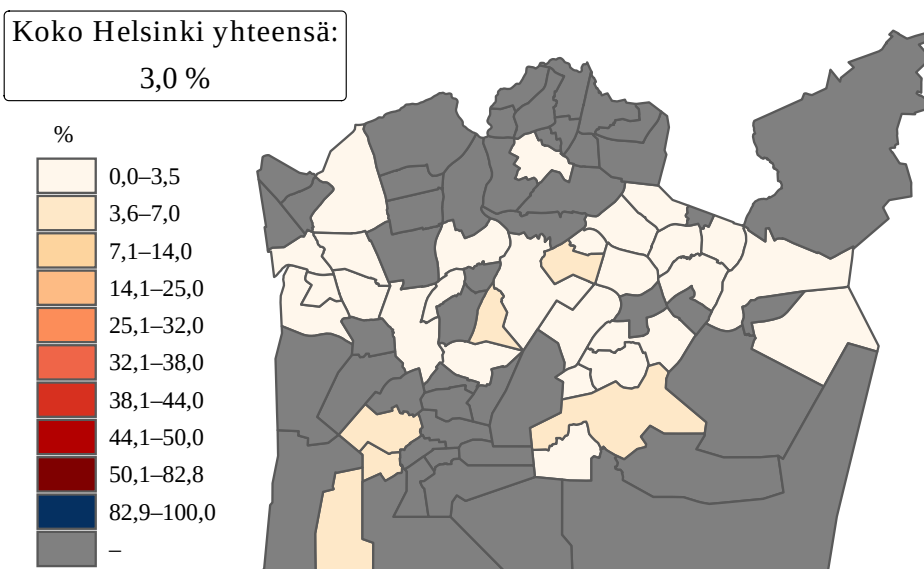
Kuva 40: Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020.

Itä-Eurooppa

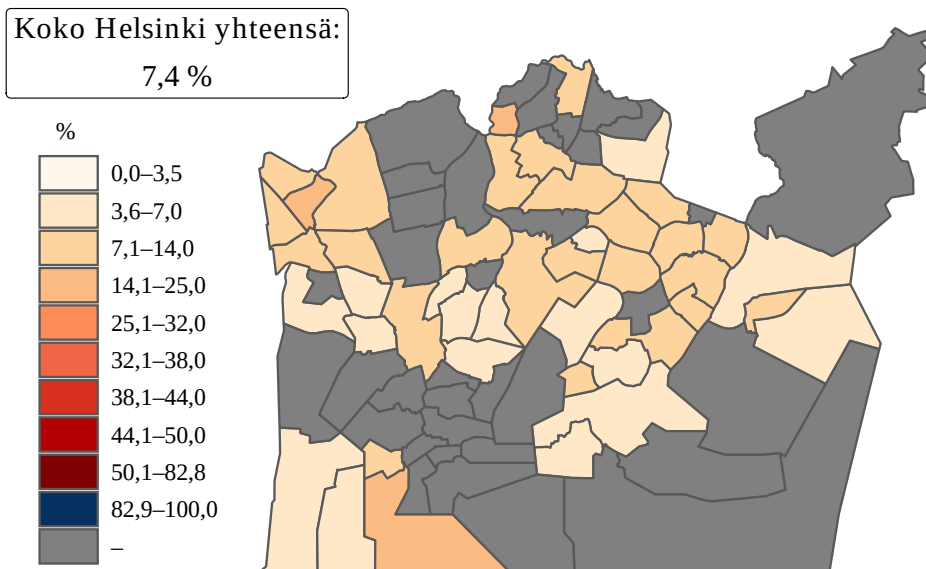
Länsimaat

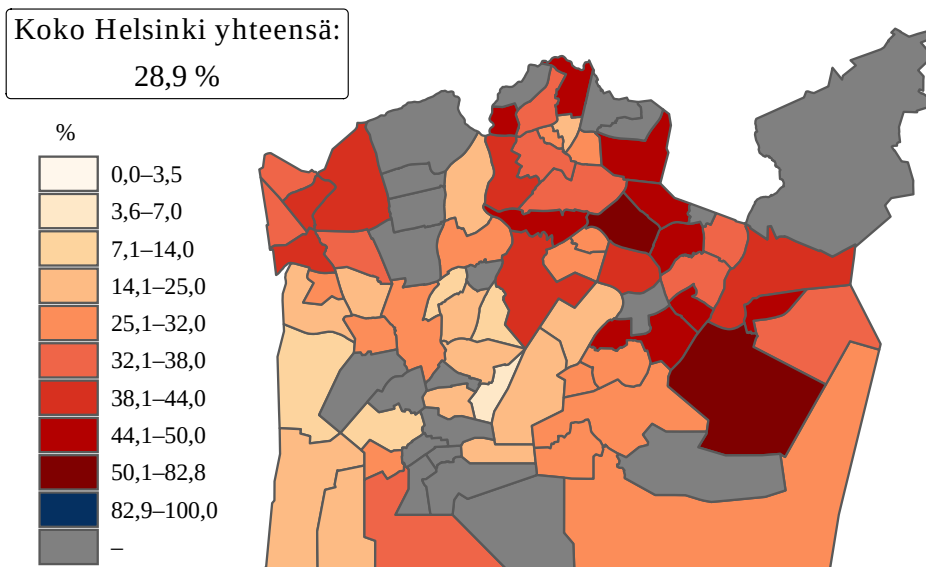
Kuva 41: Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020.

Kaikki muut ulkomaat

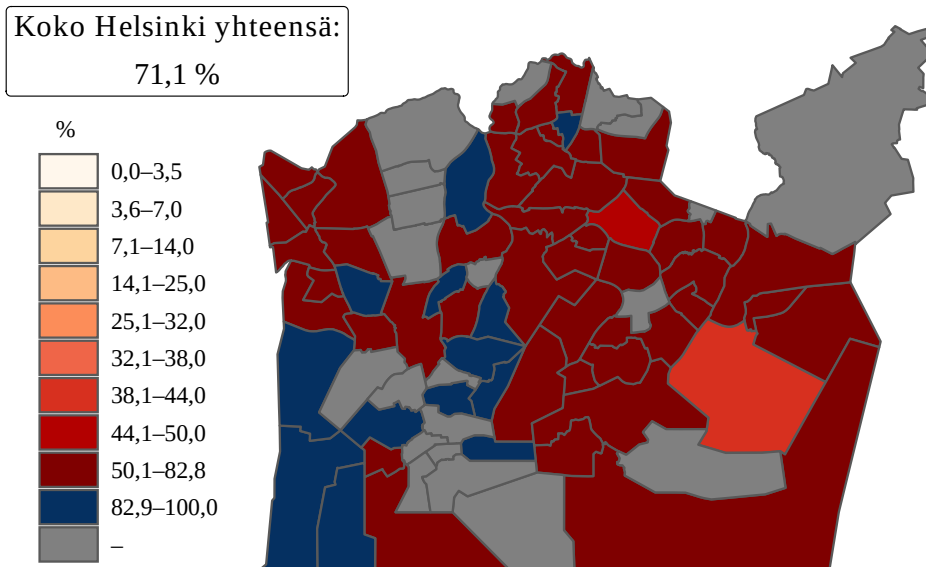
Kaikki ulkomaat yhteensä

Kuva 42: Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

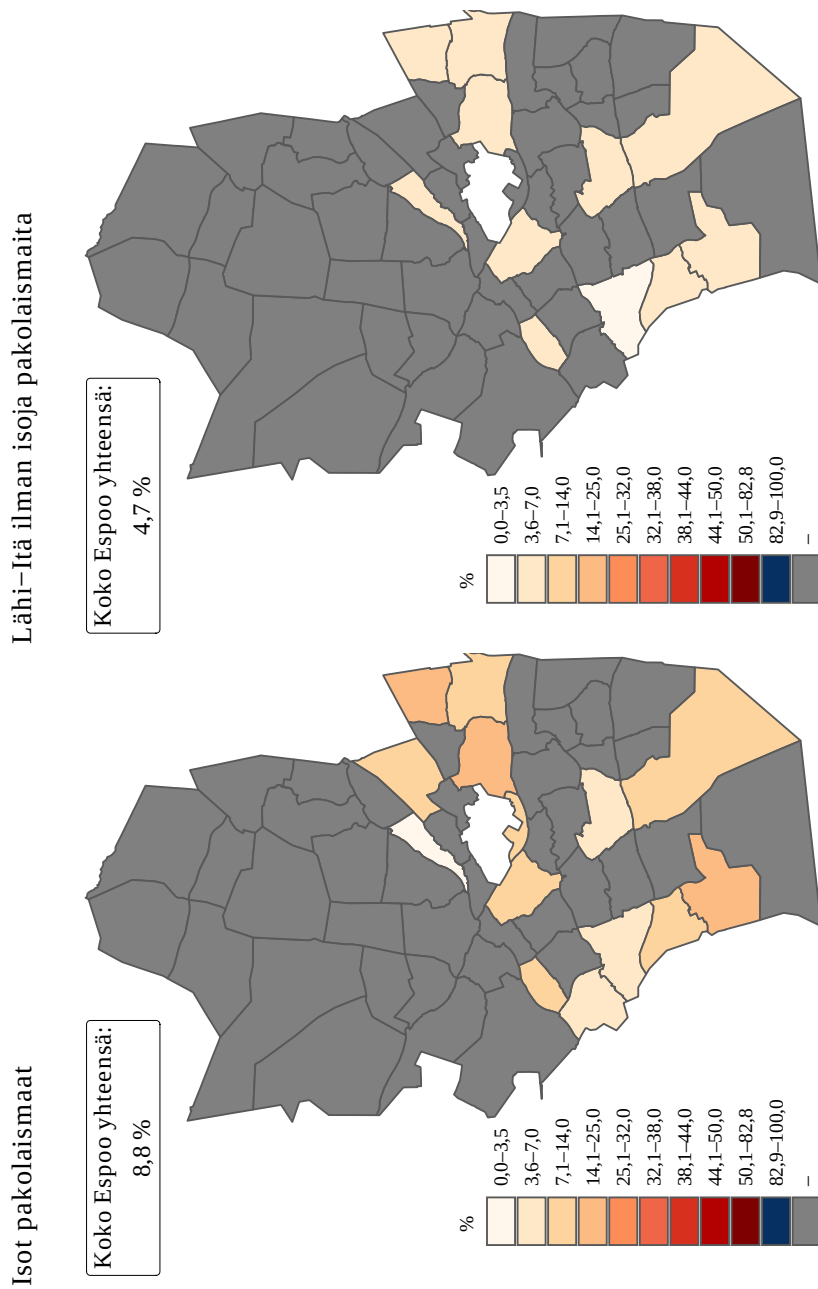
Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020.

Suomalainen kantaväestö

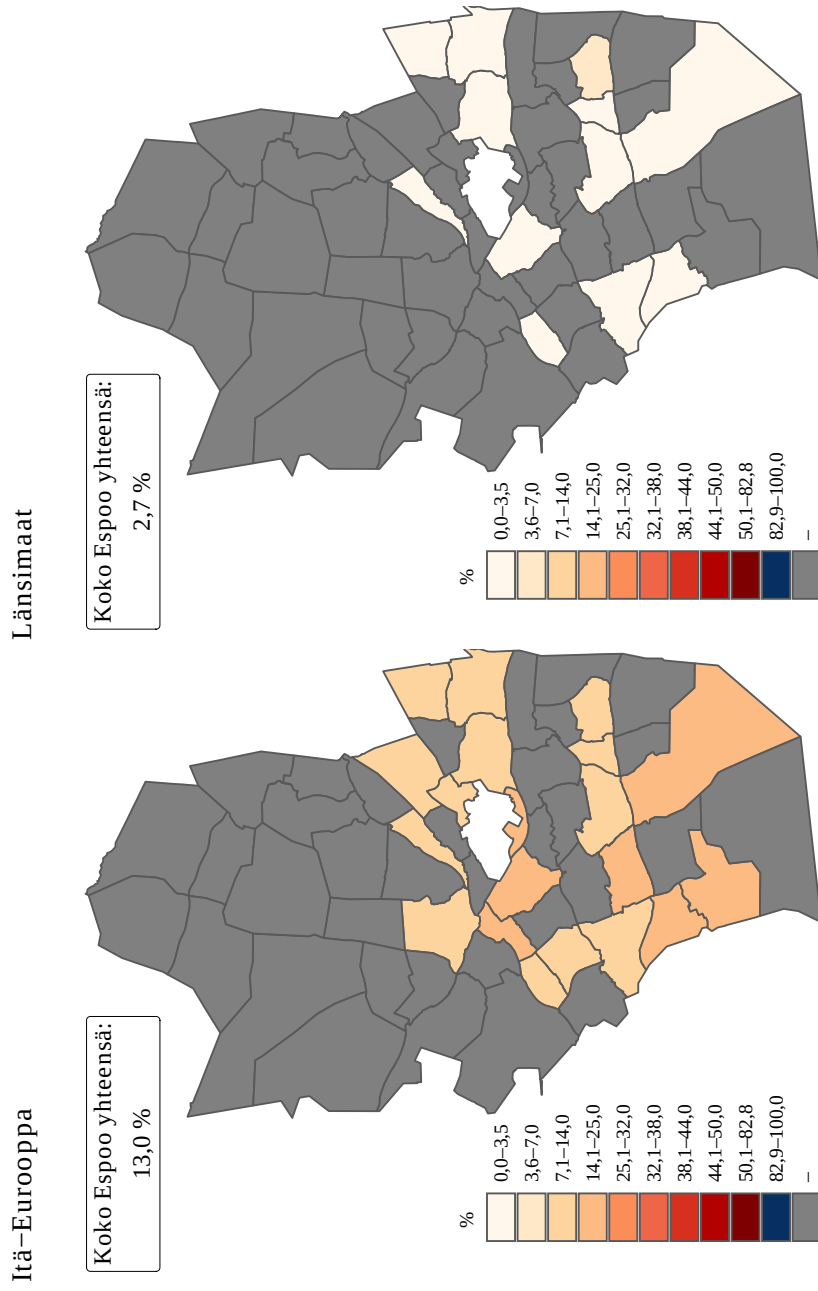
Kuva 43: *Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

Kuva 44: Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisyysdensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

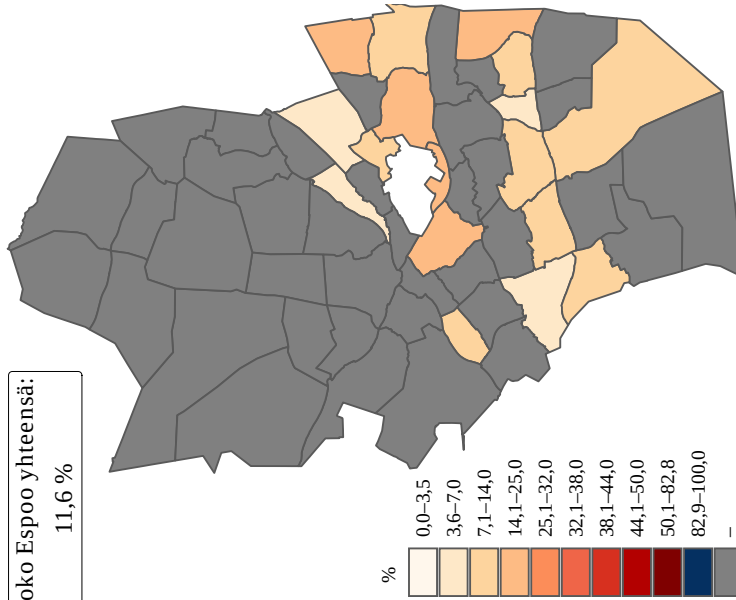

Kuva 45: Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisyysuudistuksen vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

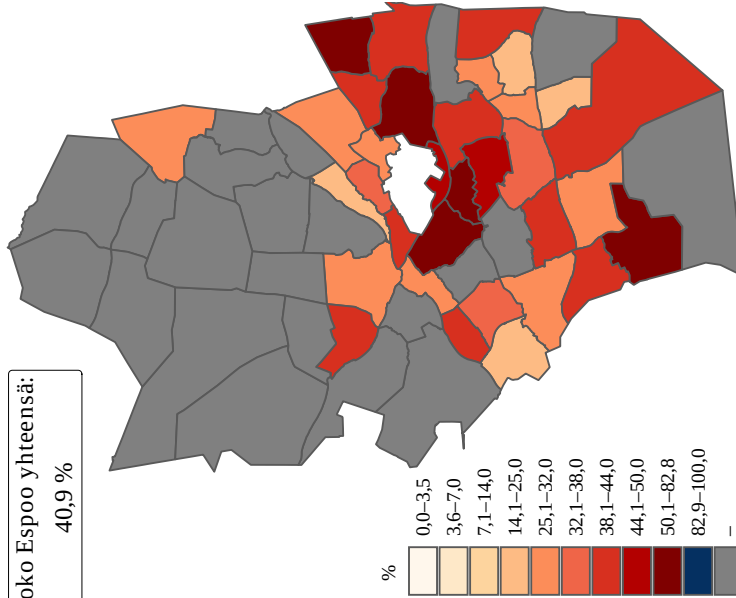
Kaikki muut ulkomaat

Koko Espoo yhteensä:
11,6 %

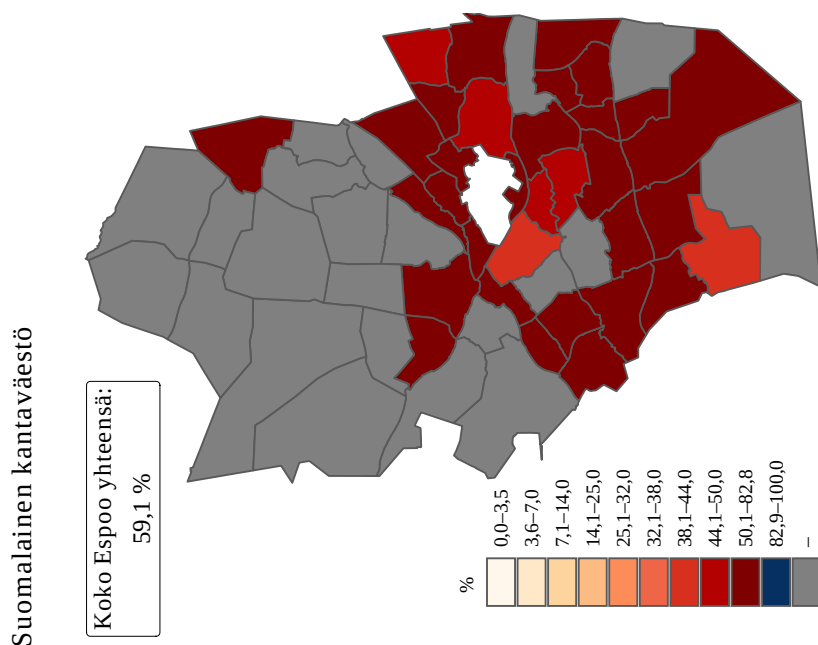
Kaikki ulkomaat yhteensä

Koko Espoo yhteensä:
40,9 %

Kuva 46: Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisyysdentsuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

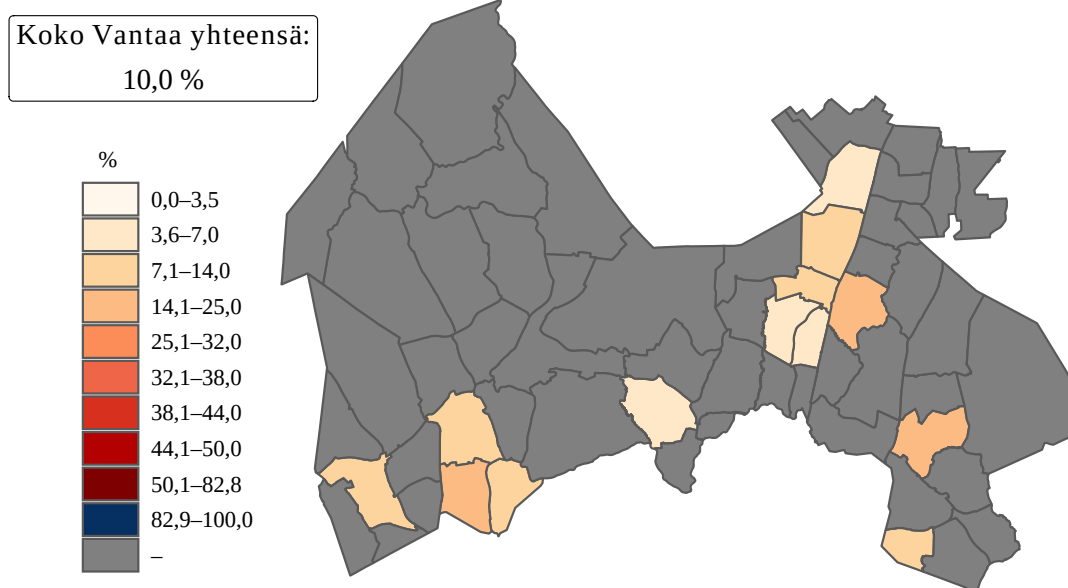
Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

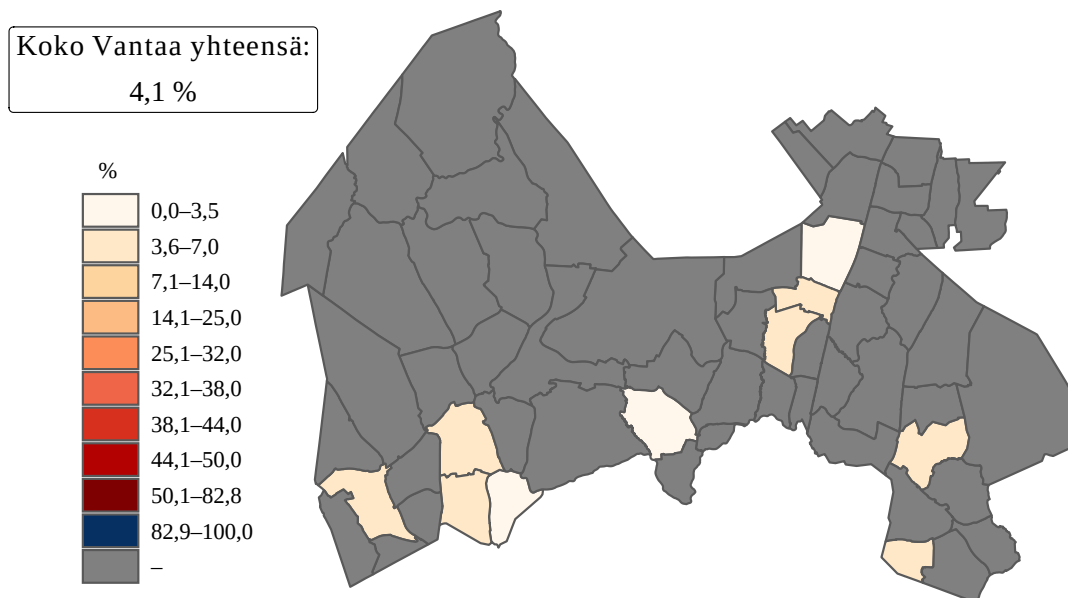
Kuva 47: *Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisyysuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

Isot pakolaismaat

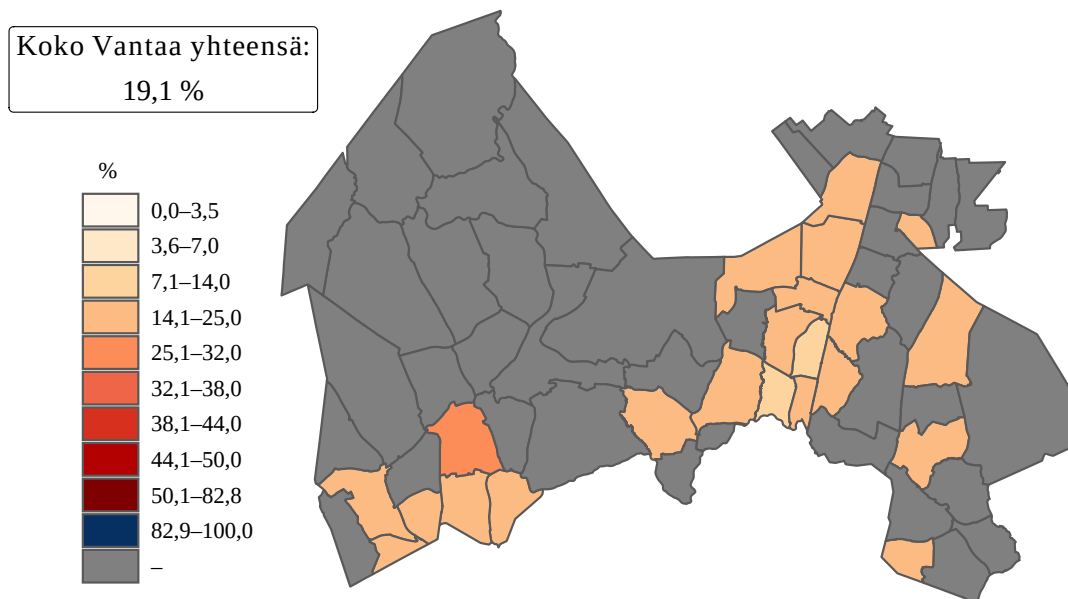
Lähi-Itä ilman isoja pakolaismaita

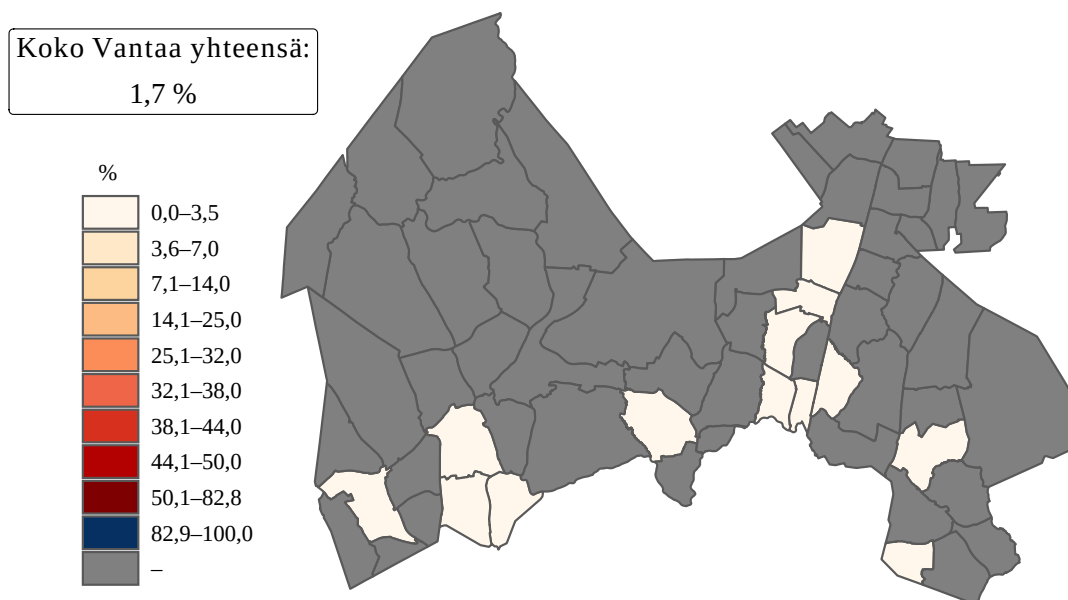
Kuva 48: *Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

Itä-Eurooppa

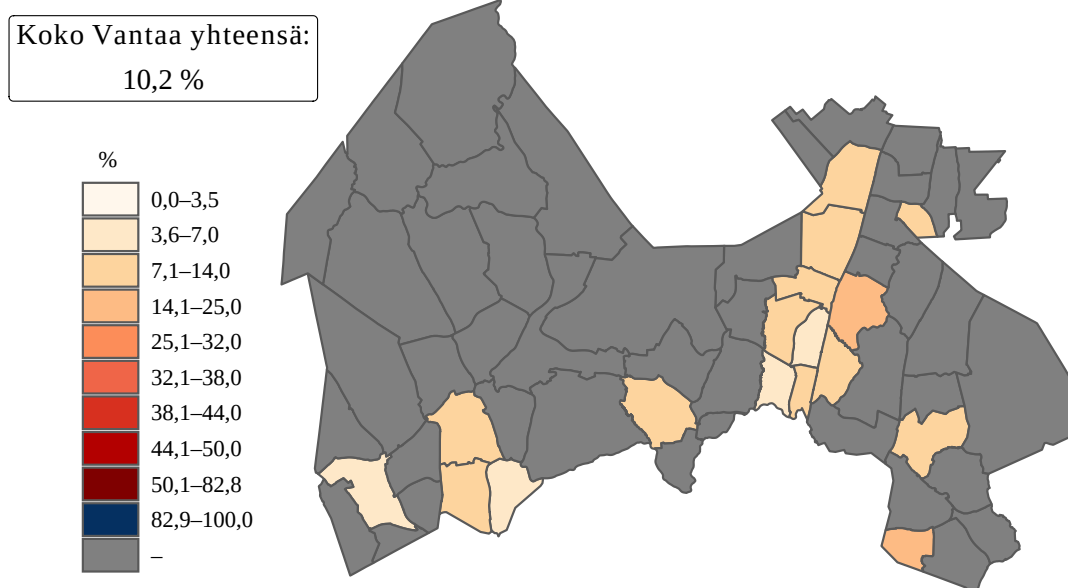
Länsimaat

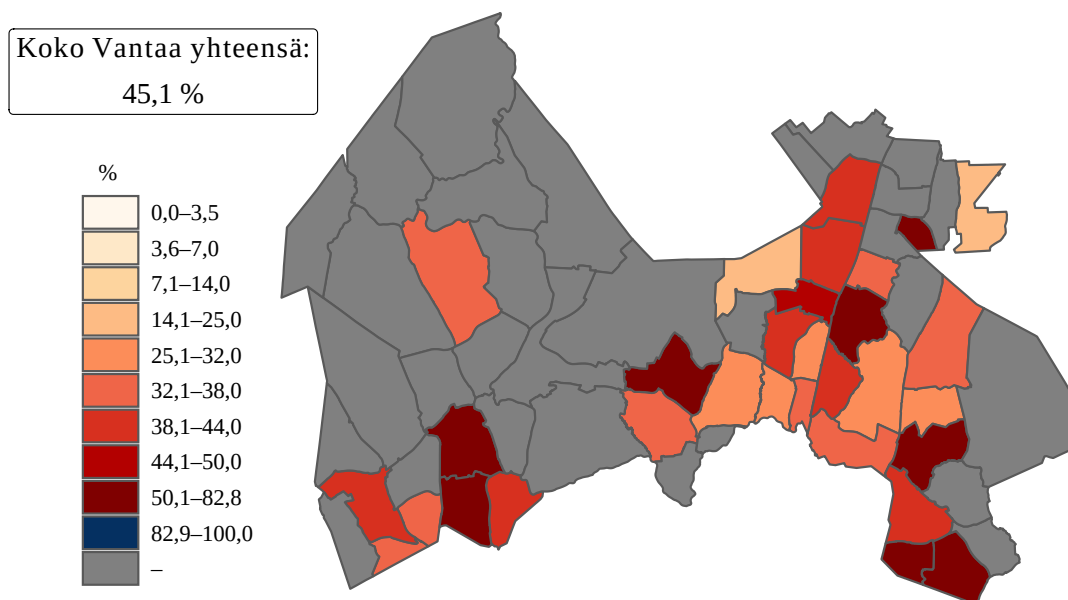
Kuva 49: Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

Kaikki muut ulkomaat

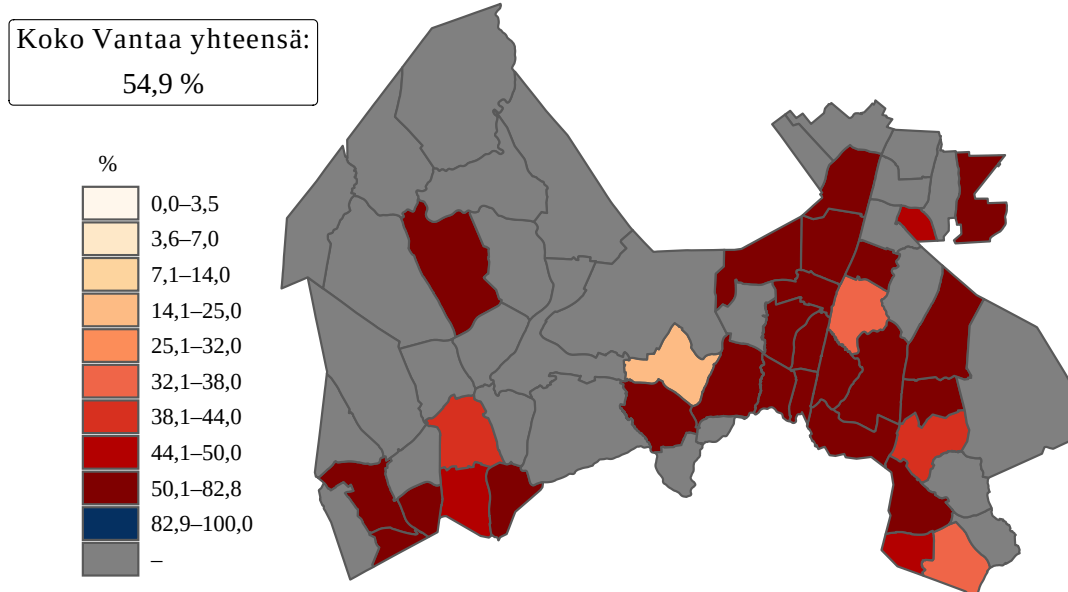
Kaikki ulkomaat yhteensä

Kuva 50: Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

Suomalainen kantaväestö

Kuva 51: *Osuudet vanhojen eli ennen vuotta 2010 rakennettujen vuokra-asuntojen asukkaista. Osuudet kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

7.5 Maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot

Tässä luvussa esitetään palkka- ja yrittäjätulojen maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön keskiarvot alueittain Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Palkka- ja yrittäjätulot muodostetaan tutkimusaineistossa erikseen jokaiselle henkilölle tämän bruttopalkka- ja yrittäjätulojen summana vuoden 2020 aikana. Näiden palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot esitetään maahanmuuttajaryhmien ja suomalaisen kantaväestön osalta 25–60-vuotiaille (ks. tarkemmin palkka- ja yrittäjätulojen summasta sekä käytetystä ikärajauksesta luku 6.5).

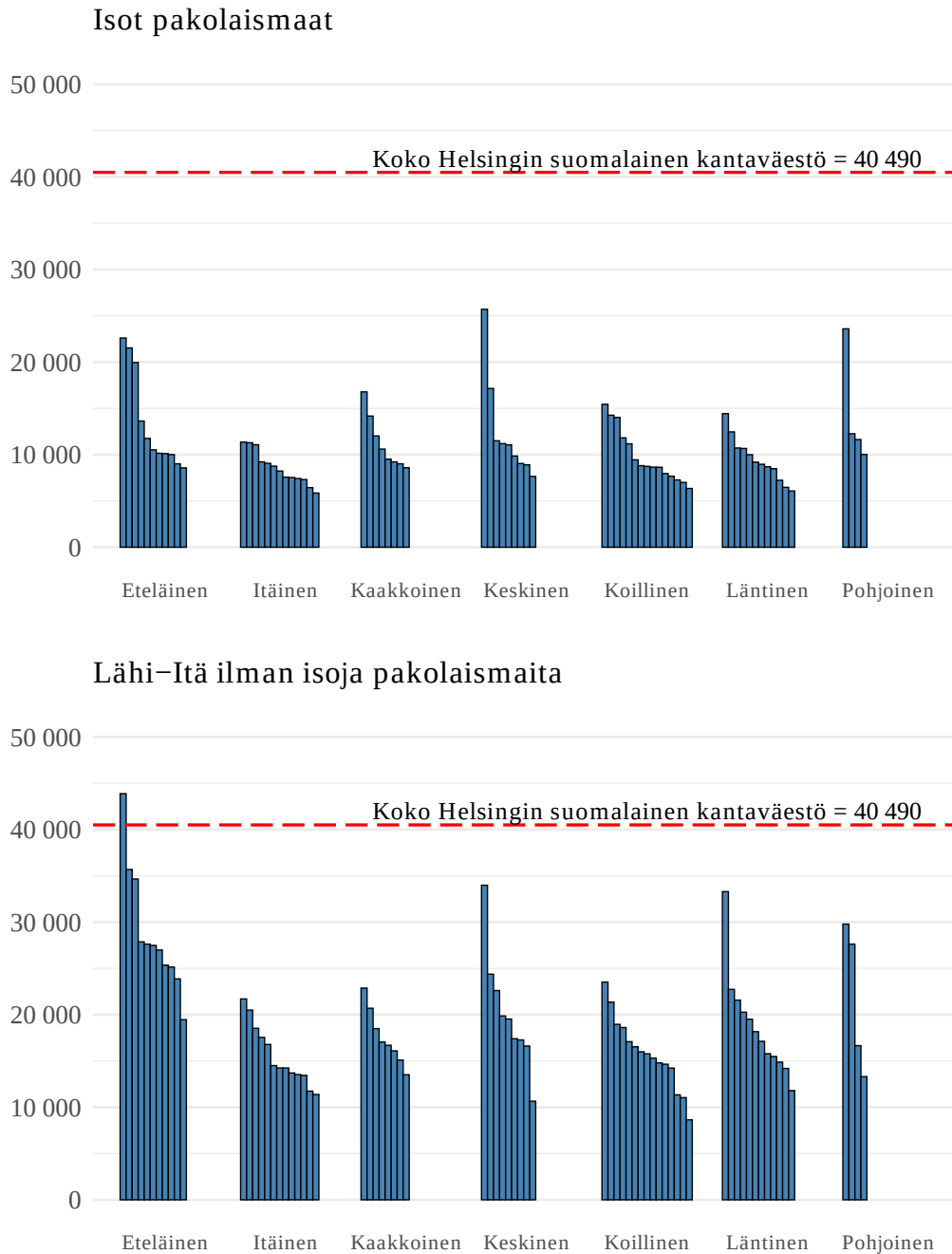
Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot esitetään pylväsdiagrammeina Helsingin oppilaaksiottoalueille, Espoon kaupunginosille ja Vantaan kaupunginosille. Jokainen pylväs kuvioissa vastaa aina yhden oppilaaksiottoalueen tai kaupunginosan keskiarvoa. Jokaiseen pylväsdiagrammiin sisältyy vertailun vuoksi myös punaisella vaakaviivalla esitetty suomalaisen kantaväestön keskiarvo koko kaupungissa. Esimerkiksi Helsingin koskevista pylväsdiagrammeista punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvoa koko Helsingissä.

Alaluvussa 7.5.1 esitetään palkka- ja yrittäjätulojen summien oppilaaksiottoalueittaiset keskiarvot. Keskiarvot esitetään pylväsdiagrammeissa niin, että oppilaaksiottoalueet on jaettu Helsingin kahdeksan suurpiiriin mukaisesti ryppäisiin. Näin kuvista on helpompi tarkastella mahdollisia eroja suurpiirien välillä. Kuvissa punainen vaakaviiva esittää koko Helsingin suomalaisen kantaväestön keskiarvoa vuonna 2020: 40 490 euroa per 25–60-vuotias henkilö.

Alaluvun 7.5.2 pylväsdiagrammeissa palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot esitetään kaupunginosittain Espoossa. Toisin kuin Helsingin tulosten osalta kaupunginosittaisia tuloksia ei ole jaettu mihinkään ryppäisiin (Helsingin osalta tulokset on jaettu suurpiirien muodostamiin ryppäisiin). Espoon kaupunginosa koskevista kuvista punainen vaakaviiva esittää koko Espoon suomalaisen kantaväestön keskiarvoa vuonna 2020: 49 190 euroa per 25–60-vuotias henkilö.

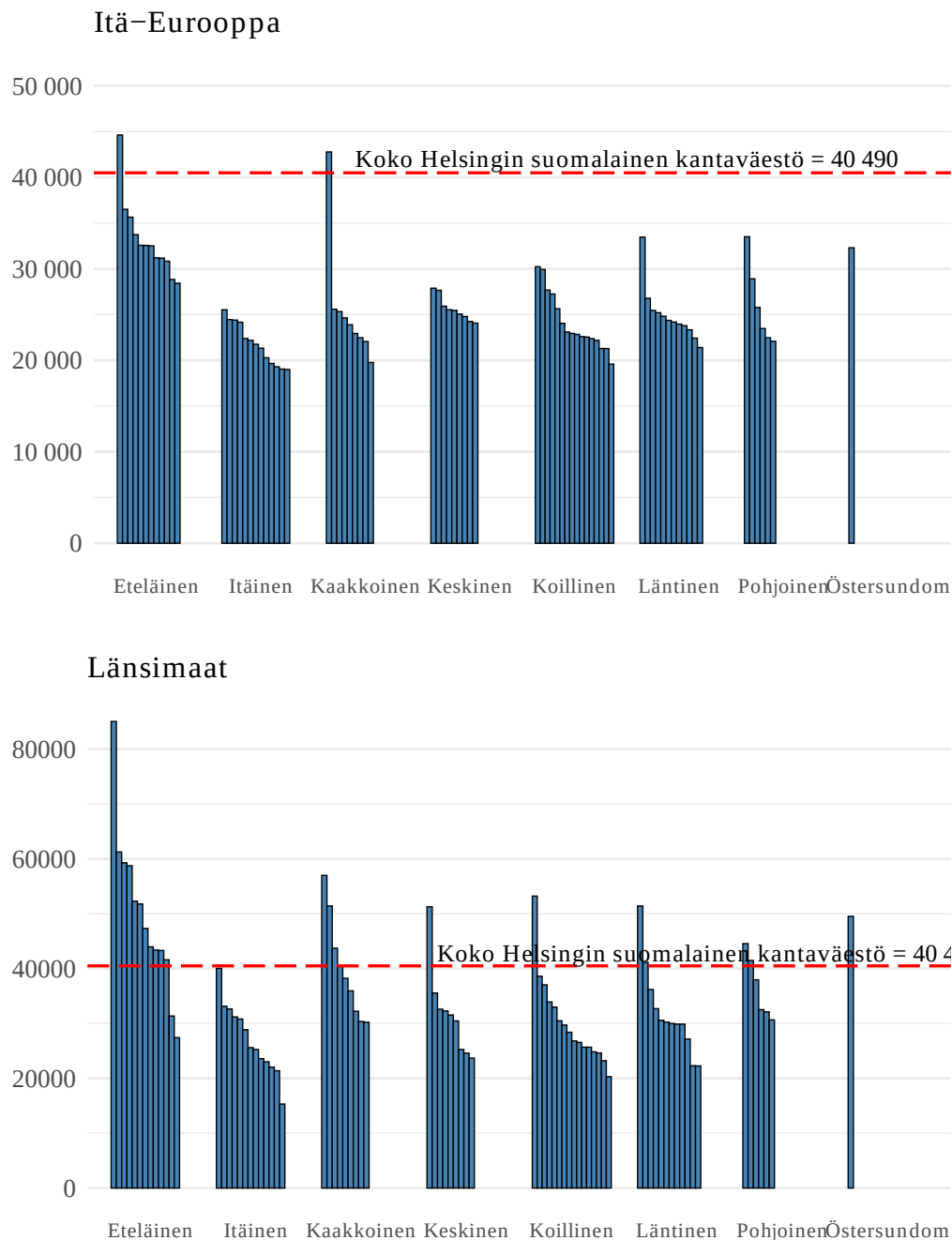
Alaluvun 7.5.3 pylväsdiagrammeissa palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot esitetään kaupunginosittain Vantaalla. Toisin kuin Helsingin tulosten osalta kaupunginosittaisia tuloksia ei ole jaettu mihinkään ryppäisiin (Helsingin osalta tulokset on jaettu suurpiirien muodostamiin ryppäisiin). Vantaan kaupunginosa koskevista kuvista punainen vaakaviiva esittää koko Vantaan suomalaisen kantaväestön keskiarvoa vuonna 2020: 38 300 euroa per 25–60-vuotias henkilö.

7.5.1 Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020

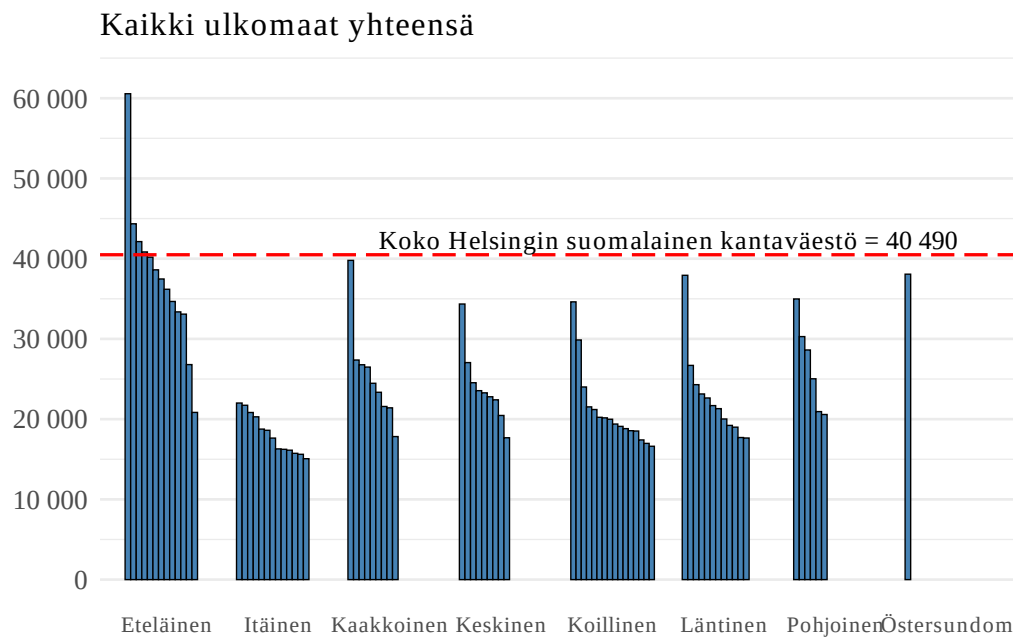
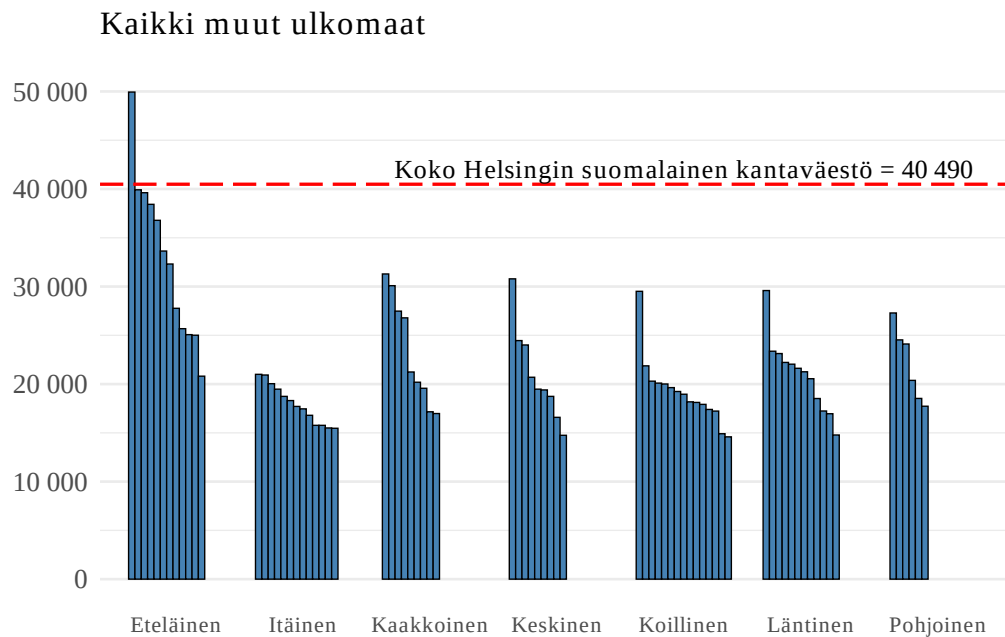
Kuva 52: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot oppilaaksiottoalueittain vuonna 2020. Oppilaaksiottoalueet jaettu Helsingin suurpiireihin. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Helsingissä: 40 490 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020.

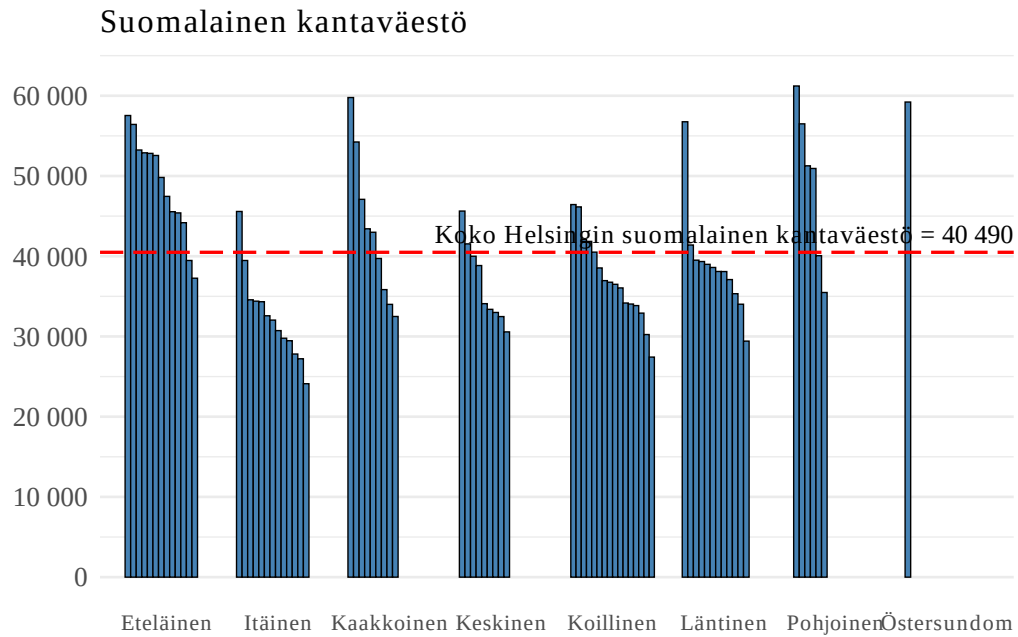
Kuva 53: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot oppilaaksiottoalueittain vuonna 2020. Oppilaaksiottoalueet jaettu Helsingin suurpiireihin. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Helsingissä: 40 490 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020.

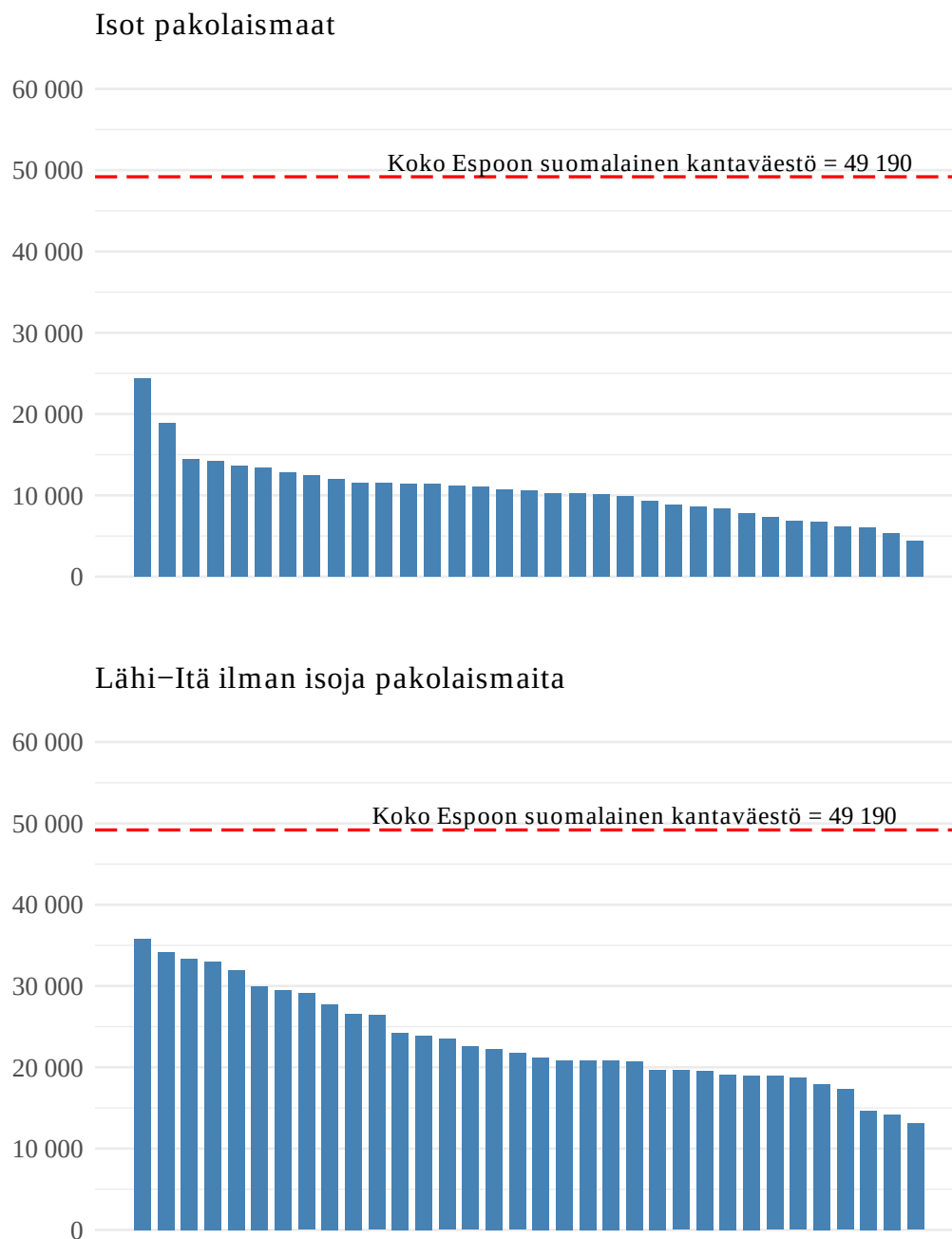
Kuva 54: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot oppilaaksiottoalueittain vuonna 2020. Oppilaaksiottoalueet jaettu Helsingin suurpiireihin. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Helsingissä: 40 490 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020.

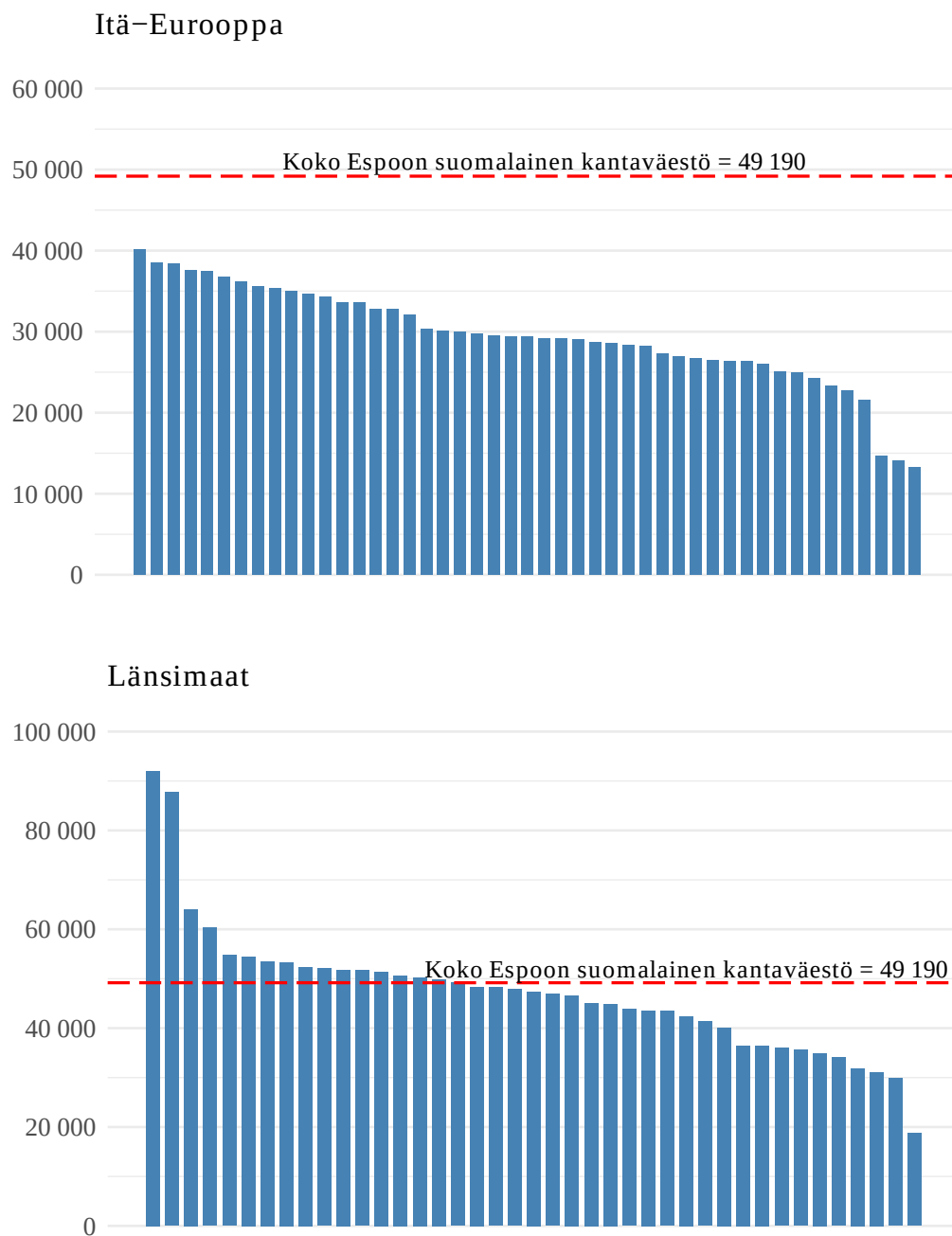
Kuva 55: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot oppilaaksiottoalueittain vuonna 2020. Oppilaaksiottoalueet jaettu Helsingin suurpiireihin. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Helsingissä: 40 490 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

7.5.2 Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020

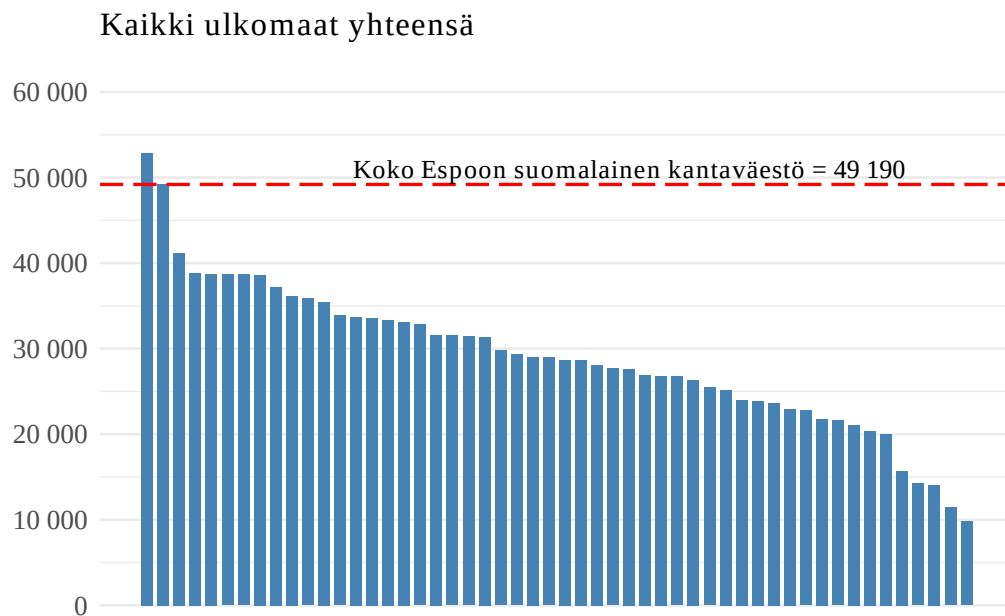
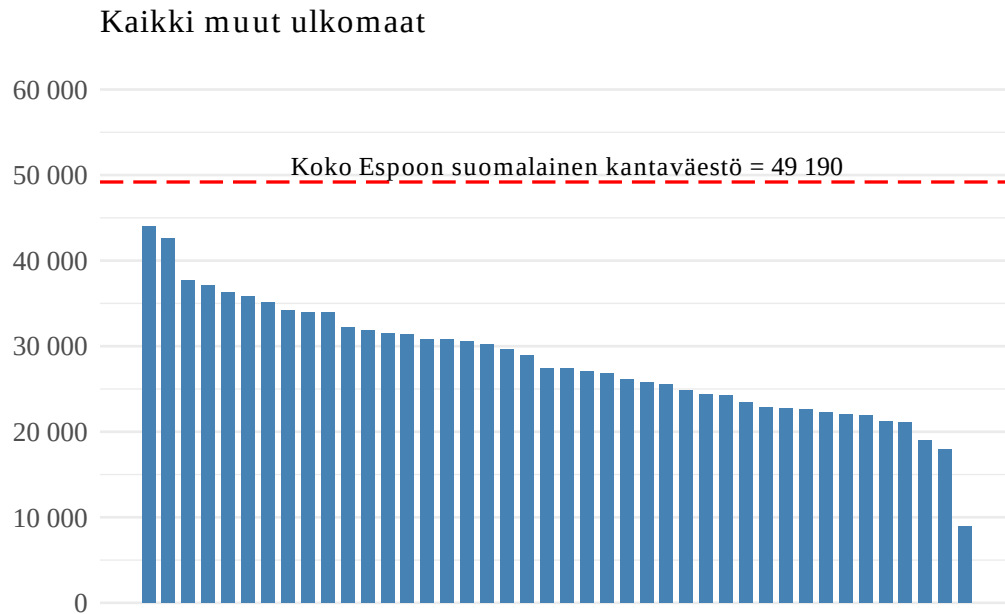
Kuva 56: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain vuonna 2020. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Espoossa: 49 190 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

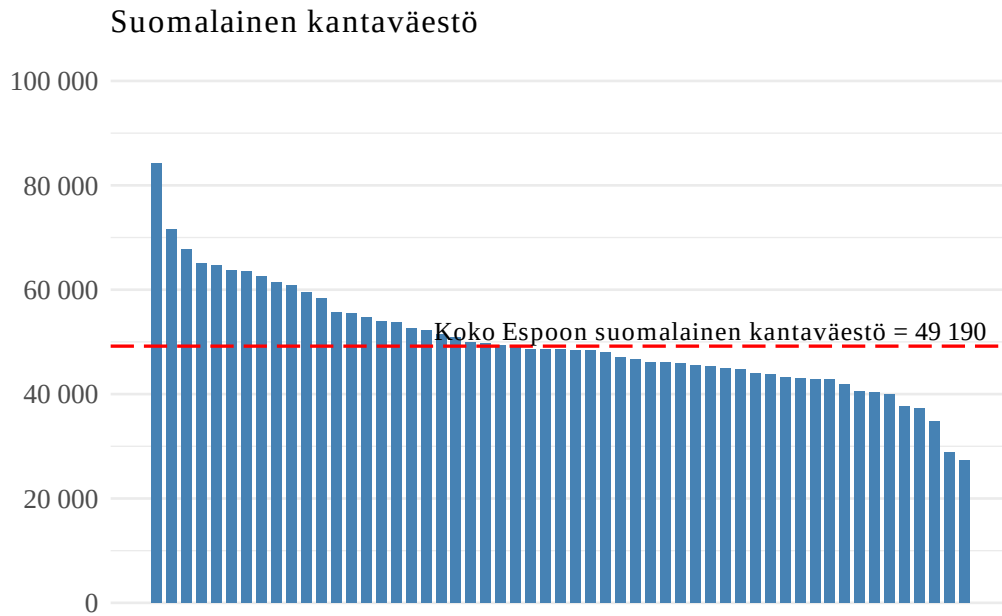
Kuva 57: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain vuonna 2020. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Espoossa: 49 190 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

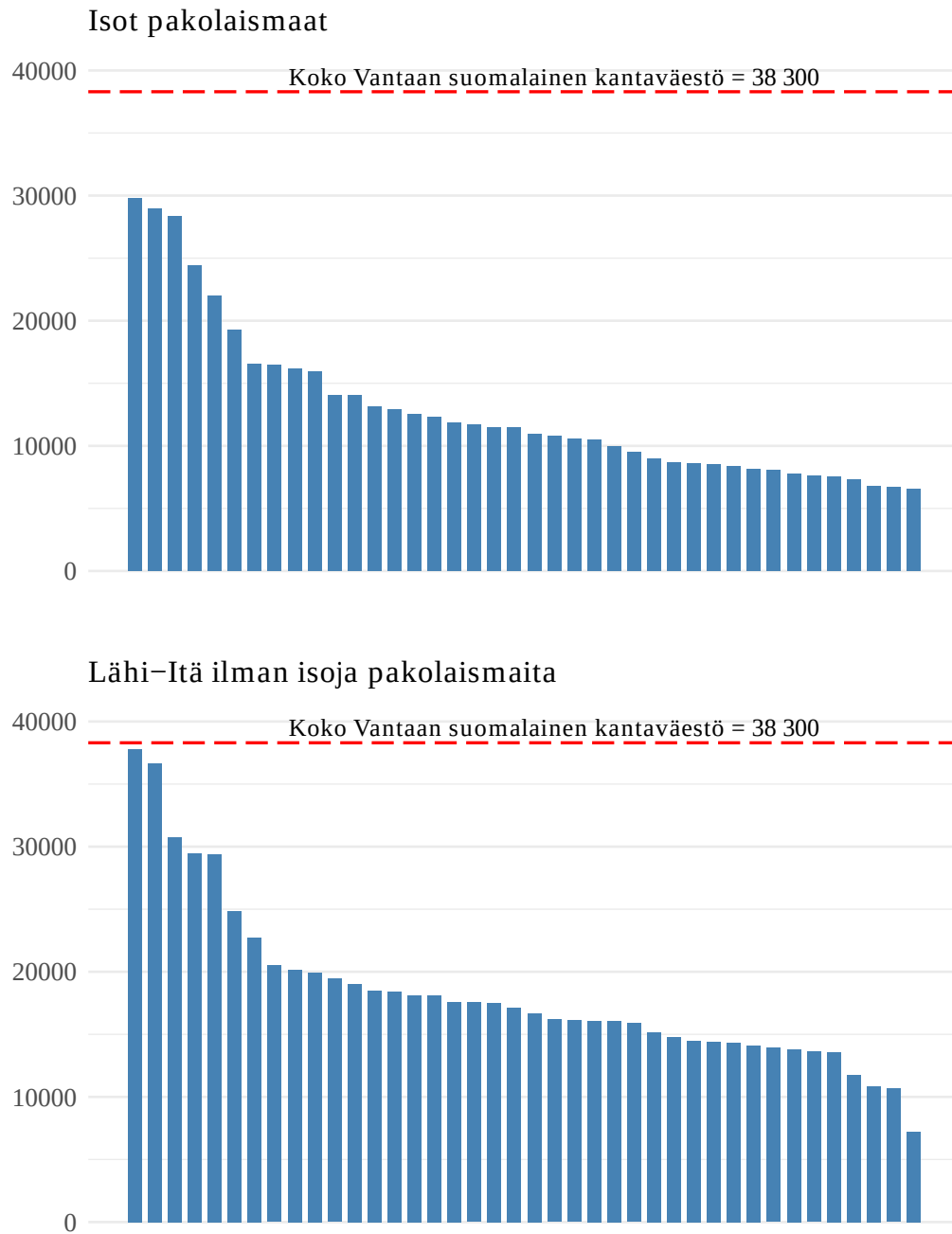
Kuva 58: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain vuonna 2020. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Espoossa: 49 190 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020.

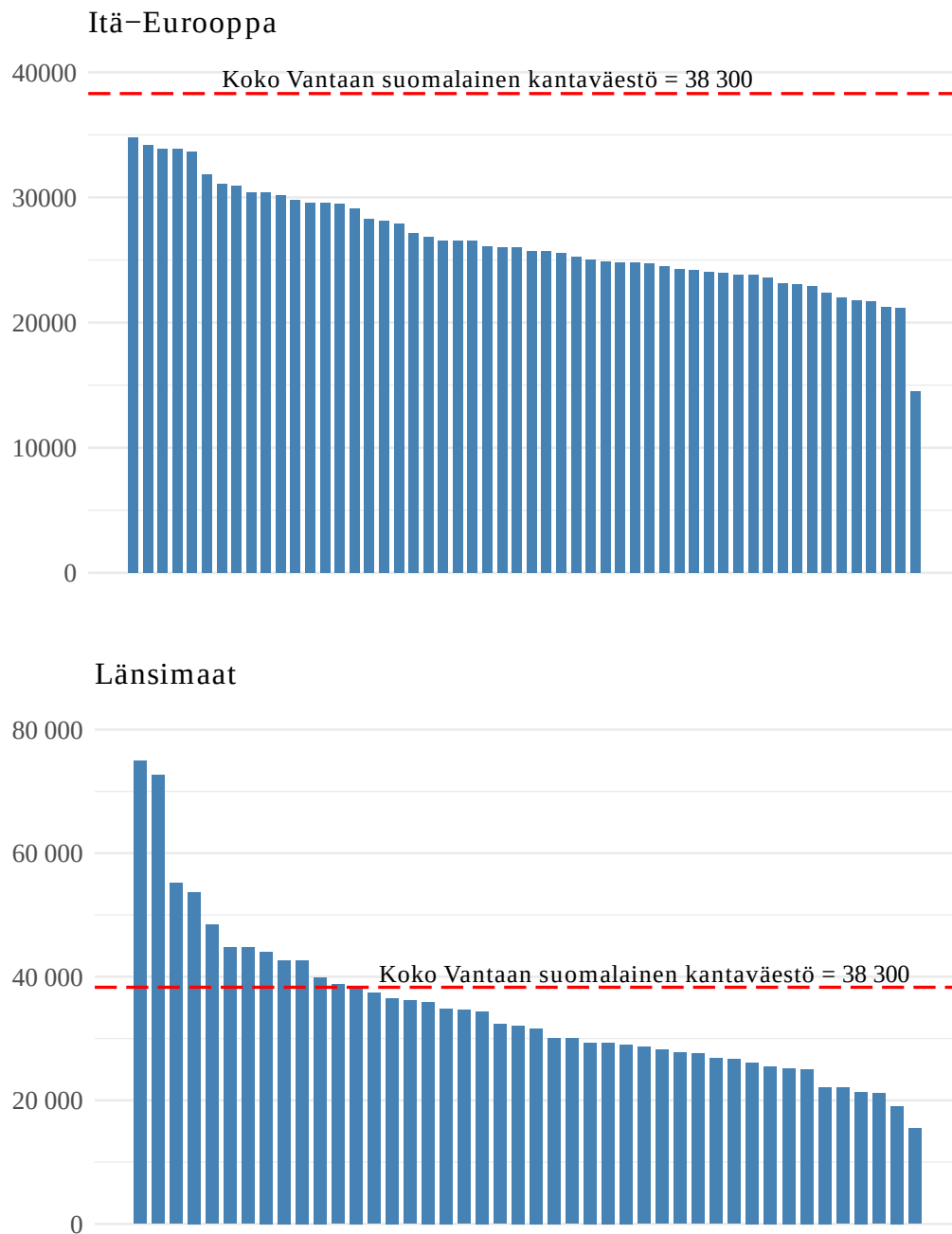
Kuva 59: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain vuonna 2020. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Espoossa: 49 190 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

7.5.3 Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020

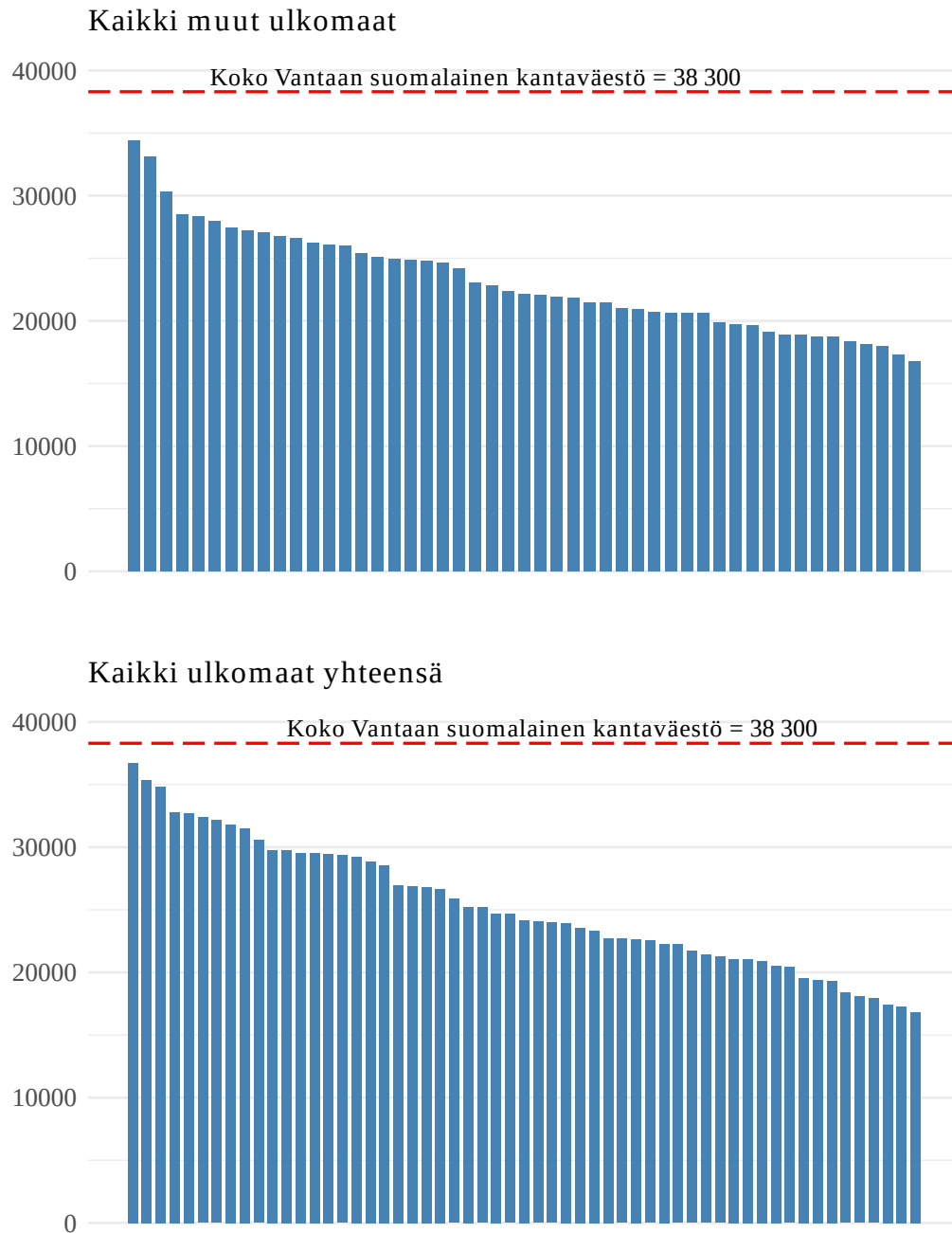
Kuva 60: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain vuonna 2020. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Vantaalla: 38 300 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

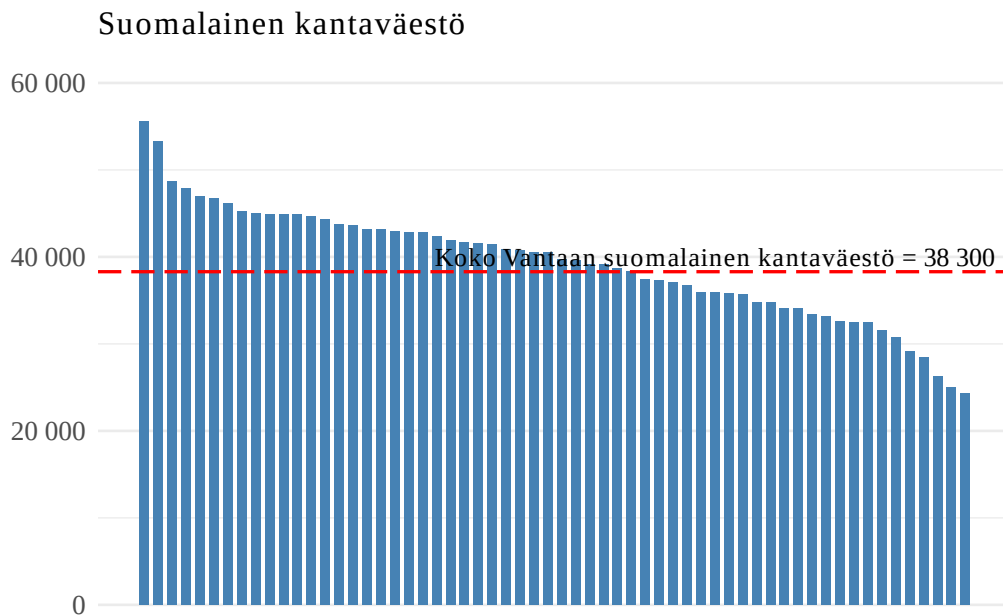
Kuva 61: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain vuonna 2020. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Vantaalla: 38 300 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

Kuva 62: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain vuonna 2020. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Vantaalla: 38 300 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020.

Kuva 63: Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot kaupunginosittain vuonna 2020. **Punainen vaakaviiva esittää suomalaisen kantaväestön työtulojen vuoden 2020 keskiarvoa koko Vantaalla: 38 300 euroa.** Osa tiedoista puuttuu yksityisyydensuojan vuoksi.

7.6 Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta

Tässä luvussa esitetään Helsingin, Espoon ja Vantaan osalta eri maahanmuuttajaryhmille ja suomalaiselle kantaväestölle, että miltä näiden kaupunkien alueilta löytyvät keskimäärin ”hyvät ja huonot veronmaksajat”. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esitetään alueittain eri ryhmille, että kuinka suuri on ryhmän 18–64-vuotiaiden maksamien kunnallisverojen keskiarvo suhteessa koko kunnan suomalaisen kantaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvoon.

Tämä suhde ilmoitetaan prosentteina (%) koko kunnan kantaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvosta. Mikäli tämä luku on alle 100 (%), niin ryhmän maksamien kunnallisverojen keskiarvo on alueella pienempi kuin kantaväestöllä koko kunnassa. Eli kyse on keskimääräistä ”huonommista” veronmaksajista. Mikäli tämä luku on suurempi kuin 100 (%), niin ryhmän maksamien kunnallisverojen keskiarvo on alueella suurempi kuin kantaväestöllä koko kunnassa. Eli kyse on keskimääräistä ”paremmista” veronmaksajista. Koska vertailuarvona toimii *koko* kunnan keskiarvo kantaväestölle, niin myös kantaväestön osalta voidaan tarkastella, että millä alueilla on keskimääräistä parempia ja huonompia veronmaksajia.

Ryhmän maksamien kunnallisverojen suuruus on hyvin merkittävä asia kuntien talouden kannalta, sillä niillä rahoitetaan suuri osa kuntien lakisääteisistä peruspalveluista (ks. tarkemmin Salminen 2022, josta erityisesti luku 9: *Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö.* ⁴⁹).

Alaluvussa 7.6.1 verrataan ryhmien keskimäärin maksamia kunnallisveroja oppilaaksiottoalueittain Helsingissä koko Helsingin suomalaisen kantaväestön keskiarvoon, joka on 5 530 euroa per 18–64-vuotias.

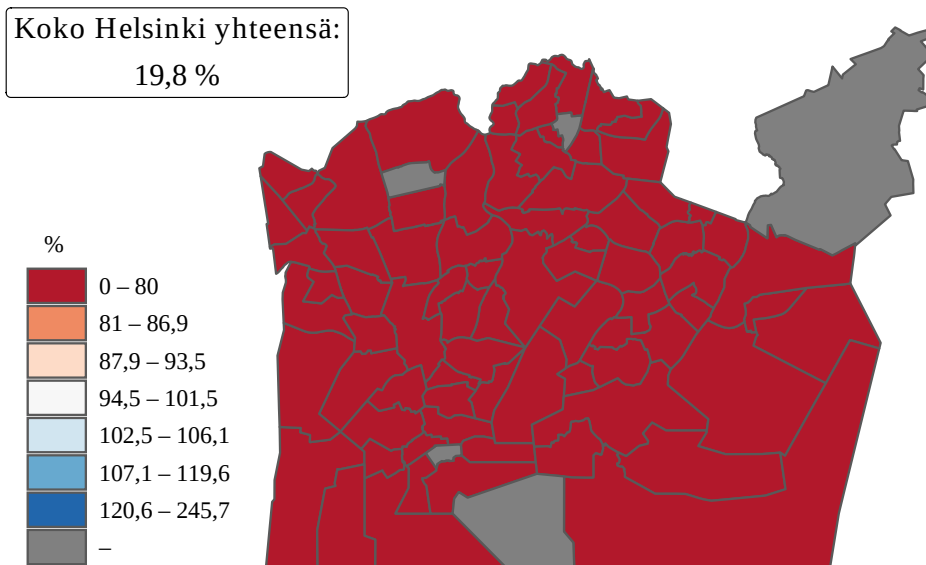
Alaluvussa 7.6.2 verrataan ryhmien keskimäärin maksamia kunnallisveroja kaupunginosittain koko Espoon suomalaisen kantaväestön keskiarvoon, joka on 6 721 euroa per 18–64-vuotias.

Alaluvussa 7.6.3 verrataan ryhmien keskimäärin maksamia kunnallisveroja kaupunginosittain koko Vantaan suomalaisen kantaväestön keskiarvoon, joka on 5 388 euroa per 18–64-vuotias.

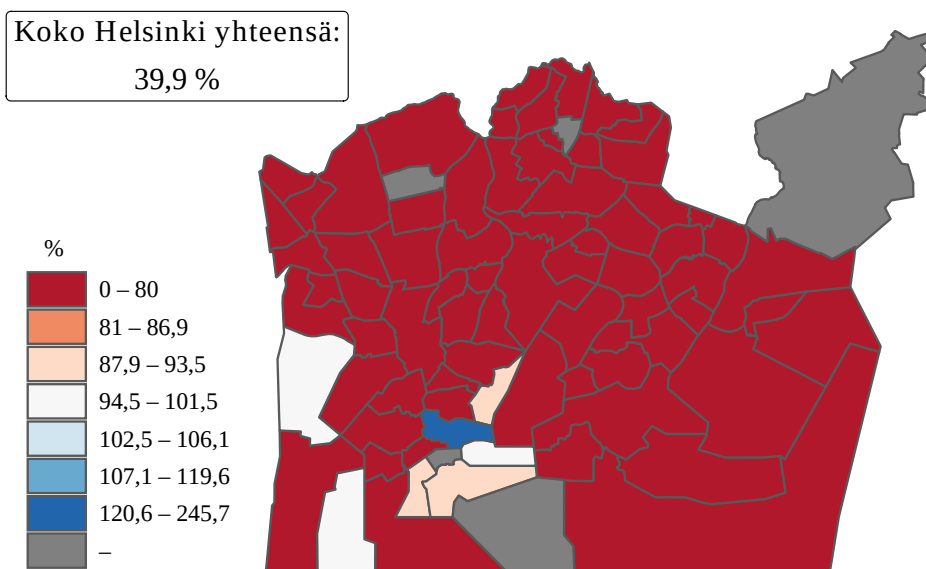
⁴⁹https://www.suomenperusta.fi/content/uploads/2022/09/Kuntatilastoraportti_2022_28_8_versio.pdf

7.6.1 Kunnallisverot verrattuna kantaväestön oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020

Isot pakolaismaat

Lähi-Itä ilman isoja pakolaismaita

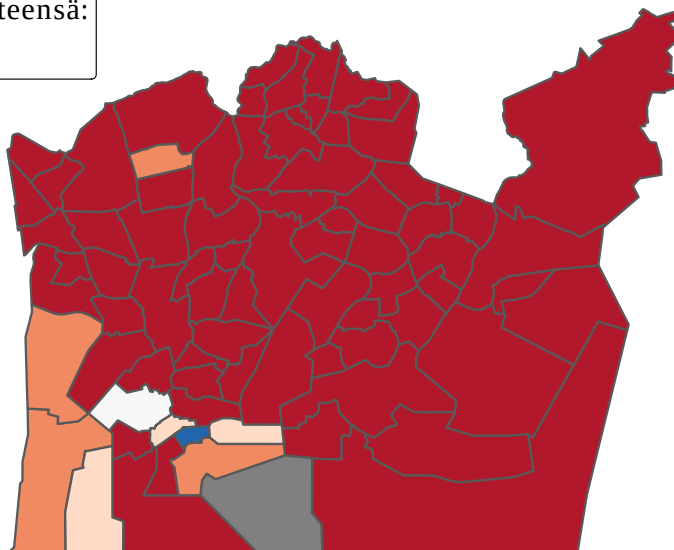
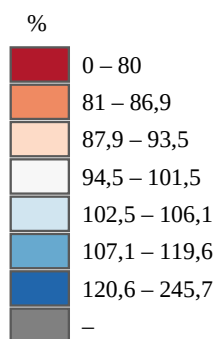
Kuva 64: Kunnallisverojen keskiarvo koko Helsingin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta.

Itä-Eurooppa

Koko Helsinki yhteensä:

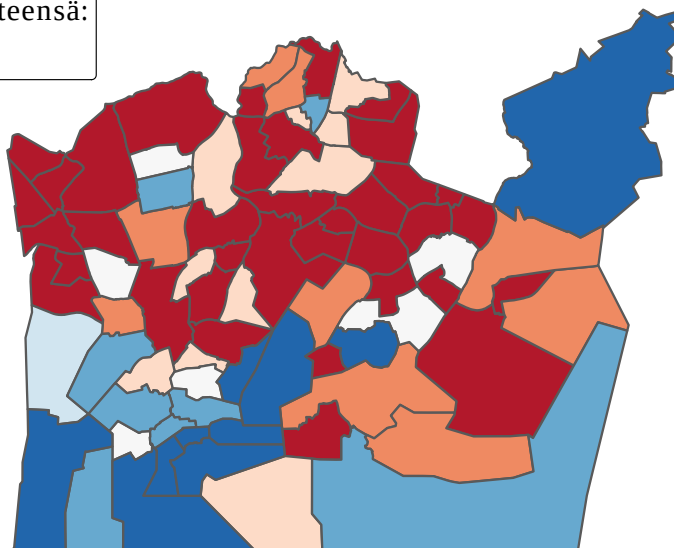
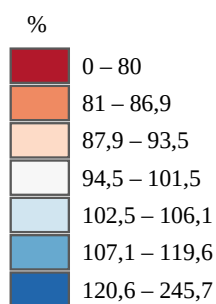
51,8 %

Länsimaat

Koko Helsinki yhteensä:

91,2 %

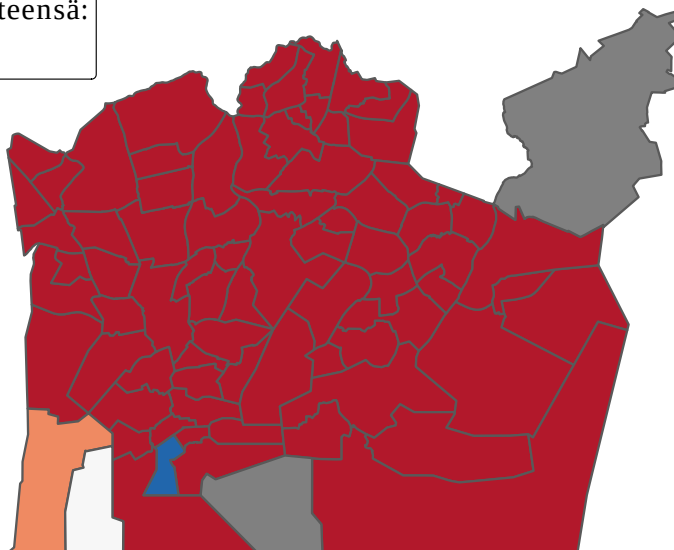
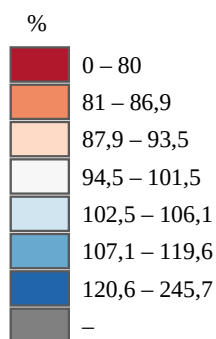
Kuva 65: Kunnallisverojen keskiarvo koko Helsingin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta.

Kaikki muut ulkomaat

Koko Helsinki yhteensä:

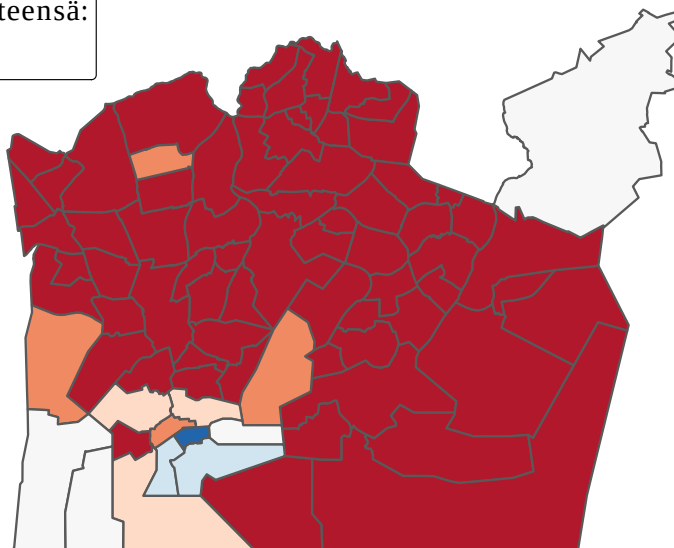
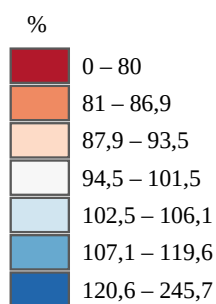
44,9 %

Kaikki ulkomaat yhteensä

Koko Helsinki yhteensä:

49,1 %

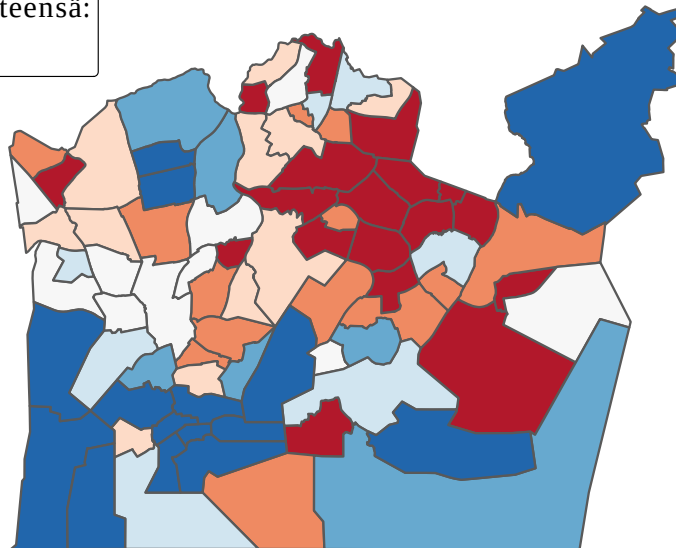
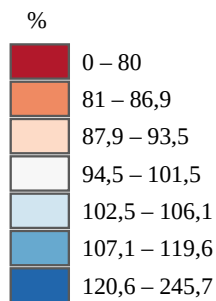
Kuva 66: Kunnallisverojen keskiarvo koko Helsingin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta.

Suomalainen kantaväestö

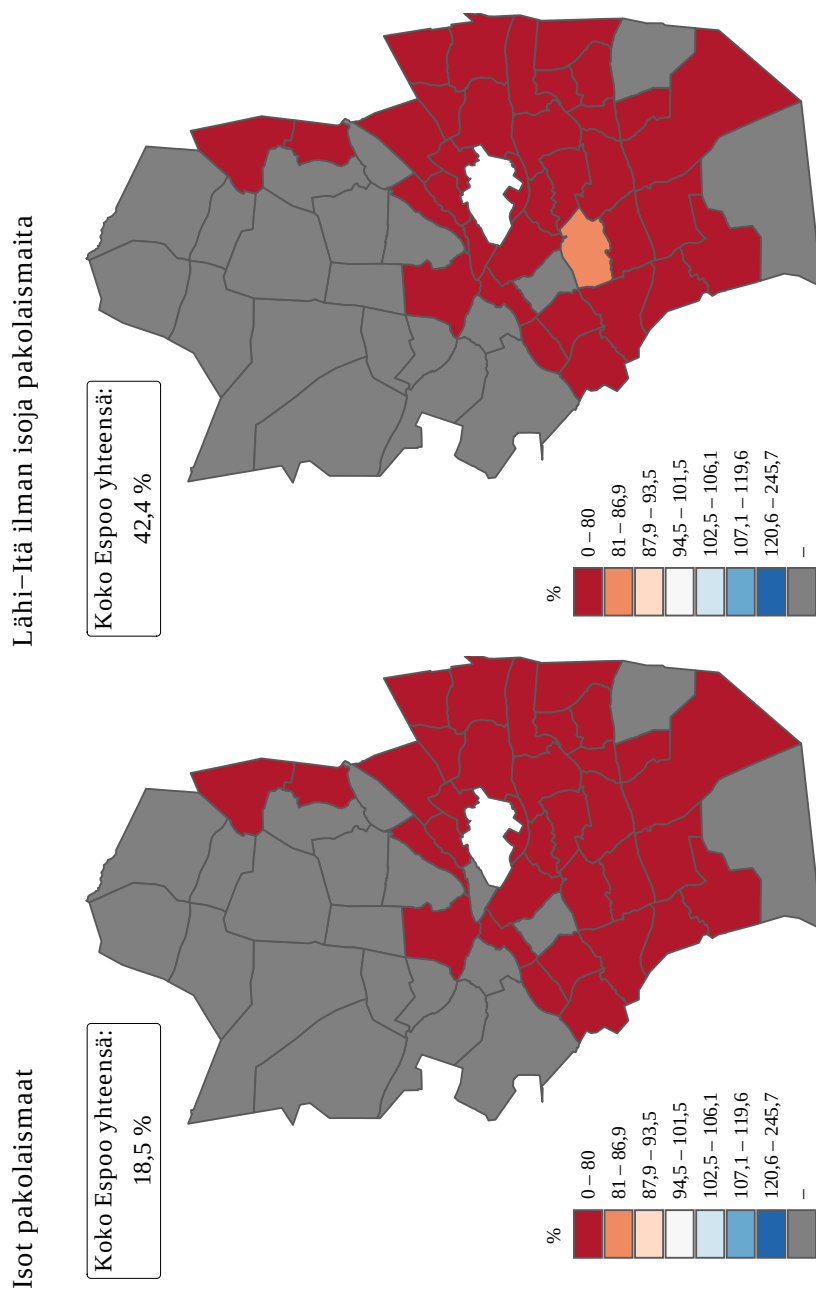
Koko Helsinki yhteensä:

100,0 %

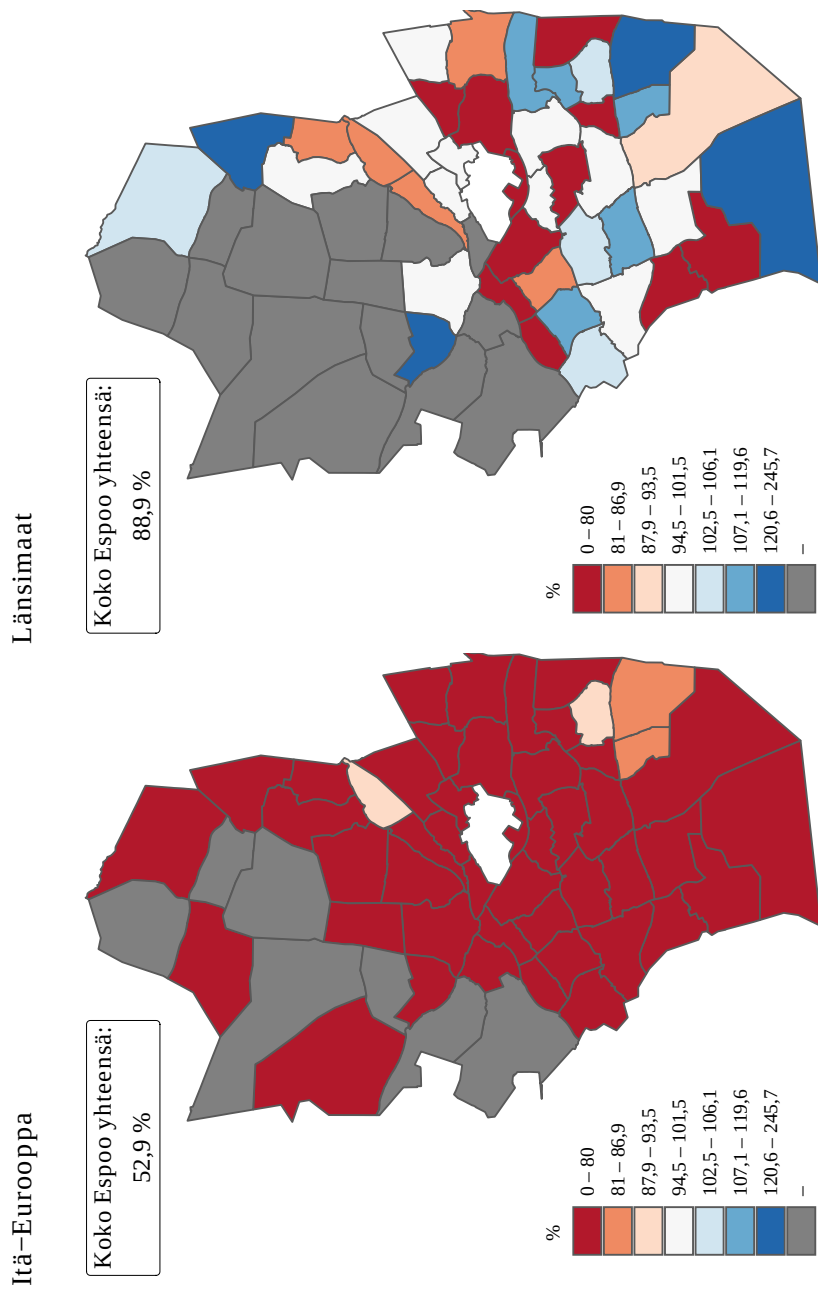
Kuva 67: *Kunnallisverojen keskiarvo koko Helsingin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta oppilaaksiottoalueittain Helsingissä vuonna 2020. Yksityisyysensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

7.6.2 Kunnallisverot verrattuna kantaväestön kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020

Kuva 68: Kunnallisverojen keskiarvo koko Espoon suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta.

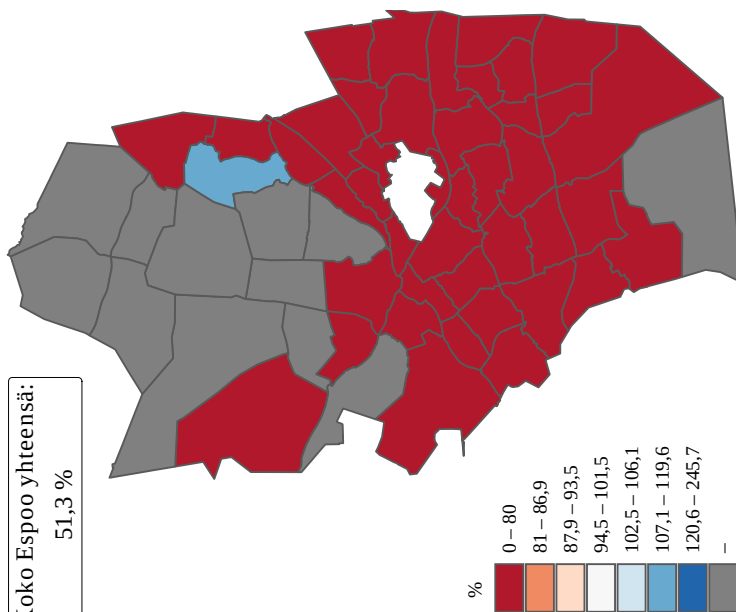

Kuva 69: Kunnallisverojen keskiarvo koko Espoon suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisyysdensusiojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta.

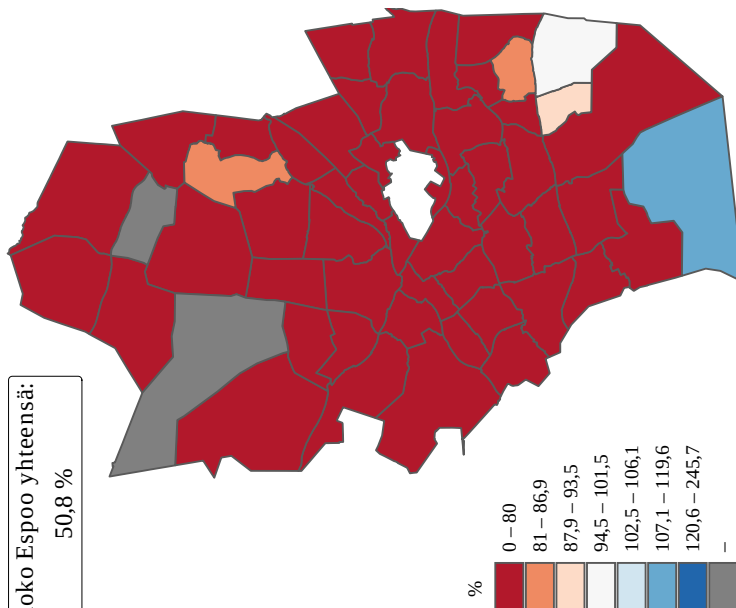
Kaikki muut ulkomaat

Koko Espoo yhteensä:
51,3 %

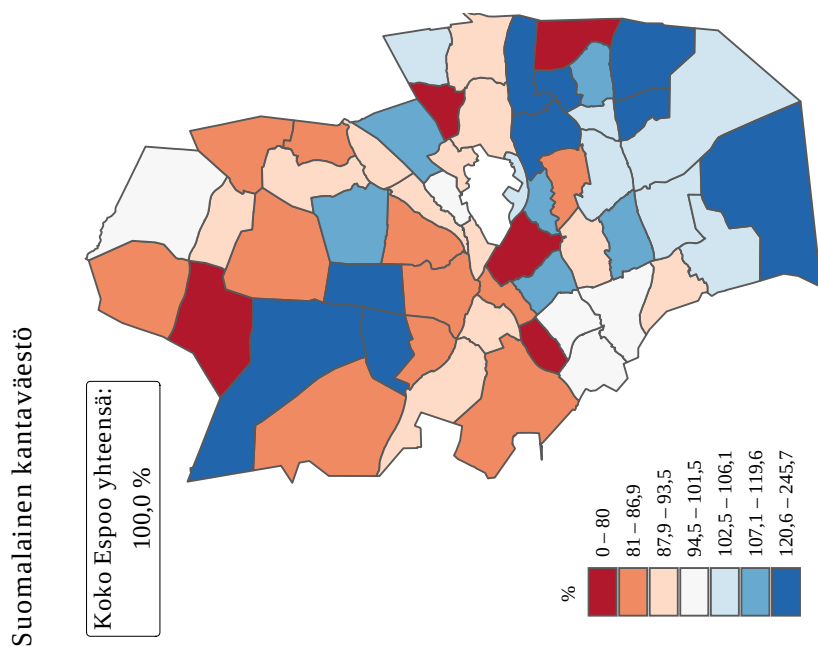
Kaikki ulkomaat yhteensä

Koko Espoo yhteensä:
50,8 %

Kuva 70: Kunnallisverojen keskiarvo koko Espoon suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisyysdenuoian vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

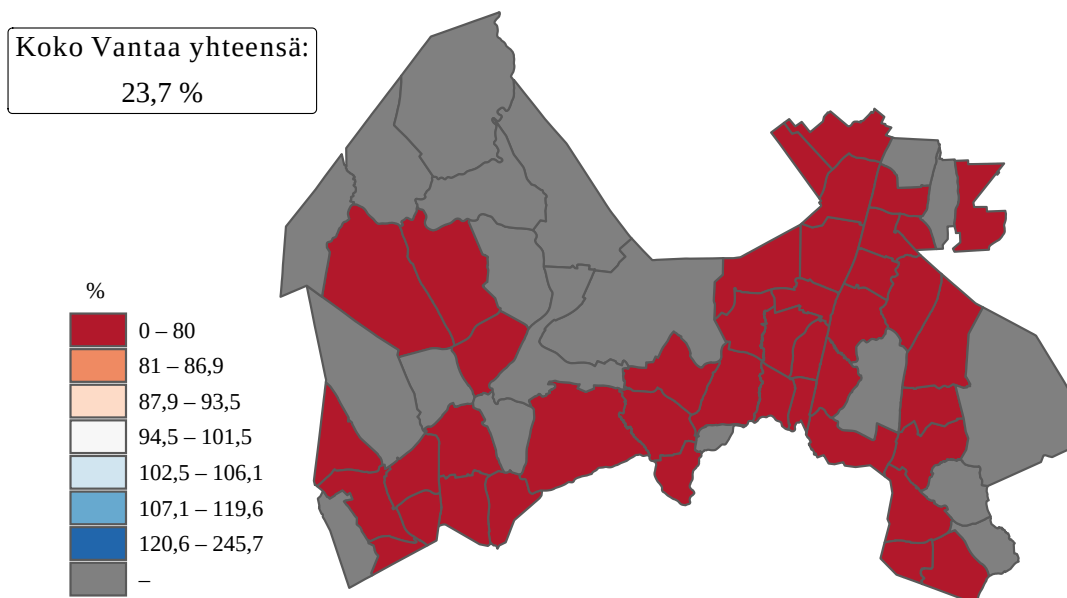
Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta.

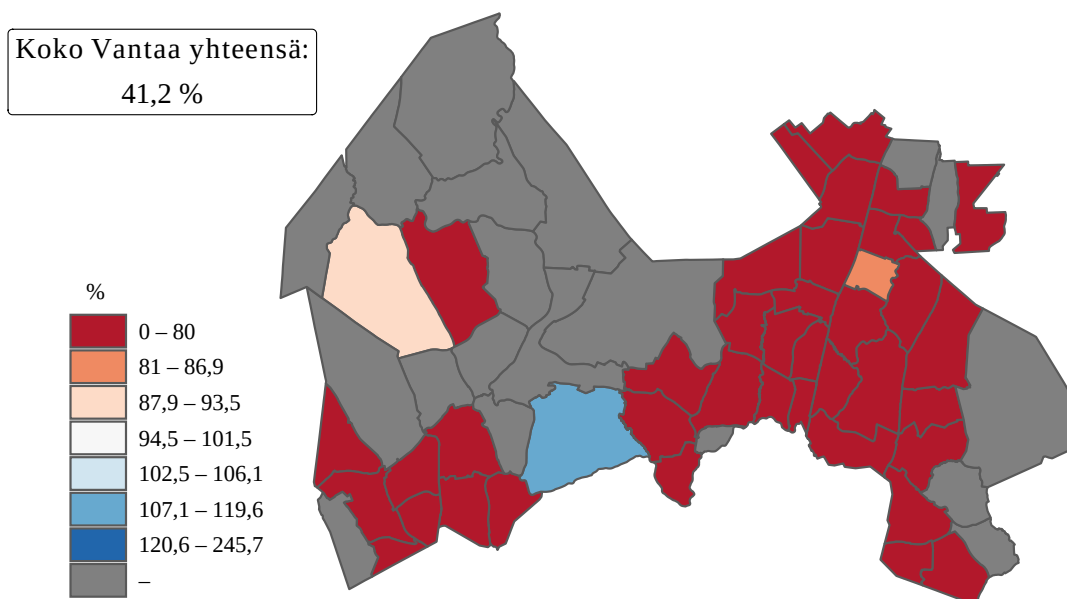
Kuva 71: Kunnallisverojen keskiarvo koko Espoon suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta kaupunginosittain Espoossa vuonna 2020. Yksityisydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

7.6.3 Kunnallisverot verrattuna kantaväestöön kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020

Isot pakolaismaat

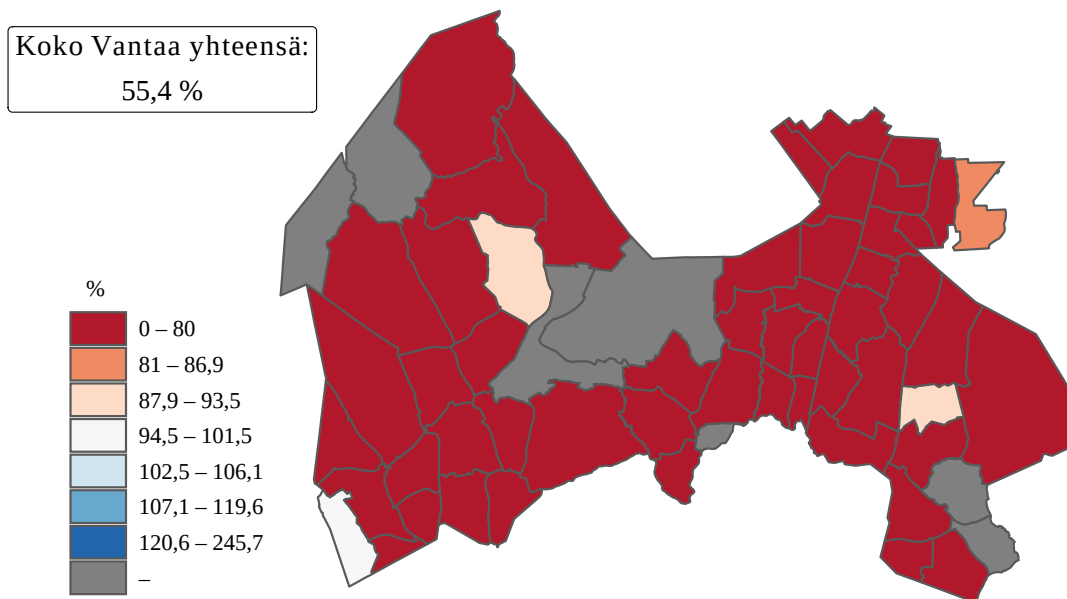
Lähi-Itä ilman isoja pakolaismaita

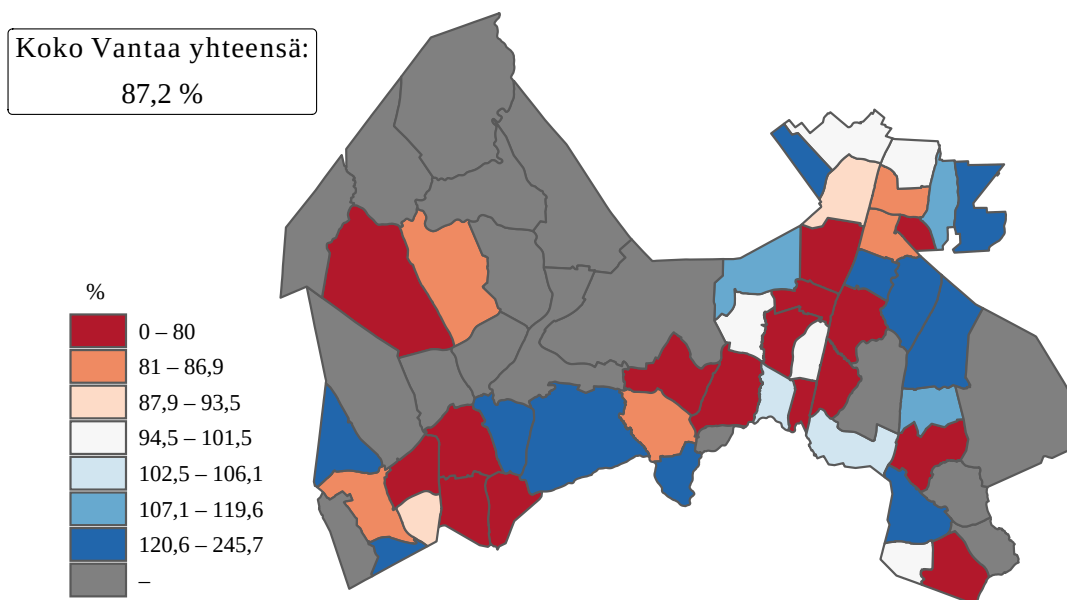
Kuva 72: Kunnallisverojen keskiarvo koko Vantaan suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta.

Itä-Eurooppa

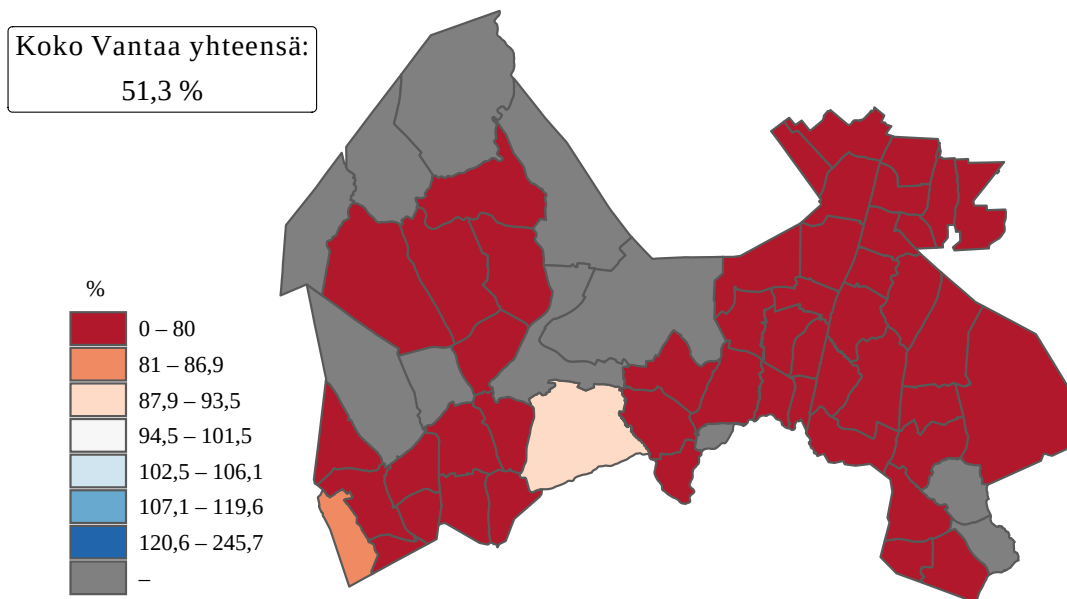
Länsimaat

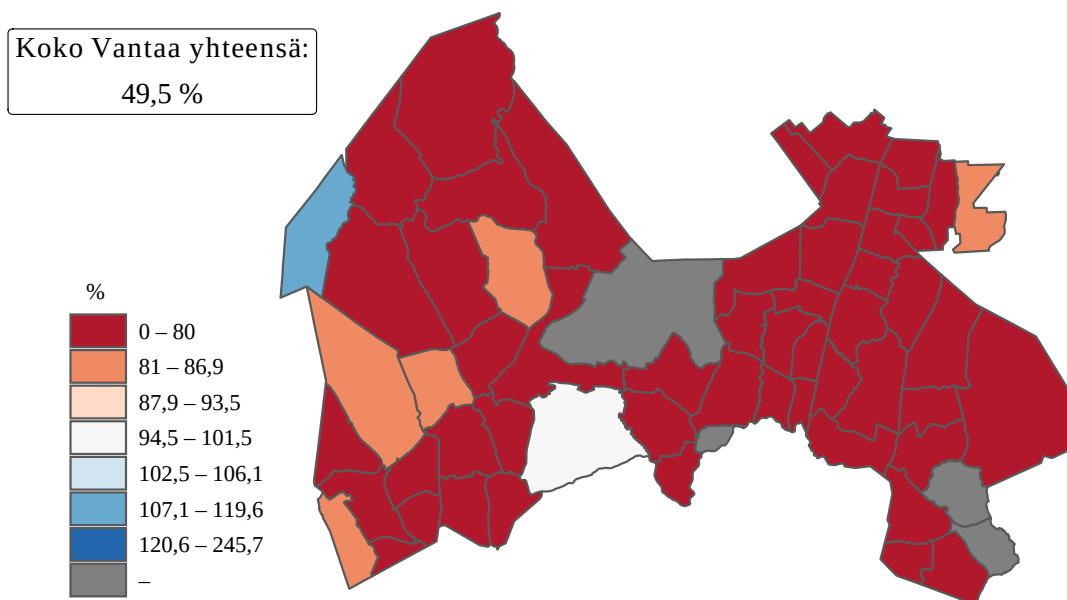
Kuva 73: Kunnallisverojen keskiarvo koko Vantaan suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020. Yksityisyysdensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta.

Kaikki muut ulkomaat

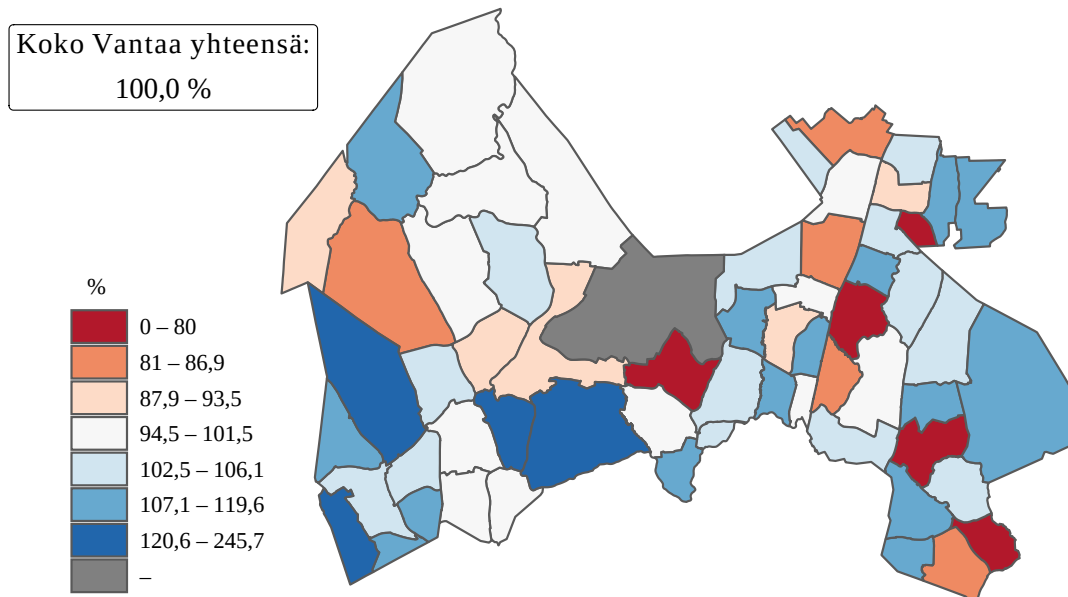
Kaikki ulkomaat yhteensä

Kuva 74: Kunnallisverojen keskiarvo koko Vantaan suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020. Yksityisyysdensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kunnallisverojen keskiarvo koko kaupungin suomalaisen kantaväestön keskiarvosta.

Suomalainen kantaväestö

Kuva 75: Kunnallisverojen keskiarvo koko Vantaan suomalaisen kantaväestön keskiarvosta (18–64-vuotiaat). Osuudet (%) kantaväestön keskiarvosta kaupunginosittain Vantaalla vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

7.7 Toimeentulotukea saaneiden 18–64-vuotiaiden osuudet

Tässä luvussa esitetään maahanmuuttajaryhmille ja suomalaiselle kantaväestölle aluekohtaiset tiedot siitä, kuinka moni väestöön vuonna 2020 kuuluneista 18–64-vuotiaista sai toimeentulotukea vuoden 2020 aikana. Henkilön lasketaan saaneen toimeentulotukea, mikäli hän on saanut toimeentulotukea ainakin kerran vuoden 2020 aikana.

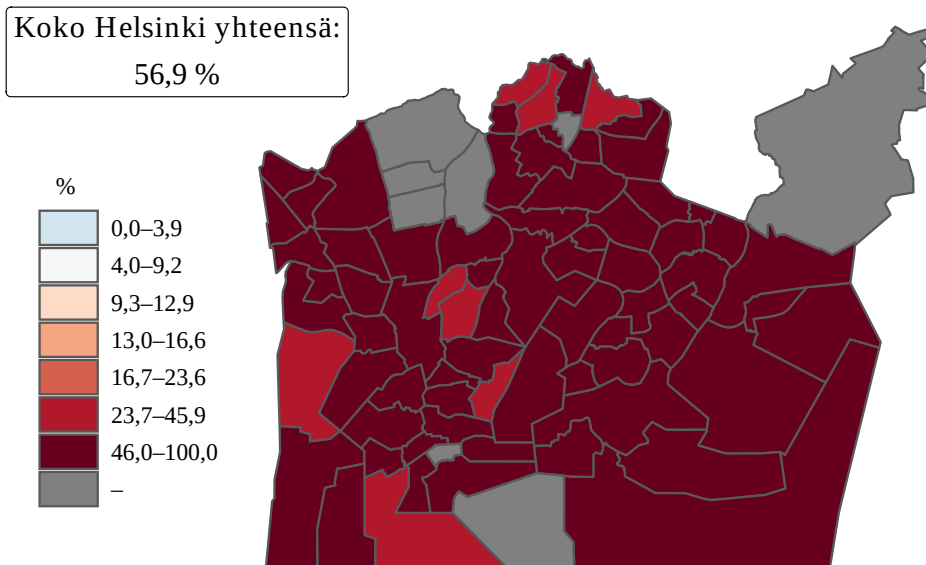
Alaluvussa toimeentulotukea saaneiden 18–64-vuotiaiden osuudet esitetään oppilaaksiottoalueittain Helsingissä.

Alaluvussa toimeentulotukea saaneiden 18–64-vuotiaiden osuudet esitetään kaupunginosittain Espoossa.

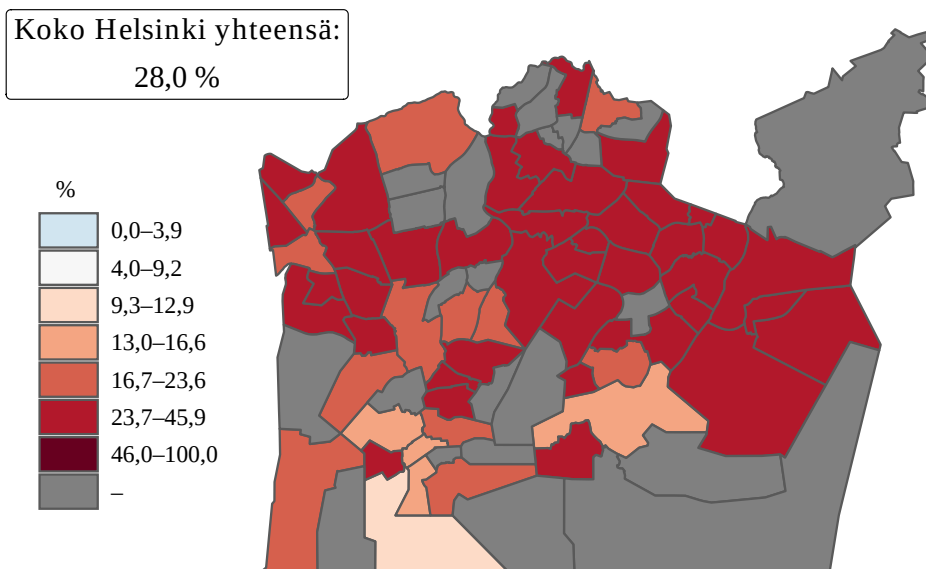
Alaluvussa toimeentulotukea saaneiden 18–64-vuotiaiden osuudet esitetään kaupunginosittain Vantaalla.

7.7.1 Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä

Isot pakolaismaat

Lähi-Itä ilman pakolaismaita

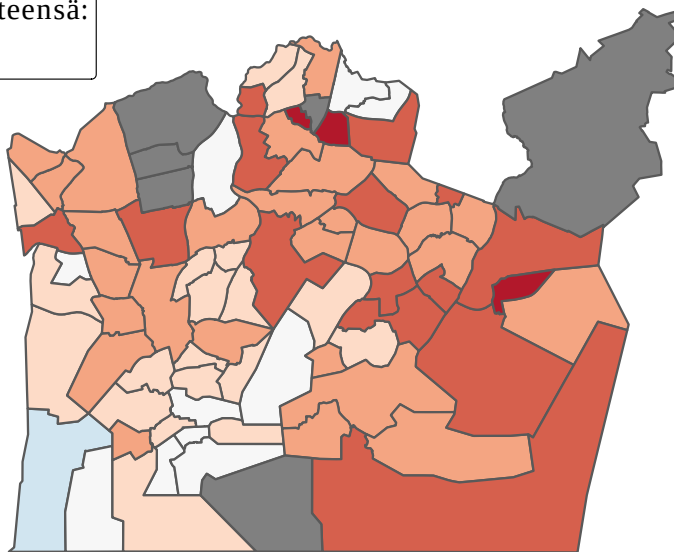
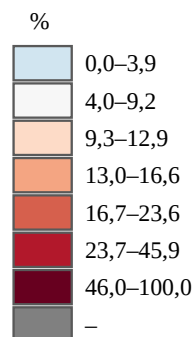
Kuva 76: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) oppilaaksiottoalueittain Helsingissä. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä.

Itä-Eurooppa

Koko Helsinki yhteensä:

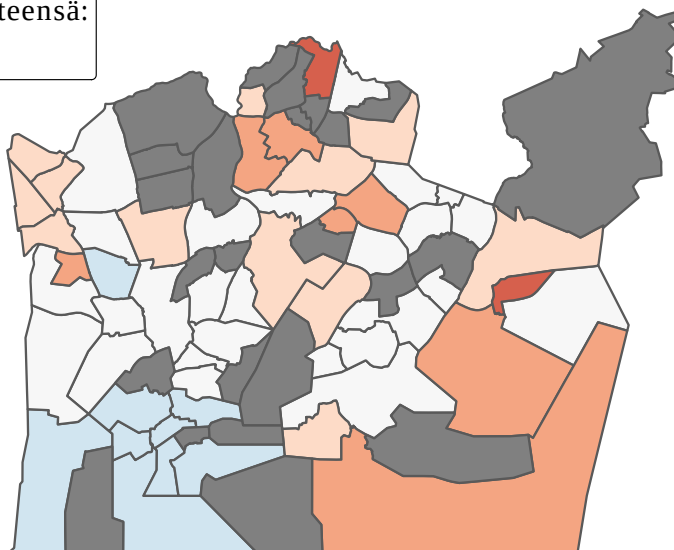
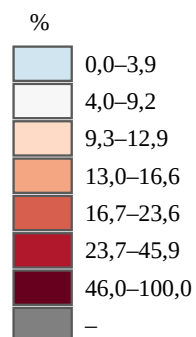
14,7 %

Länsimaat

Koko Helsinki yhteensä:

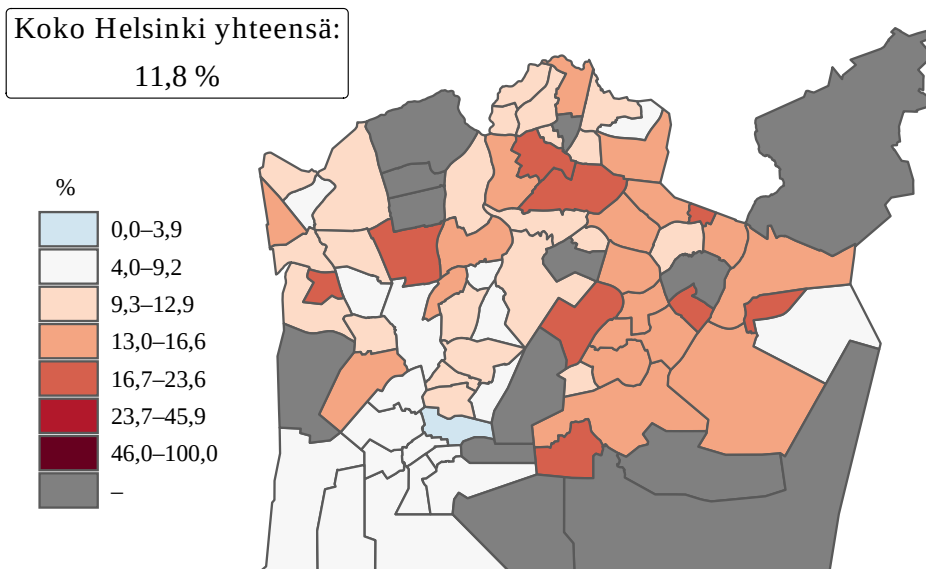
5,9 %

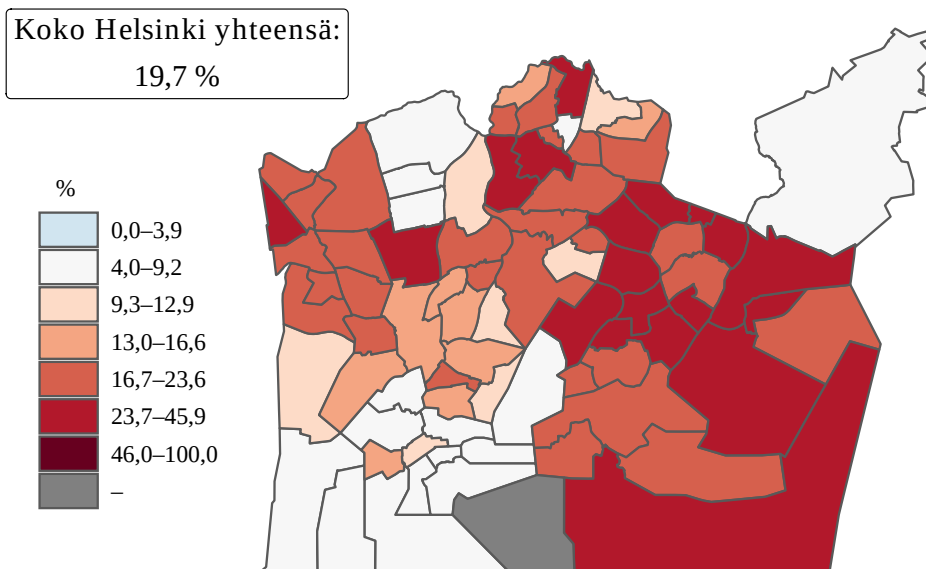
Kuva 77: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) oppilaaksiottoalueittain Helsingissä. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyysdensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä.

Kaikki muut ulkomaat

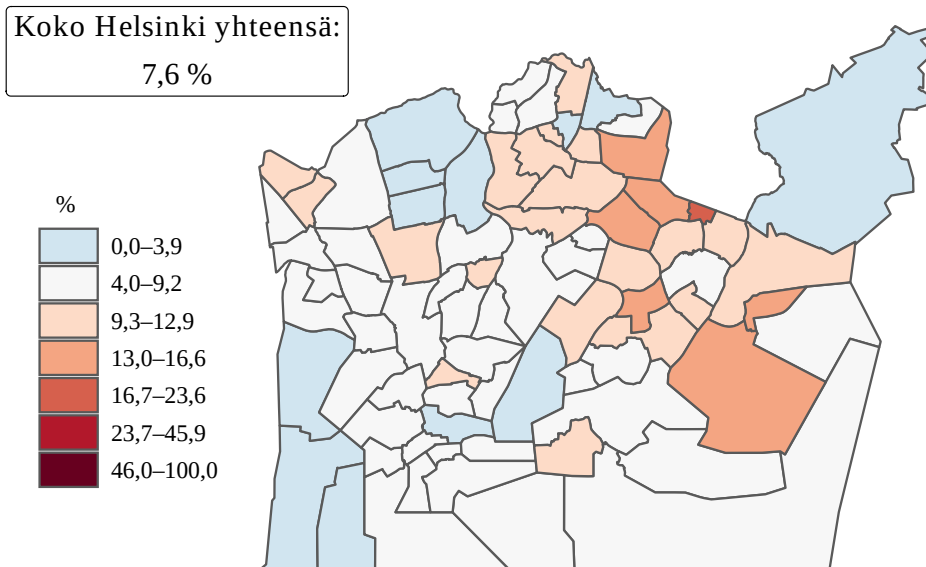
Kaikki ulkomaat yhteensä

Kuva 78: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) oppilaaksiottoalueittain Helsingissä. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

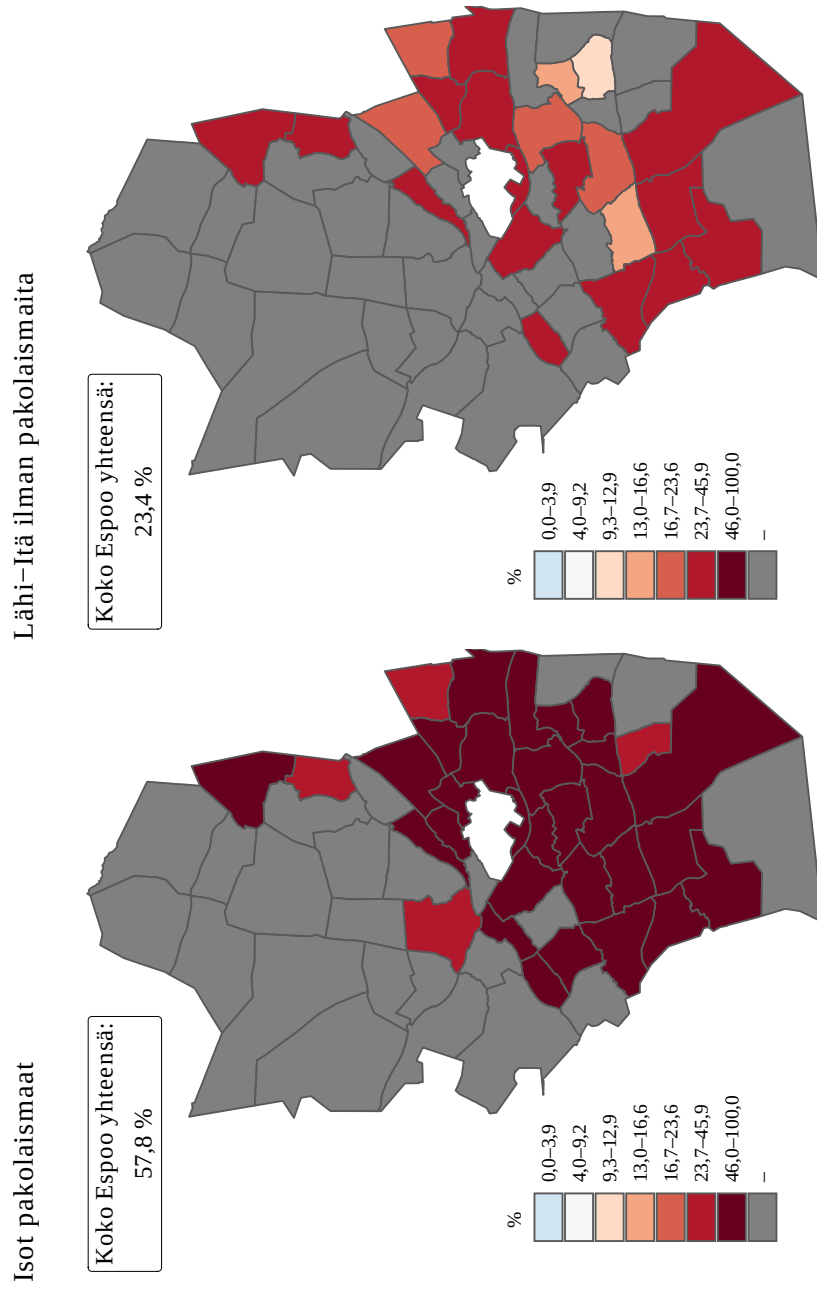
Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista oppilaaksiottoalueittain Helsingissä.

Suomalainen kantaväestö

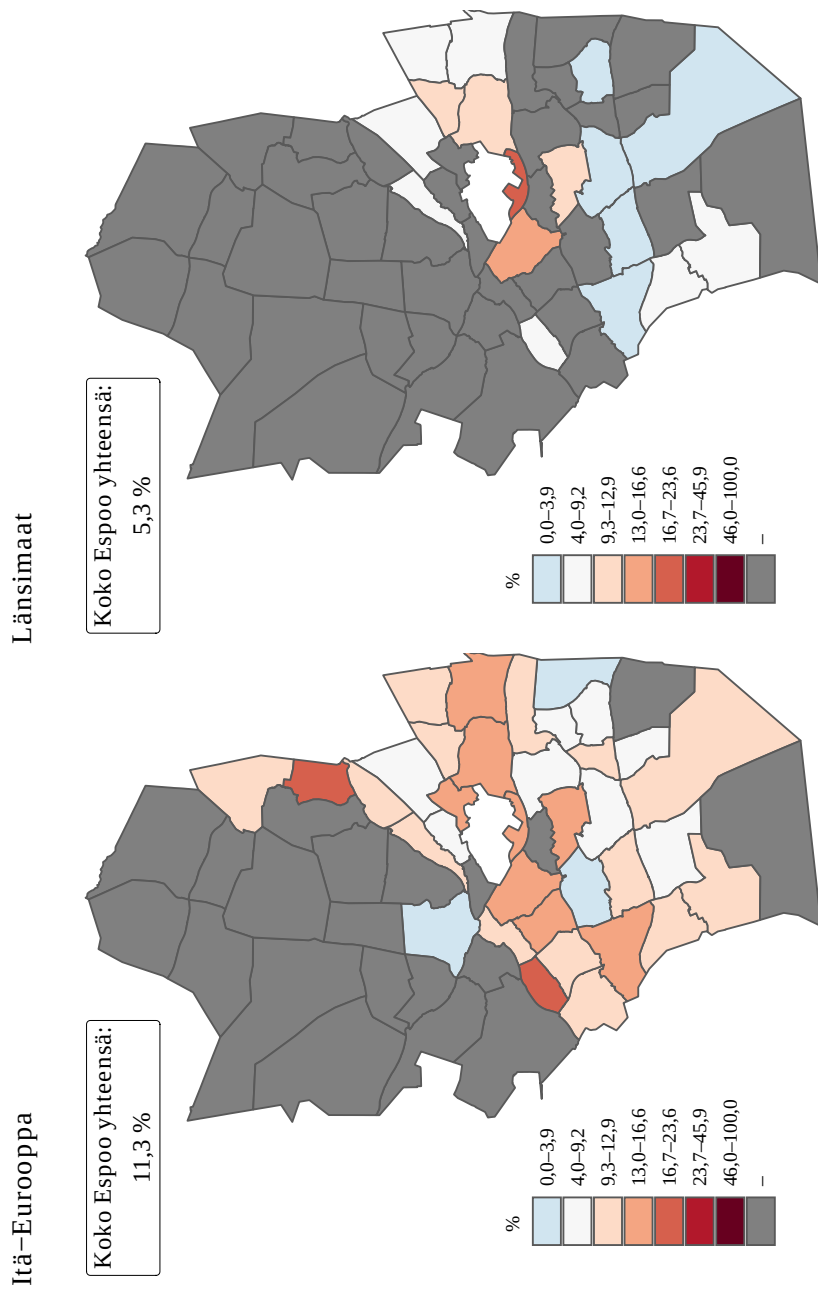
Kuva 79: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) oppilaaksiottoalueittain Helsingissä. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

7.7.2 Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista kaupunginosittain Espoossa

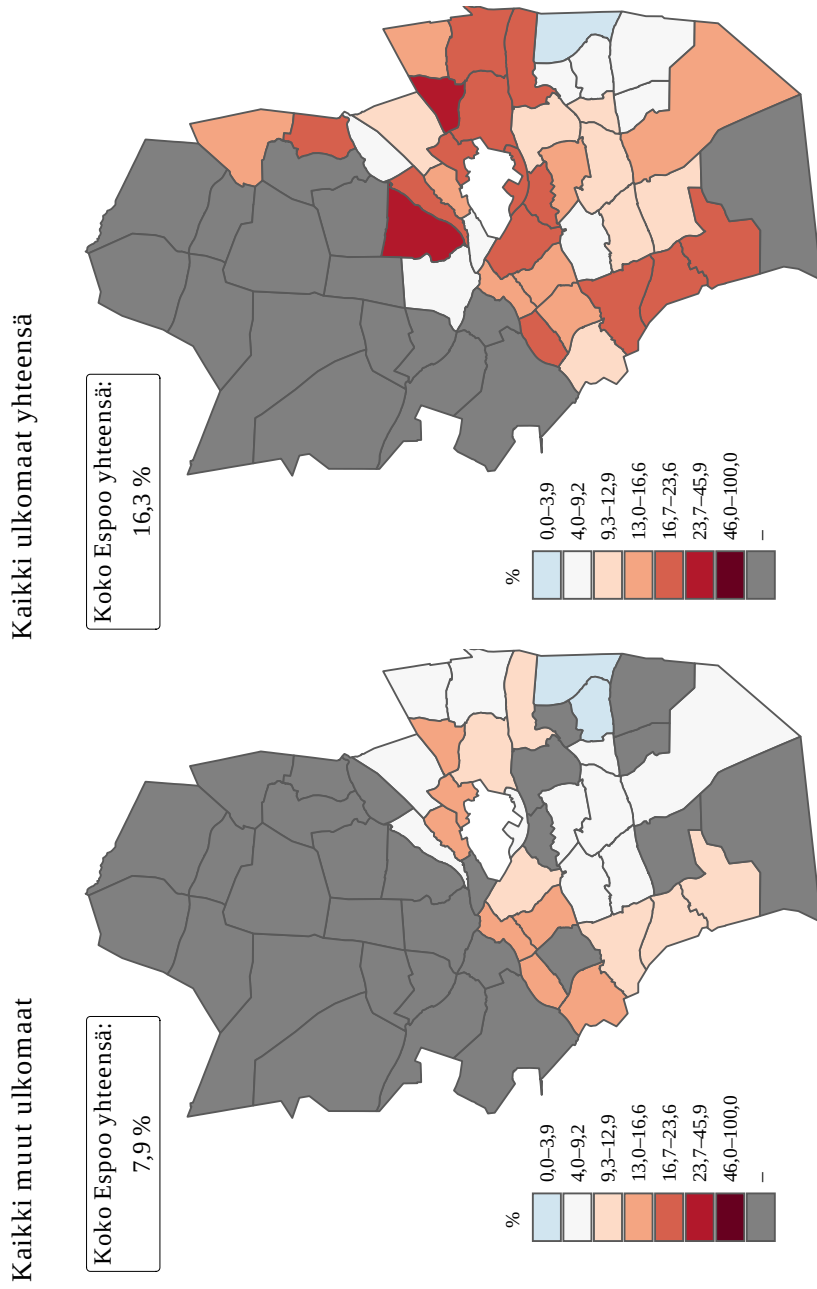
Kuva 80: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) kaupunginosittain Espoossa. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyysuudistusvuoksan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista kaupunginosittain Espoossa.

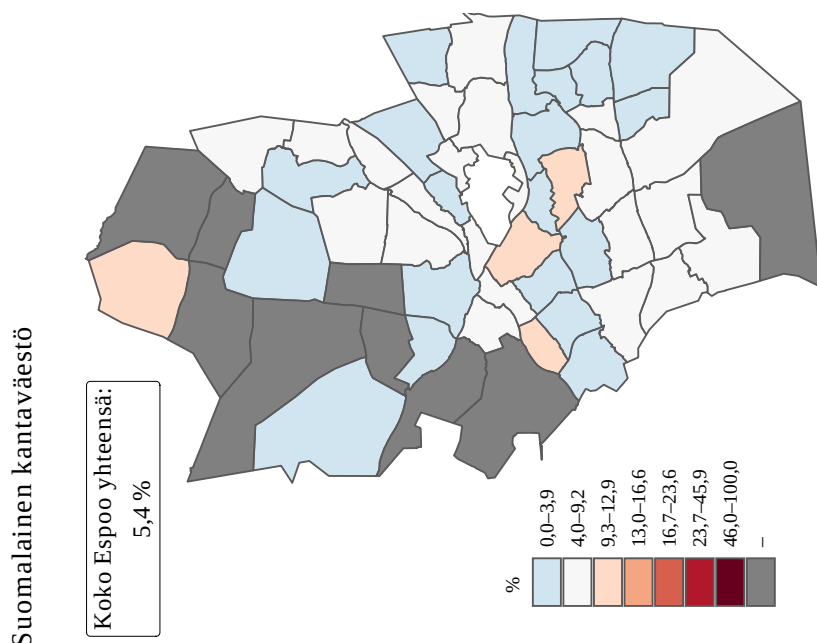
Kuva 81: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) kaupunginosittain Espoossa. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyysuudistus vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista kaupunginosittain Espoossa.

Kuva 82: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) kaupunginosittain Espoossa. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyysuudistus vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

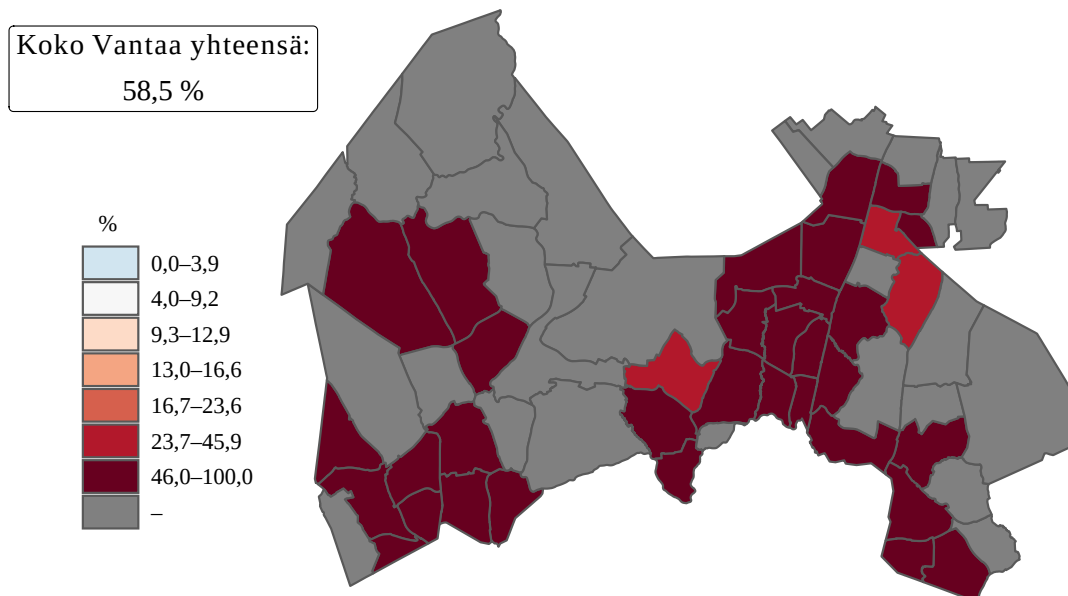
Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista kaupunginosittain Espoossa.

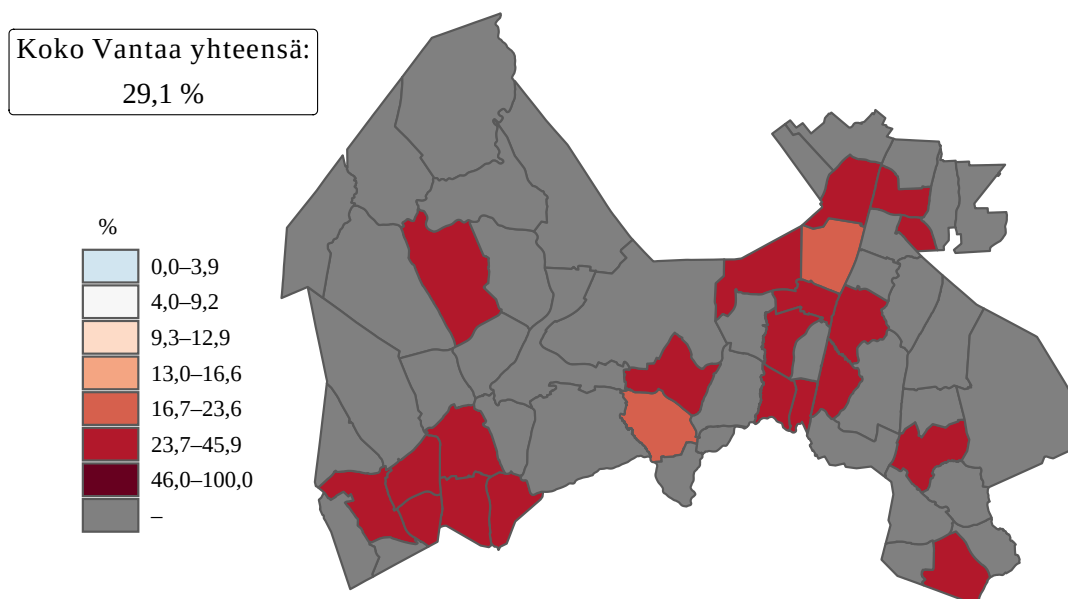
Kuva 83: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) kaupunginosittain Espoossa. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyysuudistus vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

7.7.3 Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista kaupunginosittain Vantaalla

Isot pakolaismaat

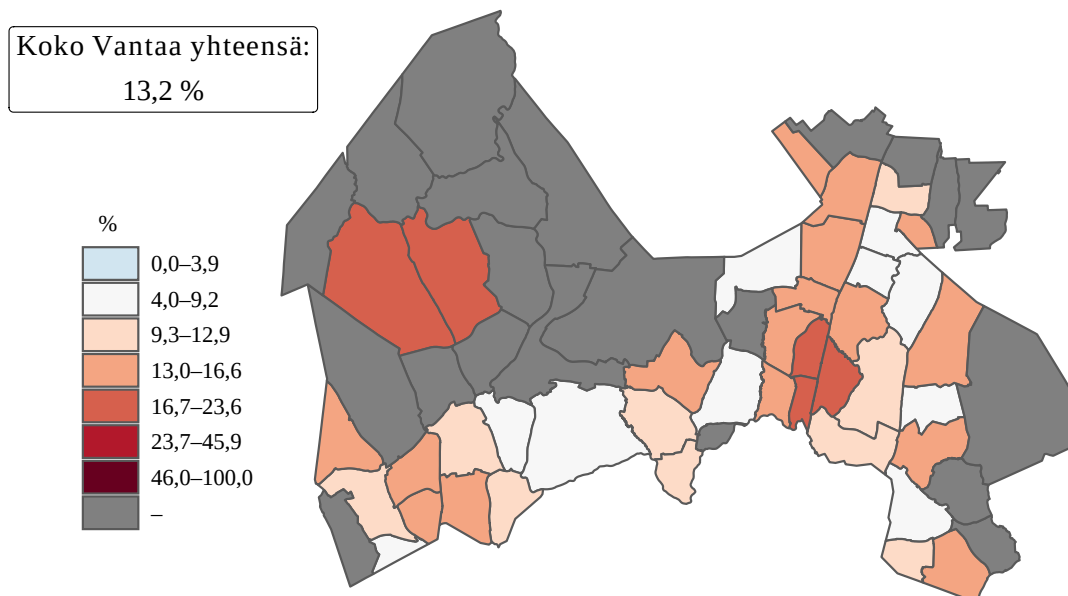
Lähi-Itä ilman pakolaismaita

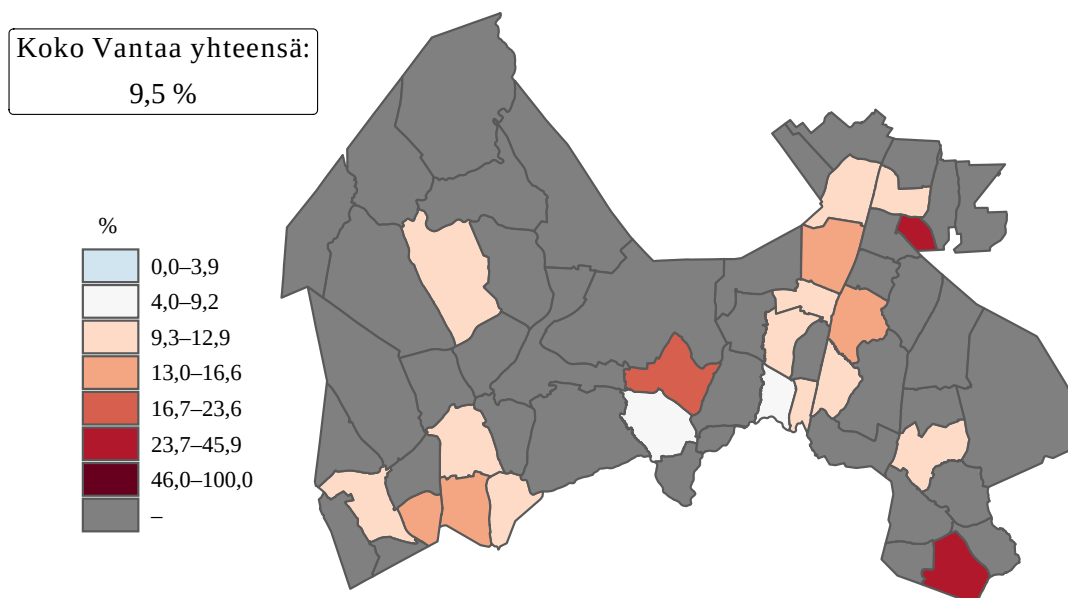
Kuva 84: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) kaupunginosittain Vantaalla. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyysdensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista kaupunginosittain Vantaalla.

Itä-Eurooppa

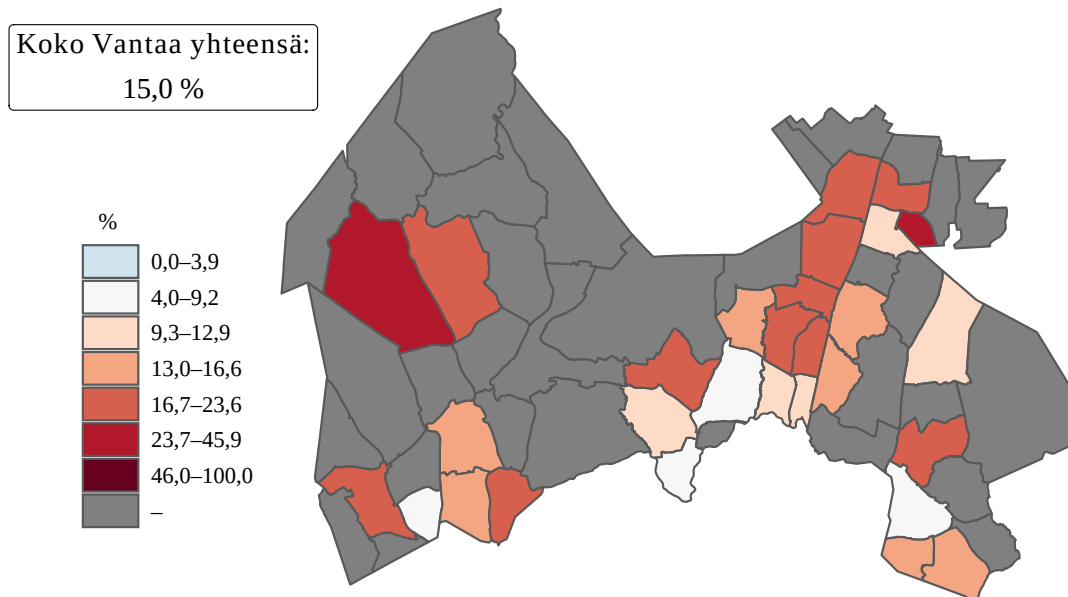
Länsimaat

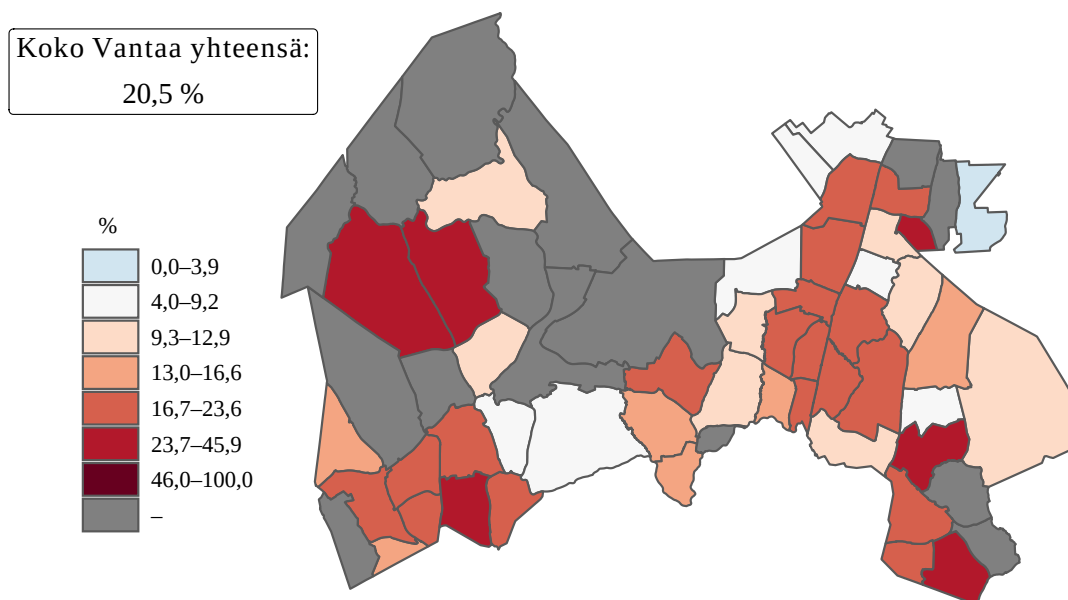
Kuva 85: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) kaupunginosittain Vantaalla. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista kaupunginosittain Vantaalla.

Kaikki muut ulkomaat

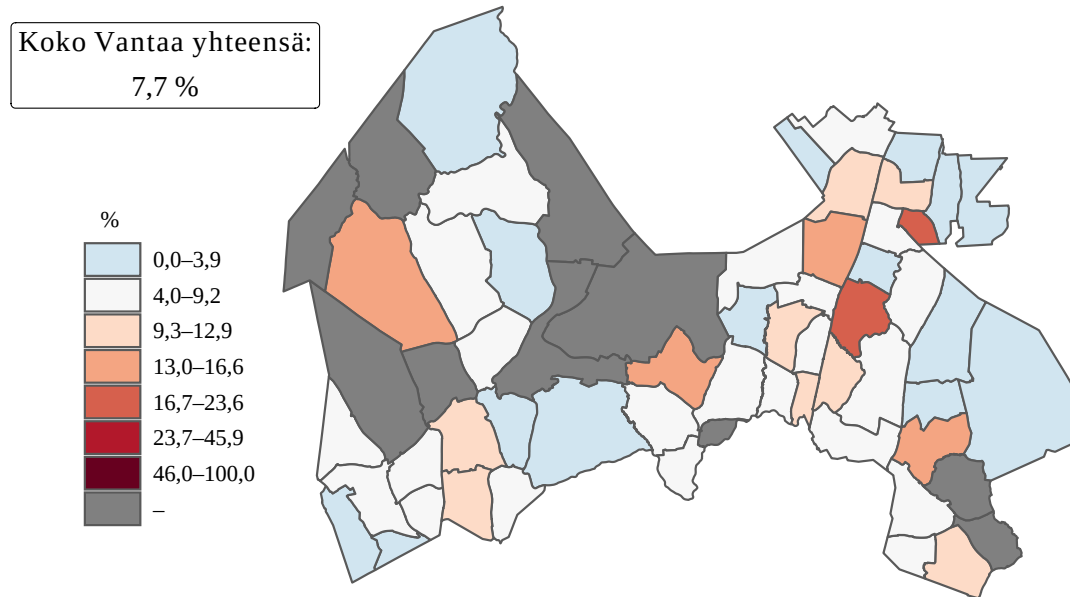
Kaikki ulkomaat yhteensä

Kuva 86: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) kaupunginosittain Vantaalla. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Toimeentulotukea saaneiden osuudet 18–64-vuotiaista kaupunginosittain Vantaalla.

Suomalainen kantaväestö

Kuva 87: Toimeentulotukea saaneiden osuudet (%) kaupunginosittain Vantaalla. Osuus 18–64-vuotiaista vuonna 2020. Yksityisydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

8 Kehitys lähivuosikymmeninä: Helsingin seudun vieraskielisiä koskeva väestöennuste vuoteen 2035

Tässä tutkimuksessa on esitetty maahanmuuttajien aluekohtaisia tilastotietoja pääkaupunkiseutua vuotta 2020 koskien sekä väestönkehitystietoja vuosina 1990–2020. Seuraavassa luvussa 9 tehdään vielä yhteenvetoja ja johtopäätöksiä näistä tilastotiedoista koskien maahanmuuton nykyistä tilannetta alueittain.

Jotta tilanteen kehittymistä voisi arvioida jotenkin tulevaisuutta koskien, tässä luvussa käydään lyhyesti läpi joitakin pääkohtia Helsingin seudun vieraskielisiä koskevasta väestöennusteesta vuoteen 2035. Tätä väestöennustetta (Vuori et al. (2019)) voinee kutsua "viralliseksi" väestöennusteeksi, sillä sen ovat laatineet yhteistyössä Helsingin kaupunginkanslia (kaupunkitutkimus ja -tilastot), Espoon kaupunki (Tutkimus ja tilastot) sekä Vantaan kaupunki (Taloussuunnittelun tietopalveluysikkö).

Tämä "virallinen" väestöennuste, joka yltää vuoteen 2035 asti, on laadittu vuonna 2019. Sen vuoksi, ennen kuin siirrytään käsittelemään väestöennustetta, seuraavassa alaluvussa käydään lyhyesti läpi Tilastokeskuksen vuosien 2020 ja 2021 muuttoliiketilastoja pääkaupunkiseutua koskien.

8.1 Muuttoliike vuosina 2020–2021: Pääkaupunkiseutu menettää muualle Suomeen kotimaankielisiä, tilalle muuttaa vieraskielisiä

Tilastokeskuksen vuosia 2020 ja 2021 koskevissa muuttoliiketilastoissa (SVT: Muuttoliike 2020 (2020) ja SVT: Muuttoliike 2021 (2021a)) pääkaupunkiseutua koskevat muuttoliikkeet ovat pääpiirteiltään samantlaiset kumpaakin vuotta koskien. Vuosien 2020 ja 2021 muuttoliiketilastojen mukaan pääkaupunkiseutu menettää muualle Suomeen kotimaankielisiä, ja samaan aikaan tilalle muuttaa vieraskielisiä.

Vuoden 2020 muuttoliiketilaston mukaan pääkaupunkiseudun kokonaisnettomuutto oli 6 752 henkilöä (13 867 henkilöä vuonna 2019), eli pääkaupunkiseudulle muutti enemmän henkilöitä vuonna 2020, kuin pääkaupunkiseudulta muutti pois. Kuitenkin jos tarkastellaan vain kotimaisia kieltä puhuvia, niin kokonaisnettomuutto pääkaupunkiseudulle oli 1 545 henkilöä *negatiivinen*, eli pk-seudulta muutti pois enemmän kotimaankieliä puhuvia, kuin pk-seudulle muutti vuonna 2020. Sen sijaan vieraskielisten osalta kokonaisnettomuutto oli 8 297 henkilöä *positiivinen*. (SVT: Muuttoliike 2020 (2020)).

Lisäksi vuoden 2020 muuttoliiketilaston mukaan "*Maan sisäisessä muuttoliikkeessä pääkaupunkiseutu menetti 240 henkilöä. Pääkaupunkiseudun maansisäinen muuttotappio johtui yksinomaan kotimaisia kieliä puhuvista. Kotimaankielisten nettomaassamuutto pääkaupunkiseudulle oli 2 129 muuttoja tappiollinen, kun vieraskielisissä vastaava luku oli 1 889 voitollinen.*". (SVT: Muuttoliike 2020 (2020)).

Espoon ja Helsingin osalta vuoden 2020 muuttoliikeraportissa todetaan seuraavaa Suomen kuntien välisestä muuttoliikkeestä: "*Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Helsingin (1 044 henkilöä) ja Espoon (602 henkilöä) muuttotappiot olivat määrällisesti suurimmat. Espoossa muuttotappio oli suurin yli 70 vuoteen ja Helsingissä sitten vuoden 2005. Espoon muuttotappio koostui kotimaisia kieliä puhuvista, kun taas Helsingin muuttotappio aiheutui sen lisäksi myös vieraskielisten muutoista.*". (SVT: Muuttoliike 2020 (2020)).

Tilastokeskuksen vuoden 2021 muuttoliiketilaston mukaan: *"Pääkaupunkiseutu menetti muualle Suomeen kotimaisia kieliä puhuvia ja lapsiperheikäisiä vuonna 2021"*. Pääkaupunkiseutua koskeva nettomuutto muun Suomen välillä oli vuonna 2021 samankaltainen kuin vuonna 2020, sillä muuttoliikeraportin mukaan: *"Pääkaupunkiseutu menetti kotimaankielisiä muualle Suomeen – vieraskielisistä muuttovoittoa. Pääkaupunkiseudun ja muun Suomen välinen muutto oli pääkaupunkiseudulle tappiollinen ainoastaan kotimaisia kieliä puhuvien osalta. Vieraskielisiä muutti muualta Suomesta pääkaupunkiseudulle yli 7 600 henkilöä ja pääkaupunkiseudulta muualle Suomeen vajaa 5 800 henkilöä vuonna 2021 (netto 1 831 henkilöä). Kotimaankielisten muutot pääkaupunkiseudulta muualle Suomeen kasvoivat lähes 35 200 muuttoon vuonna 2021, ja kotimaankielisten osalta pääkaupunkiseudun muuttotappio muualle Suomeen oli historialliset 7 075 henkilöä."* (SVT: Muuttoliike 2021 (2021a)).

Raportin mukaan pääkaupunkiseudulta suuntautui ennätyksellisen paljon pois lapsiperheikäisten muutto: *"25–44-vuotiaiden ikäryhmässä pääkaupunkiseudun tappio muualle Suomeen oli suurin yli 30 vuoteen, noin 3 970 henkilöä. Myös 45–64-vuotiailla tappio oli seurantajakson suurin, noin 2 500 henkilöä. Alle kouluikäisissä (0–6-vuotiaat) muuttotappio oli kolmanneksi suurin (noin 1 670 henkilöä), mikä viittaa lapsiperheiden vilkastuneeseen muuttoon pääkaupunkiseudun ja muun Suomen välillä."* (SVT: Muuttoliike 2021 (2021a)).

Helsingin ja Vantaan osalta nettomuuttotappiot olivat vuonna 2021 – kun tarkastellaan sekä kotimaankielisiä että vieraskielisiä – Helsingissä 4 210 henkilöä ja Vantaa 1 317 henkilöä Vaasa. Raportin mukaan: *"Vantaan muuttotappio oli määrällisesti suurin yli 70 vuoteen."* (SVT: Muuttoliike 2021 (2021b)).

Samaan aikaan vuonna 2021 Suomen nettomaahanmuutto oli raportin mukaan "ennätyksellisen korkea", ja se johtui ulkomaan kansalaisten nettomaahanmuutosta, joka oli 22 829 henkilöä (Suomen kansalaisilla se oli 76 henkilöä). Suurin osa (70 %) nettomaahanmuutosta koostui EU:n ulkopuolelta tulevasta nettomaahanmuutosta (EU-maista nettomaahanmuutto oli 6 280 henkilöä). (SVT: Muuttoliike 2021 (2021b)).

"Erikoinen" tilanne Helsingissä: Uusia asuntoja valmistuu ennätyspaljon, vaikka "väki valuu muualle". Samaan aikaan, kun kotimaankielisten nettomuutto pääkaupunkiseudun ja muun Suomen välillä oli historiallisen negatiivista vuosina 2020 ja 2021, Helsinkiin valmistui uusia asuntoja noin 7 000 sekä vuonna 2020 että vuonna 2021 eli eniten sitten 1960-luvun alun. Helsingin suunnitelmana on lisätä asuntotuotantoa entisestään siten, että vuodesta 2023 uusia asuntoja valmistuisi 8 000 vuodessa, joista 30 % olisi ARA-vuokra-asuntoja (ks. luku 2.2.3).

Helsingin Sanomien (4.5.2021) mukaan tämä on luonut "erikoisen" tilanteen Helsingissä: *"asuntoja valmistuu melkein kuin suuren muuton aikaan, mutta väki valuu muualle"*. Artikkelissa viitataan 8 000 uuden asunnon tavoitteeseen: *"Helsingin kaupunkiympäristön apulaispormestarin Anni Sinnemäen (vihr) ja kaupunginvaltuutettu Risto Rautavan (kok) aloitteesta tavoite on vuodesta 2023 alkaen rakentaa jopa 8 000 asuntoa vuodessa. Tarkoitus on, että rakentamalla tarpeeksi asuntoja Helsinki voisi hillitä asumiskustannusten kasvua."* Helsingin kaupunginkanslian kaupunkitietoyksikön järjestelmäpäällikkö Pekka Vuori pitää tilannetta "hyvin mielenkiintoisena": *"[...] Uskon, että tulevaisuuden kuntavaaleissa nykyiset asuntotuotantotavoitteet tullaan kyseenalaistamaan. Vaalien kannalta asuntotuotantotavoitteet ovat hyvin kiinnostava asia, ja väestönkasvua pitää nyt seurata tarkasti"*, Vuori sanoo". Vaikuttaa kuitenkin siltä, että Helsingin asuntotuotantotavoitteiden ja erityisesti kotimaankielisten laajan poismuuton yhdistelmä ei saanut aikaiseksi asiasta ainakaan mitään mittavaa julkista ennen vuoden 2021 kuntavaaleja. (HS

4.5.2021)⁵⁰.

Myös Espoossa asuntotuotanto ja sen tavoitteet jatkuvat korkeina, vaikka kaupunki oli vuonna 2020 *"ensimmäistä kertaa historiansa aikana pääkaupunkiseudun suurin häviöjä muuttoliikkeessä"*. HS:n artikkelin (15.12.2020) mukaan: *"Espoossa on nyt pelko, että se on muuttumassa Vantaaksi" – Asukkaat pakenevat Espoosta ennätysellistä tahtia, tutkijatkin yllättyivät*".⁵¹

8.2 Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2018–2035

Helsingin seudun vieraskielisen väestön "virallisessa"ennusteessa vuosille 2018–2035 esitetään väestöennusteet alueittain ja kieliryhmittäin ⁵². Alueita, joille väestöennusteet esitetään vuosille 2018–2035, ovat Helsinki⁵³, Espoo, Vantaa ja kehysalue. Kieliryhmäalueet, joille väestöennusteet esitetään eritellysti, ovat: Lähi-Itä ja Pohjois-Afrikka, Muu Afrikka (johon sisältyy somalinkieliset), Muu Aasia, Venäjä ym, Itä-Eurooppa, Länsi-Eurooppa ja Baltia. Väestöennusteet sisältävät myös kuvaukset havaitusta väestönkehityksestä vuosina 2000–2018. (Vuori et al. (2019))

Varsinkin tätä tutkimusta ja sen tulokset huomioon ottaen Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennusteessa ovat keskeisiä seuraavat väestöennusteet ja väestöennusteiden toteutumiseen liittyvät oletukset (lähde: Vuori et al. (2019)):

1. Vieraskielinen väestö ennusteen mukaan Helsingin seudulla vuonna 2035 (s. 9–10):

- Koko Helsingin seudulla: 437 421 henkilöä (25,1 % alueen väestöstä).
- Pääkaupunkiseudulla yhteensä: 399 077 henkilöä (28,4 % alueen väestöstä).
- Helsingissä: 196 498 henkilöä (25,8 % Helsingin väestöstä).
- Espoossa: 105 379 henkilöä (29,9 % Espoon väestöstä).
- Vantaalla: 95 556 henkilöä (34,3 % Vantaan väestöstä).

2. Euroopan ulkopuolelta kotoisin olevat maahanmuuttajaryhmät suurimmiksi maahanmuuttajaryhmiksi pääkaupunkiseudulla (s. 14–17, 23):

- Suomen lähialueiden kieliryhmät ovat olleet vuosina 2000–2020 suurimpia kieliryhmiä Helsingin seudulla: Kieliryhmä Venäjä ym. on ollut suurin kieliryhmä koko tämän ajanjakson.

⁵⁰Helsingin Sanomat 4.5.2021: Erikoinen tilanne Helsingissä: asuntoja valmistuu melkein kuin suuren muuton aikaan, mutta väki valuu muualle: <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007956766.html>

⁵¹HS 15.12.2020: <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007682376.html>

⁵²Vantaa, Helsinki, ja Espoo ovat toteuttaneet vuosina 2020–2022 yhdessä pääkaupunkiseudun yhteisen väestöennusteso-
sovelluksen, joka löytyy avoimena datana osoitteesta: <https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/vaestoennuste>. Tässä tutkimuksessa käytetään kuitenkin Vuori et al. (2019) vuonna 2019 laatimaa Helsingin seudun väestöennustetta, koska tässä tekstissä viitatu-
t vieraskielisiä koskevat tulokset väestöennusteesta on helppo tarkistaa viitatuista Vuori et al. raportista. Joka tapauksessa esimerkiksi väestöennusteso-
sovelluksen Vantaata koskevat tulokset löytyvät osoitteesta: https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan_vaestoennuste_2022.pdf

⁵³Helsinkiä koskevia tuloksia käsitellään erikseen sivustolla: Vuonna 2035 yli neljännes helsinkiläisistä vieraskielisiä: <https://ulkomaalaistaustaisethelsingissa.fi/fi/vaestoennuste>

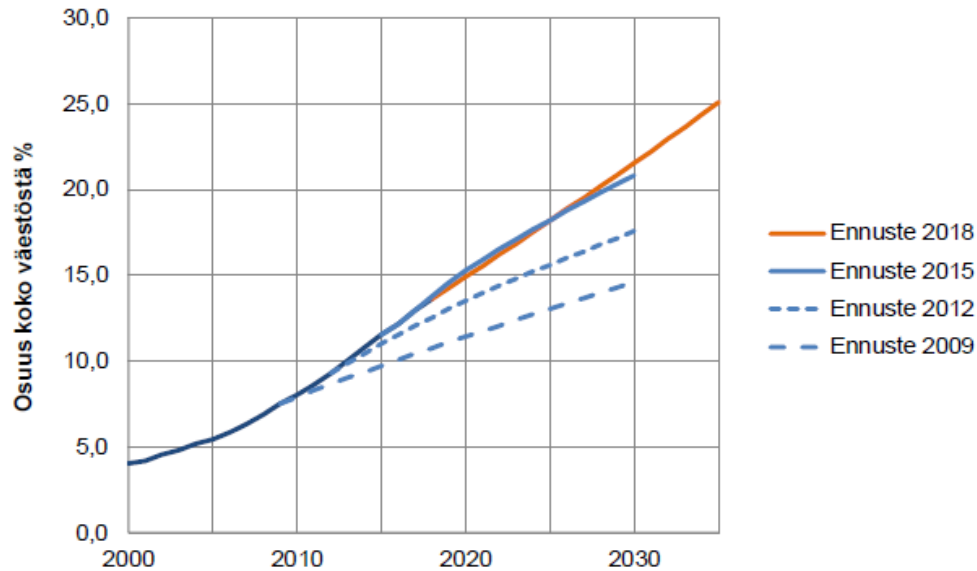
- Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliryhmän sekä muun Aasian kieliryhmän ennustetaan kuitenkin nousevan suurimmiksi maahanmuuttajien kieliryhmiksi jo vuonna 2025.
- Neljänneksi suurin kieliryhmä vuonna 2035 olisi muun Afrikan kieliryhmä (Venäjä ym. olisi edelleen kolmanneksi suurin).
- 0–6-vuotiaissa Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliryhmä sekä muun Afrikan kieliryhmä olivat jo vuonna 2018 suurimpia kieliryhmiä. Muu Aasia nousee kolmanneksi suurimmaksi vuoden 2020 tienoilla.
- 7–15-vuotiaissa Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliryhmä oli jo vuonna 2018 suurin kieliryhmiä. Muun Afrikan ja muu Aasian kieliryhmät nousevat toiseksi (vuonna 2025) ja kolmanneksi suurimmiksi (vuonna 2030).
- 16–18-vuotiaissa sekä 19–24-vuotiaissa Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliryhmä on joko jo nyt suurin (16–18-v.) tai nousee suurimmaksi vieraskielisten ryhmäksi v. 2025 mennessä (19–24-v.).
- Ennustetut suurimmat vieraskielten ryhmät vuonna 2035 ovat kaupungeittain:
 - Helsinki: Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliryhmä muun Aasian kielten ryhmä.
 - Espoo: Muun Aasian kielten ryhmä ja Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliryhmä.
 - Vantaa: Venäjä ym. ja Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliryhmä.

3. Väestöennustuksia vieraskielisen väestön osuudesta vuonna 2030 on nostettu aina uusimmissa väestöennusteissa – eli käytännössä väestöennusteet ovat jääneet jälkeen toteutuneesta vieraskielisen väestön kehityksestä viimeisen 10 vuoden aikana (s. 9, 14, 31–36):

- Väestöennusteiden toteutuminen perustuu pitkälti muutto-oletuksiin: "*Arvio nettomuuton konnaismäärästä on väestöennusteen osatekijöistä tärkein, ja vaikuttaa voimakkaimmin vieraskielisen väestön määrän kehitykseen.*" (s. 30).
- Jos vieraskielisten toteutuva nettomuutto on kuitenkin suurempaa kuin väestöennusteessa oletettu, niin väestöennuste jää jälkeen todellisesta väestönkehityksestä.
- Helsingin seudun väestöennusteita on tehty kolmen vuoden välein vuosina 2009, 2012, 2015 ja 2018.
- Varsinkin vuosien 2009 ja 2012 ennusteita on jouduttu nostamaan ylöspäin vuosien 2015 ja 2018 ennusteissa (ks. kuvio 88).
- Vuoden 2009 väestöennusteessa vieraskielisen väestön osuuden ennustettiin nousevan Helsingin seudulla 15 % väestöstä vuona 2030 tai vähän sen jälkeen. Todellisuudessa vieraskielisen väestö saavutti 15 % osuuden jo noin vuonna 2020, eli osuuden nousussa 15 % meni noin 20 vuoden sijaan vain noin 10 vuotta.
- Vuonna 2015 tehty väestöennuste vastaa sen sijaan melko hyvin vuoden 2018 ennustetta, ja vuoden 2018 ennusteessa on menty jopa alaspäin 2020-luvun alun ennusteessa vieraskielisten määrästä. Tämä johtuu siitä, että vuoden 2015 ennusteessa Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikasta tulleiden määrä jopa hieman yliarvioitiin ja Baltian kieliryhmän väestönkasvu puolestaan pysähtyi 2010-luvun loppupuolella, toisin kuin vuoden 2015 ennusteessa vielä oletettiin (s. 31).

- Silti vuonna 2018 laaditussa ennusteessa on nostettu vieraskielisen väestön osuutta vuosina 2030 ja 2035 siihen, mitä osuudet olivat vuonna 2015 laaditussa väestöennusteessa.

Kuvio 2. Vieraskielinen väestö Helsingin seudulla 1.1.2000–2018, ennustevaihtoehdot vuoteen 2030 sekä vuosina 2009, 2012 ja 2015 laaditut ennusteet, osuus (%) koko väestöstä

Kuva 88: Helsingin seudun vieraskielisen väestön osuuden ennusteet. Väestöennusteet on laadittu vuosina 2009, 2012, 2015 ja 2018. Kuvion lähde: Vuori et al. (2019), sivu11.

4. **Huomio eläkeikäisten vieraskielisten määrän nopeasta kasvusta: Yli 65-vuotiaiden vieraskielisten määrä lähes nelinkertaistuu vuosina 2020–2035.** Yli 65-vuotiaiden osuus vieraskielisestä väestöstä kohotaa samalla 3 prosentista noin 9 prosenttiin (s. 12–13). Suurimpia kieliryhmiä ovat Venäjä ym. ja Baltian kieliryhmät, joista on muutettu yleisesti ottaen aikaisempina vuosiin Suomeen kuin muista kieliryhmistä. (s. 17). Kantaväestössä yli 65-vuotiaiden osuus on silti vuonna 2035 paljon suurempi eli noin 25 % (vuonna 2018 osuus oli noin 22 %) (s. 12).

Erikoistutkija Saukkonen: ulkomaalaistaustaiset sijoittunevat tulevaisuudessa niille alueille, joissa heitä on jo nyt suhteellisesti paljon. Helsingin seudun virallisessa väestöennusteessa ei tehdä kunta-kohtaisia alueita tarkempia väestöennusteita. Helsingin kaupunginkanslian kaupunkitutkimus ja -tilastot-yksikön erikoistutkija Pasi Saukkonen kirjoittaa maahanmuuttajien sijoittumista pääkaupunkiseudulla koskevassa artikkelissaan, että: "On myös oletettavissa, että ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä kaikissa kaupungeissa kasvaa etenkin siellä, missä heidän väestöosuutensa on jo nyt keskimääräistä suurempi." Saukkonen (2019).

9 Yhteenveto ja johtopäätökset tilastotuloksista

Tässä luvussa esitetään yhteenvetoja perustuen tässä raportissa (luvussa 7) sekä raportin yhteydessä julkaistuilla nettisivuilla (www.laehioluvut.fi) esitettyihin tilastotuloksiin. Lisäksi tämän luvun lopussa esitetään johtopäätöksiä ja pohdintaa sitä koskien, että pääkaupunkiseudun väestönmuutokset ovat historiallisen nopeita ja ne nojautuvat entistä enemmän Euroopan ulkopuolelta suuntautuvaan maahanmuuttoon. Tässä pohdinnassa viitataan erityisesti Eric Kaufmannin vuonna 2018 ilmestyneeseen kirjaan "*Whiteshift: Population, Immigration and the Future of White Majorities*" (Kaufmann (2018)).

Seuraavaksi esitettävä yhteenveto jakautuu kolmeen osa-alueeseen, jotka vastaavat tämän tutkimuksen tekemisen taustalla olevaa motivaatiota (ks. lu 2.2):

1. Yhteenveto: Väestörakenne, väestörakenteen muutokset ja peruskoulut.
2. Yhteenveto: Maahanmuuttajien keskittyminen ARA-vuokra-asuntoihin (kaupunkien vuokra-asuntoihin) ja uusiin ja vanhoihin vuokra-asuntoihin.
3. Yhteenveto: Alueittainen " pärjääminen" ja hyvät ja huonot veronmaksajat.

9.1 Yhteenveto: Väestörakenne, väestörakenteen muutokset ja peruskoulut

Pääkaupunkiseudun väestörakennetta ja siinä tapahtuneita nopeita muutoksia sekä niiden vaikutuksia erityisesti alle kouluikäisiä lapsia sisältävien perheiden asuinalueiden valintaan käsiteltiin johdannon luvussa 2.2.2. Tässä johdannon luvussa viitattiin tutkimuksiin (Bernelius and Vilkkama (2019), Vilkkama and Bernelius (2019)), joiden mukaan erityisesti alle kouluikäisiä lapsia sisältävät perheet välttelevät Helsingissä asuinalueita, joilla asuu paljon maahanmuuttajia. Tämä vaikuttaa osaltaan asuinalueiden ja koulujen eriytymiseen pääkaupunkiseudulla.

Vuoden 2023 alussa ilmestyneen Karvin tutkimuksen mukaan S2-oppilaiden (suuri) osuus vaikutti heikentävästi oppilastuloksiin (Ukkola and Metsämuuronen (2023), s.3). S2-oppilaiden osuudet nousivat tämän jälkeen julkiseen keskusteluun, kun YLE julkaisi 16.2.2022 "koulukoneen"⁵⁴, josta voi katsoa koulujen S2-oppilaiden määrää, päättötodistuksen keskiarvoa sekä alueen palkkatulojen mediaanin, korkeakoulutettujen osuuden ja työllisyysasteen.

Johdannossa viitattiin myös Pasi Saukkosen tuoreeseen tilastoraporttiin (Saukkonen (2022b), (Saukkonen (2019))), jossa todettiin ulkomaalaistaustaisten sijoittumisesta pääkaupunkiseudulla: "[...] alueet, joilla ulkomaalaistaustaisia on selvästi enemmän kuin seudun keskiarvo (15,6 % vuoden 2017 lopussa), sijoittuvat eri puolille pääkaupunkiseutua. Toisaalta [...] ennen muuta alueen itäosaan muodostuu Vantaan ja Helsingin kuntarajan ylittävää etnisesti ja kulttuurisesti varsin monimuotoisen väestön kaistale. Toinen laajempi kokonaisuus voi olla rakentumassa Helsingin luoteisosaa ja Espoon Suur-Leppävaaraa yhdistävälle alueelle. Muilta osin Espoo kuitenkin poikkeaa Helsingistä ja Vantaasta siinä, että korkeampien ulkomaalaistaustaisten väestön osuuksien alueet ovat melko kaukana toisistaan." (Saukkonen (2019)).

⁵⁴<https://yle.fi/a/74-20016772>

Verrattuna Ylen "koulukoneeseen" ja viitattuun Saukkosen tilastoraporttiin tämän tutkimuksen luvussa 6.1 ja tutkimuksen yhteydessä julkaistuilla nettisivuilla lähiluvut.fi tuotiin esille seuraavat uudet tilastotiedot koskien pääkaupunkiseudun aluekohtaista väestörakennetta ja siinä tapahtuneita muutoksia:

- Maahanmuuttajaryhmäkohtaiset tiedot alle 16-vuotiaiden osuuksista alueittain (Ylen koulukone kertoo S2-oppilaiden osuudet kouluittain, muttei erittele sen tarkemmin esimerkiksi oppilaiden taustamaata tai -maanosaa).
- Osuudet alueittain koko väestölle ilman ikärajoituksia (eli ei vain peruskouluikäisiä S2-oppilaista koskien). Saukkosen julkaisusta selviää alueellisia maahanmuuttajaryhmittäisiä osuuksia, mutta lähtiöluvut.fi-sivuston kartta ja taulukko tehnevät niiden tarkastelusta helpompaa.
- Väestöosuuksien alueittainen kehittyminen eri maahanmuuttajaryhmille ja suomalaiselle kantaväestölle vuosina 1990–2020. Mahdollistaa historiallisten nopeiden väestönmuutosten havaitsemisen alueittain – tai myös sen, jos maahanmuutto ei ole juuri näkynyt alueella.

Lyhyesti joitakin keskeisimpiä väestönosuuksia ja niiden muutoksia koskevia tuloksia tässä tutkimuksessa:

- **Alle 16-vuotiaiden osuuksista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla koko kaupunkien tasolla:**
 - Kaikkien ulkomaalaistaustaisten osuus alle 16-vuotiaista on noussut Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla noin 2–3 % vuonna 1990 noin 24 % Helsingissä ja Espoossa ja noin 30 % Vantaalla vuonna 2020.
 - Isojen pakolaismaiden osuudet olivat alle 16-vuotiaista 0 prosenttia vuonna 1990. Vuonna 2020 suurin osuus alle 16-vuotiaista isoista pakolaismaista kotoisin olevilla on Helsingissä, jossa osuus on 7 % alle 16-vuotiaista. Espoossa ja Vantaalla osuudet olivat noin 3 % alle 16-vuotiaista.
 - Kaikkien maahanmuuttajaryhmien osuudet ovat olleet nousussa vuoden 2015 jälkeen lukuun ottamatta Itä-Euroopan ryhmää Helsingissä.
- **Koko väestön osuuksista (ilman ikärajoituksia) Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla koko kaupunkien tasolla:**
 - Kaikkien ulkomaalaistaustaisten osuus on noussut Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla noin 2–3 % vuonna 1990 noin 18 % Helsingissä, noin 20 % Espoossa ja noin 23 % Vantaalla vuonna 2020.
 - Isojen pakolaismaiden osuudet olivat Helsingin, Espoon ja Vantaan väestöistä 0 prosenttia vuonna 1990. Vuonna 2020 osuudet olivat noin 3 % näiden kaupunkien väestöistä.
 - Kaikkien maahanmuuttajaryhmien osuudet ovat olleet nousussa vuoden 2015 jälkeen lukuun ottamatta Itä-Euroopan ryhmää Helsingissä.
 - Helsingin osalta suomalainen kantaväestö on "yliedustettuna" (eli osuus alueen väestöstä on suurempi kuin koko Helsingissä yhteensä) erityisesti eteläisen, keskisen (mm. Vallila, Kallio) ja pohjoisen (erityisesti Pakilassa ja Paloheinässä) suurpiirien alueilla sekä Östersundomissa.

- Länsimaalaiset maahanmuuttajat ovat "yliedustettuina" näillä samoilla alueilla lukuun ottamatta pohjoista suurpiiriä ja Östersundomia.
- Kaikki muut maahanmuuttajaryhmät ovat ylliedustettuina Helsingin muilla alueilla eli läntisellä, koillisella, kaakkoisella ja itäisellä suurpiirillä.

• **Väestösuuksien kehittämisessä on ollut hyvin suuria eroja eri alueiden välillä:**

- Helsinki: Tehtaankatu ja Pakila vs. Merilahti (Vuosaari)
 - * Helsingissä ääriesimerkkeinä toimivat esimerkiksi Tehtaankadun koulun oppilaaksiottoalue (Kaivopuiston, Ullanlinnan ja Eiran kaupunginosat) ja Merilahden koulun oppilaaksiottoalue (Vuosaaren kaupunginosa). Kun Merilahden koulun alueella ulkomaalaistaustaisten alle 16-vuotaiden osuus on noussut vuoden 1990 noin 5 % vuoden 2020 noin 60 % – eli osuus on 12-kertaistunut 30 vuodessa – Tehtaankadun koulun alueella osuus on pysynyt noin 10 % tuntumassa koko ajanjakson 1990–2020 ajan.
 - * Kun vuosina 1990 ja 1991 Tehtaankadun koulun alueella ulkomaalaistaustaisia oli jopa enemmän kuin Merilahden alueella, niin vuonna 2020 osuus on 6-kertainen Merilahden koulun alueella kuin Tehtaankadun koulun alueella.
 - * Erot Tehtaankadun ja Merilahden välillä tulevat myös esiin, kun tarkastellaan tilannetta maahanmuuttajaryhmittäin. Merilahden koulun alueella isoista pakolaismaista ja muista Lähi-Idän, Pohjois-Afrikan ja Keski-Aasian maista kotoisin olevat alle 16-vuotiaat muodostivat vuonna 2020 jo noin kolmanneksen (32,6 %) kaikista alle 16-vuotiaista. Tehtaankadun alueella näistä maista kotoisin olevia on puolestaan niin vähän, ettei lukua edes voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.
 - * Sen sijaan länsimaalaistaustaisia on Tehtaankadun alueella yli puolet kaikista ulkomaalaistaustaisista alle 16-vuotiaista (5,4 % kaikista alle 16-vuotiaista). Merilahden koulun alueella länsimaalaistaustaisia on alle 16-vuotiaista noin 3 % eli vain noin 1/20 kaikista ulkomaalaistaustaisista.
 - * Tehtaankadun koulun kaltainen ääriesimerkki siitä, miten maahanmuuttajataustaisten osuus on pysynyt hyvin pienenä alueen (alle 16-vuotiaista) väestöstä, on Pakilan koulun oppilaaksiottoalue. Vuonna 2020 alueen alle 16-vuotiaista ulkomaalaistaustaisista ulkomaalaistaustaisia oli vain 3,5 % (koko Helsingissä osuus oli 23,6 %), eli vähemmän kuin 1/25. Tähän muutaman prosentin osuuteen ei sisälly lähes yhtään isoista pakolaismaista tai muualta Lähi-Idästä kotoisin olevaa. Ulkomaalaistaustaisten osuus oli noin 3 % jo vuonna 1992, eli osuus ei ole muuttunut juuri lainkaan 30 vuodessa.
- Espoo: Haukilahti vs. Espoon keskus (ja Karakallio):
 - * Espoossa ääriesimerkkeinä toimivat esimerkiksi Haukilahden kaupunginosa ja Espoon keskuksen kaupunginosa.
 - * Alle 16-vuotiaiden ulkomaalaistaustaisten osuus oli kummassakin kaupunginosassa noin 3–4 % vuonna 1990, mutta vuonna 2020 Espoon keskuksessa osuus oli lähes 50 % (48,6 %), kun Haukilahdessa osuus oli 10 %. Espoon keskuksen osuus on siis kasvanut 5-kertaiseksi verrattuna Haukilahteen.

- * Maahanmuuttajaryhmittäin tarkasteltuna tilanne vastaa Helsingin esimerkkiä: kun Espoon keskuksessa isoista pakolaismaista ja muista Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan maista kotoisin olevien osuus on noin 16 % kaikista alle 16-vuotiaista, niin Haukilahdella näistä maista kotoisin olevia on niin vähän, ettei osuuksia voi julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.
 - * Länsimaalaistaustaiset alle 16-vuotiaat muodostavat lähes puolet kaikista Haukilahden ulkomaalaistaustaisista (4 % kaikista Haukilahden alle 16-vuotiaista), kun Espoon keskuksessa länsimaalaistaustaisia on vajaa 2 % kaupunginosan alle 16-vuotiaista, eli Espoon keskuksen ulkomaalaistaustaisista vain noin 1/25 on länsimaalaistaustainen.
 - * Muutokset voivat olla myös nopeita väestöosuuksien muutoksissa. Tästä esimerkkinä on Karakallio, jossa vielä vuonna 2006 ulkomaalaistaustaisia oli noin 8 % kaupunginosan koko väestöstä ja alle 16-vuotiaista väestöstä – eli suunnilleen saman verran kuin koko Espoossa. Tämän jälkeen kuitenkin ulkomaalaistaustaisten osuus on noussut nopeasti, ja vuonna 2020 Karakallion alle 16-vuotiaista jo 36,5 % oli ulkomaalaistaustaisia (koko Espoo 24,1 %) – eli osuus oli 4,5-kertaistunut vajaassa 15 vuodessa.
- Vantaa: Havukoski vs. Ylästö:
- * Vantaan Havukoskella on tutkimuksen alueista suurin ulkomaalaistaustaisten osuus alle 16-vuotiaista: 70,8 %, eli yli 2/3 kaikista ulkomaalaistaustaisista.
 - * Osuus oli vuonna 1990 vain 2,2 %, joten ulkomaalaistaustaisten osuus on yli 30-kertaistunut vain 30 vuodessa.
 - * Itä-eurooppalaisten osuus oli pitkään suurin eri ryhmistä, mutta vuonna 2020 itäeurooppalaisten osuus kääntyi jo laskuun.
 - * Pakolaismaa- ja muiden Lähi-Itä-taustaisten osuus alle 16-vuotiaista on noussut jyrkästi vuosina 2018–2020, ja näiden ryhmien osuus alle 16-vuotiaista oli vuonna 2020 noin 23 %.
 - * Ylästössä alle 16-vuotiaista ulkomaalaistaustaisia on 7,7 %. Tästä hieman vajaa puolet on taustaltaan itäeurooppalaisia. Myös Ylästössä pakolaismaista ja muista Lähi-Idän, Pohjois-Afrikan ja Keski-Aasian maista kotoisin olevia alle 16-vuotiaita on niin vähän, ettei osuuksia voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.

• **Väestöosuuksien kehittämisessä on ollut hyvin suuria eroja myös joidenkin naapurialueiden välillä.**

- Esimerkkinä Maatullin koulun (Suutarilan ja Tapaninkylän kaupunginosat) ja Tapanilan koulun (Tapaninkylän kaupunginosa) oppilaaksiottoalueet. Nämä alueet sijaitsevat toistensa naapureina Helsingin koillisessa suurpiirissä pääradan varrella.
- Ulkomaalaistaustaisten väestöosuuksien kehittyminen on maantieteellisestä läheisyydestä huolimatta ollut hyvin erilaista: Kun Maatullin koulun alueella alle 16-vuotiaista ulkomaalaistaustaisia oli 42,7 % vuonna 2020, niin Tapanilan koulun alueella osuus oli vain 6,2 % – eli melkein Maatullin koulun alueella osuus oli lähes 7-kertainen verrattuna Tapanilan koulun alueeseen.

- Maatullin koulun alueen osalta on huomionarvoista, että pakolaismaa- ja muiden Lähi-Itä-taustaisten osuus alle 16-vuotiaista on noussut jyrkästi vuosina 2015–2020. Kun vuonna 2014 osuus oli noin 8 % – niin vuonna 2020 tämä osuus oli noussut 22,3 %, eli lähes kolminkertaistunut vain kuudessa vuodessa. Samaan aikaan naapurialueella Tapanilan koulussa näistä alueista tulleita oli vielä vuonna 2020 niin vähän, ettei tietoja voida julkaista yksityisyyden-suojan vuoksi.

- **Helsingin seudun "virallisen" väestöennusteen (Vuori et al. (2019)) mukaan Helsingin seudun ulkomaalaistaustaisen väestön kasvu tulee lähitulevaisuudessa eritoten Euroopan ulkopuolelta – kun useiden vuosikymmenten ajan suurimmat maahanmuuttajaryhmät olivat kotoisin Suomen lähialueilta.** Tätä muutosta käsitellään vielä jäljempänä luvussa 9.4.

9.2 Yhteenveto: Maahanmuuttajien keskittyminen ARA-vuokra-asuntoihin (kaupunkien vuokra-asuntoihin) ja uusiin ja vanhoihin vuokra-asuntoihin

9.2.1 Yhteenveto ARA-vuokra-asunnoissa asuvista

Johdannon luvussa 2.2.3 käytiin läpi pääkaupunkiseudun kuntien tavoitetta "*sekoittavasta asumispolitiikasta*" ja "*asuntoalueiden tasapainoista kehittämistä*", joka yhdessä valtion kanssa solmitun MAL-sopimuksen kanssa tarkoittaa muun muassa suurta määrää uusia rakennettavia ARA-vuokra-asuntoja.

Asukkaat ARA-vuokra-asuntoihin, joista pääkaupunkiseudun kunnat omistavat suurimman osan (ks. luvun 2.2.3 kohta kaupunkien omistamista ARA-vuokra-asunnoista), valitaan "asunnontarpeen", "varallisuuden" ja "tulojen" perusteella. Perussuomalaisten Helsingin varavaltuutettu Marko Kettunen yritti saada tietopyynnöllä Helsingin kaupungin asunnoilta (Heka) tietoonsa Hekan asuntojen hakijoiden äidinkieli-tietoja vuosina 2016–2020. Heka ei suostunut luovuttamaan näitä tietoja.

Tietoja maahanmuuttajista ARA-vuokra-asuntojen asukkaista julkaistaan paitsi tässä tutkimuksessa niin myös Saukkosen tutkimuksessa (2022a). Saukkosen raportin mukaan ulkomaalaistaustaisissa on suhteessa enemmän ARA-vuokra-asuntojen asukkaita ja vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen asukkaita kuin suomalaistaustaisissa. Saukkosen raportin mukaan vuonna 2020 ARA-vuokra-asunnoissa asui pääkaupunkiseudulla 13 % kaikista suomalaistaustaisista, kun samaan aikaan ARA-vuokra-asunnoissa asui 30 % kaikista ulkomaalaistaustaisista. (s. 32–35).

Näiden syiden vuoksi luvussa 7.3 tarkasteltiin osuuksia ARA-vuokra-asunnoista ja ARA-vuokra-asukkaista.

Tässä on lyhyesti esitettyinä joitakin keskeisimpiä ARA-vuokra-asumista koskevia tuloksia tässä tutkimuksessa:

- **Maahanmuuttajataustaiset ovat olleet "yliedustettuina" ARA-vuokra-asuntojen asukkaina vuosina 2008–2020:**

- "Yliedustus" tarkoittaa sitä, että maahanmuuttajien osuus ARA-vuokra-asuntojen asukkaista on ollut suurempi kuin maahanmuuttajien osuus Helsingin, Espoon ja Vantaan väestöistä vuosina 1998–2020.
 - Kaikkien maahanmuuttajataustaisten osuus ARA-asukkaista oli vuonna 2020 oli: Helsingissä 33 % (ja osuus koko väestöstä 17,7 %), Espoossa 38,7 % (osuus koko väestöstä 20,0 %) ja Vantaalla 41,1 % (osuus koko väestöstä 22,5 %). Toisin sanoen ARA-asukkaiden osuus oli lähes kaksinkertainen verrattuna väestöosuuksiin näissä kaupungeissa.
 - Isojen pakolaismaiden osuus ARA-vuokra-asuntojen asukkaista vuonna 2020 oli sekä Helsingissä 7,8 % (ja osuus koko väestöstä 3,1 %) Espoossa 8,2 % (osuus koko väestöstä 2,8 %) ja Vantaalla 8,5 % (osuus koko väestöstä 3,2 %).
- Koska maahanmuuttajia asuu keskimäärin enemmän yhdessä ARA-vuokra-asunnossa kuin suomalaisen kantaväestöön kuuluvia, osuudet ARA-vuokra-asunnoista ovat maahanmuuttajataustaisilla pienempiä kuin osuudet ARA-vuokra-asukkaista.
 - **Maahanmuuttajat ovat yliedustettuja ARA-vuokra-asuntojen asukkaissa niillä alueilla, joilla maahanmuuttajat ovat muutenkin yliedustettuja alueiden väestöistä:**
 - Tämän tutkimuksen puitteissa ei tutkita sitä, miksi asia on näin. Joka tapauksessa maahanmuuttajien "yliedustus" ARA-vuokra-asunnoissa vaikuttaa osaltaan siihen, että maahanmuuttajilla on yliedustus osuudessa alueen koko väestöstä.
 - Tämä ei kuitenkaan selitä, miksi maahanmuuttajilla on yliedustusta ARA-vuokra-asunnoissa juuri tietyillä alueilla. Ehkä suomalainen kantaväestö keskimäärin välttelee hakemasta ja hyväksymästä ARA-vuokra-asuntoja näiltä alueilta, jotka ovat keskimäärin myös sosioekonomisesti heikompia alueita.
 - Helsingissä on kolme oppilaaksiottoaluetta, joissa maahanmuuttajien osuus ARA-vuokra-asuntojen asukkaista on yli 50 %: Puistolan koulu (55,6%), Merilahden koulu Vuosaarella (55,4 %) ja Siltamäen koulu Suutarilassa (50,7 %).
 - Espoossa yli 50 % osuudet ovat Laajalahdessa (63,7 %), Soukassa (57,9 %), Espoon keskuksesta (54,5 %), Kilossa (50,7 %), Lintuvaarassa (50,6 %) ja Kaupunginkalliossa (50,3 %).
 - Vantaalla yli 50 % osuudet ovat Länsimäessä (63,0 %), Rajakylässä (60,8 %), Havukoskella (58,6 %) ja Hakunilassa (54,4 %).
 - **Maahanmuuttajat ovat aliedustettuja ARA-vuokra-asuntojen asukkaissa niillä alueilla, joilla maahanmuuttajat ovat muutenkin aliedustettuja alueiden väestöistä**
 - Tämä seuraa käänteisesti yllä olevasta. Samalla suomalainen kantaväestö on yliedustettuna ARA-vuokra-asuntojen asukkaissa näillä alueilla.
 - Helsingin eteläisen suurpiirin (johon sisältyvät mm. Etu-Töölö ja Taka-Töölö) ja keskisen suurpiirin (johon sisältyvät mm. Käpylä, Toukola, Alppiharju, Arabia) alueilla kantaväestön osuudet ARA-vuokra-asuntojen asukkaista ovat monella alueella yli 85 %.

9.2.2 Yhteenveto uusissa ja vanhoissa vuokra-asunnoissa asuvista

Saukkosen raportin (2022a) mukaan vuonna 2020 ulkomaalaistaustaiset asuivat suomalaistaustaisia useammin paitsi ARA-vuokra-asunnoissa myös vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa, joissa heitä asui 39 % väestöstä. Suomalaistaustaisilla vastaava osuus on hieman yli 20 prosenttia. (s. 32–35).

Erityisesti maahanmuuttajat keskittyvät (johdannossa viitatus Vantaan Sanomien artikkelin mukaan⁵⁵) vanhoihin vuokra-asuntoihin: *"Jo puolet Vantaan vanhoihin lähiöihin muuttavista on vieraskielisiä"*.

Samaan aikaan Helsingissä on vuosina 2020–2021 valmistunut ennätysmäärä uusia asuntoja noin 60 vuoteen (7 000 asuntoa per vuosi), ja näistä asunnoista hieman yli puolet on ollut vuokra-asuntoja. Helsingin kaupungin suunnitelmien mukaan uusien asuntojen määrän tulisi nousta vuodesta 2023 lähtien 8 000 uuteen asuntoon per vuosi, ja näistä asunnoista 30 % tulisi olla ARA-vuokra-asuntoja.

Helsingin Sanomien (4.5.2021) mukaan tämä on luonut "erikoisen" tilanteen Helsingissä: *"asuntoja valmistuu melkein kuin suuren muuton aikaan, mutta väki valuu muualle"*.⁵⁶

Kuten luvussa 8.1 todettiin muuttoliiketilastoihin viitaten, "väen valuminen muualle" koskee kuitenkin suomalaista kantaväestöä. Kotimaankielisten kokonaisnettomuutto pääkaupunkiseudulle oli 1 545 henkilöä *negatiivinen*, eli pk-seudulta muutti pois enemmän kotimaankieliä puhuvia, kuin pk-seudulle muutti vuonna 2020. Sen sijaan vieraskielisten osalta kokonaisnettomuutto oli 8 297 henkilöä *positiivinen*. (SVT: Muuttoliike 2020 (2020)).

Koska erityisesti Helsinkiin on rakennettu vuodesta 2011 lähtien huomattavasti enemmän uusia asuntoja vuosittain kuin 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä, "uusina" vuokra-asuntoja pidetään tässä tutkimuksessa vuokra-asuntoja, joiden rakennusvuosi on vuosi 2010 tai myöhempi vuosi.

Yllä mainittujen syiden vuoksi luvussa 7.4 tarkasteltiin osuuksia uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista alueittain vuonna 2020.

Tässä on lyhyesti esitettyä joitakin keskeisimpiä uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaita koskevia tuloksia tässä tutkimuksessa:

- **Kun tarkastellaan koko kaupunkia, maahanmuuttajataustaiset yhteensä ovat "yliedustettuja" sekä uusien että vanhojen vuokra-asuntojen asukkaina.** Tämä tarkoittaa sitä, että osuudet sekä uusien että vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista ovat suuremmat kuin osuudet kaupunkien väestöistä. "Yliedustuksen" suuruus vaihtelee maahanmuuttajaryhmittäin.
- **"Yliedustus" on suurempaa vanhoissa kuin uusissa vuokra-asunnoissa. Eli koko kaupunkien tasolla maahanmuuttajia asuu suhteellisesti enemmän vanhoissa kuin uusissa vuokra-asunnoissa.**

⁵⁵<https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/1499115>

⁵⁶Helsingin Sanomat 4.5.2021: Erikoisen tilanne Helsingissä: asuntoja valmistuu melkein kuin suuren muuton aikaan, mutta väki valuu muualle: <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007956766.html>

- **Osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista koko Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuonna 2020:**

- Helsingissä kaikkien maahanmuuttajataustaisten osuus oli 24 % (ja osuus koko väestöstä 17,7 %), Espoossa 30,0 % (osuus koko väestöstä 20,0 %) ja Vantaalla 25,2 % (osuus koko väestöstä 22,5 %). Toisin sanoen Helsingissä ja Espoossa osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista olivat noin 1,5-kertaiset väestöosuuksiin nähden; Vantaalla osuus vuokra-asuntojen asukkaista on vain hieman korkeampi kuin osuus koko Vantaan väestöstä.

- **Osuudet vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista koko Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla:**

- Helsingissä kaikkien maahanmuuttajataustaisten osuus oli 28,9 % (ja osuus koko väestöstä 17,7 %), Espoossa 40,9 % (osuus koko väestöstä 20,0 %) ja Vantaalla 45,1 % (osuus koko väestöstä 22,5 %). Toisin sanoen Espoossa ja Vantaalla osuudet uusien vuokra-asuntojen asukkaista olivat noin 2-kertaiset väestöosuuksiin nähden; Helsingissä vastaava kerroin on noin 1,6.

- **Samoin kuin ARA-vuokra-asuntojen osalta uusien ja vanhojen vuokra-asuntojen asukkaiden osuudet ovat maahanmuuttajilla keskimäärin suurimmat alueilla, joilla maahanmuuttajien osuudet alueiden koko väestöstä ovat myös suurimmat.**

- **Kaikkien maahanmuuttajataustaisten osuuksia uusien vuokra-asuntojen asukkaista alueilla, joilla on paljon uusia vuokra-asuntoja:**

- Helsinki:
 - * Vesalan Koulu (Mellunkylä): 69,1 %
 - * Keinutien koulu (Mellunkylä): 51,0 %
 - * Puistopolun koulu (Vuosaari): 45,1 %
 - * Jätkäsaaren koulu (Jätkäsaari): 21,9 %
 - * Arabian koulu (Toukola, Vanhakaupunki): 13,5 %
 - * Kalasataman koulu (Sörnäinen): 17,4 %
 - * Kannelmäen koulu (Kaarela): 20,8 %
- Espoo:
 - * Matinkylä: 29,5 %
 - * Henttaa: 44,9 %
 - * Saunalahti: 26,5 %
 - * Espoon keskus: 50,6 %
 - * Kilo: 36,2 %
- Vantaa:

- * Kivistö: 34,3 %
- * Veromies: 37,5 %
- * Pakkala: 25,0 %
- * Myyrmäki: 21,3 %
- * Kaivoksela: 32,2 %
- * Martinlaakso: 26,1 %
- * Tikkurila: 18,7 %
- * Koivukylä: 26,0 %

• **Kaikkien maahanmuuttajataustaisten osuuksia vanhojen vuokra-asuntojen asukkaista alueilla, joilla on paljon vanhoja vuokra-asuntoja:**

– Helsinki:

- * Vesalan Koulu (Mellunkylä): 49,5 %
- * Keinutien koulu (Mellunkylä): 52,6 %
- * Pihlajamäen koulu (Malmi, Pukinmäki): 45,3 %
- * Merilahden koulu (Vuosaari): 56,7 %
- * Kannelmäen koulu (Kaarela): 43,1 %
- * Pohjois-Haagan koulu (Haaga): 34,4 %
- * Pasilan koulu (Pasila, Alppiharju): 26,8 %
- * Kallion koulu (Kallio, Sörnäinen): 14,3 %

– Espoo:

- * Leppävaara: 41,2 %
- * Kilo: 53,0 %
- * Espoonlahti: 40,4 %
- * Espoon keskus: 56,6 %
- * Matinkylä: 44,0 %
- * Soukka: 56,0 %

– Vantaa:

- * Havukoski: 62,4 %
- * Hakunila: 59,4 %
- * Martinlaakso: 56,3 %
- * Myyrmäki: 50,2 %

9.3 Yhteenveto: Alueittainen " pärjääminen" ja hyvät ja huonot veronmaksajat

Johdannon luvussa 2.2.1 käsiteltiin lyhyesti maahanmuuttajien ja suomalaisen kantaväestön sosioekonomisia mittareita eli " pärjäämisen" mittareita. Johdannossa viitattiin myös siihen, miten tärkeitä maksetut

kunnallisverot ovat kuntien talouden kannalta – ja siihen miksi maahanmuuttajien keskimäärin todella pieniksi jäävät maksetut kunnallisverot ovat hyvin ongelmallisia kuntien talouden kannalta⁵⁷.

Saukkonen (2022b): Maahanmuuttajien sosioekonominen asema keskimäärin kantaväestöä heikompi, myös Suomessa syntyneen toisen sukupolven osalta. Johdannossa viitattiin sosioekonomisten mittareiden osalta erityisesti Pasi Saukkosen tuoreeseen tilastoraporttiin (Saukkonen (2022b)). Saukkosen tulosten mukaan – vaikka maahanmuuttajien panos joillakin toimialoilla ja ammattiryhmissä on Saukkosen mukaan "korvaamaton" – keskimäärin maahanmuuttajien keskeiset sosioekonomiset mittarit kuten työllisyys, työttömyys, palkkataso ja maahanmuuttajien lasten koulutusaste ovat heikkommat kuin suomalaisella kantaväestöllä. Maahanmuuttajaryhmien välillä on näiden mittareiden osalta toki valtavat erot, joiden ääripäissä Euroopan ulkopuolelta muuttaneiden osalta ovat yhtäältä heikoimmin pärjäävien osalta pakolaistaustaiset irakilaiset ja somalialaiset ja toisaalta intialaistaustaiset miehet (ks. esimerkiksi Saukkonen (2022) s. 65).

Saukkosen tulosten mukaan pääkaupunkiseudulla maahanmuuttajien Suomessa syntyneillä lapsilla (niin kutsuttu maahanmuuton "toinen sukupolvi") on 20–29-vuotiaana matalampi koulutustaso, korkeampi työttömyys ja matalammat mediaani- ja keskitulot kuin 20–29-vuotiailla suomalaistaustaisilla henkilöillä (Saukkonen (2022b), s. 70–79). Se, että maahanmuuttajien toisella sukupolvella sosioekonomiset mittarit ovat heikkommat kuin samanikäisellä kantaväestöllä, on johdonmukainen havainto sen yleisesti Suomen koko väestöä koskevan tunnetun tuloksen kanssa, että (heikko) sosioekonominen asema periytyy sukupolvelta toiselle.

Mitä tämän tutkimuksen tuloksissa on uutta verrattuna Saukkosen (2022b) tutkimukseen. Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin pitkälti samoja sosioekonomisia mittareita kuin Saukkosen tutkimuksessa, mutta tämän tutkimuksen tulokset esitetään pääkaupunkiseudulla ei vain kaupungeittain vaan alueittain – ja alueiden välillä on pääkaupunkiseudulla tunnetusti (suuria) eroja sosioekonomisissa mittareissa.

Saukkosen esittämien tulosten lisäksi tässä tutkimuksessa esitetään keskeisten sosiaalietuuksien – toimeentulotuen, työttömyysturvaetuuksien ja asumistuen – saamista koskevat tilastotiedot. Sosioekonomiset mittarit – ja niiden keskimääräinen heikkous maahanmuuttajilla – linkittyvät läheisesti ARA-vuokra-asumiseen, sillä ARA-vuokra-asumisen valintakriteereihin kuuluu muun muassa hakijoiden tulojen pienuus (ARA-vuokra-asumista koskevien tulosten yhteenvetoa käsiteltiin yllä luvussa 9.2.1).

Tässä on lyhyesti esitettynä joitakin sosioekonomisia mittareita koskevia tuloksia tässä tutkimuksessa:

- **Palkka- ja yrittäjätulojen keskiarvot ovat maahanmuuttajilla samansuuruiset Helsingin "parhailla" alueilla kuin suomalaisella kantaväestöllä Helsingin "huonoimmilla" alueilla:**

– Tämä koskee maahanmuuttajaryhmäkohtaisessa tarkastelussa kaikkia muita tarkasteltavia

⁵⁷Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö: <https://www.suomenperusta.fi/ajatus/miksi-kuntien-taloudet-eivat-kesta-sita-etta-maahanmuuttajat-maksavat-paljon-vahemman-kunnallisveroja-kuin-kantavaesto/>

maahanmuuttajaryhmiä paitsi länsimaalaistaustaisia maahanmuuttajia. Myös länsimaalaistaustaisten maahanmuuttajien keskiarvo jää jälkeen koko Helsingissä jää jälkeen

- Tulokset ovat samansuuntaiset myös Espoossa ja Vantaalla.
- Tulokset ovat samanlaiset, jos tarkastellaan palkka- ja yrittäjätulojen mediaaneja. Isojen pakolaismaiden mediaanitulot ovat Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla 0 euroa, ja mediaanitulot tähän ryhmään kuuluvilla on 0 euroa myös suuressa osassa pääkaupunkiseudun alueista.
- Suomalaisen kantaväestön ja maahanmuuttajien väliset erot palkka- ja yrittäjätuloissa korostuvat erityisesti pääkaupunkiseudulla, jossa (suomalaisella kantaväestöllä) on muuta Suomea korkeammat keskimääräiset palkka- ja yrittäjätulot.

• **Toimeentulotukea saavien osuudet Helsingissä ovat korkeimmat sekä maahanmuuttajaryhmille että suomalaisella kantaväestöllä Helsingin koillisessa, kaakkoisessa, itäisessä ja maahanmuuttajilla myös läntisessä suurpiirissä. Maahanmuuttajien osuudet toimeentulotuen saajista ovat silti alueittain tarkasteltuna kantaväestöä korkeammat lukuun ottamatta eteläistä Helsinkiä:**

- Tosin isoista pakolaismaista sekä muista Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan maista kotoisin olevilla toimeentulotuen saajien osuudet ovat korkeat kaikilla alueilla, mukaan lukien eteläisessä Helsingissä. Myös Itä-Euroopasta kotoisin olevilla toimeentulotuen saajien osuus on varsin korkealla (korkeammalla kuin kantaväestön saajien osuus koko Helsingissä) myös eteläisen Helsingin alueilla.
- Tulokset koskien toimeentulotuen saajia ovat varsin samankaltaiset myös Espoossa ja Vantaalla: Länsimaalaistaustaisia maahanmuuttajia lukuun ottamatta muut ryhmät saavat kantaväestöä useammin toimeentulotukia, varsinkin kun vertailu tehdään alueittain. Isoista pakolaistamaista ja muista Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maista kotoisin olevilla saajien osuudet ovat korkeat kaikilla alueilla. Suomalaisella kantaväestöllä ja muilla maahanmuuttajaryhmillä toimeentulotuen saajia on suhteellisesti enemmän alueilla, joissa muutkin sosioekonomiset mittarit ovat heikompia: esimerkkeinä Espoon keskuksen kaupunginosa Espoosta ja Havukosken kaupunginosa Vantaalta.
- Muiden sosiaalietuuksien eli työttömyysturvaetuuksien ja asumistukien alueittainen ja ryhmittäinen jakautuminen muistuttaa tuloksia koskien toimeentulotukien saamista.

• **Maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot jäävät hyvin pieniksi verrattuna suomalaiseen kantaväestöön – lukuun ottamatta länsimaalaisia maahanmuuttajia:**

- Helsinki:
 - * Kantaväestön 18–64-vuotiaiden maksamien kunnallisverojen keskiarvo Helsingissä oli 5 530 euroa vuonna 2020.
 - * Kaikkien maahanmuuttajien keskiarvo jäi puoleen tästä (49,1 %).
 - * Länsimaalaistaustaisilla keskiarvo on 91 % kantaväestöstä, Itä-Euroopalla noin puolet (52 %) ja muilla alle puolet, joista isoilla pakolaismailla alle 20 % (19,8 %).

- * Länsimaalaistaustaisia lukuun ottamatta maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen keskiarvot jäivät alle 80 % kantaväestön koko kaupungin keskiarvosta käytännössä kaikilla ryhmillä ja kaikilla alueilla pois lukien muutama alue Helsingin kantakaupungissa.
- * Suomalaisella kantaväestöllä parhaat veronmaksajat asuvat eteläisessä Helsingissä, Pakilassa ja Paloheinässä, Östersundomissa sekä joillain alueilla Helsingin itäistä suurpiiriä.
- * Suomalaisella kantaväestöllä huonoimmat veronmaksajat asuvat koillisen ja kaakkoisen suurpiirien alueilla.

– Espoo:

- * Kantaväestön 18–64-vuotiaiden maksamien kunnallisverojen keskiarvo Espoossa oli 6 721 euroa vuonna 2020.
- * Kaikkien maahanmuuttajien keskiarvo jäi puoleen tästä (49,1 %).
- * Länsimaalaistaustaisilla Helsingin tapaan keskiarvo on noin 90% kantaväestöstä (tarkkaan ottaen 88,9 %), Itä-Euroopalla (53 %) ja kaikilla muilla ulkomailla noin puolet (51 %) ja isoilla pakolaismailla alle 20 % (18,5 %).
- * Länsimaalaistaustaisia lukuun ottamatta maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen keskiarvot jäivät alle 80 % kantaväestön koko kaupungin keskiarvosta käytännössä kaikilla ryhmillä ja kaikilla alueilla.
- * Suomalaisella kantaväestöllä parhaat veronmaksajat asuvat eteläisessä Espoossa Suur-Espoonlahden, Suur-Matinkylän ja Suur-Tapiolan suuralueilla sekä väkiluvultaan pienissä Nuuksiossa ja Kunnarlassa Espoon luoteisosissa.
- * Suomalaisella kantaväestöllä huonoimmat veronmaksajat asuvat Kauklahdessa, Espoon keskuksessa, Karakalliossa sekä Otaniemessä (opiskelijoiden suuresta osuudesta johtuen).

– Vantaa:

- * Kantaväestön 18–64-vuotiaiden maksamien kunnallisverojen keskiarvo Helsingissä oli 5 388 euroa vuonna 2020.
- * Kaikkien maahanmuuttajien keskiarvo jäi Helsingin ja Espoon tapaan noin puoleen tästä (49,5 %).
- * Länsimaalaistaustaisilla Helsingin ja Espoon tapaan keskiarvo on noin 90% kantaväestöstä (tarkkaan ottaen 87,2 %), Itä-Euroopalla myös Helsingin ja Espoon tapaan noin puolet (55 %), sekä Espoon tapaan kaikilla muilla ulkomailla noin puolet (51 %) ja isoilla pakolaismailla hieman yli 20 % (23,7 %).
- * Länsimaalaistaustaisia lukuun ottamatta maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen keskiarvot jäivät alle 80 % kantaväestön koko kaupungin keskiarvosta lähes kaikilla ryhmillä ja kaikilla alueilla – poikkeuksena on Ylästön kaupunginosa, jossa kuitenkin maahanmuuttajien osuus on pysynyt pienenä.
- * Suomalaisella kantaväestöllä parhaat veronmaksajat asuvat Vantaan väkirikkaiden Myyrmäen ja Martinlaakson vieressä Ylästön, Petikon, Vantaanlaakson ja Linnaisen kaupunginosissa. Myös itäisellä Vantaalla on paljon kaupunginosia, joissa maksettujen kunnallisverojen keskiarvot ovat koko Vantaata korkeammat

- * Suomalaisella kantaväestöllä huonoimmat veronmaksajat asuvat Havukoskella, Mikkolassa, Veromiehessä ja Hakunilassa.

9.4 Johtopäätös: Pääkaupunkiseudun väestönmuutokset ovat historiallisen nopeita ja ne nojautuvat entistä enemmän Euroopan ulkopuolelta suuntautuvaan maahanmuuttoon

Nykyisenkaltaisen maahanmuuton määrä ja laatu sekä uusien halpojen vuokra-asuntojen rakentaminen pääkaupunkiseudulle johtaa siihen, että:

- Kantaväestöä heikommin pärjäävien maahanmuuttajien osuus jatkaa kasvuaan.
- Pääkaupunkiseudun kunnat pyytävät valtiolta rahaa maahanmuuton kustannusten kattamiseen ⁵⁸.
- Suurimmat maahanmuuttajaväestöt ovat nuorimpien ikäluokkien osalta jo nyt Euroopan ulkopuolelta tulleita. Seuraavan 15 vuoden aikana näin käy myös muissa ikäluokissa.
- Mikäli Kauffmannin (Kaufmann (2018)) havainnot anglo-amerikkalaisista maista pätevät myös Suomessa:
 - Kantaväestö välttelee muuttamasta maahanmuuttajavaltaisille alueille.
 - Kantaväestö keskittyy alueille, joissa kantaväestöä on jo entuudestaan hyvin suuri osuus asukkaista.
 - Tämä ei riipu kantaväestöön kuuluvien henkilöiden mielipiteistä maahanmuuttoa koskien.
- Jos Kauffmannin havainnot pitävät paikkansa, niin maahanmuuttajaoppilaiden jakaminen ympäri kaupunkia vain lisää kantaväestön välttelemiä paikkoja kaupungissa.

⁵⁸<https://yle.fi/a/74-20021667>

A Henkilölukumäärät

A.1 Tutkimusaineiston henkilöiden lukumäärät ryhmittäin Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuonna 2020

Alla taulukoissa 26 ja 27 esitetään tutkimusaineiston henkilölukumäärät ryhmittäin Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuonna 2020. Taulukossa 26 lukumäärät esitetään kaikille maahanmuuttajataustaisille yhteensä sekä jokaiselle maahanmuuttajaryhmälle erikseen.

Taulukossa 27 esitetään puolestaan henkilölukumäärät kaikille maahanmuuttajataustaisille yhteensä, suomalaiselle kantaväestölle sekä koko Suomen väestölle yhteensä. Koko Suomen väestö koostuu kaikista maahanmuuttajataustaisista yhteensä sekä suomalaisesta kantaväestöstä.

Taulukko 26: *Henkilölukumäärät tutkimusaineistossa vuonna 2020.*

Kaupunki	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Helsinki	113 951	19 864	9 808	37 190	16 570	30 519
Espoo	57 516	8 078	5 797	19 014	6 757	17 870
Vantaa	52 187	7 486	4 474	23 555	3 308	13 364

Taulukko 27: *Henkilölukumäärät tutkimusaineistossa vuonna 2020.*

Kaupunki	Kaikki ulkomaat	Suomalainen kantaväestö	Koko kaupun- gin väestö
Helsinki	113 951	530 308	644 259
Espoo	57 516	230 498	288 014
Vantaa	52 187	179 883	232 070

A.2 Alle 16-vuotiaiden osuudet oppilasalueilla vs. S2-oppilaiden osuudet kouluissa

Taulukko 28: **S2-oppilaiden** ja vieraskielisten oppilaiden osuudet helsinkiläisillä ala-asteilla sekä tutkimustaineistossa **alle 16-vuotiaiden** osuudet Helsingissä näiden ala-asteiden oppilaaksiottoalueilla (%). S2-oppilaiden ja vieraskielisten oppilaiden osuudet ovat vuodelta 2022, ja alle 16-vuotiaiden osuudet tutkimusaineistossa ovat vuodelta 2020. Lähteet: S2-oppilaiden osuudet: HS.fi 19.1.2023, vieraskielisten osuudet: HU 28.9.2022 (www.hs.fi/kaupunki/art-2000009333654.html, <https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/5370873>).

Ala-aste/oppilasalue	S2-oppilaat asteilla	ala-	Vieraskielisten osuudet ala-asteilla	Alle 16-v. osuus tut- kimusaineistossa
Keinutien ala-aste	58		59	58
Merilahden peruskoulu	58		55	59
Itäkeskuksen peruskoulu	55		54	48
Vesalan peruskoulu	54		58	56
Laakavuoren ala-aste	47		48	54
Puistopolun peruskoulu	47		42	45
Maatullin peruskoulu	46		46	43
Kankarepuiston peruskoulu	44		45	43
Kontulan ala-aste	42		42	34
Roihuvuoren ala-aste	42		–	44

A.3 Väestömäärät Vantaalla kaupunginosittain

Alla taulukossa 29 verrataan väestömääriä kaupunginosittain Vantaalla vuoden 2020 lopussa. Taulukon toisessa sarakkeessa on Vantaan kaupungin Tilastokeskukselta saamat luvut, ja taulukon kolmannessa sarakkeessa on tämän tutkimuksen aineiston vastaavat luvut. Tämän tutkimuksen aineisto perustuu myös Tilastokeskuksen rekisteriaineistoihin, mutta luvut eroavat jonkin verran Tilastokeskuksen Vantaan kaupungille toimittamista luvuista, sillä tutkimusaineiston kaupunginosajako on laadittu Tilastokeskuksen Infra sijaintitietomoduulin 250 m x 250 m ruututietojen perusteella (ks. luku 5.3).

Koska kaupunginosien rajoilla sijaitsevat ruudut sijoittuvat enemmän kuin yhden kaupunginosan alueelle, tästä seuraa jonkin verran virhettä sen suhteen, minkä kaupunginosan alueelle kaupunginosien reuna-alueilla asuvat henkilöt sijoittuvat. Taulukossa 29 arvioidaan tämän virheen suuruutta kaupunginosittain ja koko Vantaan kaupunkia yhteensä koskien (taulukon ensimmäinen rivi).

Taulukossa koko Vantaan väkiluvusta on Vantaan kaupungin (Tilastokeskus) tiedon osalta vähennetty 4 817 henkilöä verrattuna alkuperäiseen lähteeseen (<https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/tilasto-ja-tutkimusjulkaisut>). Tämä on henkilölukumäärä, joka ei sijoitu mihinkään kaupunginosaan ("muut" alkuperäisessä lähteessä) ja se vastaa lähes täysin henkilölukumäärää, jolle ei löydy asuinpaikan sijaintitietoa Vantaalla asuneiden osalta Tilastokeskuksen Infra sijaintitietomoduulista (jonka ruututietojen perusteella tämän tutkimuksen aineiston henkilöiden kaupunginosa on päätelty, ks. luku 5.3).

Koko Vantaan kaupungin osalta suhteellinen virhe on 0,1 %, eli tutkimusaineiston henkilölukumäärä Vantaalla vuoden 2020 lopussa asuneiden osalta vastaa lähes täysin Vantaan kaupungin Tilastokeskukselta saamia lukuja – kun huomioon ei oteta niitä henkilöitä, joille ei löydy kaupunginosaa. Kaupunginosittain suhteelliset virheet vaihtelevat erityisesti sen mukaan, kuinka suuri osuus kaupunginosan väestöstä asuu lähellä kaupunginosan rajoja.

Yleisesti ottaen suhteelliset virheet ovat pienempiä väkimäärältään suuremmissa kaupunginosissa ja puolestaan suurempia kaupunginosissa, joiden väkimäärä on pienempi. Suhteellisten virheiden *keskineliövirhe* on 20 suurimman kaupunginosan osalta 33 % (jonka neliöjuuri on 6 %), niiden kaupunginosien osalta, joissa on yli 1 000 henkilöä, 63 % (jonka neliöjuuri on 8 %) ja kaikkien kaupunginosien osalta yhteensä 121 % (jonka neliöjuuri on 11 %).

Taulukko 29: Väestömäärät kaupunginosittain Vantaalla vuoden 2020 lopussa. Verrataan Tilastokeskuksen Vantaan kaupungille toimittamia tietoja tämän tutkimuksen aineiston lukumääriin (tämän tutkimuksen aineisto perustuu myös Tilastokeskuksen rekisteritietoihin, ks. luku 3). Henkilölukumäärien erotus näiden lähteiden välillä sekä suhteellinen ero (%). Lähde: Vantaan kaupungin tieto- ja hallintopalvelut: Vantaan väestö 2020/201 Excel-taulukot (alkuperäinen lähde: Tilastokeskus): <https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/tilasto-ja-tutkimusjulkaisut>.

Kaupunginosa	Vantaan kaupunki / Tilastokeskus (henkilöä)	Tutkimusaineisto (henkilöä)	Erotus (henkilöä)	Suhteellinen ero (%)
Koko Vantaa	232 414	232 070	344	0,1
Myyrmäki	17 234	17 176	58	0,3
Martinlaakso	13 165	13 316	-151	-1,1
Hakunila	12 132	11 914	218	1,8
Kivistö	10 368	10 724	-356	-3,4
Pakkala	10 299	10 304	-5	-0,0
Hämeenkylä	8 433	7 671	762	9,0
Havukoski	8 341	8 418	-77	-0,9
Simonkyliä	8 123	7 995	128	1,6
Viertola	7 700	8 700	-1 000	-13,0
Korso	7 403	7 395	8	0,1
Tikkurila	7 297	6 720	577	7,9
Metsola	6 111	6 059	52	0,9
Jokiniemi	6 110	5 754	356	5,8
Kaivoksela	5 920	5 944	-24	-0,4
Länsimäki	5 754	4 901	853	14,8
Hiekkaharju	5 410	5 688	-278	-5,1
Koivukylä	5 154	5 005	149	2,9
Ylästö	5 117	5 089	28	0,5
Ilola	5 011	4 855	156	3,1
Asola	4 931	5 024	-93	-1,9
Nikinmäki	4 216	3 800	416	9,9
Ruskeasanta	4 163	4 174	-11	-0,3
Rajakylä	4 153	5 006	-853	-20,5
Vapaala	3 993	3 979	14	0,4
Päiväkumpu	3 923	3 947	-24	-0,6
Tammisto	3 446	3 446	0	0,0
Mikkola	3 094	3 012	82	2,7
Koivuhaka	3 069	3 011	58	1,9
Vaarala	3 001	2 971	30	1,0

Jatkuu seuraavalla sivulla

Taulukko 29 – jatkuu edelliseltä sivulta

Kaupunginosa	Vantaan kaupunki / Tilastokeskus (hen- kilöä)	Tutkimusaineisto (henkilöä)	Erotus (henki- löä)	Suhteellinen ero (%)
Rekola	2 959	2 946	13	0,4
Kuninkaala	2 888	2 965	-77	-2,7
Vantaanlaakso	2 880	2 932	-52	-1,8
Itä-Hakkila	2 719	2 570	149	5,5
Leppäkorpi	2 480	2 346	134	5,4
Matari	2 321	2 655	-334	-14,4
Varisto	2 288	2 412	-124	-5,4
Kuninkaanmäki	2 073	2 137	-64	-3,1
Askisto	1 791	1 788	3	0,2
Keimola	1 649	1 395	254	15,4
Vallinoja	1 644	1 581	63	3,8
Hämevaara	1 643	2 179	-536	-32,6
Vierumäki	1 411	1 356	55	3,9
Lapinkylä	1 359	1 232	127	9,3
Jokivarsi	1 356	1 403	-47	-3,5
Hakkila	1 318	1 348	-30	-2,3
Veromies	1 078	1 082	-4	-0,4
Piispankylä	779	779	0	0,0
Seutula	777	764	13	1,7
Linnainen	751	851	-100	-13,3
Riipilä	689	664	25	3,6
Sotunki	634	957	-323	-50,9
Kiila	389	346	43	11,1
Vestra	343	323	20	5,8
Petikko	282	285	-3	-1,1
Luhtaanmäki	276	253	23	8,3
Myllymäki	246	233	13	5,3
Hgin pit. kirkonk.	132	93	39	29,5
Ojanko	75	84	-9	-12,0
Viinikkala	73	86	-13	-17,8
Länsisalmi	30	27	3	10,0
Lentokenttä	10	–	–	–

A.4 Vieraskielisten ja ulkomaalaistaustaisten lukumäärät Vantaalla kaupunginosittain

Alla taulukossa 30 verrataan vieraskielisten ja ulkomaalaistaustaisten väestömääriä kaupunginosittain Vantaalla vuoden 2020 lopussa. Taulukon toisessa sarakkeessa on Vantaan kaupungin Tilastokeskukselta saamat vieraskielisiä koskevat luvut, ja taulukon kolmannessa sarakkeessa on tämän tutkimuksen aineiston luvut koskien ulkomaalaistaustaisten lukumääriä.

Luvut eroavat (4. ja 5. sarake taulukossa) erityisesti sen vuoksi, että ”ulkomaalaistaustaiset” kattavat hieman eri joukon ihmisiä kuin ”vieraskieliset” (ks. tarkemmin ulkomaalaistaustaisten määritelmästä luku 4).

Luvut eroavat myös sen vuoksi – kuten yllä luvussa A.3 koskien väestömääriä – että tämän tutkimuksen aineisto perustuu myös Tilastokeskuksen rekisteriaineistoihin, mutta luvut eroavat jonkin verran Tilastokeskuksen Vantaan kaupungille toimittamista luvuista, sillä tutkimusaineiston kaupunginosajako on laadittu Tilastokeskuksen Infra sijaintitietomoduulin 250 m x 250 m ruututietojen perusteella (ks. luku 5.3). Koska kaupunginosien rajoilla sijaitsevat ruudut sijoittuvat enemmän kuin yhden kaupunginosan alueelle, tästä seuraa jonkin verran virhettä sen suhteen, minkä kaupunginosan alueelle (kaupunginosien reuna-alueilla asuvat) henkilöt sijoittuvat. Taulukossa 30 arvioidaan tämän virheen suuruutta kaupunginosittain ja koko Vantaan kaupunkia yhteensä koskien (taulukon ensimmäinen rivi).

Taulukon koko Vantaan vieraskielisten väkiluvusta on Vantaan kaupungin (Tilastokeskus) tiedon osalta vähennetty 1 857 vieraskielistä henkilöä verrattuna alkuperäiseen lähteeseen (<https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/tilasto-ja-tutkimusjulkaisut>). Tämä on henkilölukumäärä, joka ei sijoitu mihinkään kaupunginosaan (”muut” alkuperäisessä lähteessä) ja se vastaa lähes täysin henkilölukumäärää, jolle ei löydy asuinpaikan sijaintitietoa Vantaalla asuneiden osalta Tilastokeskuksen Infra sijaintitietomoduulista (jonka ruututietojen perusteella tämän tutkimuksen aineiston henkilöiden kaupunginosa on päätelty, ks. luku 5.3).

Koko Vantaan kaupungin osalta suhteellinen virhe on -5,8 %, eli tutkimusaineiston ulkomaalaistaustaisten henkilölukumäärä Vantaalla vuoden 2020 lopussa asuneiden osalta on 5,8 % suurempi kuin Vantaan kaupungin Tilastokeskukselta saamat luvut koskien kaikkia Vantaalla asuneita vieraskielisiä – kun huomioon ei oteta niitä henkilöitä, joille ei löydy kaupunginosaa. Tämä ero johtuu suurimmaksi osaksi siitä, että vieraskielisten määritelmä poikkeaa ulkomaalaistaustaisten määritelmästä. Kaupunginosittain suhteelliset virheet vaihtelevat erityisesti sen mukaan, kuinka suuri osuus kaupunginosan väestöstä asuu lähellä kaupunginosan rajoja.

Taulukko 30: Väestömäärät kaupunginosittain Vantaalla vuoden 2020 lopussa. Verrataan Tilastokeskuksen Vantaan kaupungille toimittamia tietoja tämän tutkimuksen aineiston lukumääriin (tämän tutkimuksen aineisto perustuu myös Tilastokeskuksen rekisteritietoihin, ks. luku 3). Henkilölukumäärien erotus näiden lähteiden välillä sekä suhteellinen ero (%). Lähde: Vantaan kaupungin tieto- ja hallintopalvelut: Vantaan väestö 2020/201 Excel-taulukot (alkuperäinen lähde: Tilastokeskus): <https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/tilasto-ja-tutkimusjulkaisut>.

Kaupunginosa	Vantaan kaupunki / Tilastokeskus (vieraskielisiä)	Tutkimusaineisto (ulkomaalaistaustaisia)	Erotus (henkilöä)	Suhteellinen ero (%)
Koko Vantaa	49 303	52 187	-2 884	-5,8
Hakunila	4 967	5 147	-180	-3,6
Myyrämäki	4 705	4 858	-153	-3,3
Havukoski	3 847	3 987	-140	-3,6
Martinlaakso	3 740	3 916	-176	-4,7
Länsimäki	2 664	2 263	401	15,1
Pakkala	2 193	2 318	-125	-5,7
Simonkylä	1 818	1 835	-17	-0,9
Korso	1 568	1 608	-40	-2,6
Jokiniemi	1 527	1 554	-27	-1,8
Hämeenkyliä	1 517	1 494	23	1,5
Kivistö	1 511	1 723	-212	-14,0
Tikkurila	1 509	1 581	-72	-4,8
Metsola	1 433	1 474	-41	-2,9
Asola	1 199	1 305	-106	-8,8
Kaivoksela	1 196	1 255	-59	-4,9
Koivukylä	1 103	1 157	-54	-4,9
Mikkola	1 040	1 090	-50	-4,8
Viertola	1 029	1 214	-185	-18,0
Rajakylä	709	1 268	-559	-78,8
Ilola	652	696	-44	-6,7
Hiekkaharju	607	780	-173	-28,5
Koivuhaka	572	590	-18	-3,1
Vapaala	540	631	-91	-16,9
Kuninkaala	517	560	-43	-8,3
Vaarala	507	530	-23	-4,5
Päiväkumpu	487	524	-37	-7,6
Nikinmäki	410	425	-15	-3,7
Veromies	409	441	-32	-7,8
Ruskeasanta	406	445	-39	-9,6

Jatkuu seuraavalla sivulla

Taulukko 30 – jatkuu edelliseltä sivulta

Kaupunginosa	Vantaan kaupunki / Tilastokeskus (vie- raskielisiä)	Tutkimusaineisto (ulkomaalaistaus- taisia)	Erotus (henki- löö)	Suhteellinen ero (%)
Tammisto	405	444	-39	-9,6
Varisto	404	411	-7	-1,7
Keimola	399	350	49	12,3
Rekola	356	374	-18	-5,1
Ylästö	343	393	-50	-14,6
Vantaanlaakso	310	338	-28	-9,0
Matari	291	403	-112	-38,5
Kuninkaanmäki	283	315	-32	-11,3
Askisto	244	258	-14	-5,7
Vallinoja	230	248	-18	-7,8
Itä-Hakkila	206	244	-38	-18,4
Leppäkorpi	202	212	-10	-5,0
Vierumäki	188	217	-29	-15,4
Hakkila	180	197	-17	-9,4
Hämevaara	163	270	-107	-65,6
Jokivarsi	127	159	-32	-25,2
Piispankylä	117	119	-2	-1,7
Seutula	98	106	-8	-8,2
Lapinkylä	89	91	-2	-2,2
Riipilä	55	54	1	1,8
Kiila	47	37	10	21,3
Linnainen	37	60	-23	-62,2
Petikko	34	44	-10	-29,4
Myllymäki	24	24	0	0,0
Vestra	18	23	-5	-27,8
Luhtaanmäki	17	20	-3	-17,6
Sotunki	17	70	-53	-311,8
Hgin pit. kirkonk.	5	–	-1	-20,0
Lentokenttä	–	–	–	–
Länsisalmi	–	7	–	–
Ojanko	–	–	–	–
Viinikkala	–	15	–	–

B Tulosten vastaavuus julkisesti saatavilla olevien tietojen kanssa

B.1 Toimeentulotukien vastaavuus Kelan lukujen kanssa

Olin helmikuussa 2023 sähköpostitse yhteydessä Kelan tutkimuspäällikköön Signe Jauhiaiseen⁵⁹ Kelan maksamista perustoimeentulotuista ja sitä koskevasta uutisoinnista (ks. alla kohta: Toimeentulotukien vastaavuus Kelan tammi–elokuuta 2022 koskevien lukujen kanssa (Länsiväylä 23.9.2022)). Sain vastauksena tiedusteluuni (22.2.2023) Signe Jauhiaiselta viestin, joka sisälsi muun muassa tiedoston, joka sisälsi tiedot Kelan Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla maksamien perustoimeentulotukien summista vuosina 2019, 2020, 2021 sekä tammi–elokuussa vuonna 2022.

Maksetut perustoimeentulotuen summat oli tiedostossa eritelty perustoimeentulotuen hakijan äidinkielen mukaan kolmeen eri luokkaan:

1. suomi, ruotsi tai saame
2. Ei tietoa
3. Äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai tuntematon

Vertaillaan nyt, kuinka hyvin nämä tilastot Kelan maksamista Kelan toimeentulotuista vuonna 2020 vastaavat tässä tutkimuksessa esitettyjä tietoja, kun tarkastellaan maahanmuuttajien saamien toimeentulotukien osuuksia kaikista maksetuista toimeentulotuista. Kelan maksamat toimeentulotuet koskevat vain perustoimeentulotukea, kun tässä tutkimuksessa maksetut toimeentulotuet käsittävät sekä perustoimeentulotuen että maksetut ”harkinnanvaraiset” toimeentulotuet eli täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen. Koska maksetut perustoimeentulotuet muodostavat kuitenkin noin 90 % sekä suomalaisen kantäväestön että eri maahanmuuttajaryhmien saamista toimeentulotuista (Salminen (2020), s. 30–40), tämän ei pitäisi vaikuttaa juurikaan osuuksien vertailuun Kelan lukujen ja tämän tutkimuksen lukujen välillä.

Lisäksi on huomioitava, että tämän tutkimuksen tuloksiin sisältyy Helsingin, Espoon ja Vantaan vuoden 2020 väestöistä noin 98 % – tuloksista puuttuvat nimittäin ne henkilöt, joille ei löydy asuinpaikan sijaintitietoa Tilastokeskuksen Infra Sijaintitietomoduli -tutkimusaineistosta (ks. tarkemmin luku 5.3). Tällä ei ole juuri mitään vaikutusta vertailutuloksiin, sillä maahanmuuttajien saamien toimeentulotukien osuudet Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla maksetuista tuista ovat tässä tutkimuksessa lähes identtiset niiden lukujen kanssa, jotka löytyvät Maahanmuuton kuntakohtaiset tilastotiedot -tutkimuksesta (Salminen (2022)), johon sisältyvät kaikki Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuonna 2020 asuneet henkilöt ilman mitään poissulkevia rajoituksia.

Tässä tutkimuksessa maahanmuuttajataustaisuutta ei yleisesti ottaen määritetä henkilöiden äidinkielen mukaan vaan henkilön syntymävaltion tai hänen vanhempiansa syntymävaltion mukaan maahanmuuttajien toisen sukupolven osalta (ks. tutkimusaineiston henkilöiden taustamaan määrittäminen luvussa 4). Kelan lukuihin vertailuun otetaan kuitenkin mukaan tämän tutkimuksen aineistosta myös luvut, jotka

⁵⁹Kiitän lämpimästi Kelan tutkimuspäällikköä Signe Jauhiaista tämän asian selvittämisessä! Signe Jauhainen: <https://tietotarjotin.kela.fi/yhteystieto/97029/Signe%20Jauhainen>

perustuvat henkilöiden äidinkieliin. Joka tapauksessa maahanmuuttajataustaisuuden sekä äidinkielen mukaan (äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi) määritetyt luvut ovat hyvin samankaltaiset, koska vieraskielisten joukko on lähes sama joukko kuin ulkomaalaistaustaisten henkilöiden joukko.

Taulukko 31: *Osuudet (%) Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja koko Suomessa maksetuista toimeentulotuista (tämä tutkimus, sisältää kaikki toimeentulotuen muodot) ja perustoimeentulotuista (Kelan tilasto) vuonna 2020. Ryhmät määritetty joko taustamaan (suomalainen kantaväestö ja ulkomaalaistaustaiset) tai äidinkielen mukaan (kotimaankieliset, vieraskieliset). Kelan tiedoissa kotimaankielisiä ovat suomen-, ruotsin- ja saamenkieliset, tässä tutkimuksessa suomen- ja ruotsinkieliset. Kelan tiedoissa vieraskielisiä ovat ne, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Vieraskielisiin ei kuitenkaan kuulu Kelan tilastoissa niitä, joille äidinkieliä ei löydy.*

Helsinki	Suomalainen kantaväestö / kotimaankieliset	Ulkomaalaistaustaiset / vieraskieliset	Ei tietoa äidinkielen
Tämä tutkimus (taustamaan mukaan)	56,9	43,1	–
Tämä tutkimus (äidinkielen mukaan)	59,1	39,6	1,3
Kelan tiedot (äidinkielen mukaan)	58,4	30,2	11,4
Espoo	Suomalainen kantaväestö / kotimaankieliset	Ulkomaalaistaustaiset / vieraskieliset	Ei tietoa äidinkielen
Tämä tutkimus (taustamaan mukaan)	47,8	52,2	–
Tämä tutkimus (äidinkielen mukaan)	50,0	49,2	0,8
Kelan tiedot (äidinkielen mukaan)	49,3	36,5	14,2
Vantaa	Suomalainen kantaväestö / kotimaankieliset	Ulkomaalaistaustaiset / vieraskieliset	Ei tietoa äidinkielen
Tämä tutkimus (taustamaan mukaan)	50,2	49,8	–
Tämä tutkimus (äidinkielen mukaan)	52,5	46,6	0,9
Kelan tiedot (äidinkielen mukaan)	52,0	35,7	11,8
Koko Suomi	Suomalainen kantaväestö / kotimaankieliset	Ulkomaalaistaustaiset / vieraskieliset	Ei tietoa äidinkielen
Tämä tutkimus (taustamaan mukaan)	–	–	–
Tämä tutkimus (äidinkielen mukaan)	74,7	24,8	0,5
Kelan tiedot (äidinkielen mukaan)	74,2	19,0	6,8

Kuten taulukon 31 vertailuista huomataan, Kelan tiedoissa on paljon enemmän toimeentulotukea saaneissa niitä, joille äidinkieliä ei puuttu kuin Tilastokeskuksen rekistereihin perustuvassa tutkimusaineistossa.

Kun tämän tutkimuksen aineistossa pääkaupunkiseudun kunnissa kaikesta maksetuista toimeentulotuista noin 1 % on maksettu vuonna 2020 henkilöille, joiden äidinkieltä ei tiedetä, Kelan tilastoissa vastaava osuus on jokaisessa kaupungissa yli 10 %.

Tästä syystä vieraskielisten osuus kaikista saaduista toimeentulotuista on suurempi tämän tutkimuksen aineistoissa kuin Kelan tiedoissa, vaikka kotimaankielisten osuudet ovatkin hyvin lähellä toisiaan – siitä huolimatta, että Kelan tilastoissa kyse on maksetuista perustoimeentulotuista ja tämän tutkimuksen aineistossa kaikista maksetuista toimeentulotuista. Kun tuloksia tarkastellaan taustamaan mukaan, niin osuudet ovat noin 2 prosenttiyksikköä pienemmät suomalaisella kantaväestöllä ja saman verran suuremmat ulkomaalaistaustaisilla. Nämä luvut ovat kuitenkin ”kohtalaisen” lähellä toisiaan, vaikka ulkomaalaistaustaiset ja vieraskieliset eivät vastaakaan määritelmältään toisiaan.

Yllä taulukosta 31 tehty havainto havainnollistetaan vielä alla taulukossa 32. Alla olevassa taulukossa on nyt laskettu yhteen vieraskielisten sekä niiden, joiden äidinkieli puuttuu, osuudet maksetuista toimeentulotuista (Kelan tiedoissa perustoimeentulotuista ja tämän tutkimuksen osalta kaikista toimeentulotuista). Kuten taulukosta 32 ilmenee, osuudet ovat nyt hyvin lähellä toisiaan.

Taulukko 32: *Osuudet (%) Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja koko Suomessa maksetuista toimeentulotuista (tämä tutkimus sisältää kaikki toimeentulotuen muodot) ja perustoimeentulotuista (Kelan tilasto) vuonna 2020. Yhteenlasketut osuudet maksetuista tuista vieraskielisille ja niille, joiden osalta äidinkieli puuttuu.*

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Koko Suomi
Tämä tutkimus (äidinkielen mukaan)	40,9	50,0	47,5	25,3
Kelan tiedot (äidinkielen mukaan)	41,6	50,7	47,5	25,8

Johtopäätös: Kun maahanmuuttajuus määritetään vieraskielisyytenä, tämän tutkimuksen aineiston tiedot poikkeavat Kelan tiedoista käytännössä vain sen osalta, että tämän tutkimuksen aineistossa on (toimeentulotuen saajissa) huomattavasti – noin 10 kertaa – vähemmän sellaisia henkilöitä, joille ei löydy äidinkieliä.

Mikäli vieraskielisten osuudet ja niiden osuudet, joille äidinkieliä ei löydy, lasketaan yhteen, niin sekä tämän tutkimuksen aineistosta että Kelan tilastoista saadaan käytännössä samat osuudet. Tilastokeskuksen rekisteritietoihin pohjautuen on luultavaa, että suurin osa niistä toimeentulotuen saajista, joille ei löydy äidinkieltä Kelan tilastoissa, ovat todellisuudessa vieraskielisiä.

Toimeentulotukien vastaavuus Kelan tammi–elokuuta 2022 koskevien lukujen kanssa (Länsiväylä 23.9.2022). Yllä esitettiin johtopäätös siitä, että erot Kelan lukuihin vuoden 2020 osalta johtuivat siitä, että Kelan tiedoissa on huomattavasti enemmän sellaisia henkilöitä, joille äidinkieliä ei löydy kuin tämän tutkimuksen aineistossa.

Tarkastellaan nyt tältä pohjalta lukuja siitä, että kuinka suuren osan vieraskieliset saivat tammi–elokuussa

2022 maksetuista perustoimeentulotuista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Länsiväylän uutisen (23.9.2022)⁶⁰ mukaan vieraskieliset saivat tammi–elokuussa 2022 maksetuista perustoimeentulotuista Vantaalla 35,5 %, Helsingissä 31,9 % ja Espoossa 37,5 %.

Koska nämä osuudet vaikuttivat pieniltä verrattuina tämän tutkimuksen aineistosta laskettuihin lukuihin, otin yhteyttä Kelan tutkimuspäällikköön Signe Jauhiaiiseen selvittääkseni syyn tälle erolle. Vuotta 2020 koskevien tietojen vertailun perusteella (ks. yllä) Länsiväylässä julkaistujen osuuslukujen pienuus selittyy sillä, että myös 2022 koskevissa Kelan tiedoissa on suhteellisen suuri määrä niitä, joiden äidinkieli puuttuu ja siten tällaisten henkilöiden saamat tuet eivät sisälly vieraskielisten osuuteen kaikista maksetuista tuista.

Sain Signe Jauhiaiselta tammi–elokuuta 2022 koskevat eriteltyt tiedot siten, että niistä ilmenee, kuinka suuri osuus perustoimeentulotuista on maksettu kotimaankielisille, vieraskielisille sekä niille henkilöille, joiden äidinkieli puuttuu.

Samoin kuin yllä taulukossa 32 alla taulukossa 33 on laskettu yhteen vieraskielisten saamien tukien osuudet niiden osuuden kanssa, joiden äidinkielestä ei ole tietoa (toisin kyllä olevassa taulukossa, tässä taulukossa yhteenlaskut on kirjoitettu auki).

Taulukon 33 tulokset ovat Kelan tammi–elokuussa maksamia tukia koskien samanlaisia kuin yllä Kelan vuonna 2020 maksamia tukia koskien: Kelan tiedoissa oli myös vuonna 2022 niiden osuus toimeentulotuista, joiden äidinkieli ei tiedetty, yli 10-kertainen verrattuna tämän tutkimuksen aineiston vastaavaan osuuteen.

⁶⁰Länsiväylä 23.9.2022: Selvitys: Entistä suurempi osa Kelan tuista menee vieraskielisille – Espoon aikuissosiaalityön päällikkö: "Todella hurjasti ylläpidettuna": <https://www.lansivayla.fi/paikalliset/5361925>

Taulukko 33: *Osuudet (%) Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja koko Suomessa maksetuista toimeentulotuista (tämä tutkimus sisältää kaikki toimeentulotuen muodot) ja perustoimeentulotuista (Kelan tilasto) vuonna 2020 ja tammi–elokuussa vuonna 2022. Yhteenlasketut osuudet maksetuista tuista vieraskielisille ja niille, joiden osalta äidinkieli tieto puuttuu. Jokaisessa yhteenlaskussa ensimmäinen summattava on vieraskielisten osuus saaduista etuuksista, ja toinen on niiden osuus, joille äidinkieli tietoa ei löydy.*

		Helsinki	Espoo	Vantaa	Koko Suomi
Tämä tutkimus 2020 (äidinkielen mukaan)		39,6 + 1,3 = 40,9	49,2 + 0,8 = 50,0	46,6 + 0,9 = 47,5	24,8 + 0,5 = 25,3
Kelan tiedot 2020 (äidinkielen mukaan)		30,2 + 11,4 = 41,6	36,5 + 14,2 = 50,7	35,7 + 11,8 = 47,5	19,0 + 6,8 = 25,8
Kelan tiedot tammi–elokuu 2022 (äidinkielen mukaan)		31,9 + 11,3 = 43,2	37,5 + 14,4 = 51,9	37,5 ^a + 12,1 = 49,6	19,1 + 6,9 = 26,0

^aLänsiväylän viitatussa artikkelissa tämä Vantaata koskeva osuus oli 35,5 %. Tämä on ilmeisesti painovirhe artikkelissa. Signe Jauhiainen kirjoittikin vastauksessaan 22.2.2023 viitaten Länsiväylän uutiseen, että: ”Ja lisäksi siellä taisi joku painovirhekin olla lehdessä.”

Siten myös Kelan tammi–elokuun 2022 tietojen poikkeavuudet vieraskielisten saamien toimeentulotukien osuuksista verrattuna tämän tutkimuksen aineistoon johtuvat siitä, että Kelan aineistossa on paljon enemmän henkilöitä, joiden äidinkieli tieto puuttuu.

Kun niiden osuus toimeentulotuista, joiden äidinkieli tieto puuttuu, lisätään vieraskielisten osuuteen, niin sekä Kelan vuotta 2020 ja tammi–elokuuta 2022 koskevat osuudet sekä tämän tutkimuksen aineistoon perustuvat osuudet ovat hyvin lähellä toisiaan.

B.2 ARA-vuokra-asumisen ja vapaarahoitteisen vuokra-asumisen tilastojen vastaavuus Saukkosen (2022) lukujen kanssa

Helsingin kaupunginkanslian kaupunkitutkimus ja -tilastot -yksikön erikoistutkija Pasi Saukkosen tilastoraportissa *Ulkomaalaistaustaiset pääkaupunkiseudulla: asuminen, työllisyys ja tulot vuonna 2020* esitetään pääkaupunkiseudulla asuvien vieraskielisten ja kotimaankielisten osalta osuudet näistä väestöistä, jotka asuvat ARA-vuokra-asunnoissa ja vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa (Saukkonen (2022b), s. 32–35).

Vaikka Saukkosen tilastoraportissa käsitellään vieraskielisiä (maahanmuuttajina) ja tässä tilastoraportissa puolestaan maahanmuuttajataustaisuus määritetään henkilön syntymävaltion tai hänen vanhempiansa syntymävaltion mukaan maahanmuuttajien toisen sukupolven osalta (ks. tutkimusaineiston henkilöiden taustamaan määrittäminen luvussa 4), niin kaikkien vieraskielisten joukko on lähes sama kuin kaikkien ulkomaalaistaustaisten joukko tässä tilastoraportissa.

Siten ARA-vuokra-asujien osuus kaikista vieraskielisistä Saukkosen raportissa tulisi olla lähellä vastaavaa osuutta tässä raportissa kaikille ulkomaalaistaustaisille. Sama koskee vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja.

ARA-vuokra-asunnoissa asuvien osuus. Alla taulukossa on esitetty ARA-vuokra-asunnoissa asuneiden osuudet Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuonna 2020. Osuudet on esitetty osuutena kaikista vieraskielisistä (Saukkonen (2022)) sekä kaikista ulkomaalaistaustaisista (tämä tutkimus). Kuten taulukon luvut osoittavat, Saukkosen (2022) luvut koskien vieraskielisiä ovat lähes identtiset tämän tutkimuksen lukujen kanssa, jotka koskevat kaikkia ulkomaalaistaustaisia.

Taulukko 34: *ARA-vuokra-asunnoissa asuvien osuudet kaikista vieraskielisistä Saukkonen (2022, s. 32) ja ARA-vuokra-asunnoissa asuvien osuudet kaikista ulkomaalaistaustaisista tässä tutkimuksessa. Osuudet (%) vuonna 2020 Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla asuneista väestöistä. Kaikkien lukujen alkuperäinen lähde ovat Tilastokeskuksen rekisteriaineistot.*

	Helsinki	Espoo	Vantaa
Kaikki vieraskieliset (Saukkonen (2022))	34	28	24
Kaikki ulkomaalaistaustaiset (tämä tutkimus)	35	28	25

Vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa asuvien osuus. Alla taulukossa on esitetty vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa asuneiden osuudet Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuonna 2020. Osuudet on esitetty osuutena kaikista vieraskielisistä (Saukkonen (2022)) sekä kaikista ulkomaalaistaustaisista (tämä tutkimus). Kuten taulukon luvut osoittavat, Saukkosen (2022) luvut koskien vieraskielisiä ovat melkein yhtä suuret tämän tutkimuksen lukujen kanssa, jotka koskevat kaikkia ulkomaalaistaustaisia. Parin prosenttiyksikön erot tuloksissa johtunevat siitä, että vieraskieliset eivät ole täysin sama joukko kaikkien ulkomaalaistaustaisten joukon kanssa – ulkomaalaistaustaisuus määräytyy henkilön tai hänen vanhempiansa syntymävaltioiden perusteella.

Taulukko 35: Vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa asuvien osuudet kaikista vieraskielisistä Saukkonen (2022, s. 32) ja vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa asuvien osuudet kaikista ulkomaalaistaustaisista tässä tutkimuksessa. Osuudet (%) vuonna 2020 Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla asuneista väestöistä. Kaikkien lukujen alkuperäinen lähde ovat Tilastokeskuksen rekisteriaineistot.

	Helsinki	Espoo	Vantaa
Kaikki vieraskieliset (Saukkonen (2022))	39	39	41 ^a
Kaikki ulkomaalaistaustaiset (tämä tutkimus)	36	36	39

^aSaukkosen (2022) raportin s. 32 lukee: "Vapaarahoitteisessa vuokra-asunnossa asuvien maahanmuuttajien osuus oli Espoossa ja Helsingissä noin 39 prosenttia ja Espoossa hieman enemmän (41 %)." Oletettavasti viimeinen luku (41 %) viittaa Espoon sijasta kuitenkin Vantaaseen.

B.3 Muut vastaavuudet koko Suomea koskevien julkisesti saatavilla olevien tietojen kanssa

Tämän tutkimuksen tutkimusaineisto koostuu muuten samoista henkilöistä ja suurimmaksi osaksi samoista tiedoista kuin *Maahanmuuton kuntakohtaiset tilastotiedot* -tutkimuksessa (Salminen (2022)) käytetty tutkimusaineisto, mutta tässä tutkimuksessa aineisto on ainoastaan rajattu koskemaan pääkaupunkiseudulla vuonna 2020 asuneita (joille löytyy lisäksi asuinpaikkatieto Tilastokeskuksen Infra Sijaintitietomoduuli-tutkimusaineistosta).

Kuntakohtaisten tilastotietojen raportin (Salminen (2022)) liitteen luvuista löytyy koko Suomea koskevien tilastotietojen osalta varsin kattavasti vertailuja vastaaviin julkisesti saatavilla oleviin tilastotietoihin esimerkiksi saatujen sosiaalietuuksien, maksettujen kunnallisverojen, työllisyysasteiden ja koulutusasteiden osalta. Näitä vertailuja ei toisteta tässä, mutta asiasta kiinnostunut lukija löytää vertailut kuntakohtaisten tilastotietojen raportin liiteluvuista.

C Aluekohtaisten tulosten toisintaminen: Ohje muille tutkijoille

Tässä liitteen osassa selostetaan lyhyesti, kuinka muiden tutkijoiden on mahdollista toisintaa suhteellisen helposti tässä raportissa ja raportin ohessa julkaistavassa aluekartassa julkaistavat tulokset. Tässä liitteessä esitettävät lyhyet ohjeet ovat oikeastaan toistoa siitä, mitä on sanottu:

- Luvussa 3 Tilastokeskuksen rekisteriaineistoista tilastotietojen ja maahanmuuttajaryhmätietojen lähteinä.
- Luvussa 4 maahanmuuttajaryhmien määrittämisestä henkilöiden taustamaatietoihin perustuen.
- Luvussa 5 Helsingin jakamisesta oppilaaksiottoalueittain ja Espoon ja Vantaan jakamisesta kaupunginosittain sekä tutkimusaineiston henkilöiden jakamisesta näihin alueisiin.
- Luvussa 6 esitetään, mitä ikärajauksia eri tietoja koskevien tilastotulosten kohdalla on käytetty.

Tässä on joka tapauksessa vielä tiivistetysti esitettynä, miten tulokset voi helposti toistaa:

1. **Aluekohtaiset tilastotiedot.** Hanki tutkimusluvut Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* - ja *FOLK tulotieto* -tutkimusaineistoihin. Kyse on Tilastokeskuksen valmiista, tutkijoille saatavilla olevista tutkimusaineistoista. Katso tarkemmin lista valmiista tutkimusaineistoista: <https://taika.stat.fi/>. Nämä kaksi Tilastokeskuksen tutkimusaineistoa sisältävät tiedot melkein kaikista tässä raportissa esitetyistä tilastotuloksista sekä tiedon siitä, onko henkilö asunut Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla.

Ainoa lisä mainittuihin valmiisiin Tilastokeskuksen rekisteriaineistoihin tässä tutkimuksessa esitettyjen tilastotietojen muodostamiseksi ovat Tilastokeskukselta erikseen pyydyt tiedot *asuntojen rakennusvuosista*. Asuntojen rakennusvuositiedon avulla vuokra-asunnoissa asuvat jaettiin uusissa ja vanhoissa vuokra-asunnoissa asuviin.

Kaikki muita Tilastokeskuksen rekisteriaineistoja käytetään siinä, että tilastotulokset saadaan esitettyä maahanmuuttajaryhmittäin ja alueittain.

2. **Henkilöiden syntymävaltiot.** Mikäli haluat jakaa maahanmuuttajat eri ryhmiin heidän syntymävaltionsa tai äidinkielensä mukaan, hanki tutkimuslupa Tilastokeskuksen *FOLK muutto* -tutkimusaineistoon (löydät myös sen aineistokuvauksen osoitteesta: <https://taika.stat.fi/>). Kyseisestä Tilastokeskuksen valmisaineistosta löytyvät tiedot henkilöiden syntymävaltiosta ja äidinkielestä (muuttovuosina). Suomalais-/ulkomaalaistaustaisuuden voit puolestaan päätellä FOLK perustieto -tutkimusaineiston *Syntyperä*-tiedon avulla.

FOLK muutto -tutkimusaineiston rajoitteiden vuoksi osalle Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneista ei löydy syntymävaltiota kyseisestä tutkimusaineistosta. Tilastokeskuksella on kuitenkin hallussaan tiedot myös näiden ennen vuotta 1990 Suomeen muuttaneiden syntymävaltioista, ja ne voi hakea Tilastokeskukselta erikseen (ks. tarkemmin henkilöiden syntymävaltion päättelämisestä luku 3.5.1).

3. **2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaa.** Mikäli haluat päätellä Suomessa syntyneen 2. sukupolven maahanmuuttajan taustamaan, hanki tutkimuslupa Tilastokeskuksen *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineistoon. Tämän tutkimusaineiston tietojen avulla saat linkitettyä henkilöt heidän vanhempiansa ja siten yhdessä syntymävaltiotietojen kanssa voit päätellä 2. sukupolven maahanmuuttajien vanhempien syntymävaltiot. 2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaa määräytyy hänen vanhempiansa syntymävaltiotietojen perusteella (ks. tarkemmin 2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaan päättelemisestä luku 3.5.2).
4. **Maahanmuuttajaryhmien muodostaminen.** Tee jako maahanmuuttajaryhmiin esimerkiksi maahanmuuttajien syntymävaltioiden ja 2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaan mukaan (ks. luku 4 maahanmuuttajaryhmien muodostamisesta.).
5. **Alueiden muodostaminen ja tutkimusaineiston henkilöiden jakaminen alueisiin.** Helsinki on jaettu tässä tutkimuksessa oppilaaksiottoalueisiin ja Espoo ja Vantaa puolestaan kaupunginosittain. Näiden alueiden koordinaatit ovat julkisesti saatavilla olevia tietoja. Se, mihin alueisiin Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla asuneet henkilöt kuuluivat, pääteltiin mainittujen julkisesti saatavilla olevien alueiden rajojen koordinaattitietojen avulla sekä Tilastokeskuksen *INFRA sijaintitietomoduuli* -tutkimusaineiston henkilöiden asuinpaikkoja koskevien rekisteritietojen avulla.
- INFRA sijaintitietomoduulin* tutkimuskäyttöön saadut tiedot sisältävät 250 metriä x 250 metriä -suuruiset ruututiedot siitä, missä kukin henkilö asuu. Tämä suhteellisen tarkka asuinpaikkatieto löytyy noin 98 % Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuonna 2020 asuneille henkilöille. Tutkimusaineisto sisältää siten vuoden 2020 osalta noin 98 % henkilöistä, joiden kotikunta oli joko Helsinki, Espoo tai Vantaa vuonna 2020. Katso tarkemmin alueiden muodostamisesta ja tutkimusaineiston henkilöiden jakamisesta alueisiin luku 5.
6. **Tietojen yhdistäminen eri tutkimusaineistojen tietojen välillä:**
- Mikäli haluat käsitellä tietoja vain yhdeltä kalenterivuodelta (esimerkiksi vuosi 2020): Käytä FOLK perustieto -aineistosta ja FOLK tulotieto -aineistosta löytyvää kalenterivuositietoa (muuttuja: *vuosi*) rajaamaan aineistot koskemaan vain vuotta 2020. Tämän jälkeen käytä Tilastokeskuksen henkilötunnistetta (muuttuja: *shnro*) tilastoavaimena kaikkien eri tutkimusaineistojen tietojen välillä – esimerkiksi, kun yhdistät aluekohtaiset tiedot henkilöiden syntymävaltiotietoihin.
 - Mikäli haluat käsitellä tietoja useammalta kuin yhdeltä kalenterivuodelta: Käytä FOLK perustieto -aineistosta ja FOLK tulotieto -aineistosta löytyvää Tilastokeskuksen henkilötunnistetta (muuttuja: *shnro*) ja kalenterivuositietoa (muuttuja: *vuosi*) tilastoavaimena näiden kahden tutkimusaineiston tietojen yhdistämisessä. Tämän jälkeen käytä Tilastokeskuksen henkilötunnistetta (muuttuja: *shnro*), kun yhdistät tietoja henkilöiden ja heidän vanhempiansa syntymävaltioista.
7. **Mahdolliset ikärajaukset.** Tee tarvittavat ikärajaukset tietokohtaisesti, kuten luvussa 6 on esitetty. Ikärajausten tekeminen onnistuu FOLK perustieto -aineistosta löytyvän ikää koskevan tiedon (muuttuja: *ika*) avulla.

8. **Aluekohtaiset tulokset maahanmuuttajaryhmittäin.** Muodosta nyt haluttuja alueittaisia tulostietoja esimerkiksi keskiarvoina, mediaaneina ja kokonaissummina eri maahanmuuttajaryhmille ja suomalaiselle kantaväestölle.

Viitteet

- Jasmin Bayar. Rakentaminen helsingissä – vuositilasto 2021 [verkkojulkaisu]. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/22_06_14_Tilastoja_3_Bayar.pdf, 2022. ISSN 2736-9560 Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitieto. Tilastoja 2022:3 [viitattu: 18.2.2023].
- V. Bernelius and K. Vilkkama. Pupils on the move: School catchment area segregation and residential mobility of urban families. *Urban Studies*. DOI: 10.1177/0042098019848999, 2019.
- Venla Bernelius and Heidi Huilla. Koulutuksellinen tasa-arvo, alueellinen ja sosiaalinen eriytyminen ja myönteisen erityiskohtelun mahdollisuudet [verkkojulkaisu]. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-761-4>, 2021. ISBN 978-952-383-761-4 Valtioneuvoston julkaisuja 2021:7 [viitattu: 24.2.2023].
- Espoon kaupunki. Espoon kaupungin asunto-ohjelma. <https://www.espoo.fi/download/noname/%7B6FAA04C6-5271-4EE4-B20F-4FC517C74F60%7D/107750>, 2018. [viitattu: 4.12.2020].
- Espoon tekninen ja ympäristötoimi. Asunto-ohjelman 2018-2021 toimenpiteiden seuranta vuodelta 2020 [verkkojulkaisu]. <https://espoo.oncloudos.com/kokous/2021235-6-34707.PDF>, 2020. Tili- ja asuntojaosto 22.3.2020 [viitattu: 18.2.2023].
- Helsingin kaupunki. Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma [verkkojulkaisu]. https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/Kotikaupunkina-Helsinki/2020/Asumisen_ja_maankayton_ohjelma_2020.pdf, 2021. ISBN 978-952-331-883-0. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2021:1. [viitattu: 18.2.2023].
- Helsingin Sanomat 4.3.2019. Espoolle koituu maahanmuutosta valtavat kustannukset ja valtion pitäisi maksaa niistä suurempi osa, vaatii kaupunginjohtaja jukka mäkelä. <https://www.hs.fi/kaupunki/espoo/art-2000006022665.html>. [viitattu: 4.12.2020].
- Helsingin Uutiset 2.11.2019. Suomen velkaisin kaupunki velkaantuu lisää liki 0,5 miljardia – väestö kasvaa, mutta verotulot eivät. <https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/1200131>. [viitattu: 4.12.2020].
- Eric Kaufmann. Whiteshift. population, immigration and the future of white majorities, 2018. ISBN 978-0-241-31710-5 Penguin Random House UK.
- Kansaneläkelaitos (Kela). Veronalaiset tulot [verkkojulkaisu]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019061019680>, 2019. ISSN 1457-8727 (sähköinen). Helsinki: Kela, 2019 [viitattu: 12.12.2020].
- Seppo Kouvonen. Ulkomainen työvoima vaikuttaa jo palkkoihin pääkaupunkiseudulla. https://www.stat.fi/ajk/poimintoja/2012-12-10_hyka4.html, 2012a. [viitattu: 4.12.2020].
- Seppo Kouvonen. Pääkaupunkiseudun palkat ovat toista maata. https://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-12-10_002.html, 2012b. [viitattu: 4.12.2020].
- Isa Kuosmanen. Essays on economics of immigration and education (abstract). <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/313252>, 2020. [viitattu: 4.12.2020].

Samuli Salminen. *Maahanmuuttajien saamat toimeentulotuet – tilastoraportti maahanmuuttajille maksetuista tuista verrattuna kantaväestöön*. Suomen Perusta, 2020.

Samuli Salminen. *Maahanmuuton kuntakotaiset tilastotiedot*. Suomen Perusta, 2022.

Matti Sarvimäki. *Labor Market Integration of Refugees to Finland*. VATT Research Reports 185. VATT. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus., 2017.

Pasi Saukkonen. Yksi seutu vai kolme erilaista kaupunkia: maahanmuutto ja kotoutuminen pääkaupunkiseudulla [verkkojulkaisu]. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/yksi-seutu-vai-kolme-erilaista-kaupunkia-maahanmuutto-ja-kotoutuminen-paakaupunkiseudulla>, 2019. Helsingin kaupungin julkaisema Kvartti 4/2018 [julkaistu 18.1.2019, viitattu: 24.2.2023].

Pasi Saukkonen. Ulkomaalaistaustaiset pääkaupunkiseudulla: asuminen, työllisyys ja tulot vuonna 2020 [verkkojulkaisu]. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/22_12_15_Tutkimuksia_3_Saukkonen.pdf, 2022a. ISBN 978-952-386-207-4 Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitieto. Tutkimuksia 2022:3 [julkaistu 15.12.2022, viitattu: 24.2.2023].

Pasi Saukkonen. Pähkinänkuoressa: Ulkomaalaistaustaiset pääkaupunkiseudulla: asuminen, työllisyys ja tulot vuonna 2020 [verkkojulkaisu]. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/22_12_15_pahkinankuoressa_ulkomaalaistaustaiset.pdf, 2022b. ISBN 978-952-386-207-4 Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitieto. Tutkimuksia 2022:3 [julkaistu 15.12.2022, viitattu: 24.2.2023].

SVT: Muuttoliike 2020. Suomen virallinen tilasto (svt): Muuttoliike [verkkojulkaisu]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/muutl/2020/muutl_2020_2021-05-12_tie_001_fi.html, 2020. ISSN=1797-6766. 2020. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 28.2.2023].

SVT: Muuttoliike 2021. Suomen virallinen tilasto (svt): Muuttoliike [verkkojulkaisu]. <https://stat.fi/julkaisu/cku511syg206j0e61nlqw3ru3>, 2021a. Viiteajankohta: 2021. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 27.2.2023].

SVT: Muuttoliike 2021. Suomen virallinen tilasto (svt): Muuttoliike [verkkojulkaisu]. <https://stat.fi/julkaisu/cku3xexx4b9s60b5049fbn9wj>, 2021b. Viiteajankohta: 2021. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 27.2.2023].

Annette Ukkola and Jari Metsämuuronen. Matematiikan ja äidinkielen taidot alkuopetuksen aikana – perusopetuksen oppimistulosten pitkittäisarviointi 2018–2020 [verkkojulkaisu]. https://karvi.fi/wp-content/uploads/2023/01/KARVI_0123.pdf, 2023. ISBN 978-952-206-754-8 Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI) Julkaisut 1:2023 [viitattu: 24.2.2023].

Vantaan kaupunki. Vantaan maa- ja asuntopoliittisten linjausten seurantaraportti 2020 [verkkojulkaisu]. <https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan-maa-ja-asuntopoliittiset-linjaukset.pdf>, 2020. [viitattu: 18.2.2023].

Katja Vilkkumäki and Venla Bernelius. Pikkulapsiperheiden muuttoliike muovaa koulujen oppilaspohjaa helsingissä [verkkojulkaisu]. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/pikkulapsiperheiden-muuttoliike-muovaa-koulujen-oppilaspohjaa-helsingissa>, 2019. Helsingin kaupungin julkaisema Kvartti 3/2019 [julkaistu 1.10.2019, viitattu: 18.2.2023].

- Katja Vilkama, Mari Vaattovaara, and Hanna Dhalmann. Kantaväestön pakoa? miksi maahanmuuttajakeskittymistä muutetaan pois? [verkkajulkaisu]. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110570/vilkama.pdf?sequence=2>, 2013. YHTEISKUNTAPOLITIIKKA 78 (2013):5, s. 485-497 [viitattu: 24.2.2023].
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Väestörakenne [verkkajulkaisu]. https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11ra.px, 2023. ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 15.2.2023].
- Matti Virén. Ratkaiseeko maahanmuutto kuntien talousongelmat? In Marko Hamilo, editor, *Kummallisvaalit 2021*, pages 57–128. Suomen Perusta, 2020.
- Pekka Vuori, Teija Jokiranta, and Henrik Lönnqvist. Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2018–2035 [verkkajulkaisu]. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/19_03_14_Tilastoja_3_Vuori.pdf, 2019. ISSN 2489-4311 Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot. Tilastoja 2019:3 [viitattu: 27.2.2023].
- Ympäristöministeriö. Valtion ja helsingin seudun kuntien välinen maankäytön, asuminen ja liikenteen sopimus 2016–2019 [verkkajulkaisu]. <https://ym.fi/maankayton-asumisen-ja-liikenteen-sopimukset>, 2015. YM19/5511/2015 [viitattu: 18.2.2023].
- Ympäristöministeriö. Helsingin seudun kuntien ja valtion välinen maankäytön, asuminen ja liikenteen sopimus 2020–2031 [verkkajulkaisu]. <https://ym.fi/maankayton-asumisen-ja-liikenteen-sopimukset>, 2020. [viitattu: 18.2.2023].